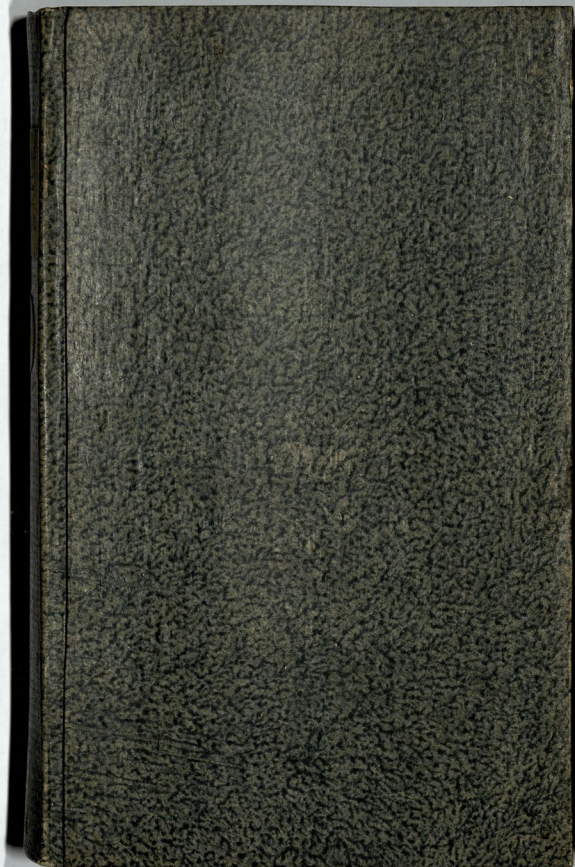
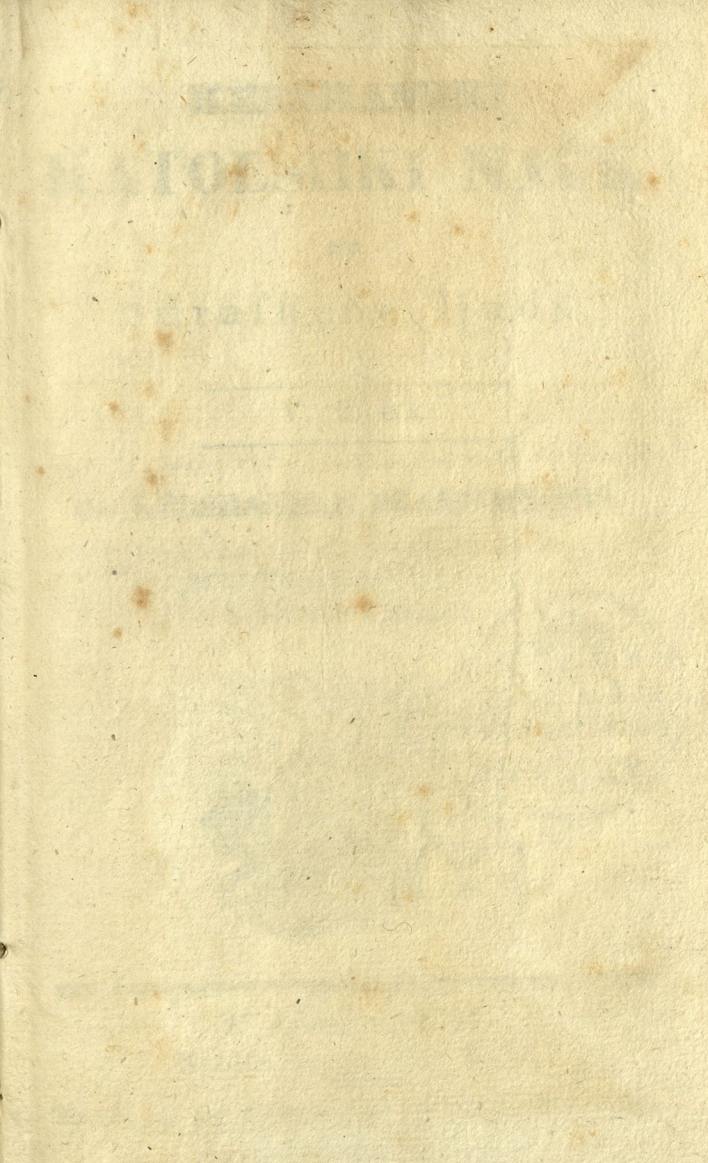
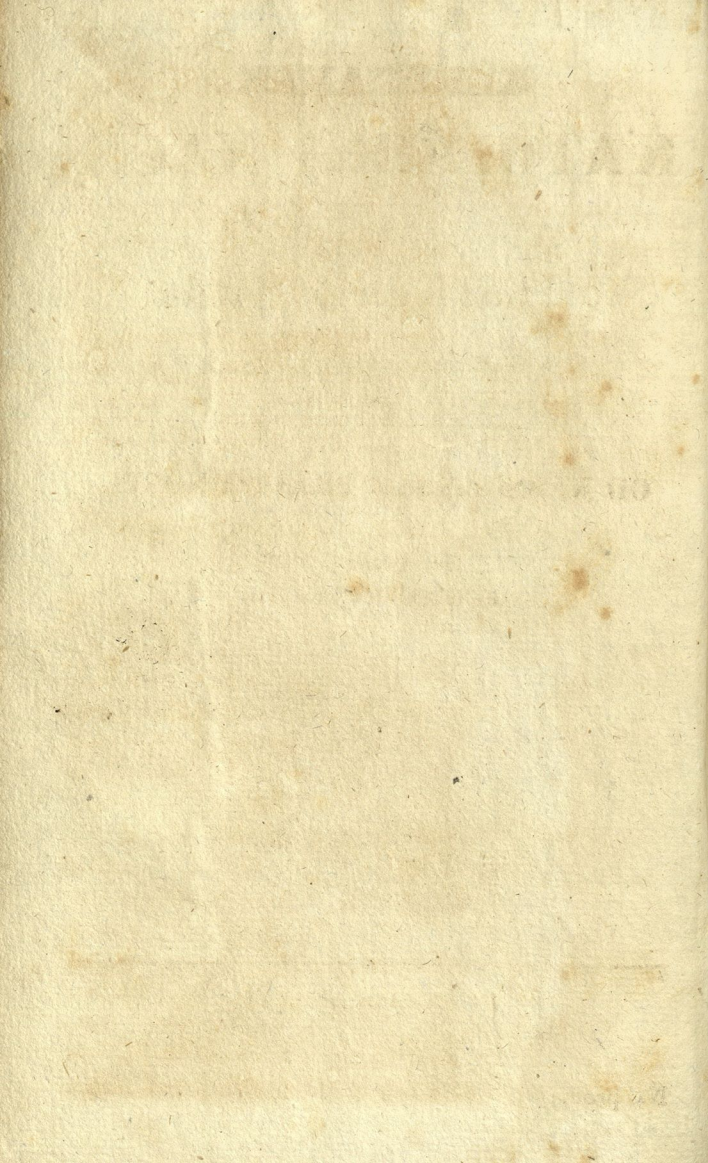

12992. II. C. e. 1. 2.

KERSHANSKI KATOLSHKI NAUK

sa

odrafhene ljudi.

V. D é l.

OD KERSHANSKE PRAVIZHNOTI.

Spisal FRANZ VERITI,

Fajmoshter v' Horjulu.

V' Ljubljani 1834,
Natifnila Rosalia Eger.

Na prodaj per Janesu Klemensu, bukvovesu.

WATSON

odtathene jn d.

W. D. F.

ANTON ALOJS,

Ljubljanski škof 9^{tiga} Sufhez 1832 dovoljili.

1781

Mytilus edulis L.

Na grobu: 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 255

IN=03.0007443

PETI DÉL.

Od kerfhanške pravize.

Od kerfhanške pravize splòh.

Kaj je kerfhanška praviza?

Kerfhanška praviza je hudiga se varovati, in dobro delati. Kerfhanška praviza al pravizhnost, al poboshnost, al svetost je eno; shiroko sega in je v' spolnovanji vsih sapoved sapopadena, ker to nas stori pravizhne per Bogu.

Od kod je kerfhanška pravizhnost?

Kerfhanška pravizhnost je is Boga po Jesusu Kristusu, ki nam je pravizhnost saflushil na svetim krishu. — Kerfhanška pravizhnost je foseben dar boshji, po kterim vernik Boga, v' kteriga veruje in upa, zhes vse ljubi, in is te ljubeshni svojo voljo njegovi volji podvershe, in je perpravljen vse raji terpeti in sgubiti ko njega rasshaliti. To je kerfhanška

pravizhnost , al duhovno shivljenje praviga kristjana.

Pervi nashí porodniki Adam in Eva , so bili v' pravizhnosti stvarjeni ; nizeh spazheniga al hudiga v' njih ni bilo. Velik dar boshji je ta bil , pa niso stanovitni ostali v' prejeti pravizhnosti ; s' dovoljenjem v' hudizhevo skušnjavo so sebi in nam pravizhnost sgubili , in vsi bi bili pogubljeni vekomaj , ako bi ne bil usmiljeni Jesus sa nas terpel , in nas odreshil. *Po zhloveku (po Adamu) je smert (telesna in duszna) , in po zhloveku vstajenje mertvih. Kakor v' Adamu vsi umerjó , takó bodo v' Jesusu vsi oshiveli. I. Kor. 15. 21-22.*

Kaj je hudo ?

Hudo je greh. Veliko rezhi je , ktere se zhloveku hude sde , lakota , kuga , ogenj , bolezen , smert ; refnizhno hudo pa je le greh. Kar se nashim pozhutkam hudo sdi , samoremo v' boshjo zhasť , in sebi s' poterpeshljívosťjo v' saflushenje per Bogu oberiniti ; greh pa je edino hudo , ker se boshji volji vstavlja , Boga shali , in nasho dusho nesfrezhno stori. Modri pravi : *Gorjé vam , vi hudobni ljudje , kteri ste narvishiga Gospoda postavili sapustili. Sirah 41. 11.* Dvojno hudo stori tedaj greh ; shali Boga , in stori dusho nesfrezhno.

Kaj je dobro ?

Dobro je kar Bogu dopade , to je , misli , besede in dela po sapovedih. Veliko rezhi je , ktere so nashim pozhutkam prijetne , sdravje ,

bogaštvo, veselje in veliko taziga, pa vse to ni vselej dobro, ampak je lahka škodljivo, zhe zhlovek obrazha to v' boshje rasshaljenje, in v' svojo pogubo. Edino dobro so tedaj dobre dela po sapovedih; in ravno sato David pravi: *Blagor jim, kateri po Gospodovi postavi shive.* Pf. 118. 1.

Je tedaj dolshnost hudiga varovati se, in dobro delati?

Dolshnost velika je to, ker bres tiga ni kershanske pravizhnosti, ni svetosti, ni dobri-ga saflushenja, in tudi ne svelizhanja. David v' Gospodovim imenu pravi: *Varuj se hudi-ga, in dobro stori, in bosh vezhno prebi-valshe (v' nebefih) imel. Krivizhniki bodo pokorjeni, in sarod hudobnih bo poginil. Gospod ljubi pravizo, in ne bo svojih svet-nikov sapustil.* Pf. 36. 27-28.

Is zhéfa je kershanska pravizhnost?

Kershanska pravizhnost je is vere, upa-nja in ljubesni. Kdor s' pomozhjo gnade boshje terdno veruje in upa v' Boga, in ga is vse dushe ljubi, in is ljubesni do njega vse sapovedi spolnuje, tisti je pravizhen in vshezh Bogu.

Is zhéfa je nepravizhnost?

Nepravizhnost je is hudiga posheljenja, po katerim se zhlovek smotiti in premagati da, de se boshji volji vstavi, ker sebe al kaj dru-siga neumno ljubi.

Ljubesen, ki je is shive vere in terdniga upanja obroduje pravizhnost; kdor obilniſhi ljubi Boga, mu popolniſhi ſluſhi, in je pravizhniſhi. Kdor raji ſiſreſhe ſvojimu hudiſmu poſheljenju, obilniſhi ljubi greh, in je hudobniſhi per Bogu. Sveti Avguſhtin pravi: *Dve ljubezni ſte; ena ſveta, ktera ſtori boſſhe otroke, ena pa greſhna, ki ſtori otroke hudizheve; perva je iſvir pravizhnosti, druga pa iſvir nepravizhnosti.*

Ktere laſtnosti ima kerſhanska pravizhnost?

Kerſhanska pravizhnost ima ſhtiri laſtnosti, ona je: *notrajna, delavna, popolnoma, raſtljiva.* Potrebno je to vediti, in bode kratko raſlagano.

Kaj je notrajna pravizhnost?

Notrajna pravizhnost je miſliti po veri, upanji in ljubezni. Bog je vſigaveden in v' ſerze gleda; zhe ſerze ni zhiſto al pravizhno po njegovi ſveti volji, mu je gnuſoba, zhe ſo ravno unajne dela dobre viditi. Sato je David gorezhe profil Boga: *Stvari v' meni zhiſto ſerze, in ponovi v' mojim oſerzhji praviga duha.* Pf. 50. 12. Vſe je ſaſtonj, zhe ſerze ni pravizhno, ker zhlovek vidi, kar je pred ozhmi, Gospod pa gleda v' ſerze. I. Kral. 15. 7.

Ali tedaj ni ſadoſti greha varovati ſe in dobro delati, zhe to ne iſvira is dobriga ſerza?

Prasna in hinavſka pravizhnost je to.

Kristjan, ki misli, govori in dela po veri, upanji in ljubesni, je pravizhen; vse mora biti sdrusheno, in le takó je njegova pravizhnost resnizhna in vsfhezhna Bogu. Fariseji so veliko dobriga storili, in so vender veliki gresfniki bili, ker niso is notrajne pravizhnosti dobriga delali. Jesuf jim je rekel: *Gorjé vam, pismouki in fariseji, vi hinavzi, ker ste enaki pobeljenim grobam, kateri so sunaj lepi, notri pa polni vse gnusobe.* Mat. 23. 27.

Kaj je delavna pravizhnost?

Delavna pravizhnost je, zhe se s' dobrimi deli rasodeva. Sapovedano je to, in Jesuf, nash uzhenik, pravi: *Vfako drevo, ki dobriga sadu ne rodi, bo isfekano, in v' ogenj versheno.* Luk. 3. 9.

Ali tedaj ni sadosna pravizhnost, zhe le v' ferzu dobro mislimo?

Ni sadosna, ker smo dolshni delavno pravizhnost imeti, to je, jo s' deli rasodevati. *Ne kdor (misli) al rezhe: Gospod, Gospod, bo svelizhan, temuzh kdor stori voljo mojiga Ozheta.* Mat. 7. 21.

Kaj je popolnoma pravizhnost?

Pravizhnost je popolnoma, zhe se is ljubesni do Boga vsfiga hudiga varujemo, in vse sapovedane dobre dela delamo. Dolshni smo se vslih grehov varovati, in vse sapovedane dobre dela delati; oboje pa dopolnujemo, zhe

po vseh sapovedih shivimo. Bog je Mojsefu sapovedal: *Spolnovajte vse sapovedi. V. 27. 1.* In Jesus je svojim apostelnam rekel: *Uzhite ljudi spolnovati vse, karkoli sim vam sapovedal. Mat. 28. 20.* Kaj pomaga kristjani, ki je v' nekterih rezheh dober, v' drusih pa ni? Pogubljen bo, zhe v' eni veliki rezhi svojiga posheljenja ne premaguje. Sveti Jakob mu rezhe: *Kdorkoli vso postavo spolnuje, gresli pa v' enim, je vsiga kriv. Ker, kdor je rekel: Ne preshestuj, je tudi rekel: Ne ubijaj. 2. 10. 11.*

Ali je popolnoma pravizhnost na svetu?

Popolnoma pravizhnosti ni tukaj, ampak le v' nebesih, ker je svetost bres vsiga madesha, in bres vse slabosti. David pravi: *Gospod, zhe bosh savolj grehov odgovor terjaj, kdo bo obstal? Pf. 139. 3.* Modri uzhi: *Ne bodi (v' svojih mislih) prevezh pravizhen. Prid. 7. 17.* Nobeniga ni popolnoma pravizhniga, in nihzhe se ne sme popolnoma pravizhniga misliti; popolnoma pravizhen; se pa tukaj imenuje tisti, ki Boga is vsiga serza ljubi, in mu is vse dushe flushi.

Ali je kak raslozhik med pravizhniki?

Raslozhik je, ker so eni refnizhno bolji od drusih. Ni manj pravizhen tisti, ki vezh velizih grehov ima, al bolj pravizhen tisti, ki jih ima manj; sakaj en sam velik greh stori zhloveka vezhniga pogubljenja vredniga. Kdor obilnisthi vero, upanje in ljubesen ima, in si

obilnifhi persadeva po sapovedih shiveti, je pravizhnifhi kakor drugi, ki so szer pravi flushabniki boshji, vender pa flabeji kakor on. Ravno sa tiga voljo je Jesus svojim apostelnam rekel: *V' hifhi mojiga Ozheta je veliko prebivalsh.* Jan. 14. 2.

Sakaj se pravi, de kerfhanska pravizhnost je rasljiva?

Sato, ker je natura njena taka, de zheldalje vezhi prihaja. Ljubesen, v' kateri je vsa boshja flushba sapopadena, je ognju enaka, kateri raste in se rasfhirja kolikor je mogoche, in nikoli ne pozhiva.

Kaj je rezhi kristjanu, ki ne fkerbi pravizhnifhi shiveti?

Rezhe se mu refnizhno, de je len, ne pa pravizhen. Ljubesen, ki je mlazhna in nefkerbna, ni svojiga lepiga imena vredna, to je, ni ljubesen; in kdor toraj ne fkerbi pravizhnifhi shiveti, ni pravizhen, ker ljubesen ni nima, bres ktere ni boshje flushbe, in ni kerfhanske pravizhnosti. Jesus Kristus uzhi: *Bodite popolnoma, kakor je moj Ozhe popolnoma.* Mat. 5. 48. Jesus ve, de mi, flabi zhloveki, te visokosti ne samoremo dosezhi, govori pa takó, de si vedno persadenemo sve-teji prihajati, in de ne pozhivamo nikoli. Sveti Janes sapové, rekozh: *Pravizhni bodi she pravizhnifhi.* Skriv. Ras. 22. 11. Sveti Bernard takó govori: *Ni dober tifti, kateri nozhe bolji prihajati.* In ravno sato sveti Avgufhtin pravi: *Ne rezi: Sadosti je.*

Kako bode tistim, ki se hudiga varujejo, in dobro delajo?

Blagor jim bode. Dobro jim je tukaj, ker imajo gnado in mirno vest; s he bolji jim bo pa po smerti, ker pojdejo v' nebesnko kraljestvo. Boshji sodnik Jesus jim bo prijasno rekel: *Pridite, vi poshegnani mojiga Ozhe-ta, posedite kraljestvo, ktero vam je per-pravljen od sazhetka sveta. Mat. 25. 34.*

Kako bode tistim, ki se hudiga ne varujejo, al sapovedaniga dobriga ne delajo?

Gorjé jim bo. Hudo jim je tukaj, ker so bres gnade, in vestniga miru: pa s he huje jim bo po smerti, ker bodo saflifhali: *Poberrite se od mene, vi prekleti, v' vezhni ogenj, kateri je hudizhu in njegovim angeljam per-pravljen. Mat. 25. 41.*

Sapopadik shivljenja kershan- lkiga.

Sakaj je potreben sapopadik kershanfski-ga shivljenja?

Sato, de se nihzhe v' tej potrebni rezhi ne smoti, in ne sapelje. Neumneshi lohka mislijo, de pravizhno shivé, ker premalo vedo, kaj je po kershanfsko shiveti. Govorjeno je bilo do sdaj od kershanfske pravizhnosti splòh, pa to je s he premalo, in potrebno je nekaj s he perflaviti.

Kaj je kershansko shiveti?

Kershansko shiveti je svoje shivljenje ravnati po sgledih in naukih Jesufa Kristusa, vfiga sveta uzhenika. Mi se po Kristusu kristjani imenujemo, v' kteriga sveti kervi smo posvezheni, in nobene pravizhnosti al svetosti ni v' nas, zhe po njem ne shivimo. Sveti Paul pravi: *Ktere je Bog prevedil, je tudi pred odloznil, de bi podobi njegoviga Sinu enak postali.* Riml. 8. 29. Kterikoli ne shivi po Jesufu Kristusu, bo pogubljen vekomaj.

Je veliko kristjanov, de po Kristusu shivé?

Malo jih je. Sapovedano je szer: *Slezite stariga zhloveka, in oblezite noviga v'refnizhni pravizhnosti in svetosti.* (Efes. 4. 42.), pa jih vender veliko shivi po svojim hudim posheljenji. Nekteri kristjani so nevernikam podobni, in shivé kakor de bi ne varovali v' Boga: nekteri so judam podobni, ki le isfirahu flushijo Bogu: po Jesufu Kristusu jih malo shiví. *Kteri so Kristusovi, so svoje mesó krishali s' grehi, in sheljami vred.* Gal. 5. 24. Ozhitno se pa vidi, de malo je kristjanov po Jesufu Kristusu, in jih vender veliko upa de pravizhno shivé. S. Avgushtin slehernimu malovrednimu kristjanu rezhe: *Kdor se po Kristusu ne ravna, se lashnivo imenuje kristjan.*

Kakshne snamnja so tedaj kershanskiga shivljenja?

Snamnja kershanskiga shivljenja so te:

1) Ljubesen do Boga.

Vsak vé, de je dolshen ljubiti Boga is vfiga serza, in zhes vse, in de pomankanje ljubeshni je sadoftno v' pogubljenje. Refnizhno je to: *Kdor ne ljubi, ofstane v' smerti.* Jan. I. 3. 14. Snamnja ljubeshni do Boga so leté : zhe ima kristjan dopadajenje nad njim, in nad boshjimi rezhmi; zhe vedno fkerbi voljo boshjo spolnovati; zhe rad stori savolj Boga, kar je sfer flabi naturi grenkó, in se rad varuje savolj njega, kar je spazheni naturi prijetno; zhe je svojih, in drusih ljudi grehov shalofsten; zhe ga pezhe, kar shali Boga, in ga veseli, kar njemu dopade; zhe gorezhe fkerbi sa zhaft boshjo, de bi on, in drugi flushili Bogu. — Premifli naj vsak, zhe ref ljubi Boga, ker ljubeshen je shivljenje kerfhanfkiga shivljenja in kerfhanfke pravizhnosti : kdor pa ne ljubi, bo pogubljen. *Kdor ne ljubi Gospoda Jesusa, bodi preklet.* I. Kor. 16. 22.

2) Zhifta in sveta ljubeshen do febe je snamnje kerfhanfkiga shivljenja, in kerfhanfke svetosti al pravizhnosti. Vsak ljubi sam febe, pa se ne ljubi vsak sveto, in kdor se prav ne ljubi, nima kerfhanfke pravizhnosti. Snamnje zhifte in svete ljubeshni do febe je to, de se kristjan rad pokorí, in premaguje, de ne stori, kar sam hozhe, ampak kar Bog hozhe, in fkerbí svojo dushe svelizhati. Ljubeshen do febe ima le tifti, ki ljubi Boga is vse dushe, in taka ljubeshen je le svelizhavna.

3) Sveta ljubeshen do blishniga. Blishniga kakor febe ljubiti savolj Boga je vsak dolshen, pa nima vsak te svete ljubeshni. Kdor

ne ljubi Boga, tudi sebe ne ljubi prav, in kakó bo svojiga blishniga sveto ljubil? *Komu bo dober, kateri ni sebi dober?* Sirah 14. 5. Kdor je blishnimu usmiljen, sovrashnikam odpushta, nevedne uzhi, greslnike svari, in skerbi de bo blishen svelizhan, tisti blishniga kakor sebe ljubi savolj Boga, in ima snamnje kershanske pravizhnosti.

4) Modrost, ktera is ljubesni in strahu boshjiga is-haja, je snamnje kershanske pravizhnosti. Kristijan, ki si persadene po duhu svetiga evangelija shiveti, skerbí svojo dusho svelizhati, vse vidno sanizhuje de nebeshko kraljestivo sadobi, on je moder in pravizhen. Vsa druga modrost je prasna in ostudna per Bogu. Modri pravi: *Vsa modrost je strah boshji, in ona uzhi Boga se bati, in vsa modrost v' spolnovanji poslave obstoji.* Sirah 19. 18.

5) Ponishnost je snamnje kershanske pravizhnosti. Kakshna svetost je v' kristijanu, ki ponishen ni? Nobena, ker Bog le ponishnim svojo gnado daje, in bres gnade ni svetosti. Skerbno dobro delati, in v' obilnosti dobrih del ponishevati se, to je pravizhnost. Jesus sapové: *Kader bote florili vse, kar vam je sapovedano, rezite: Nepridni hlapzi smo.* Luk. 17. 10.

6) Poterplenje v' nadlogah. Kristijan, ki se pokorí, premaguje svoje slabe shelje, in skerbno shivi po volji boshji, in je poterpeshljiv v' nadlogah, v' sanizhevanji in preganjanji, on je pravizhen. *Poterpeshljivost vam je*

potrebna, de boshjo voljo storite, in obljubo (vezhniga shivljenja) dofeshete. Hebr. 10. 36.

7) Spolnovanje dolshnost svojiga stanu. Potrebno je to, in kdor nozhe tiga storiti, ni pravizhen, zhe ravno kaj drusiga | dobriga dela. Nepravizhen oblastnik, len kmet, neskerbni porodniki, in drugi taki, ki svojiga stanu dolshnost ne spolnujejo, so gnusoba per Bogu. Heli je bil nedolshniga shivljenja, ker pa ni svojih hudobnih otrok strahoval, si je ojsiro pokorjenje nakopal. I. Knal. 2. in 4.

8) Dober namen. Kristjan ni pravizhen, zhe svojih dolshnost ne spolnuje is dobriga namena; daber namen pa je Bog sam, to je, de se dobro stori is ljubesni do njega. Usmiljenje, molitev, post, in karkoli je dobriga, je bres vrednosti, zhe ni savolj Boga. Jesus pravi: *Gledajte, de svojih dobrih del ne delate v' prizho ljudi k' videsu, szer ne boste plazhila imeli per svojimu Ozhetu. Mat. 6. 1.*

9) Gorezha in stanovitna molitev po Jesusovim duhu opravljena, je snamenje, de kristjan hrepeni po pravizhnosti. Kdor ne moli, al slabo moli, ni pravizhen, ampak len. Dobra molitev vse sprosti per Bogu, in napolnuje proshnjavza s' boshjimi darmi. Vsak naj posnema Davida, kateri je djal: *Stegujem k' tebi (o Bog) svoje roke: moja dusha je ko fuha semlja (deshja sheljna in potrebna) pred teboj. Ps. 142. 5.*

Je spolnovanje vsiga tiga sadoſti, de ſe po kerſhanſko ſhivi?

Kdor po vſih tih naukih ſhivi in ſtori, naj upa de ima kerſhanſko pravizhnoſt. De ſe pa nihzhe ne smoti, in ſe prehitro pravizhniga ne ſhteje, naj ſe ſkerbno premišli, zhe jih reſ ſpolnuje, in naj ſkerbno poſluſha boſhjo beſedo, de obilniſhi nauke prejema. Sleherniga zhloveka ſkerb bodi po Jeſufu, uzheniku in ſgledu pravizhnoſti, ſhiveti: *Kriſtuſ Jeſuſ je dal ſebe ſa naſ, de naſ je reſhil od vſe krivize, in ſebi ozhiſtil ljudſtvo, ktero bi njemu dopadlo, in ſe po dobrih delih ravnalo. Tit. 2. 14.*

Od mnogih rezhi, ktere premenujejo vrednoſt zhloveskovih del.

Kaj premenuje vrednoſt zhloveskovih del?

To ſe :

- 1) Proſta volja.
- 2) Veſt.
- 3) Navada.
- 4) Sila.
- 5) Strah.
- 6) Hudo poſheljenje.
- 7) Nevednoſt.
- 8) Perloſhnoſti.
- 9) Namen, in okolifhine.

Je dobro in potrebno vediti vſe to?

Reſnizhno, ker vednoſt vsiga tiga daje

modrost in snanje, de zhlovek sodi in rasfodi svoje dela, in vé, zhe so nedolshne, svete al hude. Dobro in potrebno je vediti, kar premenuje, povisshuje al pomanjsshuje hudobol in dobroto, hudo in dobro saflushenje zhlovekovih del. De se tedaj prihodni nauki keršhanske pravizhosti loshej rasumejo, je tukaj potrebno poduzhenje perstavljeno.

1) Prosta volja.

Ima zhlovek prosto voljo, in od kod?

Zhlovek ima prosto voljo, in mu jo je usmiljeni Stvarnik dal. Modri Sirah pravi: *Bog je zhloveka v' sazhetku stvaril, in ga v' oblasti njegovo volje pustil.* 15. 14. Prosta volja je zhloveku potrebna, de se lozhi od neumnih shival, in de njegove prostopoljne dela kaj saflushijo per Bogu.

Je zhlovek po grehu prvih porodnikov prostopoljen ofial?

Zhlovek po njih grehu proste volje ni sgu-bil. Bog je hudobnimu Kajnu rekel: *Posheljenje do greha bodi pod teboj, in ti ga gof-poduj.* I. Mojs. 4. 7. Mojsef je Israelzam rekel: *Poklizhem danf na prizho nebo in semljo, de fim vam shivljenje in smert sbrati dal. Isvolite si tedaj shivljenje, de bote shiveli.* V. 30. 29.

Ali ima zhlovek enako prosto voljo storiti dobro al hudo?

Zhlovek, po nesvestobi prvih porodni-

kov, nima enake proste volje storiti dobro al hudo, ker je njegova volja popazhena po grehu. Greh [pervih starishev ni zhlovekove proste volje konzhal, ampak popazhil jo je; hudo lohka stori, dobriga pa ne stori, zhe mu gnada boshja ne pomaga. Jesus pravi: *Bres mene ne samorete nizh storiti.* Jan. 15. 5. Sveti Paul Korinzhanam pishe: *Ne samoremo sami is febe kaj, ampak nasha smoshnost je is Boga.* II. 3. 5. Sveti Avgushtin pravi: *Kako bo pravizhni sodnik nashe dobre dela plazhal, zhe nam usmiljeni Ozhe gnade ne da?*

Zhe zhlovek gnade boshje ne prejme, ali je isgovorjen, ako hudo stori?

Zhlovek savolj tiga ni isgovorjen. Skrivnosti enako je to, pa je resnizhno, ker bi Boga krivizhnika mislili, kateri greshnike pokori, ako bi rekli, de je greschnik isgovorjen. Sveti Paul poterdi to resnizo, rekozh: *Zhe nasha nepravizhnost povisha boshjo pravizo, kaj porezhemo? je morde Bog krivizhen, kateri shtrafuje? Ne, kako bo szer Bog svet sodil?* Riml. 3. 5-6.

Je zhlovekova volja prosta, ko jo gnada boshja k' dobrimu nagne?

Zhlovekova volja ostane prosta, ko jo gnada k' dobrimu nagne, in je bolj prosta od prej: ker gnada boshja rasvetli um, in mozh da volji, de radovoljno in veselo stori, kar dopade Bogu.

Zhe zhlovek profste volje nima, ali samore greshiti?

Zhe zhlovek profste volje nima, ne samore greshiti, in ne greshi, ako ravno kaj nap-zhniga stori. Zhlovek po hudi bolesni smoten, al v' spanji; majhni otrozi, ki rasfodka she nimajo, odrasleni neumni zhloveki, in drugi taki, ne greshé, zhe ravno kaj hudiga govoré al delajo, ker profste volje nimajo.

Samore zhlovekova volja posiljena biti?

Ne. Zhlovek, ki je svesan, al v' jezhi, al v' flushnosti, al drugazhi v' drusih ljudi oblasti, vedno ostane profst, in njegove volje nih-zhe ne samore posiliti, de bi hotel, kar no-zhe, al ne hotel, kar hozhe. Neverzi so pe-ljali kristijane pred malike, jim v' usta tlazhili jedí malikam darovane, al jih kako drugazhi malikovati filili; sveti marterniki pa so vse to sovrashili, in nedolshni ostali, ker njih volja ni bila greha deleshna.

Je morde zhloveku prosto voljno, kar se is njegoviga govorjenja al djanja godi hudiga?

Deleshen je hudiga, zhe je prosto voljno in vedejzoh perloshnost dal v' hudo. De se v' vseh okolishinah prav sodi, zhe je, al ni zhlovek hudiga deleshen, je potrebno vediti, kakshua je njegova volja bila, is ktere se je hudo is-hajalo.

2) V e s t.

Kaj je vest?

Vest je rasfodik zhlovekove dushe, ktera po prejetih naukih, notrajnim umu in okolishinah sodi, zhe je misel, beseda, delo, al opushta prav, al ne. Dusha po sapopadku, ki ga ima od hudiga in dobriga, premisli sapovedi, dolshnosti, stanove in okolishine, de po tim sodi, zhe je pravizhno al nepravizhno, perpushteno al prepovedano.

Je vest al dushni rasfodik v'slednim zhloveku enak?

Ne, ampak v' vsakim zhloveku skoraj drugazhen. Vsak zhlovek ima skoraj svojo vest, in drugazhni rasfodik, po umnosti al neumnosti, po svetlobi al temi, po ljubesni do pravize, al po nagnenji do greha. Bog je zhlovekam dal sapopadik dobriga in hudiga, in velik dar boshji je to. Kdor s' svetimi nauki, s' gnado boshjo, in s' ljubesnijo do Boga in do dobriga naturni dar boljsha, je lohka dobre vesti; kdor ga pa s' prostovoljno nevednostjo, s' ljubesnijo do greha, in s' hudim shivljenjem spridi, lohka de je nepravizhne vesti.

Is tiga se is-haja, de so ljudje tolikanj raslozheni, de je enimu zhloveku pravizhno, kar je drusimu zhloveku nepravizhno. Kristjani imajo eno vero, ene sapovedi in nauke, pa so vender zhudno reslozheni, ker enakiga shivljenja niso.

Je dobra in pravizhna vest zhloveku potrebna?

Dobra in pravizhna vest je vfazimu potrebna, de ni sapeljan in pogubljen, ampak de pravizhno shivi.

Kdo ima navadno pravizhno vest?

Pravizhno vest navadno ima tisti, ki fkerbi po volji boshji shiveti. Refnizhna volja po sapovedih shiveti, in svojo dusho svelizhati, stori dobro vest. Ravno sa tiga voljo Modri pravi: *Ako modrosti shelish, ohrani pravizo.* Sirah 1. 33.

Ktere snamnja so pravizhne vesti?

Snamnja pravizhne vesti so te: refnizhna shelja po svetih naukiah, ljubesen do Boga, pokorfhina do sposnane refnize, premagovanje hudiga posheljenja, in vezh taziga.

Kaj je lashniva vest?

Lashniva vest je tista, ktera po volji boshji ne sodi.

Je lashniva vest nevarna?

Lashniva vest je filno nevarna, ker misli in sodi drugazhi, kakor je zhista refniza per Bogu. Zhlovek nepravizhne vesti, ravna napzhno, ga vest ne pezhe, in ima mir: kako bo pa tisti popravil svoje nesnane smote?

Je greh al ne zhloveku, zhe se smoti?

Vfaka smota ni zhloveku gresfhna. Ako

si fkerbno persadeva svediti zhisto resnizo, in mu ni mogozhe, lohka de je isgovorjen; zhe pa njegova lashniva vest is gresfhne flepote isvira, nima isgovora. Judje so Jesufu rekli: *Ne rezhemo mi prav, de si Samarijan, in de hudizha imash?* Jan 8. 48. Misllili so, de prav govore, in so hudo gresfhili, ker njih flepa vest ni bila isgovora vredna. Ravno takó nekteri gresfhniki delajo: lakomnik velike obresti jemlje; hudobnesh veliko napzhuga govori; drugi po svoji flepi vesti delajo, in vest jim ne ozhita, de je greh; ne boljshajo in ne pokore se, in so v' nevarnosti vezhniga pogubljenja. *Hudobni se vedno motijo, in ne posnajo mojih pot: sa to (pravi Gospod) sim v' svoji jesi persegel, de ne pojdejo v' moj pokoj.* Pf. 94. 10-11.

Je perpushteno soper svojo nepravizhno vest storiti?

Ni perpushteno. Kdor stori, kar misli de storiti ne sme, al ne stori, kar misli de je storiti dolshen, gresfhi, zhe se ravno smoti, ker je njegova volja huda. Permerjeno je tukaj kar se je v' zhasu apostelnov godilo v' Rimu. Nekteri verniki so misllili, de jim je perpushteno jesti jedi malikam darovane; nekteri verniki so pa misllili, de ni perpushteno, in prepirali so se, ker niso vsi enake vesti bili. Sveti Paul jim je pisal in jih uzhil kakosfni de bi bili, in je na sadnje rekel: *Kdor raslozhi, (to je, misli, de mesa malikam darovaniga jesti ne sme), je pogubljen, ako bo jedel, ker*

ne dela po veri (po vesti). Vse pa, kar ni po veri (po vesti), je greh. Riml. 14. 23.

Ker je lashniva vest nevarna, in se soper njo storiti ne sme, kaj pa bo?

Refnizhno je, de kdor ima lashnivo vest, je v' veliki nevarnosti; refnizhno je tudi, de soper njo storiti ne sme: vsak naj tedaj gorezhe profi Boga, de ga s' svojo gnado rasvetli; naj skerbno poprašhuje spovednika, in poboshne modre, de svojo lashnivo vest osdravi. Kdor tiga ne stori, nima isgovora; ker je njegova slepota radovoljna, in njega besede Modriga sadenejo, kateri pravi: *Hudobnik bo v' obilnosti svoje nespameti sape-ljan. Prip. 5. 23.*

Ktere so snamnja radovoljne lashnive vesti?

Snamnja radovoljne slepe vesti so: ljube-sen do greha, merslota do Boga, in do boshjih rezhi, drushba s' hudobniki, redka in flaba molitev, mehko shivljenje, in vezh taziga. Ni jih malo rasujsdanih kristjanov, ki verjamejo de je prav, kar oni hudobno ljubijo in delajo, in bolj verjamejo hudobnesham, kakor modrim uzhenikam, ker svojih smot nozhejo opustiti: kakó bodo oni isgovorjeni? Modri pravi: *Hudobni so se motili, ker jih je hudobija oslepila. Modr. 2. 21.*

Kaj je pa kristjanu storiti, kateri se od vsih strani greha boji?

Kdor se od vsih strani greha, al greshiti

boji, in ne vé, kaj bi storil, de bi bilo vshezh Bogu, naj si isvoli, kar bolj gotovo vé, de je manj nevarno.

Prilike bodo raslagale vprašhanje in odgovor. Mati ima majhniga otroka; pa je sapovedan post, in zhe se ona posti, ga oskerbeti ni mogozhe. — V' hifhi imajo bolnika, ki ga samiga pustiti ne smejo; zerkvena sapoved pa jih fili v' zerkev. — Dolshnika vest fili poplazzhati, zhe pa vsm da, kar vsm gre, bodo njegovi otrozi lakote pomerli. — Poboshen kristjan flifhi klafarske besede govoriti, in ga vest opominja svariti klafavza, boji se pa, de bo uni she huje govoril, zhe ga bo svaril. Kaj je v' tih in v' drusih enakih okolishinah storiti, de bi bilo po volji boshji? Zhe je zhaf in perloshnost vprashati modriga svetovavza, naj kristjan vprasha; zhe mu pa ni mogozhe, se odgovori kar prej: *Isvoli naj si, kar bolj gotovo vé, de je manj nevarno.*

3) N a v a d a.

Kaj je navada?

Navada je is tiga, kar ljudje pogosto delajo. Lohka je tedaj, de je navada nedolshna, al dobra, al greslhna, ker so tudi ljudje raslozheni.

Je prav po navadi ljudi shiveti?

Prav je, zhe je njih navada nedolshna; dolshnost je, zhe je njih navada po sapovedih; greslhno je, zhe je njih navada soper sa-

povedi. Premisli naj tedaj vsak, zhe je prav al ni kar drugi delajo, in naj ne hodi sa njimi kakor slepiz. Modri pravi: *Premishljuj boshje sapovedi, in tvoje misli naj bodo neprenehama v' boshjih ukasih.* Sirah 6. 37. Jesuf, vfiga sveta uzhenik, je sapovedi islagal, ukasal shiveti po njih, in rekel: *Befeda, ktero sim govoril, vas bo posledni dan sodila.* Jan. 13. 48. Tertulian pravi: *Jesuf se je resniza, ne pa navada imenoval.*

Je prav po navadi dobrih ljudi shiveti?

Prav in dolshnost je, zhe po sapovedih shivé. Ni jih malo kristjanov, ki so dobri zhloveki po naturi, in slabi flushabniki boshji; neumnimu svetu je zhlovek kmalo sadoosti dober. Zhe so pa ravno eni resnizhno dobri kristjani, je vender lohka, de svoje slabosti imajo, po katerih shiveti ni prav. Vsak je dolshen resnizhno poboshne v' dobrim posnemati, de on kakor uni po Kristusu shivi. Sveti Paul pravi: *Prosim vas, po meni se ravnajte, kakor tudi jest po Kristusu.* I. Kor. 4. 16.

Ali ni vsaj perpussheno shiveti, kakor vsi ljudje splòh shivé?

Sveti Paul odgovori: *Ne versite se po tim svetu, ampak premislite, ktera je dobra in popolnoma volja boshja.* Riml. 12. 2. Bog je po Mojsefu sapovedal: *Ne perdrushi se k' derhali v' hudim djanji.* II. Mojs. 23. 2. Ljudje splòh neumno shivé, resnizhno poboshnih pa je malo, in naj se vsak varuje, de

ga splošna navada ne oslepi. Noe je vse hvale vreden, ki je v' sredi spazheniga zhloveshtva pravizhno shivel : ohranjen je bil, drugi pa so potonili. Lot je bil zhift v' sredi nezhistih Sodomljanov: on je bil reshen, drugi so pa sgoreli. Kaj pomaga komu hudobna mnoshiza? Vsak naj posnema Tobija, kateri, ko je vidil druge ljudi slate teleta moliti, ni po njih storil, ampak hodil v' Jerusalem, v' tempel ozhitno molit praviga Boga. Stara in splošna navada ne isgovori greha. Sveti Ziprijan prav pové: *Stara in splošna navada, ako je gresna, je stara pregreha, ne pa pravizhen isgovor.*

Po navadah svoje shkofije al deshele, od vishi duhovske oblasti poterjenih shiveti, je prav, in vzhasi dolshnost. Po navadah svoje deshele shiveti, ktere so nedolshne, je perpusheno; nikoli pa po splošnih hudih navadah soper sapovedi. Tistim, ki gledajo po spazhenim svetu, in ne pomislijo, zhe je prav, gré, kar je Jesus Farisejem rekel: *Sakaj prestopate sapoved boshjo savolj svojiga srozhenja? Mat. 15. 3.*

4) S i l a.

Kaj je sila?

Sila je, ko je zhlovek od drugod, al od ljudi permoran, kaj storiti, al ne storiti.

Kolikera je sila?

Sila je dvojna, popolnoma in nepopolnoma.

Kdaj je zhloveku popolnoma fila?

Popolnoma fila mu je, kader se ubraniti ne samore. Neverzi so nektare verne devize gnali v' hišo nezhištnikov, in niso se jim ubraniti samogle, temuzh Bog jih je rešhil. Neverzi so nekterih marternikov roke sgrabili in deršali, jim v' roke djali ogenj in kadilo v' snamnje, de oni malikam darujejo. To, in kaj taziga je popolnoma fila.

Ali isgovori zhloveka popolnoma fila?

Popolnoma fila ga isgovori, ako njegova volja oftane svesta Bogu, de ne pervoli v' greh, ampak ga stanovitno sovrashi. Bere se v' zerkvenih sgodovinah, de je neverni poglavar ukasal nekiga verniga fanta terdo svesati, in ga potlej nezhisto skušhati. On si je jesik pregrisnil, in ga plunil v' obras skušnjavke, de jo je odpodil. — Sveta Luzija, deviza in marterniza, je nevernimu oblaštniku rekla: *Zhe me soper mojo voljo oframotish, mi bo zhišlost obilniški plazhilo saflushila.*

Zhe pa zhlovek savolj popolnoma file pervoli v' greh s' svojo voljo, ni isgovorjen, ker se zhlovekova volja ne da pofiliti.

Kdaj je zhloveku nepopolnoma fila?

Nepopolnoma fila je zhloveku, ko mu ljudje obetajo shkodo, bolezhino, al kako drugo hudo; al ga nedleshno profijo, napravljajo v' greh, al ga drugazhi filijo, de bi storil, kar ne smé, al ne storil, kar je storiti dolshen.

Ali nepopolnoma fila isgovori zhloveka, ki savolj nje stori, kar ne sme, al ne stori, kar je storiti dolshen?

Nepopolnoma fila ga ne isgovori, in zhe on ravno nerad pervoli v' greh, greshti. Ni jih malo, ki se krivize al drusih grehov vdeleshijo savolj filne nedleshnosti priyatlov al drusih; isgovorjeni pa niso, ker so dolshni raji umreti, ko greshtiti. Kdor nerad greshti, vendar greshti, nerad bo shel v' pekel, vendar bo shel. Modri pravi: *Sa svoje dushe voljo se potegni s' vso mozhjo sa resnizo, in bojuj se sa-njo do smerti.* Sirah 4. 33.

5) S t r a h.

Kaj je strah?

Strah je bojezhnost v' zhlovekovim serzu, de bi se mu kaj hudiga ne sgodilo.

Ali isgovori strah zhloveka, ki is njega stori kaj soper sapoved?

Strah ga ne isgovori. Peter je is strahu satajil Jesufa, svojiga uzhenika, pa je slo greshtil, in sa tiga voljo milo jokal. Pilat ni bil isgovorjen, ki je is strahu Judov obfodil Jesufa, kteriga je nedolshniga posnal. Zhe je kak kristjan v' zhasu preganjanja le s' besedo vero satajil, de bi bolezhinam in smerti odschel, je bil ojstrimu pokorjenju podvershen.

Ali strah kake velike fhkode isgovori zhlo-veka, zhe is njega stori soper zerkveno, al deshelsko sapoved?

Vzhafi isgovori, vzhafi pa ne. S' nevarnostjo svojiga shivljenja ni dolshnost k' sveti mashi iti, al se mesnih jedi sdershati. V' zhasu ognja, al vojske, al drusiga taziga je v' nedeljo in prasniki delati perpusheno. Vzhafi pa zerkvene al deshelske oblasti sapoved ojfstro sapové, al prepové de se ne smé is strahu kake velike fhkode prestopiti. Vernik je dolshen raji umreti, kakor v' sanizhevanje zerkvene sapovedi meso jesti v' prepovedanim zhasu. Vojsfhaki so dolshni s' nevarnostjo svojiga shivljenja svoje poglavarje bógati, vojskovati se, in braniti deshelo soper sovrashnike.

Kaj je misliti, zhe kristjan is framoshljivosti, al druge slabosti prestopi sapoved?

Grefhi on, ker je dolshen svesto in serzhno flushiti Bogu. Sveti Avgufhtin maloferzhnim kristjanam pravi: *Kako bi vi po sgledu svetih marternikov preterpeli bolezhine, ki se prasnih besed neumneshev bojte?* Jesus je savolj nashiga svelizhanja saframovanje in smert preterpel, in nam sapovedal: *Ne bojte se njih, kateri teló umore, dushe pa umoriti ne samorejo: temuzh bojte se veliko vezh Boga, kterimu je oblast dushe in teló pogubiti.* Mat. 10.28.

6) Hudo posheljenje.

Kaj je hudo posheljenje?

Hudo posheljenje je nagnjenje do greha, katero smo po prvih porodnikih poerhali. Hudo posheljenje je dušna in telesna slabost, in tesha spridene nature, ktera nas fili lozhiti se od svojiga Stvarnika, in oberniti se k' stvarcem.

Je hudo posheljenje greh?

Hudo posheljenje je is greha prvih porodnikov, nas napeljuje v' greh, pa ni greh, zhe va-nj prostovoljno ne pervolimo.

Ali vé zhlovek mozh in svijazhnost hudiga posheljenja?

Zhlovek to po rasodeti veri, in prejeti gnadi nekoliko vé, popolnoma pa ne vé. Ako bi le teló slabo bilo, in dušha sdrava bila, bi ga zhlovek loshej posnal, ker sta pa oba popazhena, sato je hudo posheljenje skrito, svijazhno, in mozhno slabimu zhloveku.

Je zhlovek isgovorjen, ako is hudiga posheljenja pervoli v' greh?

Ni isgovorjen, ker se mu je dolshen vstavljati. Tridentški sbor pravi: *Hudo posheljenje ni shkodljivo tistim, ki se mu vstavljajo.* Sej. V. Shkodljivo je pa tistim, ki se mu vdado. Sveti Jakob pravi: *Vsak je skufshan, ko je po svojim posheljenji vabljen. Po tim ko posheljenje spozhne, rodi greh,*

greh pa smert. 1.14-15. Vlak naj se mu tedaj vstavlja, ker to je sapoved boshja: Po svojim posheljenji ne shivi, in odverni se od svoje (hude) volje. Sirah. 18. 30.

Kakó je mogozhe posnati in premagovati sapeljivo posheljenje?

Mogozhe je s' svetlobo in mozhjo gnade boshje. Sveti Paul to poterdi, rekozh: *Zhutim drugo postavo v' svojih udih. Jest nesrezen zhlovek! kdo bo mene reshil? Gnada boshja po Jesufu Kristusu. Riml. 7. 23-25.*

Kaj vse to uzhi?

Uzhi, de ni perpušheno nad skušnjava, ktera zhloveka napeljuje v' greh, dopadajenja imeti, al ji pervoliti: ne greshti pa, kdor se ji resnizhno vstavlja. Ako bi hudo posheljenje isgovarjalo grehe, bi nobeniga greha al greslnika na svetu ne bilo. Kdor je sa svoje slabosti voljo greshil, naj se ponishuje, prosi Boga, se spokori, in zhujezh bo, de usmiljenje dofeshe.

7) Nevednost.

Kaj je nevednost?

Nevednost je pomanjkanje uma, rasumnosti, snanja, in drusiga taziga.

Ali nevednost vselej isgovori?

Nevednost vselej ne isgovori. Ako bi nevednost vselej isgovorila zhloveka, bi bilo

bolji, de bi neumni shivini enak bil, de bi delal kar hozhe, in nedolshen ostal. Ako bi nevednost vselej isgovorila, bi bil Jesus v' nasho shkodo vfiga sveta uzhenik. Nevednost vzhafi isgovori, ne pa vselej. Rasfvetljen David je ponishno profil Boga: *Ne spomni se grehov moje mladosti, in mojih nevednost.* Pf. 24. 7. Ako bi nevednost isgovorila vselej, bi bil David profil Boga, rekozh: *Gospod, spomni se moje nevednosti, is ktere fim nedolshen.* Jesus je profil sa svoje sovrashnike, rekozh: *Ozhe, odpusti jim, ker ne vedo, kaj delajo.* Luk. 23. 34. Is nevednosti so ga krishali, pa so vender odpuštenja potrebni bili.

V' kterih rezheh fosebno ni isgovora, zhe se kaj is nevednosti soper sapovedi stori?

V' rezheh po postavi nature prepovedanih ni isgovora, zhe se kaj stori. Nevera, krivovera, lash, golufija, tatvina, ubijanje, nezhistost, in drugo tako nima isgovora per Bogu. Sveti Paul pravi: *Kterikoli so bres postave gresihili, bodo bres postave pogubljeni.* Riml. 2. 12. Neverniki niso isgovorjeni, ako soper postavo nature greshe, ker tudi oni imajo sapopadik dobriga in hudiga; kakó pa bodo krisijani, ki imajo rasodete nauke, isgovorjeni, zhe hudobno al nesframno shivé.

Je zhlovek isgovorjen, ako is nevednosti stori soper sapoved, ktera ni v' postavi nature sapopadena?

Isgovorjen je, zhe si persadeva vediti in

ne samore. Nar modrejshi in poboshnishi kristjani vsiga ne vedo, in njih nevednost al smota je lohka nedolshna.

Ali prostovoljna nevednost kake dolshnosti isgovori zhloveka?

Prostovoljna nevednost nikogar in nikoli ne isgovori. Kdor je dolshen vediti in vediti nozhe, kakó bo isgovorjen? Jesuf je njih greshno nevednost obfodil, rekozh: *To je fodba (isvir obfojenja), ker je luzh na svet prishla, in so ljudje bolj temo ko luzh ljubili, ker njih dela so bile hude.* Jan. 3. 19.

Je veliko hudo v' radovoljni nevednosti shiveti?

Veliko hudo, in velikiga hudiga isvir je to, v' radovoljni nevednosti shiveti, sakaj nevednost sama je greh, ker se is nje filno veliko grehov isvira; ker brani svoje grehe posnati, svoje smote in krivize popraviti, in toraj se refnizhno spokoriti.

Kakó se samore pregnati nevednost?

Nevednost se preslene s' gorezho molitevjo, s' poslusljanjem boshje besede, s' refnizhno ponishnostjo, s' premagovanjem hudiga posheljenja. Nihzhe se ne smesana shati, de bi prostovoljno neveden ne bil, ker je sveti Paul apostel ponishno rekel: *Nizh nimam na vesti, (de bi jest vedil): al nisim she sató opravitzen.* I. Kor. 4. 4. Vlak naj tedaj skerbi

nevednost pregnati, kolikor mu je mogozhe, de bo per usmiljenim Bogu isgovorjen.

8) Perloshnosti.

Je zhlovek dolshen se hudih perloshnost varovati?

Vsak je dolshen se jih varovati, kolikor je mogozhe, ker vsak zhlovek je slab, po naturi hudiga sheljen, in toraj greshti, ako se jih varovati nozhe, ker so filno nevarne. Modri pravi: *Kdor nevarnost ljubi, bo v' nevarnosti poginil.* Sirah. 3. 27.

Sme pomozhi gnade upati tisti, ki se nevarnih perloshnost varovati nozhe?

Kdor se nevarnih perloshnost varovati nozhe, predersno upa v' pomozh gnade boshje, in je ne bo dosegel. Jesus sapové: *Zhujte in molite, de v' skusnjavo ne padete.* Mat. 26. 41. Kdor ni Jesusu pokoren je pokorjenja in sapushenja, ne pa gnade boshje vreden. Kdor predersno ishe perloshnosti greshti, se v' svojo mozh hudobno sanashta, in je poln greshniga napuha. Sapifano je: *Napuh-njenim se Bog vstavlja, in ponishnim daje gnado.* Jak. 4. 6.

Je mogozhe vsih hudih perloshnost varovati se?

Nemogozhe je to, ker slab zhlovek per slabih ljudeh prebiva. Ravno sato sveti Paul pravi: *Ako bi hotli vsih hudih perloshnost va-*

rovati se, *bi mogli is sveta iti*. I. Kor. 5.10. Ravno sa tiga voljo pa je hudobno obilnishi nevarnosti iskati.

Je zhlovek isgovorjen, ako v' neprevedeni perloshnosti kaj soper sapoved ftori?

Ni isgovorjen. Kdor v' nevarnost sajde, je dolshen po sgledu svetnikov stanoviten ostati. David se je ponevedama pohujshal nad lepoto ptuje shene, gresnil je, in po grehu vedno jokal in se pokoril, kakor sveto pismo prizhuje.

Kdor radovoljno gre v' nevarno perloshnost, in v' nji nizh hudiga ne ftori, je morde nedolshen?

Ni nedolshen, ker je sama radovoljna nevarnost greh. Hudobni so radi tam, kjer svoje posheljenje nasitujejo, in se vender nedolshne shitejejo; kdo pa jim verjame? Sveti Bernard pravi: *V' radovoljni nevarnosti biti, in ne gresniti, je zhudnishi ko merlizha oshiviti.*

Kaj je zhlovek dolshen, ki po nevedama v' nevarno perloshnost sajde?

Dolshen je bersh spomniti se na Boga, in ga profiti pomozhi; ako je mogozhe, naj prozh gre, in naj se ne boji jese hudobnih. Vzhasi je potrebno, kakor nedolshni Egiptovski Joshef sbeshati, al kakor zhista Susana savpiti; vzhasi drugazhi po okolishinah. Potlej naj hvali Boga, kateri mu je dobrotljivo smago dal, in naj bo sa naprej varnish.

9) Namen in okolishine.

Kaj je namen?

Namen je misel al volja is ktere se kaj stori, de se po shelji dofeshe.

Is kakshniga namena je zhlovek dolshen svoje dela opravljati?

Dolshen je svoje dola opravljati is namena Bogu dopasti, in svojo dusho svelizhati. Misli, besede, dela, in vse naj zhlovek obrazha de dopade Bogu, in se svelizha, ker je ravno v' ta namen stvarjen. Ljubesen do Boga, in do svoje dushe jo tedaj pravi namen, al konez zhlovekovih del, in kdor tiga svetiga namena nima, je safhel, in se lozhil od Boga. Sveti Paul uzhi: *Vse rezhi v' ljubesni storite.* I. Kor. 16. 14.

Je dolshnost in mogozhe vse storiti is dobriga namena, al is ljubesni do Boga?

Dolshnost in mogozhe je. Ne le molitev, post, in druge svete dela, ampak tudi telefni opravki morajo biti is dobriga namena, in so lohka, ako zhlovek Bogu v' zhaft shivi. Sveti Paul v' Gospodovim imenu sapove: *Zhe jeste al pijete, al kaj drusiga delate; vse v' zhaft boshjo delajte.* I. Kor. 10. 31.

Kako je mogozhe jesti, piti, delati, pozhivati, in drugo tako v' boshjo zhaft obrazhati?

Lohka je to kristjanu, ki resnizhno flushi

Bogu s' poboshnim shivljenjem. Slushabniki boshji niso duhovi, in toraj potrebujejo shivesha, oblazhila, pozhitka, in drusiga, ker bres tiga ne shivé, in zhe ne shivé, Bogu ne slushijo. Jesuf pravi : *Ozhe nebeshki vé, de vsiga tiga potrebujete.* Mat. 6. 32.

Kdor ima terdni namen, al stanovitno voljo slushiti Bogu, so lohka, ne le njegove kershanske zhednosti, temuzh tudi njegovi telefni opravki Bogu v' zhaft. Kdor pa dobri-ga namena nima, sebi shivi, in pozhutkov veselja ishe, je pokorjenja vreden, ker so vsi njegovi opravki nizhemurni.

Je tedaj dober namen slo potreben?

Dober namen je nar potrebnishi, ker bres njega nizh dobriga ni. Pismouki in Fariseji so veliko dobriga delali, vse pa sa svoje zhafti voljo; mislili so, de so obilno pravizhni, in so bili veliki greshniki. Ravno sa tiga voljo je Jesuf rekel : *Ako vasha pravizhnost ne bo obilnishhi kakor Pismoukov in Farisejev, ne pojdete v' nebeshko kraljestvo.* Mat. 5. 20.

Kaj dober namen dobriga stori?

Dober namen posvezhuje, kar samo na sebi ni sveto, povishuje vrednost svetih del, in toraj kristjana posvezhuje.

Kaj slab namen hudiga stori?

Slab namen vse dela, nedolshne in sve-te spridi, hude pa huje spazhi.

*Je dolshnost nad seboj zhutí, in premi-
sliti is kakofhniga namena mislimo, govo-
rimo in delamo ?*

Dolshnost je , ker vsih serze je po naturi hinavsko in svijazhno; spridena ljubesen, ki jo do sebe imamo, naí lohka oslepi, de sami ne vemo kdaj, kakó in koliko.

David je sapovedal vse ljudstvo popisati is isgovora, de bi svedil koliko de je kraljestvo mozhno, storil je pa to is napuha, in sa tuga voljo je bil pokorjen. II. Kral. 24. Abner, vojvod Savlove vojske, je po njegovi smerti njegoviga sina Isboseta povíshal, potlej pa ga je sapustil, in s' Davidam potegnil, ker je Bog Davidu obljubil kraljestvo, to de to je storil is jese, ker ga je Isboset svaril. II. Kral. 3. Kralj Ezekija je rasdrobil bro-naíto kazho, ktero je Mojsef povíshal v' pu-shavi; eden drusimu íta nasproti, in vender prav ítorila, ker íta oba is dobriga namena ítorila. Mojsef jo je povíshal po boshjim uka-su (IV. Mojs. 21.) de bi Israelzi od kazh pizheni, osdravljeni bili, ko bi jo pogledali; Ezekija jo je rasdrobil, ker je neumno ljud-stvo s' njo malíkovalo. (IV. Kral. 18.

Ravno takó se sdaj godi: eni svojimu blishuimu pomagajo savolj svojiga dobizhka al veselja, al drusiga enaziga namena: nekteri so sdaj s' enimi, kmalo s' drusimi, daní pri-jatli, jutri pa sovrashniki, kakor njih lastna ljubesen hozhe. Ni jih malo pravizhnih in usmiljenih viditi, malo pa jih je is dobriga

namena, to je, savolj Boga. Sveti Avgufhtin slednimu zhloveku potrební nauk daje, rekozh: *Premisli fkerbno, ne le kaj delafh, ampak veliko bolj, sakaj delafh.*

Kaj fo okolifhine ?

Okolifhine fo, kar se al zhloveku, al delu, al rezhi perdrushuje.

Vfi zhloveki fo po naturi enaki, de je pa kdo *ubog*, al *bogat*, al *ozhe*, al *duhoven*, to fo okolifhine. Ravno takó se rezhe od drusiga, ker se k'vfaki rezhi lohka perdrushujejo kake okolifhine.

Kaj okolifhine ftoré ?

Okolifhine premenujejo zhlovekove dela, povifhjujejo al pomanjfhjujejo hudobo greha, al vrednost dobrih del.

Delo je nedolshno; teshko delo je pa v'nedeljo al sapovedan prasnik greh. Kdor je ukradil, je gresfhil; zhe je pa ubogimu odvsel, je huje gresfhil; zhe je ukradil, in potlej nedolshniga obdolshil, fta dva greha. Otrok, ki otroka sanizhuje, gresghi; huje pa gresghi, zhe sanizhuje ftariga zhloveka, in veliko huje, zhe ozheta fvojiga sanizhuje. Kaj nedolshniga govoriti, je perpusheno; v'zerkvi pa je greh. Kdor v'nedeljo nozhe k'fveti mafhi iti, gresghi; zhe pa ne gré, de tifti zhaf kaj ukrade, huje gresghi, in fturi dva greha. — Neisrezhenó veliko drusiga je, kar se po okolifhinah premenuje v'bolje al v'huje.

Kaj to uzhi?

To uzhi in preprizha, de fkerbno premisliti okolishine je filno potrebno, de se hudo greha, in vrednost dobrih del posna. Premisliti je potrebno, *sakaj, kdo, kje, s' kom, kakó, koliko in kadaj?* Sveti Paul pravi: *Vse mi je perpusheno, al ni vse v' prid.* I. Kor. 6. 12. Rêzhi jo hotel: Veliko oblast imam, premislim pa kaj je Bogu v' zhaft in ljudem v' svelizhanje, de se svoje oblasti ne poslushim nepridno. — Vsak zhlovek naj tudi premisli, kaj je prav per Bogu, ker on mu gleda v' serze, in ga pravizhuo sodi.

Pervi dél

Kershanske pravizhnosti:

Varuj se hudiga.

Od greha splòh.

Kaj je hudo, kteriga varovati se je vsak zhlovek dolshen?

Hudo je greh, ker je prelomljenje boshje sapovedi.

Kolikeri je greh?

Greh je splòh dvojni, isvirni al poerbani, in djanski.

Kaj je isvirni al poerbani greh?

Isvirni al poerbani greh je tisti, kteriga vsi zhloveki po pervim ozhetu Adamu poerbamo. Adam je bil nepokoren Bogu, je sebi in nam vsim pravizhnost sgubil, sebi in nam vsim saflushil vezhuo pogubljenje. Sveti Paul pravi: *Po enim zhloveku (po Adamu) je greh na svet prishel, in po grehu je smert na vse zhloveke prishla po njem, v' kterim smo vsi gresili.* Riml. 5. 12. To resnizo so pravoverniki vsih zhasov verovali, in David je od nje rekel: *Spozhet sim v' hudobii.* Pf. 50. 7.

Kaj je djanski greh?

Djanski greh je prostovoljno prelomljenje boshje sapovedi.

Sakaj se pravi, de djanski greh je prostovoljno prelomljenje boshje sapovedi?

Sato, ker ni djanski greh, ako zhlovek va-nj ne pervoli prostovoljno. Hudoba djanskiga greha je v' tim, de se zhlovek s' prosto voljo boshji volji vstavi; zhe pazhlovekova volja ne pervoli v' hudo, ni djanski greh. Majhni otrozi, al neumni odrasleni ljudje, ki rassodka nimajo; jetniki in bolniki, ki v' zerkev ne samorejo, ne greshe soper sapoved, ktero jim je nemogozhe spolnovati. Tudi popolnoma posabljivost, neprostovoljna smota, al kaj drugiga takiga isgovarja.

Sakaj se pravi, de je djanski greh prodovoljno prelomljenje boshje sapovedi?

Sato, ker je vsak greh soper boshjo sapoved. Kristjan, ki ni zerkvi pokoren, soper Boga greschi, ki mu je sapovedal zerkev bogati, Podloshen, ki ni svoji deshelski oblasti pokoren, soper Boga greschi, ki mu pokorfhino sapové.

Kakó se greschi?

Greschi se lohka s' mislijo, s' besedo, s' djanjem, in s' opufho sapovedanih dobrih del.

Kratko je to rezhenó, shiroko pa séga, ker obfeshé notrajniga zhloveka, vse dolshnosti, sapovedi, namen in okolishine. Potrebno je to vsaj nekoliko rasloshiti.

S' m i s l i j o.

Kdaj zhlovek s' mislijo greschi?

S' mislijo zhlovek greschi, zhe njegova dusha radovoljno misli al premishljeje nevarne rezhi; zhe ima radovoljno dopadenje nad hudim, al sheli storiti, kar ni prav. Radovoljne hude misli so greh, ker je dusha nepokorna Bogu, in ravno sa tiga voljo je sapifano: *Hudobne misli lozhijo od Boga. Modr. 1. 3.* Bog sapové: *Spravite spred mojih ozhi svoje hudobne smishljevanja. Is. 1. 16.*

Je kak raslozhik, zhe kdo dopadenje ima nad hudim, al zhe sheli kaj hudiga storiti?

Raslozhik je, ker, zhe so kaj hudiga

storiti sheli, je zhlovekova volja hudobnisthi, in je per Bogu, kakor de bi storjeno bilo. Jesus prizhuje, rekozh: *Kdor sheno pogleda, de jo sheli, je she preshestoval s' njo v' svojim ferzu.* Mat. 5.28.

Po kom se vé, zhe je radovoljna huda misel slo al malo gresfna?

To vselej rasfoditi je zhloveku nemogozhe, vzhasi pa se vsaj nekoliko vé. Hudobija gresfhne misli je po vezhim al manjim ferzhnim dopadenji nad njo; po velikosti greha, nad kterim ima dusfha dopadenje; po huji in manji shelji do njega, in po drusih okolishinah, kterih je veliko.

Sakaj Bog prepové nad hudim dopadenje imeti in ga sheleti?

Sato prepové, ker drugazhi nismo pravizhni. Bog vé in sodi nashe misli, ker je vfigaveden, svet, in pravizhen; in ni pravizhnosti zhe ni ferze pravizhno.

Je huda misel zhloveku vselej gresfhna?

Vsaka huda misel ni zhloveku gresfhna, temuzh zhe je prostovoljna, al je radovoljno dal perloshnost k' nji. Zhloveku ni v' oblasti se vsake hude misli ubraniti, dolshen je pa jo bersh odpraviti, ako mu je mogozhe, in se soper njo vojfkovati dokler jo ima: zhe to stori, je svest Bogu, in ne gresfhi, in ima tudi saflushenje per njem.

Kaj je kristjanu storiti, de shtevilo hudih misel pomanjšuje, in jih lohka premaguje?

Kristjanu v' to veliko pomaga, de je priden v' svojih delih, de se varuje hudiga govorjenja, in drusih perloshnost, de rad moli in premišljuje rasodete resnize, de ima smiraj Boga pred svojimi varnimi ozhmi, in de se bersh na Boga spomni, kadar mu kaka greslna misel napade.

S' b e s e d o.

Kdaj se s' besedo greslhi?

S' besedo greslhimu kadar soper resnizo in ljubesen govorimo.

Je lohka greslhti s' besedo?

Lohka, ker so sosebna serzhnost, ljubesen, praviza, in modrost potrebne, de bi se s' besedo ne greslhilo. Ravno sato, ker je lohka greslhti s' besedo, Modri pravi: *Blagor zhloveku, ki se ni s' besedo pregreslhil. Si-rah 14. 1.* Dolshnost je tedaj nad svojim serzam, in jesikam zhuti, in tako bomo loshej spolnovali kar Salomon uzhi: *Nespremishljeno nizh ne govôri. Prid. 5. 1.* Sveti Paul opominja, rekozh: *Vashe govorjenje bodi s' solijo (modrosti) potrosgheno, de veste kako vsazimu govoriti. Kolof. 4. 6.*

Kaj naglo in obilno nepotrebno govorjenje pomeni?

Pomeni prasno in neumno serze. Modrosti

ni v' zhloveku, ki nepremišljeno obilno govori bres potrebe. Salomon pravi: *Sí vidil v' govorjenji prenagliga zhloveka? lo shej se norez, kakor on poboljšha.* Prip. 29. 20.

Kaj pomeni hudobno govorjenje?

Hudobno govorjenje pomeni, de je serze tudi hudobno. Jesik is serza obilnosti govori; in zhe so besede hude, serze ni pravizhno. *Hud zhlovek is hudiga saloga hudo govori.* Mat. 12. 35. Dóber zhlovek rad govori dóbro, hudobni zhlovek pa rad govori húdo, ker je njegovo serze spazhenó.

Kaj dvojni jesik pomeni?

Dvojni jesik pomeni lashnivo, svito, hinavsko in nepravizhno dúsho. Veliko jih govori, de ljudem dopadejo, ne is ljubesni prijasno in refnizhno, ampak svijazhno in nepravizhno. Prerok Isaija pravi: *Gorjé vam, ki húdo dóbro, in dóbro húdo imenujete; ki prevrazhate grenkobo v' sladkost in sladkost v' grenkobo.* 5. 20.

Ali je prav vse praviti, kar se vé, zhe je refnizhno?

Vselej ni vse prav govoriti, kar se vé, zhe je ravno refnizhno. Govoriti je dolshnost pravizhno, modro in ljubesnivo; dolshnost je pa tudi molzhati, kar je povedati shkódljivo. Modri lepo in refnizhno pové: *Norzi imajo serze na jesiku; modri imajo jesik v' serzu.* Sirah 21. 29.

Ali se lohka sgodi, de je beseda velik greh?

Ref je to, ker huda beseda lohka napravi jeso, sovrashtvo, bôje, pohujshanje, in veliko drusiga hudiga. Sveti Jakob ob kratkim popishe hudobo nepravizhniga govorjenja, rekozh: *Jesik je majhin ud, pa velike rezhi napravi. Jesik je ogenj in sapopadik vse krivize; nepokojna hudoba in poln smertniga sirupa.* 3. 5-8.

Kaj je zhloveku storiti, de s' besedo ne greshi?

Kdor se hozhe greshniga govorjenja varovati, naj se boji Boga, ljubi blishniga, in moder naj bo. Modri Sirah sapové: *Rastopi svoje sluto in svoje srebro, in napravi svojim besedam tehtnizo (vago), in svojim ustam dobre bersdé.* 28. 29. Tehtniza in bersdé so ravno sirah boshji, ljubesen do blishniga, in modrosti; ker, kdor se Boga boji, blishniga ljubi in je moder, nepremishljeno in hudobno ne govori, ampak kar je prav.

S' d j a n j e m.

Kdaj se s' djanjem greshi?

Greshi se s' djanjem, zhe kaj prepovedaniga al neperpustheniga storimo.

Kakshin greh je s' djanjem greseliti?

Greh je po velikosti in hudobii prepove-

daniga dela; lohka je tedaj velik al majhin greh po mnogih okolishinah.

Ali je lohka is ediniga hudiga dela vezh grehov?

Lohka je to, zhe se edinimu delu druge okolishine perdrushijo, in se takó vezh sapoved prestopi. Nezhistnik, ki svojiga blishniga nepelje v' greh, je nezhistosti in pohujshanja kriv. Kdor s' ukradeno jedjo post ozhitno prelomi, je tatvine, nepokorshine do zerkve, in pohujshanja kriv. To in drugo naj vsak premisli, de hudobe svojih gresnih del posna, sovrashi, in se spokori.

S' o p u s h o.

Kdaj zhlovek s' opusho greshti?

Greshti, zhe sapovedaniga ne stori; zhe le nekoliko sapovedaniga stori, al zhe sapovedano stori malopridno. Kdor nerad, al flabo opravlja sapovedane dobre dela, naj premisli, kar prerok Jeremija pravi: *Preklet, kteri Gospodovo delo nesvesto opravlja.* 48. 10. Leni kristjani naj poslushajo Jesusa rekozhiga: *Vfako drevo, ki dobriga sadu ne rodi, bo isfekano, in v' ogenj versheno.* Mat. 20. 6.

Se lohka greshti s' opusho sapovedanih dobrih del?

Greshti se lohka, in tih grehov je narvezh na svetu. Kristjan se s' opusho sapove-

danih dobrih del sadolshuje per Bogu, zhe ga is vfiga ferza ne ljubi, al mu je nehvale-shen; zhe blishniga ne ljubi, ne uzhi in ne fvari; zhe nad svojim posheljenjem ne zhuje, in ga ne pokori; zhe zhas malopridno obra-zha in ga sapravlja, in drugazhi.

Vé kristjan, kdaj s' opusfo sapovedaniga dobriga gresfi?

Vzhafi vé, velikokrat ne vé. Zhe ne moli, al k' sveti masfi ne hodi, al ubogim ne pomaga, vé; velikokrat pa ne vé, ker se k' spolnovanju dobrih del lenoba nezhutno per-drushuje; bres ljubesni do Boga, al is navade opravlja kerfhanfke dolshnosti, in upa de sadosti po kerfhanfko shivi. On je morde *oblak bres vode, jefensko drevo bres fadu*, kakor sveti Judesh Tadej (12) pravi, in ne ve, in ne fkerbí.

Od veliziga djanfkiego greha.

Kako se djanfski greh raslozhi?

Djanfski greh se raslozhi, ker je al velik al majhin.

Kaj je veliki djanfski greh?

Veliki djanfski greh je proftovoljno veliko prelomljenje boshje sapovedi. Rezhe se, de je *proftovoljno* veliko prelomljenje, ker, zhe proste volje ni, ni greha. Rezhe se, de je proftovoljno *veliko* prelomljenje, ker zhlo-

vek fiori kar je ojtiro prepovedano, al ne fiori, kar je ojtiro sapovedano. Rezhe se, de je prostovoljno veliko prelomljenje *boshje sapovedi*, ker Bog sapové, ne le njegove sapovedi, ampak tudi zerkvene, in deshelske oblasti spolnovati.

Kaj hudiga veliki greh fiori?

Velik greh veliko hudiga fiori, fosebno pa 1) Rasshali in sanizhuje Boga. Velik greh sanizhuje Boga, in vse njegove lastnosti, to je, svetost, vfigamogozhnost, vfigavednost, milost, pravizo in druge. Vsa hvala in pokorshina gre Bogu, gresnik pa se mu vstavlja in ga sanizhuje. Jesus je Judam rekel: *Vi ste meni zhaft odvseti*. Jan. 8. 49. Bog nam je svoje sapovedi dal, sapovedal jih svesto spolnovati, in de se to godi, rekel: *Jest sim Gospod, tvoj Bog*. Kdor pa gresni, Bogu predersno rezhe: *Nozhemo, de on nad nami kraljuje*. Luk. 19. 14. Silno hudo rasshaljenje, in sanizhevanje je to, ravno sa tiga voljo prerok Isaija v' Gospodovim imenu rezhe: *Postushajte nebesa in semlja nastavi ushesa, ker je Gospod govoril: Otroke sim sredil in povishal, oni pa so me sanizhevali*. 1. 2.

2) Veliki greh odvsame gnado boshjo. Velika nefrezha je to, de kristjan, otrok boshji, rasdere prijasnost s' svojim nebeshkim Ozhetam. Hudo je, zhe otrok rasferdi svojiga telefzniga ozheta; veliko huje je kristjanu, ki si serd vfigamogozhniiga Boga nakoplje. Kdor

smertno gresli, ni vezh prijatel boshji, ampak je njegove kletve vreden. Resnizhno je, *de prekleti so tisti, kteri od boshjih sapoved odstopijo*. Pf. 118.21. Nespamet velika je to, de kristijan malo zeni prijasnost vsigamogozhniga Boga; vedil bo pa po smerti, koliko de je njegova gnada vredna. Kdor je s' njim prijatel, pojde v' nebeshko kraljestvo; kdor pa ni s' njim prijatel, pojde v' vezhno pogubljenje. Hudobni Judesh je prodal Jesusa sa trideset srebernikov, nekteri kristijani so neumnishi, ki sa manj prodado njegovo gnado, in eni kupujejo grehe, in boshjo kletev.

3) Veliki greh sanizhuje sveto kri Jesuovo. Usmiljeni Jesus je umerl na krishu, de bi ljudje ne umerli vekomaj ampak svelizhani bili; nespameten greslnik overshe saflushenje svete kervi, in grenke smerti Jesuove. Kaj hudiga si ta saflushi, sveti Paul pové: *Ako po prejetim sposnaji resnize radovoljno greslimo, ni vezh sa grehe daru; temuzh strashno mashevanje, ktero bo sovrashnike posherlo. Kdor Mojseovo postaro prelomi, mora bres vse milosti na dve al tri prizhe umreti; koliko hujshiga mashevanja, mislite, saflushi, kdor Sinu Boshjiga potaptá, in kri savese, po kteri je bil posvezhen, ognjusi?* Hebr. 10.26-29.

4) Veliki greh odvsame saflushenje vsih prejslnih, in prihodnih dobrih del. Ako bi kristijan imel saflushenje devize Marije, apostelnov, marternikov, in vsih svetnikov, mu

en sam veliki greh odvsame vse njegovo saflushenje. Bog po svojim preroku pravi: *Ako pravizhen od svoje pravizhnosti odstopi, bodo vse njegove pravizhne dela, ktere je storil, posabljene, in bo umert.* Ez. 18. 24. Velik greh ubrani tudi v'prihodno kaj saflushiti, ker karkoli gresnik dobriga stori, ima le podobno dobriga, praviga saflushenja pa nima per Bogu.

5) Veliki greh oflepi gresnika. Veliki greh mu odvsame gnado boshjo, in on ostane v' temi bres pomozhi; njegovo posheljenje je huje, on pa slabeji, in ne vé. David pravi: *Bog bo na gresnike saderge deshil.* Pf. 10. 7. V' sadergo se je gresnik prostovoljno vjel, ko je gresnil; ta nefrezha mu druge saderge nakoplje, in on je pa svoje nefrezhe sado voljen, ker je po grehah njegova dusha oflepljena.

6) Veliki greh saflushi vezhno pogubljenje. Vera uzhi to, in krivoverstvo bi bilo drugazhi misliti. Jesus, pravizhni sodnik, bo v'pekkel obsodil vse gresnike, kteri so v' velikim grehu. Rekel jim bo: *Poberite se, vi perkleti, od mene v'vezhni ogenj.* Mat. 25. 41. Pogubljeni gresniki, kteri niso hotli hudobe greha posnati, jo bodo, pa preposno, posnali v' vezhnim pokorjenji; plazhevali bodo smiraj, in smiraj dolshniki ofali rasshaljene pravize boshje. Vsaki naj tedaj poslusha Davida rekozhiga: *Ohrani nedolshnost, in gledaj po pravizhnosti, ker timu bo dobro.* Pf. 36. 37.

Je lahka smertno gresliti?

Zhlovek je slab, pa niso vsi enako slabi, mozhneji so tisti, ki imajo pomozh gnade boshje, s' ktero se samore vse. Kristijan, ki se Boga is ljubesni boji, se rad in lahka veliziga greha varuje; pa tudi majhnih po mogozhnosti. Modri pravi: *Gospodov strah preslene greh*. Sirah. 1.27. Kdor pa sirahu boshjiga nima, silno lahka gresli, in grehe ponavlja. Salomon njih veliko slabost in hudobijo popishe, rekozh: *Oni jedo kruh malopridnosti, in pijejo vino hudobije*. Kakor poshreshniki radi jedo, in pijanzi radi pijejo, tako hudobniki radi greshe, in grehe namnoshijo.

Kaj je kristjanu storiti, de se grehov, fosebno velizih, varuje?

De se grehov, fosebno velizih, varuje, naj skerbnost premishljeje greha hudobo, vrednost svoje dushe, vezhno svelizhanje, vezhno pogubljenje, terpljenje in smert Jesufovo, boshje lastnosti, in karkoli mu pomaga, de ostane stanovit. Gorezhe naj prosil Boga, de mu usmiljeno pomaga s' svojo gnado po Jesusu Kristusu; in naj se hudih perloshnost skerbnost varuje.

Kaj je kristjanu storiti, ki je v' veliki greh hudobno pervolil?

Kristijan, ki je v' to veliko nesfrezho hudobno pervolil, naj ne obupa, in naj predersno ne upa; ampak naj k' usmiljenimu Bogu sdihuje, de mu s' svojo gnado pomaga

spokoriti se, in naj si persadeva hudobo greha odpraviti.

Od majhniga greha.

Kaj je mali al odpustljivi greh?

Mali al odpustljivi greh je majhno prelomljenje boshje sapovedi.

Sakaj se nekteri grehi mali al odpustljivi imenujejo?

Sato, ker so memo drusih resnizhno manji in loshej odpufheni. Zhe se pa ravno oni mali al odpustljivi imenujejo, in vezhniga pogubljenja na saflushijo, so vender veliko hudo, ker shalijo Boga, in so dushi fhkodljivi.

Se lohka raslozhi in rasfodi vselej, zhe je veliki al mali greh?

Vzhafi je lohka, vzhafi teshko, al zlo ne mogozhe rasfoditi, zhe je mali al veliki greh. Vzhafi je majhno hudo viditi, hudobni namen pa, al okolishine storé veliko hudo; vzhafi je veliko hudo viditi, pa je majhno, ker je is priproftiga ferza, nepremishljeno, al nesa vedno. Rasfodi se tedaj teshko vselej, in sa tiga voljo sveti Avgufhtin pravi: *Sleherniga greha hudobe, al teshe raslozhiti in rasfoditi, ni vselej mogozhe.*

Ali zhlovek lohka greshti s' majhnimi rezhmi?

Silno lohka greshti, ker je poln slabosti

in nevednosti. Modri pravi: *Pravizhen bo sedemkrat padel*. Prip. 24. 16. To je: Pravizhen velikokrat gresli, de sam morde ne vé, ker se hudo posheljenje nezhutno perdrushuje, al svoje dobre dela pomanjkljivo opravlja, al samozhistiga namena nima. Ravno sato je David ponishno rekel: *Grehe kdo posna? ozhisti me od mojih skritih* (grehov) Pf. 18. 13.

Kaj hudiga mali greh stori?

Mali greh je soperu Bogu, in shkodljiv zhloveku.

1) Mali greh shali Boga, ker je njegovi sveti volji soper. Bog je popolnoma svet, svetost in popolnamost ljubi, sovrashi in prepoveduje vse hudo; in ravno sa tiga voljo mali greh njega shali.

2) Mali greh pomanjsiha gnado boshjo v' zhloveku, in ga toraj flabi. Veliki greh odvsame gnado, in rasdere prijasnost s' Bogam; mali greh pomanjsiha gnado in prijasnost s' Bogam; je manji hudo, hudo je vender in shkodljiv.

3) Mali greh saflushi zhasno pokorjenje. Mojsef ni smel v' obljubljeno deshelo, ker je malo dvomil, zhe bo is terde skale voda tekla. IV. Mojs. 12. 10. Nekiga preroka je lev umoril, ker je soper boshjo sapoved per drusim preroku jedel. III. Kral. 13. Ananija in njegova shena Safira sta nagle smerti umerla, ker sta se svetimu Petru lagala; lash je pa le shtrafinge vredna bila. Djan. ap. 5. Terplje-

nje vernih duh v' vizah sadoſti prizhuje, koliko de Bog male grehe pokori.

4) Mali greh napeljuje v' velike. Mali greh pomanjša gnado boshjo, in ſlabi kristjana, in ravno to je pot v' velike grehe. Modri prav pové: *Kdor maliga ne zhiſla, bo ſzhaſama padel.* Sirah 19. 1. Nobeden ni ſkoraj s' velikim sazhel, ampak navadno s' malim, in ſzhaſama predersniſhi in hudobniſhi shivel. Nedolſhniga Davida je pogled ſapeljal, de je veliko hudo ſtoril. Dinc, Jakobovo hzher, je praſna radovednoſt neſrežno ſtorila. Sdajaviz Judesh je per malim kraſti sazhel, in potlej prodal Jeſufa ſa trideſet ſrebernikov. Veliko jih je pogubljenih, ker ſe niſo v' sazhetku majhnih ſlaboſt varovali, zhedalje huje greſhili, grehov ſe pervadili, in v' nepokori neſrežno umerli.

So vſi mali grehi enake teſhe in hudobe?

Ne, ampak ſo raſlozheni, in eni memo drusi huji. Mali grehi, ki ſo iſ ſlaboſti, iſ nagloſti, iſ nevednoſti ſo ſplòh manji od unih, ki ſo ſpremiſhljeni, al iſ hudiga ſklepa.

Kakſhin je kristjan, ki mu je navadno v' majhnih rezhek greſhiti, inga ne ſkerbi?

Malovreden kristjan je on. Kdor je nava-jen lagati, zhe ravno bres bliſhniga ſhkode; jeſiti ſe nepotrebnò; ſmerjati neumne ſtvari; opuſhati bres veliziga ſadershka ſvoje navadne molitve, in ſi ne persadeva boljſhati ſe, je

len, in se filno sadolshuje per Bogu. Vidi se tudi ozhitno, de nad svojimi grehi ne shaluje, in de morde prejema svete sakramente nepridno. Sveti Hieronim mu pravi: *Nesvest kristjan si, ki se malih grehov ne bojish, in se boljshati nozhesh.*

Ali ni sadoſti, de se kristjan velizih grehov varuje?

Ni sadoſti, ampak se mora tudi malih varovati; zhe ne, majhno ljubesen ima do Boga, in do svoje duſhe, in bo morde vſo ljubesen sgubil. Vſak bodi tedaj po nauku svetiga Paula: *Vſake ſenze greha se ſdershite.* I. Tef. 5. 22.

Kaj je kristjanu ſtoriti, de se malih grehov prav ſkerbno varuje?

Kristjan, de se malih grehov prav ſkerbno varuje;

1) Naj se jih ponishno in shaloſtno ſpoveduje. Mali grehi ſo lohka odpuſheni s' drugimi dobrimi deli, bolji je pa de se jih kristjan ſpoveduje, de se ponishuje, prejema nauke, in se loſhej boljſha, in popolniſhi ſhivi.

2) Pogosto naj proſi Boga mu obilno gnado dati, in naj zhuje nad ſeboj, de v' nobeni majhni rezhi radovoljno ne greſhi.

3) Vſaki dan naj obuduje grevengo in ſklep, de reſ ſovraſhi vſe grehe, in se jih ſkerbno varuje. Soſebno naj ſkerbi varovati ſe tiga, kar ga narloſhej ſapeljuje, in naj se

pokori kaderkoli se v'kaki rezhi prenagli, al je nesvest Bogu.

Kaj bo dobriga kristjanu, zhe te nauke svesto spolnuje?

Zhe te nauke svesto spolnuje, mu bo v' velik dushni dobizhik, zhedalje obilnisthi gnade bo prejemal, in zhedalje sveteje shivel. Vsak bodi po nauku svetiga Janesa, rekozhiga: *Kdor je pravizhen, bodi pravizhnishi; in kdor je svet, bodi sveteji. Lej, (pravi Gospod) pridem bersh, in moje plazhilo je s' menoj, de vsazimu povernem po njegovih delih.* Škr. Ras. 22.11-12.

Od djanskiga greha posebej.

Kolikeri so djanski grehi?

Djanski grehi so ti:

- 1) Sedem poglavitnih grehov.
 - 2) Shest grehov v' svetiga Duha.
 - 3) Shtiri v' nebo vpijozhi grehi.
 - 4) Devet ptujih grehov.
-

Od sedmih poglavitnih grehov splòh.

Kteri so poglavitni grehi?

- 1) Napuh.
- 2) Lakomnost.
- 3) Nezhistost.

- 4) Nevoshljivost.
- 5) Shertje, ali poshreshnost.
- 6) Jesa.
- 7) Lenoba.

Sakaj se ti grehi poglavitni imenujejo?

Sato, ker is vsaziga njih veliko drusih grehov isvira. Ref je to, in pa tudi de poglavitni grehi is poglavitnih grehov isvirajo: is napuha je nevoshljivost in jesa; is jese nevoshljivost; nezhistost is shertja; in tako drugi is drusih.

So poglavitni grehi vselej veliki grehi?

Ne vselej, ampak vzhafi so tudi majhni. Napuh je lohka majhno gresno dopadajenje nad svojo visokostjo; jesa je lohka majhin greh; lenoba ravno takó. Nasproti so nekteri grehi filno veliki, zhe ravno poglavitni niso.

Je potrebno premisliti, kaj hudiga se is poglavitnih grehov is-haja?

Vsak naj sferbno premisli, v' kterih poglavitnih grehah je sapopaden, in kaj je hudiga is njih bilo, de se posna in boljsha.

Je lohka al teshko svediti isvir svojih grehov?

Teshko je to. Ravno sato so poboshni flushabniki boshji trepetali, in David je ponishno profil Boga: *Vodi me v' tvoji pravizi, in uzhi me.* Pf.24.5. Nedolshni Job je is enakiga namena rekel: *Ako bi ravno kaj*

pravizhniga imel, ne bom odgovoril, ampak svojiga sodnika profil. 9. 15. Sveti Paul apostel je tudi rekel: Nizh nimam na vesti; al nisim she sa to opravizhen. I. Kor. 4. 4.

Sakaj teshko posnamo isvire svojih grehov?

Posnamo jih teshko,

1) Ker smo spazhene nature. Zhlovek bi vfiga ne vedil, ako bi ravno spazhen ne bil; veliko manj pa vé, ker je temniga uma, flabe volje, in prepreshenih shelj. Fariseji so Jesusa predersno vprashali: *Smo tudi mi slepi?* Jan. 9. 40. Bili so res slepi, pa niso verjeli: njim je enak, kdor misli de bolj vidi kakor drugi ljudje.

2) Ker smo mesene modrosti polni. Malo jih je, de bi dobro in hudo rasumeli in sodili po svetim evangelii; veliko ljudi sodi hudo in dobro po ljudeh, po navadah sveta, in po narurni slabosti. *Oni se vedno motijo, in ne vedo boshjih pot.* Pf. 94. 10-11. Zhuditi se ni nad tim, ker modrost ne gre v' hudo-voljno dusho.

3) Ker vzhasi ena slabost drugo slabost pre-maguje in perkriva. Napuhnjeni zhlovek svojiga napuha ne vé, ker is lakomnosti nosi ponishne oblazhila. Lakomnik svoje pregrehe ne vé, ker tistim rad daje, kateri ga hvalijo, al kako drugazhi njegovo posheljenje nasitujejo.

4) Ker je lohka en greh is mnogih isvirov. Jesa-je lohka is napuha, al lakomnosti, al

nevošljivosti. Lash je ravno tako lohka is napuha, al lakomnosti, al nevošljivosti.

5) Ker so vzhasi drugazhni grehi is eniga isvira. Jesa, lash, obrekovanje, kriviza je lohka is ediniga isvira, is napuha, al pa je vse to lohka is fame nevošljivosti.

Kaj to uzhi?

Uzhi, de vsak bodi skerben in moder, de vé svoje grehe, in posna isvire svojih grehov. De pa ta potrebni namen dofeshe, je njegovo persadjanje premalo, zhe tudi gorezhe ne profi Boga mu sosebno svetlobo dati. Vsak naj profi Boga po Davidovo: *Rasvetli moje (dušhne) uzhi, de v' smerti ne sašpim.* Pf. 12. 4.

Je mogozhe s' pomozhjo gnade boshje svoje grehe, in isvire svojih grehov posnati?

Mogozhe je se posnati toliko de je isgovor per Bogu, ako she kaj skritiga ostane. V' pravizhnih tudi kaj temuiga ostane, zhe ravno gorezhe profijo Boga, in si veliko persadenejo; pa ravno to njih persadjanje, je njih isgovor per pravizhnim in usmiljenim Bogu. Sveti Avgušhtin pravi: *Nevednost ni greh tistim, ki si s' vso mozhjo persadenejo svediti refnizo.*

So isgovorjeni tisti, ki si malo persadenejo se sposnati?

Kdor si premalo, al malo persadene sposnati se, ni isgovorjen; in veliko manj kdor

nizh ne skerbi. Hudobneshi vedo in ne vedo svojih grehov, in so dvojniga serza. Skrivajo svoje slabosti, zhe vedo, de jih drugi savolj njih sanizhujejo; al zhe vedo, de jim je v' fhkodo, ako jih rasodenejo. To preprizha, de je njih slepota radovoljna, in de isgovora nimajo. Sveti Bernard jim rezhe: *Sastonj se oni s' nevednostjo isgovarjajo, ker radovoljno ne vidijo; vidili bi pa, ako bi hudobni ne bili.*

Kakó se po grehah njih isviri sposnajo?

Nafhi grehi kashejo njih isvire, ako premislimo, sakaj to al uno storimo. Kdor vé, de se je rasferdil, naj premisli sakaj? Zhe se je rasferdil, ker so ga ljudje sanizhevali, je napuh isvir njegoviga ferda. Zhe se je rasferdil savolj fhkode, je lakomnost isvir njegoviga ferda. Ravno takó naj vsak premisli druge grehe, in sakaj de je greshil, de najde korenino, al isvir, is kteriga so.

Sakaj je potrebno svediti isvir svojih grehov?

Sato, ker bres tiga ni fkoraj poboljšhanja. Vsako drevo, shito, in kar raste, prej stori korenino, in potlej fhe le is semlje raste; ravno takó ima vsak unajni greh prej korenino v' ferzu. Kdor hozhe satreti, kar raste, naj korenino iskoplje; sakaj, zhe veje obsekuje, malo opravi, ker korenina sdrava tizhi v' semlji, in bo sopet pognala: ravno takó, kdor se hozhe refnizhuo poboljšhati, mo-

ra do isvira svojih grehov priti, de ga, kolikor je mogozhe, konzha.

Kdor ima veliko smot, de merslo in rasmishljeno moli, naj premaga lakomnost. Kdor je neumno obzhuten in jesen savoljo sanizhevanja, naj premaga napuh. Tako je rêzhi o d drusih grehov, in njih isvirov.

Od sedmih poglavitnih grehov posebej.

Od napuha.

Kaj je napuh?

Napuh je nesmerjena shelja se povishevati. Napuhnjeni zhlovek je v' sebe neumno saljubljen, ga nesmerjeno veseli, de je mozhen, al lep, al bógat, al uzhen, al de se s' kako drugo rezhjo, raslozhi, in zhes druge ljudi povishuje. Napuh je pijanost duha, is ktere sebe, in svoje slabosti ne posna, in druge ljudi sanizhuje,

Je veliko napuhneshev?

Veliko jih je, ker *napuh je bolesen vfiga zhloveshtva*, pravi sveti Janes Krifostom. Kristijani, de si so po sgledih in naukih Jesufovih uzheni, se od napuha lohka pusté sa-peljati. De je napuh v' naturi se vidi per majhnih otrozih, ki niso she od drnsih pohujshani al popazheni. Napuh je sirup in fla-

bošt vsake starosti, in vsaziga stanu; zhlovek je smiraj nekoliko neveden, al popolnoma slep, in je od napuha smiraj nedleshevan, in premagovan, zhe si sosebno ne persadeva se osdraviti, in sdravo ohraniti svoje serze s' pomozhjo guade boshje.

Je lohka vediti, zhe smo al ne v' napuhu sapopadeni?

Ni lohka, ampak teshko, ker napuh je perrojena slabost, skrita in dopadljiva pregreha. Napuhneni zhlovek je svoje vrednosti preprizhan, in zhe je bolj napuhnen, bolj je preprizhan; in se preuzhiti ne da, de so njegove misli krivizhne; zhe ga sosebna gnada ne rasvetli. Njemu so besede svetiga Janesa permerjene: *Govorish: Bogat sim in premo-shen (v' dobrim), in nizhesar ne potrebu-jem: in ne vesh, de si ti reven, fromak, uboshen, slep in nag.* (Skr. Ras. 17-18.

Kdo je napuha kriv?

Napuha je kriv tisti,

1) Kteri nozhe vediti, de mu je Bog dal, kar ima. Nar huji napuh je to, ker savershe Boga, stvarnika in oskerbnika vsih stvari. Luzifer in njegovi tovarshi so bili takó napuhneni. Pervi porodniki, ktere je napuhneni hudizh smotil, so is enaziga napuha nepokorni bili Bogu. Nabuhodonosor, Babilonski kralj, je tudi kriv bil tiga gerdiga napuha, in je zlo hotel, de bi ga ljudje molili. Kristjanu, kteriga vera uzhi, de je Bog vsiga do-

briga usmiljen deliviz, je skoraj nemogozhe, de bi takó hudobno napuhnen bil.

2) Kdor se s' prejetimi darmi hvali, je napuhnen. Ni jih malo kristjanov, kateri sdravje, mozh, prebrifnost, pridnost, frezho, in drugo obrazhajo v' svojo zhaft: vedo szer, de jim je vse te in druge darove usmiljeni Bog dal, pa se vender hvalijo in povishujejo s' njimi; so nehvaleshni Bogu, in mu dolshno zhaft odjemlejo. Sveti Pául te neumneshie svári, rekozh: *Kdo te raslozhi? kaj imash, de bi ne bil prejel? ako si pa prejel, kaj se hvalish, kakor de bi ne bil prejel?* I. Kor. 4. 7. Prerok Jeremija pravi: *To rezhe Gospod: Ne hvali naj se moder s' svojo modrostjo, ne mozhen s' svojo mozhjo, ne bogat s' svojim bogastvam.* 9. 23.

3) Napuhnen je tisti, kateri ishe hvale per ljudeh. Nekteri neumneshi se povishujejo s' tim, kar neumnimu svetu dopade, in njih ferze je sladkiga veselja polno, zhe jih ljudje hvalijo. Zhe so oni nekoliko raslozheni al povishani, skoraj malikujejo sami s' seboj, in hohzejo, de jih drugi nesmerjeno zhafté. Zhe so zhedniga oblizhja, al lepo oblezheni, s' povsdignjeno glavo hodijo, in posabijo de so revne svári. Modri jim rezhe: *Kaj se povishujesh perst in pepel?* Sirah 10. 9.

4) Kdor se pravizhuiga shteje, in druge sanizhuje, je napuhnen. Nevarna in greshna misel je to: *Bolji sim kakor drugi.* Kakshin je tisti, ki se pravizhuiga shteje, in kakshni so drugi, ktere sanizhuje, Bog ve, in nihzhe

drugi. Resnizhno poboshni so v' dobrih delih obilni, in se ponishujejo, lashnivo poboshni se povishujejo, ki so dobriga saflushenja prasni; al ni to velika hudoba? Kdor se s' svojo pravizhnostjo neumno hvali, naj poslusha svetiga Paula, rekozhiga: *Ni tisti, ki se hvali, poterjen, ampak kteriga Bog hvali.* II. Kor. 10. 18. Kdor sebe povishuje, in druge sanizhuje, je fariseju enak, kteri je predersno djal Bogu: *Sahvalim te, de nisim kakor drugi ljudje, rasbojniki, krivizhni, preshestniki, in kakor ta zolnar.* Luk. 18: 11. Napuhnesha, ki svojiga blishniga krivizhno sodi, sveti Paul svari, rekozh: *Kdo si ti, ki sodish klapza Gospodoviga?* Riml. 14. 4.

5) Kdor na vides poboshuo shivi, de ga ljudje pravizhniga mislijo, je hinaviz in napuhnen. Sveti Avgushtin pravi: *Hinavzi in napuhneni so tisti, ki fkerbè, de jih ljudje poboshne shtejejo, in ne fkerbè, di bi res per Bogu pravizhni bili.* Hinavshina ni svetost al ponishnost, ampak huji napuh.

Je napuh velik greh?

Napuh je velik in filno ostuden greh, ker se boshjimu velizhastvu vstavlja. Sgodi se vender, de je napuh tudi majhin greh, ako imamo majhno nespametno dopadjenje do sebe, al do prejete hvale, al nepopolnoma sheljo povishati se.

Bog nefkonzhno sovrashi vse grehe, napuh pa narbolj, ker se on njegovi visokosti in zhastu predersno vstavlja. Ostudno in hudobno

je to, de se mi zhloveki, ki smo polni slabosti, skušnjav in grehov, povisujemo, in svoje zhaſti iſhemo. Modri pravi: *Gospod sovrashi napuh*. Prip. 8. 13. On ga neisreženo sovrashi, ker ve svojo neskonzhno visokost, in našo neskonzhno nevrednost. Napuh je tudi ljudem ostuden, in toraj je David rekel: *Vsdigni se ti semlje Sodnik; poverni napuhnenim, kar saslushijo*. Pf. 93. 2.

Kaj sosebnoprizhuje, de je napuh velika pregreha, in de ga Bog silno sovrashi?

Preprizha to, ker ga je Bog oſtro pokoril in ga pokoril. On ni svojim angeljem persanefil, ampak jih je od neba v' pekel vergel savoljo napuha. Perve našle porodnike, ki so se od hudizha puſtili smotiti, in is napuha grefhili, je Bog pokoril. Holoferna, ki se je v' svojo možno vojsko predersno sanaschal, je po Juditi ponishal in umoril. Jud. 13. 10. Nabuhodonosarja, Babilonſkiga kralja, ki se je neumno povisheval, je Bog zhudno ponishal, in ga neumni shivini podobniga ſtoril. Dan. 4. Kralj Antioh, ki je svojo oblast soper Boga vsdignil, je bil ſtraſhno ponishan, in so ga zhervi shiviga jedli. II. Mah. 9. Herod, Judovſki kralj, kterimu je neumna hvala dopadla, je bil od angelja vdarjen, in je nefrezhno umrl. Djan. ap. 12. 23. Te, in veliko drusih napuhnenih je Bog oſtro pokoril, in jih tudi sdaj pokori, ker je reſnizhno kar je David govoril: *Gospod vrazhuje napuhnenim*. Pf. 30. 24.

Jesuf tudi pravi: *Sledni, kateri se povisluje, bo ponishan.* Luk. 14. 11.

Kaj hudiga isvira is napuha?

Is napuha so lohka vfi grehi, ker napuhneni zhlovek je gnade boshje narmanj vreden. *Bog se napuhnenim vstavlja, ponishnim pa gnado daje.* Jak. 4. 6. David je skufil, de je to refnizhno, in je sam djal: *Preden sim bil ponishan, sim gresnil; sdaj pa spolnujem tvoje sapovedi.* Pf. 118. 67. De so lohka vfi grehi is napuha, Modri sprizha, rekozh: *Napuh je sleherniga greha sazhetik.* Sir. 10. 15.

Je ref napuh vseh grehov sazhetik?

Refnizhno je to, ker on brani vse sapovedi spolnovati, kakor se bo sdaj skasovalo:

1) Nevera in krivovera je lohka is napuha. Napuhneni se ne podvershejo radi sveti veri, in ravno sato Modri pravi: *Pervo zhlovekova napuha je bilo, od Boga se lozhiti.* Sir. 10. 14. Is napuha je tudi predersno govorjenje nekterih kristjanov, kateri govore kar se ne spodobi, de pomanjshejejo kerfhanfke dolshnosti, al pravijo de ni greh, kar je po sapovedih prepovedano. Napuhneni ljudje se framujejo rezhi: *Ne vem*; ampak vediti hozhhejo, kar ne vedo, in veliko napzhniga govore. Napuh popazhi sveto vero, in sapovedi, ponishnost pa ohrani vse rasodete refnize, ker ponishni kristjan rad nosi potrebni jarm svete vere, in se s' vso voljo podvershe Bogu.

2) Is napuha je tudi sanizhevanje boshje

zhaſti. Vſe umne ſtvari ſo dolſhne hvaliti Boga, raſſhirjati njegovo zhaſt, kakor je ſapovedano: *Dajajte zhaſt in hvalo Bogu. Pf. 28. 2.* Prevſetnik odjemlje Bogu dolſhno hvalo, ker ſvoje zhaſti iſhe, in ker ſe povišhuje ſ' tim, kar mu je Bog dal. Napuhneni kriſtjani ſlabo molijo, ker molitev, ki ni is po-niſhuiga ſerza, ni vſhezhna Bogu. Napuhneni kriſtjani ſo v' zerkvi ſlabeji, kakor Farifeji, ne molijo, ſo drusi v' smoto, in ſkoraj ſhele de bi ljudje malikvali ſ' njimi.

3) Nepokorſhina do ſtarifhov in oblaſtnikov je tudi is napuha. Napuhneni hozejo vekſhi biti od drusi, in goſpodariti ſhelé; zhe oblaſt imajo, terdo goſpodarijo; pokorſhine pa ne vedo, in zhe ſo permorani podvrezhi ſe, godernjajo zheſ ſvoje oblaſtnike, jih krivizhno lodijo, opravljajo in obrekujejo.

4) Jesa, prepir, raſboj in tudi ubijanje je is napuha. Napuhneni ljudje ſe ſmiraj ſhtejejo pravizhne in nedolſhne, in ſe preprizhati ne dado: zhuditi ſe ni tedaj, de ſe oni raſtogoté, vpijejo, ſe prepirajo, kolnejo in drugo tako ſtoré.

5) Is napuha je vzhaſi tudi nezhiſtoſt, ker napuhneni zhloveki ſlabo molijo, ſe ſanaſhajo v' ſvojo mozh, in ſi ſ' tim nakopljejo oſramo-tenje. Sveti Paul pravi: *Ker ſo ſe modre ſhteli, ſo norzi poſtali: in Bog jih je ſdal ſheljam njih ſerza in nezhiſtoſti. Riml. I. 22-24.* Mladi ljudje ſe is napuha nizhemurno noſijo, in lepotizhijo, de ljudem dopadejo; to

jim nadleshne skushnjavze nakoplje, in lohka de v' njih nastave sabredejo in greshe.

6) Kriviza, tatvina, krivizhne toshbe, napravljanje, in kar je vezh taziga, se is napuha is-haja. Napuhnenz bahá, se prepira, toshuje se s' ljudmi, premagati se ne pusti, zhe je prav al ne, terdovraten ostane, je sebi in drusim shkodljiv.

7) Lash, lashnivo prizhevanje, krivo obdolshenje, obrekovanje, kletev, in drugo tako je is napuha. Napuhneni zhlovek ne rezhe: *Nisim prav storil, smotil sim se*; temuzh blishniga obdolshi, se soper njega slashe, in pozhenja vse, de svoj hudi namen doseshe.

8) Hinavshina je is napuha, al hinavshina je napuh. Napuhneni zhlovek se boji sanizhevanja ljudi, Boga se pa ne boji; in se toraj is napuha poboshniga in pravizhniga skasuje, de ljudje njegove hudobije ne vedo, in ga hvalijo.

9) Nevoshljivost je tudi is napuha, ker se napuhneni zhlovek vrednishiga od drusih shtetje, je hvale sheljin, in je toraj frezhe blishniga shaloften.

10) Terdovratnost v' hudim je is napuha. Napuhneni mislijo, de niso naukov potrebni, in de bolj vedo ko drugi, kaj je al ni prav; toraj so hudo rasshaljeni, zhe jih drugi hozhe preuzhiti al svariti. Neperpravni so oni tedaj svoje smote popraviti, in jih ne popravijo. Ko je Jesus Jude svaril, so odgovorili predersno: *Ali ne govorimo mi prav, de fi*

ti Samarijan, in hudizha imash? Jan. 8. 48.

Kaj vse to uzhi?

Uzhi in preprizha, de je napuh filno shkodljiv, in de se ga varovati je sosebna dolshnost, ker on vsiga zhloveka popazhi. *Napuh je fleherniga greha sazhetik.* Sir. 10. 15. Kar je bilo rezheniga, je tudi snamnje po katerim se zhlovek posna, zhe je, al ni v'napuhu sapopaden.

Kaj je zhtoveku storiti, de se napuha varuje, al de ga is serza isskene?

Premisli naj, de kar je, in ima, mu je usmiljeni Bog dal, ne de bi se s'njegovimi darmi hudobno povishval, temuzh de bi mu flushil in ga hvalil. Premisli naj svoje velike slabosti, skushnjave, nevarnosti in grehe, salvolj katerih fili v'vezhno pogubljenje, in ohranjen ne bo, zhe se ne ponishuje. Premisliti je dolshen ponishniga Jesufa, njegovo ponishno mater, devizo Marijo in svetnike, de bo tudi on ponishin. Posabiti ne sme nikoli, de kdor se ponishuje, bo povishan, tukaj s' gnado in svetostjo, potlej pa v'nebesih: kdor se napihuje, je tukaj ponishan, ker bres gnade boshje ostane, in potlej bo vershen v'vezhno pogubljenje. Vsfak naj ponishno prosi Boga, de mu da gnado napuha varovati se, de bo frezhen. *Ponishajte se pod vsigamogozhno roko boshjo, de vas Bog v' zhasu obiskanja poviska.* I. Pet. 5. 6.

Od lakomnosti.

Kaj je lakomnost?

Lakomnost je napzhna shelja al nesmer-
no posheljenje po blagu.

*Sakaj se pravi, de je lakomnost napzhna
shelja al nesmerno posheljenje po blagu?*

Sato, ker je lakomnost v' tim, de zhlovek
is nje neumno hrepeni po blagu, in de ga
s'fhkodo svoje dushe ljubi. Nesmerno po-
sheljenje po blagu je lakomnost, ne pa pamet-
no skerbeti si pravizhno perdobivati, kar teló
potrebuje.

Je lakomnost greh?

Greh je. Jesus pravi: *Ne skerbite* (ne-
pokojno), *rekozh: kaj bomo jedli, al s'zhem*
se bomo oblazhili? sakaj po tim vsm le ne-
verniki poprashujejo. Mat. 6.31-32. Sveti Ja-
nes pravi: *Ne ljubite sveta, in tudi ne kar*
je na njem. 1.2-15.

Je lakomnost velik greh?

Lakomnost je sam v' sebi velik greh. Mo-
dri to sprizha, rekozh: *Nizh hudobnifhigani*
kakor denar (al drugo blago) *ljubiti; sa-*
kaj lakomnik ima tudi svojo dushe na pro-
daj. Sir. 10. 10. Sveti Paul tudi poterdi, de
lakomnost je velik greh, rekozh: *Vedite in*
umejte, de lakomnik nima delesha v' kra-
ljestvu Kristusovim, Efes. 5. 5.

Je vsaka shelja po blagu velik greh?

Shelja po blagu je velik greh, zhe zhlovek nesmerno hrepeni po blagu, takó, de na-nj svoje serze navéshe. Shelja po blagu je majhin greh, zhe zhlovek bres potrebe le nekoliko nepokojno sferbí, in majhno ljubesen ima do blaga. Bres greha je pa, zhe zhlovek pridno dela, in pametno sferbi, de si pravizhno perdobiva, kar on al njegova družina potrebuje.

Se lohka vé, zhe lakomnost v' zhlovekovim serzu gospoduje, al ne?

Teshko se vé, ker ima lakomnik veliko isgovorov, rekozh: Hudi zhafi so, imam otroke, blishnimu sim dolshan, in veliko drusiga pravi. Refnizhno je, de ste lenoba v' svojih opravkih, in sapravljivošt svojíga premoshenja greh, ker je vsak dolshen delati in ohraniti svoje premoshenje, to pa lakomnosti ne isgovori. Jesuf sapové: *Ishite narprej boshjiga kraljestva, in njegove pravizhnosti, in vse drugo (shivesh in oblazhilo) vam bo perversheno. Mat. 6. 33.* Lakomnik narprej ishe kar je tiga sveta, in vse njegove misli sol v' to, pa ne ve, de ga lakomnost gospoduje, in se nedolshniga misli.

Kdo je lakomnik?

Lakomnik je:

1) Kteri svoje pravizhno premoshenje neumno ljubi. Hudobija lakomnosti ni po velikim al majhnim premoshenji, ki ga zhlovek

ima, ampak po velikosti neumne ljubesni do njega. Bodi si premoshenje veliko al majhno, ni perpušheno ga neumno ljubiti, al svojiga upanja va-nj staviti. Vsak zhlovek je dolshen ubog biti v' duhu, in *blagor mu, ki ni v'denar al v' saklade svojiga upanja stavil.* Sir. 31. 8.

2) Lakomnik je tisti, ki silno skerbi obogatéti, zhe ravno bres blishniga krivize. Nepokojna skerb obogatéti je greh in shkodli-va, ker ona brani flushiti Bogu. Sveti Paul poterdi to, rekozh: *Zhe imamo shivesh in oblazhilo, naj nam bo to sadosi. Sakaj, kateri hozhejo obogatéti, padejo v' skusfnjavo, in sadergo hudizhevo, in v' veliko shkodljivih shelj, ktere zhloveka potopé v' pogubljenje.* Tim. 6. 8-9.

3) Nar hudobnisthi lakomnik je tisti, ki skerbi s' blishniga shkodo obogatéti. Lakomnik je shiroke vesti, si ismishljuje pravizo po svojih lakomnih mislih, in ga malokrat pe-zhe, de je do koga krivizhen. Eni dragine shele, de revesham drago prodajajo kar imajo; uboge pertifikajo, kaderkoli jim je per-loshno in mogozhe; kupujejo od otrók al drushine, kar prodati ne smejo, al od tatov; al velike obresti jemljejo, al so drugazhi krivizhni, ker jih greshua lakomnost oflepi. Hudo jim bo, ker, *kdor krivize seje, bo hudo shel.* Prip. 22. 8. Njih lakomnost je hudobna in krivizhna; dolshni so spokoriti se, in blishnima poverniti, ker je oboje potrebno.

Ali so lakomni tisti, ki imajo veliko premoshenje?

Veliko premoshenje ne stori zhloveka lakomniga, ampak neumna ljubesen do blaga. Modri pravi: *Dobro je premoshenje* (tistimu), *v' zhigar vesti ni greha.* Sir. 13. 30. Abraham, Job, David in drugi so bili premoshni, in tudi poboshni, ker so imeli pravizhno bogastvo, in niso na-nj svojiga serza navesali, kakor Bog po Davidu sapové, rekozh: *Ako vam bogastvo raste, nikar serza na-nj ne obesite.* Pf. 61. 11. Jerusalemski bogatinz ni bil obfojen v' pekel savolj njegoviga veliziga premoshenja, ampak sato, ker je mehko shivel, ubogimu Lazarju, (in tudi drusim ubogim) neufmiljen bil. Luk. 16.

So ubogi in nepremoshni lete pregrehe prosti?

Majhno premoshenje ne sprizha, de je zhlovek bres lakomnosti. Jesus ni le rekel: *Blagor ubogim!* ampak: *Blagor ubogim v' duhu.* Mat. 5. 3. Bog gleda v' serze, in ga po notrajnih mislih sodi. Ubogimu ni uboshtvo v' saflushenje, ampak zhe je svojiga uboshtva sadovoljen al poterpeshljiv. David pravi: *Poterpeshljivost ubogiga ne bo posabljena.* Pf. 9. 19.

Po katerih snamnjih se lakomnik posna?

Lakomnik se po tih snamnjih posna:

1) Zhe je neumno vesel frezhe, in prevezh shalosten v' nefrezhi. Zhlovek ne more

biti bres vřiga obzhutenja, de bi mu bila frezha in nefrezha enako; zhe pa to prevsame njegovo duřho, de je neumno vesela v' frezhi, in prevezh shalořtna v' nefrezhi, kashe de je is lakomnořti v' svet saljubljena. Job ni bil lakomnořti kriv; in ko so ga velike nefrezhe saporedama sadevale, je poterpeshljivo rekel: *Gospod je dal, Gospod je vsel; kakor mu je dopadlo, tako se je sgodilo: naj bo hvaljeno ime Gospodovo.* 1. 21.

2) Zhe hrepeni po bogastvu, in sořebno zhe mu ni sa pravizo mar. Ni jih malo, ki vedno nořijo v' řerzu nepokojno řkerb in shelijo obogatěti, in zhe se jim v'kaki rezhi kashe dobiřhik, prelomijo sapovedi. Refnizhno je, kar řveti Bernard pravi: *Lakomnořt blaga ni nikoli řita.* Modri to poterdi, rekořh: *Pekel ni nikoli poln, tako ořhi (lakomnika) niřo nikoli nařitene.* Prip. 27. 20.

3) Zhe řvojige premořhenja preřkerbno varuje. Lakomnik smiraj trepezhe, in se smiraj boji, ako ravno nobene blishue nevarnořti ni. On je ref tak, kakor řhniga Modri popishe, rekořh: *Zhuvanje řavolj bogastva řhivot pořufshi, in řkerbi polne miřli ne puřtě spa-ti.* řir. 31. 1.

4) Zhe je nevořhljiv tiřtim, ki obilno ima-jo. Nevořhljivoř je lohka řzer is napuha al jese, pa je tudi is lakomnořti, ker lakomnik le sebi, drugim pa nizh ne vořhi. řalomon pravi: *Vidil řim, de jim je řavolj nřih prid-nořti nřih blishni nevořhljiv.* Prid. 4. 4.

5) Zhe nerad daje, kar je dati dolřhen.

Eni so škosi serze presunjeni, zhe so permorani bishnimu dati, kar mu gre, in to pri-zhuje, de so lakomni. Najeta drushina, uajeti delavzi, upavzi in drugi, ki lakomnika terjajo, mu veliko serzhno bolezhino storé. Modri pravi: *V' zhasu povrazhila soper gororé, in godernjajo.* Sir. 29. 6.

6) Zhe ubogim ne pomagajo po svoji mo-zhi. Bog je bogate in uboge stvaril, boga-tim pa sapové ubogim pomagati. *Ne saversi proshnje tistiga, ki je v' stiskah, in ne od-verní svojiga obrasa od potrebniga.* Sir. 4. 4. Lakomnik nozhe te dolshnosti vediti, ima ve-liko isgovorov, de bi potrebnimu blishnimu, de si samore, ne pomagal, ker ga lakomnost gospoduje.

Po katerih snamnjih se vé, de ni lakom-nosti v' serzu?

De je zhlovek od lakomnosti prost, se po tih snamnjih lohka vé :

1) Zhe svoje frezhe ni neumno vesel, in ni svoje nefrezhe prevezh shalosten, ker vé, de sdajna frezha in nefrezha hitro preide.

2) Zhe po bogastvu ne hrepeni, ampak se pravize natanko dershi, in je svojiga premo-shenja sadovoljen, in hvali Boga.

3) Zhe pametno, ne pa nepokojno skerbi svoje premoshenje varovati, ker vé, de je Bog njegov in njegoviga premoshenja varh.

4) Zhe je blishniga frezhe resnizhno ve-sel, in blishniga nefrezhe resnizhno shalosten, in to is kershanfke ljubesni.

5) Zhe ga veseli dajati komur kaj gré, ne savolj nadleshnosti, al po gosposki permoran, ampak is ljubesni do pravize.

6) Zhe rad pomaga potrebním, kolikor mu je mogozhe, to pa savolj Boga.

Kteri grehi isvirajo is lakomnosti ?

Neisrezhenó veliko grehov isvira is lakomnosti. Svéti Paul pravi: *Korenina vstiga hudiga je lakomnost*. I. Tim. 6. 10. Is lakomnosti sosebno isvirajo ti grehi.

1) Neusmiljenje. Lakomnik si komaj pervoshi, kar teló potrebuje, in ker je sebi neusmiljen, kako bo drugim usmiljen? Hudobo in terdobo lakomnika Modri popishe, rekozh: *Hujshiga ni od njega, ki si (potreb-niga) ne voshi: in to je povrazhilo sa njegovo hudobijo. Ako tudi (komu) dobro stori, stori ponevedama, in soper svojo voljo; in na sadnje svojo nevoljo skashe*. Sirah. 14. 6.-7.

2) Nevoshljivost. Lakomnost in nevoshljivost ste sdrushene, ker lakomnik sheli zhe-dalje vezh in vezh dobivati, in zhe ima njegovi blishni frezho, mu je nevoshljiv.

3) Jesa, prepír, kletev in veliko taziga. Zhe domazhi profijo kar potrebujejo; zhe delaviz saflusheno plazhilo terja; zhe je kaka majhna nefrezha, al shkoda, al kriviza, se lakomnik rastogoti, se prepíra, kolne in preklinja, kakor de bi obseden bil.

4) Lash, obdolshenje in krivo prizhevanje. Modri pravi: *Lakomnik ima tudi svojo du-*

fho na prodaj. Sirah. 10. 10. Refnizhno je to: lakomnik vse pozhenja savolj dobizhka, lashe, pozherni pravizhniga, krivo perfeshe, in veliko taziga.

5) Tatvina, kriviza in krivizhne svijazhe. Lakomnik je blaga lazhen, in mu ni sa pravizo mar, je krivizhen, prekanjen in svijazhen. Judesh je sdal Jesufa sa trideset frebernikov, in sa veliko manj proda njegovo gnado lakomnik.

6) Lenoba in merslota. Lakomnik ima svoje serze v'blagn, v'dobizhku, in vedno skerbi sa svet: to mu zhas in voljo vsame moliti, Bogu flushiti, posvezhevati nedelje in prasnike. Modri uzhi: *Moj sin! ne sapledi se v' mnoge opravila.* Sir. 11. 10. Lakomnik ni timu potrebnimu nauku pokoren, ampak si zhedalje vezh skerbi nakoplje, in njegova smotena dusha je neperpravna Bogu flushiti.

Kako se lakomnik osdravi?

Lakomnik se teshko sposna in osdravi, s'boshjo gnado pa je vse mogozhe. De se sposna in boljsha:

1) Profi naj Boga obilne gnade, s' ktere pomozhjo se preprizha, de je neumno in shkodljivo ljubiti svet, in kar je na njem. Jesus je rekel: *Loshej kamela skosi shivanke uho gre, ko bogat (lakomin bogat) v' nebeshko kraljestvo.* Uzhenzi so se nad tim govorjenjem zhudili, in rekli: *Kdo bo tedaj svelizhan?* Jesus jim je odgovoril: *Bogu je vse mogozhe.* Mat. 19. 24-26. Lakomnik naj

tedaj ne obupa, ampak naj gorezhe profi Boga, de mu pomaga hudobno in shkodljivo lakomnost premagati.

2) Naj skerbno premislihljuje smert in vezhnost. Sveti Avgushtin lakomniku rezhe: *Glej shiviga, in premisli mertviga bogatina, in bosh svedil, zhe je posvetno blago tvoje nepokojne skerbi vredno.* Premisli naj lakomnik priliko Jesufovo filno bogatiga zhloveka, kateri je djal: *Dusha moja! veliko blaga imash spravljéniga na veliko let: pozhivaj, jej, pij in bodivesela.* Bog je pa rekel: *Norez, to nozh bodo tvojo dusho terjali: kar si pa vkup spravil, zhigavo bo?* Luk. 12. 16-20. Smert, ktera zhloveka lozhi od vsiga, ga nar loshej smodri, in kdor se hozhe osdraviti, naj jo skerbno premislihljuje.

3) Lakomnik mora poverniti blishnimu, zhe mu je krivizhen bil; in naj rad pomaga ubogim po meri svojiga premoshenja. Zolnar Zahaj je lokomnik bil, se je spreobernal, in Jesusu rekel: *Lej, Gospod, polovizo svojiga (pravizhniga) premoshenja dam ubogim: in ako sim koga ogolufal, povernem zhveter-nato.* Luk. 19. 8. Lakomnik je dolshen vso krivizo popraviti: usmiljenje do ubogih je sdra-vilo, in proshnja per Bogu sa njegovo hudobijo. *Blagor njemu, kateri ubogim pomaga; Gospod to njega v' hudim dnevu reshil.* Pl. 40. 1.

Od nezhistosti.

Kaj je nezhistost?

Nezhistost je sheleti, al storiti, al perpu-
stiti soper shesto al deveto sapoved boshjo.

Kako se zhlovek greha nezhistosti kriviga stori?

Zhlovek se greha nezhistosti kriviga sto-
ri, zhe radovoljno misli al sheli kar al kader
storiti ne sme; zhe is hudiga serza al nepo-
trebno nesramno govori; zhe sebi al drusim
da perloshnost v' nezhistost; zhe stori al per-
pusiti, kar sapoved boshja prepoveduje. — Bolj
natanko praviti, kako se zhlovek s' nezhi-
stosijo sadolshuje per Bogu, ni perpushteno;
in kdor obilnisthiga poduzhenja potrebuje, naj
vprasha, in poslusha spovednika.

Je nezhistost greh?

Nezhistost je greh, ki ubrani v' nebesa.
Sveti Paul pravi: *Ne mehki, ne nezhistniki
ne bodo kraljestva boshjiga posedli.* I. Kor.
6. 10. Nezhistost je kristjanam ostudnisthi in
hudobnisthi, ker so posvezheni udje Jesufovi.
*Nezhistost naj se ne imenuje med vami, kakor
se svetim spodobi.* Efes. 5. 3. Sveti Ziprijan
enako govori: *Tempelj boshji smo mi, ker
smo posvezheni: in kdor se s' nezhistostjo
osramoti, bo pogubljen.* Zerkev je oistro po-
korila nezhistnike, ker je nezhistost Bogu silno
ostudna pregreha.

Kaj prizhuje she, de je nezhistost velika pregreha?

Velike shtrafenge, s' kterimi je Bog pokoril nezhistnike, prizhujejo, de je nezhistost velika pregreha. Vfiga sveta potop je bil savolj nezhistosti. I. Mois. 6. 2-7. Sodoma, Gomora, in druge blisne mesta so bile s' ognjem konzane savolj nezhistosti. Ko so Israelzi, dokler so she v' pushavi bili, nezhisto gresili, je Bog sapovedel Mojisefu jih umoriti, in jih je bilo shtiri in dvajset tavshent nezhistnikov po boshjim ukasu umorjenih. IV. Mojs. 25. 4-9. Veliko taziga je v' svetim pismu sapisana v' prizhevanje, de je nezhistost velika pregreha.

Je le nezhisto djanje, al so tudi nezhisti misli in shelje greh?

Ni le nezhisto djanje greh, ampak so tudi nezhisti misli in shelje greh, zhe so perzhloveku radovoljne. Kterikoli ima radovoljno dopadajenje, al storiti, al perpustiti sheli, kar ne sme, je nezhistosti kriv. Tudi, kdor nezhistnim mislim al sheljam, al skusnhjavam soper sapoved radovoljno perloshnost daje, gresli, ker je njegova volja nepokorna Bogu. Kdor pa is serza storiti sheli, kar se ne spodobi, huje gresli, kakor ko bi nad kako ostudnostjo imel dopadajenje. Jesus pravi: *Kdor sheno pogleda, in jo posheli, je she preshestoval s' njo v' svojim serzu.* Mat. 5. 28.

Ali so nezhiste misli zhloveku greh, ki mu soper njegovo voljo napadejo?

Nezhiste misli in skufhnjave, ki zhloveku soper njegovo voljo napadejo, mu niso grešne in shkodljive, zhe se jim stanovitno vstavlja. Bog je vshgaveden in pravizhen, in zhloveka ne obsodi, ako ni njegova volja hudobna. Tridentški sbor uzhi: *Hudo posheljenje tistim ni shkodljivo, kateri se mu vstavljajo.* Sej. V. Kdor se sapeljivim skufhnjavam refnizhno vstavlja, je nedolshen, in ima dobro saflushenje per Bogu.

Kaj hudiga se is nezhistosti is-haja?

Veliko hudiga se is nezhistosti is-haja, sosebno pa

1) Sguba gnade boshje, oslepljenje uma, merslota do boshjiga, oterpnost volje, in pogubljenje. Nezhistnik je osluden Bogu, kar je boshjiga mu ni mar, rad posabi smert, sodbo in vezhnost, in shivi ko bi is sgolj mesa bil. Salomon, nar modrejšhi kralj, je po nezhisti ljubesni oslepljen bil, pomagal je v malikovanje, in od njegove pokore se nizh ne vé. Nezhistniki oslepé, in lohka de v nepokori umerjo. Sveti Ziprijan pravi: *Nezhistost je nepokore isvir.*

2) Jesa, savid, boji, krivize in drugo tako. Skufhnja prizhuje, de savolj osludne nezhistosti ni miru med sakonskimi, savidijo se, in eden drusimu smert voshijo. Mladen-zhi eden drusiga sovrashijo, tepejo, in vzhasi ubijejo, ker tovarsha nozhejo imeti v nespodobni

ljubesni. David, ves poboshen prej, je nedolshniga Urijata s' mezham sovrashnikov umoril, ker je njegovo sheno Betsabejo nezhisto ljubil. II. Kral. 11.

3) Sapravljanje sdravja, premoshenja in dobriga imena je lohka is nezhistosti. Ni jih malo, ki si s' nezhistim shivljenjem léta skrajshajo, al si nakopljejo bolesen, ktera jim grenko shivljenje stori. Nezhistnik je slep, in svojim slepim malikam daruje, kar ima. Sin, ki je bogat bil, ko je shel od svojiga ozhetá, je sapravit vse v' rasusdani drushbi, potlej je lakote umiral. Luk. 15. Nezhistnik sapravi tudi svoje dobro imé, ako je njegova ostudnost rasodeta. Huda slova je njih, ki nezhisto shivé; Bogu in ljudem so ostudni, in *preklet spomin sa seboj pusté*. Sirah 23. 35.

Kaj je zhloveku storiti, de se nezhistosti varuje?

De se zhlovek varuje nezhistosti, filno sapeljive in shkodljive pregrehe, mora

1) Profiti Boga, de mu da zhisto ferze. Natura je popazhena, teló slabo, in nevarnih perloshnost veliko, kakó se bo tedaj bres sosebne boshje pomozhi zhistiga ohranil? Vlak naj profi po Davidovo: *O Bog! stvari v' meni zhisto ferze, in ponovi v' mojim oferzhji praviga duha*. Pf. 50. 12. Bres pomozhi gnade, ni Bogu dopadljive zhistosti, in ravno sa tiga voljo je Modri profil Boga, rekozh: *Gospod, ti ozhe in Bog mojiga shivljenja, vse*

hude shelje od mene odvrazhaj. Odvsemi meni poshreshne shelje, in naj se me ne poloti nezhisto posheljenje. Sir. 23. 4-6.

2) Dolshnost je nevarnih perloshnost varovati se. Bog to sapové, rekozh: *Beshi od hudobneshev, de perloshnosti ne dobish svoje dushe pohujshati. Prip. 22. 25.* Poboshna in zhista Sara je resnizhno rekla: *O Gospod! ti vesh, de nisim nikoli med nje shla, kateri se nespodobno veselé, in s' njimi, kateri so nesframniga shivljenja, se nisim pezhala. Tob. 3. 16-17.* Kdor se v' svojo mozh sanasha, je napuhnen, in bo ponishan, ker je oframotenja in sapushenja vreden. Kdor se nevarnih perloshnost ne boji, si bo ostudne padze, in vezhno pogubo nakopal.

3) Lenobe se mora varovati. Lenoba je veliko grehov, sosebno pa ostudne nezhistosti isvir. *Sazhetik hudobije Sodomske je bilo shivljenje bres dela. Ez. 16. 49.* Len zhlovek ne trudi svojiga slabiga telefá, ishe vesele drushbe, veliko nizhemurniga govori in poslusha, in mehko shivljenje mu obroduje nezhiste skušnjave.

4) Smeren bodi v' jedi in pijazhi. Obilnost jedi in pijazhe lohka obuduje nezhisto posheljenje, in nesmerni zhlovek bo lohka premagan. Sodomljani so obilno nasitovali svojo teló, in toraj so ostudno shiveli. Prerók Eze-hijel to sprizha, rekozh: *Lej, ta je bila hudobija Sodome, kruha fitost in obilnost. 16. 49.* Kruha fitost je nevarna, nevarnisthi je fitost vina, ker is vina je nezhistost (Prip. 20. 1),

ako se bres mere pije. Sveti Paul to poterdi, rekozh: *Ne vpijanite se s' vinam, is kteriga je nezhistost.* Efes. 5. 18.

5) Sramoshljiv naj bo v' prizho Boga in ljudi. Premalo je le ljudi framovati se, ampak naj bo tudi framoshljiv v' prizho Boga, de ne bo shelel misliti in storiti, kar se ne spodobi. Vsak bodi framoshljiv s' svojim slabim telefam, kakor Bog po svetim Paulu sapové, rekozh: *Vsak smed vas naj ohrani svoje teló v' zhasi in svetosti.* I. Tef. 4. 4. Bodi tudi vsak framoshljivih ozhi, ker predersne ozhi pobirajo nezhiste skušnjave; one pa vlivajo nezhisti sirup v' serze in teló. David je bil po predersnim pogledu hudo sapeljan: nedolshni Job je djál: *Saveso sim storil s' svojimi ozhmi, de se nad devizo ne pohujsham.* 31. 1. Sramoshljiv tudi naj bo, de ne bo govoril, in ne poslušhal, kar pomeni al obudi nezhistost: zhe je pa potreba govoriti, naj ima prizhnost boshjo sa varha svojiga serza. Sveti Paul govori: *Nesframne, norške al gerde besede naj ne bodo med vami.* Efes. 5. 4.

6) Pogosto naj hodi k' spovedi, in k' svetimu obhajilu, de bo gnada boshja zhedalje bolj povishana v' njem, in s' njeno pomozhjo loshej premaguje nezhiste skušnjave. Dokler je kristjan nezhistiga shivljenja, k' boshji misi ne sme perstopiti; ampak naj se prej s' pokoro osdravi; zhe pa premaguje skušnjave, jih bo veliko lashej premagoval, ako perdobiva duhovno pomozh per svetih sakramentih. Sveti Janes Krisostom pravi: *Zhe si zhist, pogosto*

prejemaj sveto reshnje Telo; doktor si nezhiſt, nikoli.

7) Pogosto naj premišljuje smert in terpenje Jesuſovo. Dobro je to in potrebno, ſoſebno pa v' zhaſu ſkuſhnjave premišliti. Premišljevanje ſmertí, lozhitve vſih ſtvari, ſirohljivoſti ſvojiga teleſa, pravizhne ſodbe in neſkonzhne vezhnoſti pomanjſhuje in premaguje nezhiſto poſheljenje. Premišljevanje bolezhin Jesuſovih je tudi velik perpomozhik v' zhiſtoſt, in verni kriſtjan loka ſovraſhi, in ſe varuje vſiga oſtudniga veſelja, zhe v' ſhivo premišljuje kaj je ſveto teló Jesuſovo terpelo. Sveti Avguſhtin je djal: *Kader ſim ſkuſhan, perbeſhim v' ſvete rane Jesuſove.*

Od nevofhljivoſti.

Kaj je nevofhljivoſt?

Nevofhljivoſt je ſhaloſt ſavolj dobriga, ki ga bliſhni ima, al veſelje ſavolj hudiga, ki ga bliſhni terpi; to pa iſ hudiga ſerza.

Iſ zhéſa iſvira nevofhljivoſt?

Nevofhljivoſt je navadno iſ napuha al lakomnoſti. Napuhnenz hozhe biti vekſhi od druſih; lakomnik ni blaga nikoli ſit, in ga druſim ne pervoſhi; in toraj ſta napuhnenz in lakomnik bliſhnimu nevofhljiva.

Med kterimi je narloſhej nevofhljivoſt?

Med njimi, ki ſo enaziga ſtanu, al ſluſhbe,

al rokodelstva, ker se boje, de jim bo blishniga pridnost, rokodelstvo in drugo shkodljivo; is tiga pa je nevoshljivost.

Je nevoshljivost v' zhloveku, ki sheli imeti kolikor blishni ima?

Kdor imeti sheli kakor al kolikor blishni ima, in bres njegove shkode, ni nevoshljiv, pa je lohka napuhnen, al lakomen. Pergodi se lohka, de je ta shelja, ako ni presilna nedolshna, zhe ozhe veliko otrók, al sadolshen gospodar sheli enako premoshenje, al frezho, kakor blishni imeti, de bi samogel svoje dolshnosti spolniti.

Kdor je blishniga frezhe shalosten, al blishniga nefrezhe vesel is dobriga namena, ali je nevoshljiviz?

Lohka je to bres vse nevoshljivosti, in nevoshljivosti ni, ako je resnizhno dober namen. Kdor je bolesni, al druge nadloge blishniga vesel, ker upa, de ga bo nadloga spreobernila, prav misli, in ni nevoshljiv. Kdor je shalosten, de je pijaniz frezhen, ker vé, de bo huje pijanzheval, prav misli, in ni nevoshljiv. Poboshni kristijan sebi enako voshi, kakor svojimu blishnimu, de bi ga Bog tukaj pokoril, in zhasno frezho, njegovi dushi shkodljivo, odvernili. David je Bogu rekel: *Dobro je meni, de si me panishal* (pokoril): *de se tvoje postave nauzhim*, Pf. 118. 71. Svetimu Avgufhtinu je bilo navadno rezhi: *O Bog! pokori me tukaj, in nikar po smerti.*

Se nevoshljivost lohka posna?

Nevoshljivost je velikokrat skrita, ker jo napuh in lakomnost, is katerih navadno isvira, branita posnati. Refnizhno je, de ljudje eden drusiga nevoshljivosti obdolshujejo, in se vsak nedolshniga misli. Zhe pravizhni zhlovek blishniga nedolshnost brani; zhe se hudobnesu vstavlja, al se drugazhi potegne sa pravizo, bersh vpijejo, de je nevoshljiv. Zhe si nekdo s'kupzhijo al rokodelstvam pomaga, ima veliko nevoshljivzov, oni pa njega nevoshljivosti obdolshé. Sveti Paul njih svijazhno ferze popishe in svari, rekozh: *Isgovorjen nisi, o zhlovek, kdor si, ki sodish. Sakaj v' komur drusiga sodish, v' tim sebe obsodish: ker ravno to delash, kar sodish.* Riml. 2. 1. Vsak naj tedaj skerbno premisli, de se posna, in bodi varen, de svojiga blishniga pre-naglo ne obsodi.

Je nevoshljivost velik greh?

Nevoshljivost je velik greh,

1) Ker je is hudobniga serza, in nobeniga isgovora nima. Drugi grehi so tudi bres pravizhniga isgovora, pa so vender bolj po zhloveshki slabosti. Nezhistnik dopadljivo fireshe svojimu slabimu telesu; tat in goluf imata dobizhik is krivize; pijanza veseli nesmerno piti; ti in drugi grehi imajo sfer prasne isgovore, nevoshljivost pa nima nobeniga, ne praviga, ne prasniga isgovora: ampak je nevoshljivzu v' tesho in pezhenje.

2) Ker je naravnost soper kershanfko lju-

besen. Ljubesen je oſtro ſapovedana, in tudi do ſovraſhnikov. Sveti Paul ſapové: *Veſelite ſe s' timi, ki ſo (pravizhno) veſeli, in jokajte s' tiſtimi, ki ſo ſhaloſtni.* Riml. 12. 15. Nevofhljiviz narobe ſtori, je hudobno ſhaloſten, ko ſo drugi pravizhno veſeli, in je hudobno veſel, kader ſo drugi ſhaloſtni; njegovo hudo ſerze je tedaj naravnost ſoper kerſhansko ljubesen.

3) Ker je nevofhljivoſt hudizheva pregreha. Modri pravi: *Po hudizhevi nevofhljivoſti je ſmert na ſvet priſhla; in kateri ſo na njegovi ſtrani, njega poſnemajo.* Mod. 2. 24. Zhlovekova ſrezha je bila hudizbevo pezhenje; nevofhljiviz pa je hudobniſhi od njega, ker hudizhu ni ſapovedano, zhloveku je pa, ljudi ljubiti. Sveti Janes Kriſoſtom ravno to pravi: *Nevofhljiviz je hudobniſhi od hudizha.*

Kaj hudiga je lohka is nevofhljivoſti?

Veliko hudiga je lohka is nevofhljivoſti, ſoſebno pa

1) Krive ſodbe v' bliſhniga. Nevofhljivoſt preſhene ljubesen do bliſhniga, in kier ljubezni ni, ſo hude miſli in krivizhne ſodbe ſoper bliſhniga. Sveti Paul pravi: *Ljubesen ni nevofhljiva, ne miſli hudiga.* I. Kor. 13. 4-5. Ljubesen odganja nevofhljivoſt in krivizhne miſli; kdor pa ne ljubi, je lohka nevofhljiv, in nad bliſhnim veliko hudiga vidi, de ſi je nedolſhen. Nevofhljivi Saul je nedolſhniga Davida ſmertno ſovraſhil, ker ſo ga ljudje

hvalili. Fariseji in pifmejzi so sami vidili veliko zhudeshev Jesufovih, mislili so vender, de je smerti vreden, ker so mu nevoshljivi bili.

2) Obdolshenje, oblagánje in obrekovanje je is nevoshljivosti. Kdor ne ljubi blishniga, ampak mu je nevoshljiv, je hudobniga in krivizhniga jesika, ga veseli govoriti soper blishniga, ga obdolshuje in rasnasha. Jesus je nevoshljivim Farisejam rekel: *Kakó vam je mogozhe dobro govoriti, ker ste hudobni?* Mat. 12. 34. Fariseji so Jesufu rekli: *Ne rezhemo mi prav, de si Samarijan, in hudizha imash?* Jan. 8. 48. Silno hudo so mu rekli, mislili so pa, de prav govore, in njim enak je nevoshljiviz.

3) Sovrashtvo, mashevanje, kriviza, in drugo tako je lohka is nevoshljivosti. Kain je svojiga nedolshniga brata Abelna is nevoshljivosti umoril. Pilat, de si malikovaviz, je vedil nedolshnost Jesufovo; Judje pa po nevoshljivosti oslepljeni, so vpili: *Krishaj, krishaj ga!* Nevoshljivi bratje so Joshefa is nevoshljivosti prodali v' sushnost. Veliko drusiga hudiga je bilo in je is gerde in shkodljive nevoshljivosti.

Kakó se nevoshljiviz osdravi?

Nevoshljiviz se teshko sposna in osdravi; mogozhe mu je pa s' pomozhjo gnade boshje. De se posna in osdravi, mora

1) Profiti Boga, de mu da svetlobo in

mozh svojo nevosfhljivost posnati in premagati; de mu odpusti, in ga v' ljubesni ohrani.

2) Ponishen naj bo. Kdor je resnizhno ponishen, je preprizhan, de mu je Bog veliko dobriga dal, in mu daje po svoji veliki milosti, in ni blishnimu, zhe ravno obilnisthi zhaft al frezho ima, nevosfhljiv. Sveti Paul uzhi: *Ne bodimo prasne zhasthi sheljni, de bi eden drusiga drashili, eden drusimu nevosfhljivi biti.* Gal. 5. 26.

3) Nevosfhljiviz naj premisli shkodo svoje dushe. Zhlovekova nevosfhljivost je le vzhasi komu drusimu shkodljiva, nevosfhljivzu pa vselej, ker ima nepokojno serze, in ga hudo pokorjenje zhaka. Sveti Prosper prav govori: *Nevosfhljiviz je blishniga sovrashnik, sovrashi pa nar bolj svojo dusko.*

4) Premisli naj, de ga nevosfhljivost stori hudizhu podobniga, in de k' njemu pojde, ako se poboljshtati nozhe. Kako bo nevosfhljiviz, ki ljubesni do Boga in do blishniga nima, v' kraljestvo vezhne ljubesni prishel?

5) Premisliti mora, de je Bog svojih darov gospodar, de on ni nikomur nizh dolshen, de daje komur, in kolikor hozhe bres vse krivize. Koliko ima vezh nevosfhljiviz, zhe imajo drugi manj dobriga? sakaj je tedaj nevosfhljiv, in se boshji volji vstavlja? Njemu gré, kar je gospodar nevosfhljivimu delavzu rekel: *Sakaj je tvoje oko hudobno, ker sim jest dober? al mi ni perpusheno s' svojim storiti, kar hozhem.* Mat. 20. 15. Vsakimu

nevošhljivzu Bog tako rezhe, in ga svari, de bi se posnal in poboljšal.

6) Profiti mora Boga sa-nje, in dobro storiti tistim, katerim je nevošhljiv bil, de ima in jim skashe pravo bratovsko ljubesen, kakor Bog sapové. Popravi naj tudi vso krivizo, ktero je komu morde storil is nevošhljivosti. — Zhe to, kar je bilo tukaj rezheniga svesto spolnuje, naj v' boshjo milost upa, de mu bo Bog odpustil.

O d s h e r t j a.

Kaj je shertje, al senagoltnost?

Shertje al senagoltnost je napzhno posheljenje jedi in pijazhe; al nesmernost v' jedi in pijazhi.

Sakaj se pravi, de je shertje napzhno posheljenje jedi in pijazhe?

Sato, ker pametno posheljenje po jedi in pijazhi ni shertje, ampak zhe je nesmerno. Nagnjenje, ki ga zhlovek po jedi in pijazhi ima, je potrebno in toraj nedolshno, ker je to opominjanje potrebniga telefá, in se lakota in sheja imenuje. Ako bi zhlovek od lakote in sheje opominjan ne bil jesti in piti, bi ne vedil kdaj, kaj in koliko potrebuje. Le napzhno in nesmerno posheljenje je tedaj shertje al senagoltnost.

Je dopadenje, ki ga zhlavek zhuti v' vshivanji jedi in pijazhe hudo al nedolshno?

Nedolshno in potrebno je, zhe nesmere ni. Ako bi zhloveku enako bilo les al kruh grifiti, bi vsi otrozi pomerli, in odrasleni ljudje bi ne vedili kakshin shivesh jim flushi v' njih ohranjenje. Le nesmera v' vshivanji jedi in pijazhe je shertje al senagoltnost.

Sme zhlovek le savolj telefniga dopadenja jesti in piti?

Le savoljo telefniga dopadenja ni perpuflheno jesti in piti, ampak is potrebe, de se nashe teló ohrani. Vshivanje shivesha in dopadenje nad njim je sdravimu zhloveku neodlozhenno, is sgolj telefniga dopadenja jesti in piti pa vender ne sme.

Is kakshniga namena sme zhlovek jesti in piti?

Is tiga, de svoje teló ohrani sdravo; možno in perpravno svoje poshtene dela opravljati. Sveti Paul pravi: *Zhe jeste, al pijete, al kaj drusiga delate, vse Bogu v' zhaft delajte.* I. Kor. 10. 31. Kako bi zhlovek jedel in pil Bogu v' zhaft, ako bi ne jedel in ne pil, de bi se sdraviga ohranil, in delal Bogu v' zhaft? Kdor tedaj nozhe flushiti Bogu, ampak po svojim hudim posheljenji shivi, bo ehje dari nevredno in malopridno vshiva.

Ali se lohka ve in raslozhi, zhe je posheljenje in vshivanje jedi in pijazhe telefni potrebi permerjeno al ne?

Teshko se to vselej raslozhi. Sveti Avgushtin prav lepó govori: *Gospod! uzhil si me jed in pijazho, kakor sdravilo is potrebe vshivati; ko pa tvoje dari is potrebe vshivam, me hudo posheljenje skusha, de bi frojimu telesu obilnishi stregel, in ravno sato ne vem, zhe telefni potrebi, al hudimu posheljenju sreshem. Dusha k' nesmeri rada pervoli, in tudi ljubi nevednost v' kateri je, de bres ozhitanja shertju sreshhe is isgovora poshtene potrebe. O Bog! kdor ni v'shertji sapopaden, tisti je popolnoma. Zhe sveti Avgushtin, kateri je v' vednim pokorjenji bil, toliko sferbi, kaj bo pa rezhi tistim, ki smernosti nimajo? kaj pa unim, memo katerih je neumna shivina bolj smerna?*

Koliko zhlovek sme jesti in piti?

Toliko sme, kolikor njegovo teló potrebuje. Vlak naj pa te besede po dobri vesti, ne pa po shertji umé. *Pametnimu zhloveku je malo sadoosti. Sir. 31. 22.*

Kdo je v' shertji sapopaden?

Tisti je, kateri is sgol telefniga dopadenja je al pije, al radovoljno preobilno je in pije, al nepotrebno hrepeni po jedi al pijaži, al nepotrebno sheli kar ni njegovimu premoshenju permerjeno.

Je shertje al nesmerno posheljenje jedi in pijazhe greh ?

Shertje je resnizhno greh. Modri pravi: *Nikar se per gostarii prevezh ne najej. Vshivaj to, ker je pred te postavljeniga, kakor sdershni zhlovek. Sir. 31. 17-19. Jesus Kristuf, nash uzhenik, pravi: Zhujte nad seboj, de vafhe ferza ne bodo preobloshene v' pijanosti in poshreshnosti. Luk. 21. 34. Sveti Paul sheteje poshreshnike med sovrashnike krisha Kristusoviga, rekozh: Veliko jih je, ki shive kakor sovrashniki krisha Kristusoviga, kterih konez je pogubljenje, kterih Bog je njih trebuh. Fil. 3. 18.*

Kako je Bog skasal, de mu je shertje soperno ?

Skasal je s' ojstrim pokorjenjem. Israelzi, kader so v' pufhavi bili, so se bili mane navelizhali, is poshreshnosti mefa sheleli, in jokaje vpili: *Kdo nam bo dal mefa jesti? Bog jih je v' svojim serdu vflifhal, dal jim je obilno mefa, kteriga se oni senagoltno jedli: Bilo je pa meso she v' njih sobeh, in Gospodov serd se je vnel v' ljudstvo, in ga je s' veliko morijo vdaril. IV. Mojs. 11. Jesus pravi, de je bogatin, kteri je vsak dan pojedne imel, pogubljen: Umerl je bogatin, in je bil pokopan v' pekel. Luk. 16.*

Kdaj je poshreshnost al shertje velik greh ?

Velik greh je, zhe ima zhlovek filno nes-

merno posheljenje do jedi in pijazhe; zhe se slo nesmerno najé in napije prostoovoljno; zhe is tiga posheljenja sanizhuje sapovedane poste; zhe se savolj tiga sadolshuje, in sapravlja svoje premoshenje.

Kdaj je shertje majhin greh?

Majhin greh je, zhe zhlovek kaj maliga jé al pije nepotrebno; zhe ima nad potrebno jedjo al pijazho preveliko dopadenje.

Je greh, zhe zhlovek jé al pije kar njegovimu telesu shkoduje?

Greh je, zhe svoje telesno fhkodo prevé, in se is poshreshnosti ne sdershi. Zhe ga fila permora jesti al piti, kar njegovimu telesu ne flushi, naj po dobri vesti stori. Zhe se pergodi, de njegov shelodez jed al pijazho is sebe vershe, je potrebno premisliti okolishine, zhe je is radovoljne preobilnosti, al bolesni, al slabosti, in po tim soditi.

Je nesmera mozhne pijazhe greh?

Greh je, zhe je prostoovoljna. Salomon pravi: *Komu gorje? Kaj ne tistim, kateri so vedno per vinu, in si persadenejo vinske mere prasniti?* Prip. 23.29-30. Sveti Paul pravi: *Dela mesa so snane . . . pijanost, in kar je taziga: ti ne bodo kraljestva bo-shjiga dosegli.* Gal. 5.19-21.

Sakaj je Bog vino stvaril?

Stvaril ga je is milosti zhlovekovimu telesu.

v' pomozh. *Vino, ktero se tresno pije, slu-shi zhlokovimu shivljenju. Sir. 31. 32.* Svedi Paul je svojimu ljubimu Timoteju pisal: *Ni-kar dalje (same) vode ne pij, ampak malo vina pij savolj svojiga (slabiga) stelodza, in pogostniga bolehanja. I. Tim. 5. 23.* To ka-she namen, is kteriga je usmiljeni Bog stva-ril vino, de tiga dobriga daru ne obrazha-mo v' njegovo rasshaljenje, in svojo shkodo.

Kdaj je pijazhe nesmera velik greh?

Velik greh je, zhe se zhlovek mozhne pijazhe proftovoljno napije toliko, de od nje smoten praviga rasfodka nima. Eni neumno mislijo, de je radovoljna pijanost le takrat greh, kadar so, kakorshin je bil tisti, kteri je djal: *Tepli so me, pa me ni bolelo: vla-zhili so me, in nisim zhutil. Prip. 23. 35.* Zhe govoriti in hoditi ne morejo; zhe ne ve-do kam gredo; zhe so od neumne shivine ne-umnishi, komaj verjamejo de je greh, in ga po mozhi isgovarjajo; tode pijanih uzhenikov Bog ni poslal.

Je vselej velik greh, ko se zhlovek toli-ko vpijani, de praviga rasfodka nima?

Ni bersh rezhi, de je to velik greh; am-pak je potrebno premisliti okolishine. Noe se je bil negreshno vpijanil, ker ni vinfke mozhi vedil, in enaka nefrezha se lohka pergodi nar bolj varnimu zhloveku. Kdor je preobzhu-ten, al slab, al slo shejin, naj zhuje, de ga mozhna pijazha ne ogolufa. Kdor vé, de se

hitro vpijani, in se ne varuje, nima isgovora. De se tedaj vé prav rasfoditi, zhe je pijanost velik al majhin greh, al bres greha, je potrebno premisliti kakó si je zhlovek k' pijanosti perpomogel.

Je zhlovek isgovorjen, zhe ga drushba sapelje, de se prevezh napije?

Drushba ne isgovori. Kdor je permoran v' kaki veseli drushbi biti, naj obilnisthi zhuje nad seboj. Kdor pa je v' drushbi pijanzov bres vse potrebe, je veliko manj isgovorjen, zhe se prevezh napije. Modri slednimu pravi: *Nikar se per gostarijah pijanzov ne snajdi. Prip. 23. 30.*

Kaj je rezhi tistim, ki veliko vina spijejo, in se ne vpijanijo?

Kdor is nesmerniga posheljenja veliko mozhne pijazhe spije, in se ne vpijani, tisti je poglavar pijanzov. Isaija pravi: *Gorjé vam, kteri ste mogozhni v'vinski pijazhi. 5. 22.*

Je greh druge vpijaniti?

Greh je, zhe se to prevedeno in rado-voljno stori. Nekteri filijo druge obilno piti; al stavijo de ne bodo dveh al treh mer vina pilí; al kaj fhkodliviga v' vino vershejo, al drugazhi delajo, de se tovarshi vpijanijo, de se jim potlej smejaajo. Neusmiljeni in hudobni prijatli so oni, in sveti Avgushtin jim rezhe: *Zhe svojga blishniga vpijanish, Boga sovra-*

shnika imash. Modri uzhi: Vina ne ponujaj tistim, ki ga ljubijo. Sir. 31. 30.

Kralj Afver je pervakam svojiga kraljestva, in mestnim prebivavzam gostarijo napravil; sveto pismo pa pravi: *Kdor ni hotel piti, tega ni nobeden filil, ker je kralj to sapovedal. Est. 1. 8.* Malikovavski kralj je bil umnihi od nekterih kristjanov, ki svoje prijatle filijo vpijaniti se, in se jim potlej glasno smejajo. Sramoshljiviga zhloveka, ki se boji jesti al piti kar potrebuje, je perpušheno filiti kolikor je prav, ne pa drusih, ki so morde she takó prevezh nagnjeni k' nesmeri.

Kaj hūdiga is nesmere jedi in pijazhe isvira?

Veliko hūdiga, sosebnno pa

1) Dushna shkoda, to je, sguba gnade boshje, oflepenje uma, neperpravnost k' boshjim rezhem, in pogubljenje. Isaija poshreshnikam in pijanzam pravi: *V' vashih gostarijah so zitre, arfe, boben, pishali in vino, in sa Gospodovo delo vam ni mar. 5. 12.* Sveti Paul pravi: *de pogubljenje je konez tistih, kterih Bog je njih trebuh. Fil. 3. 19.*

2) Nesmera v' jedi al pijazhi je shkodljiva telesu. *Shertje obroduje bolesen. Sir. 37. 33.* Skushnja preprizha, de kdor smerno shivi, sdravo in dolgo shivi; kdor pa permere ne vé, si bolesni in presgodno smert nakoplje.

3) Shertje stori zhloveka ljudem sanizhljiviga, in sanizhevaniga. Poshreshnik, sosebnno pa pijaniz je malo podoben zhloveku, in kdo

se na njegovo vest sanasla? Vsak ga rad sanizhuje, in ko rekó: *Poshreshnik, pijaniz je*, rekó, de je malo al nizh vreden zhlovek.

4) Nesmera v' jedi in pijazhi je premoshenju shkodljiva. *Kdor pojedine ljubi, bo v' pomanjkanji*. Prip. 21. 17. *Kdor rad per vinu poseda, bo v' svoji terdni hishi nezhaust sapustil*. Prip. 12. 11. Poshreshniki in pijanzi bahajo, pleshejo in noré, potlej pa po pasje stradajo, in shirje pridni rodovi sa njim komaj popravijo, kar je en sami gospodar rasdjat.

5) Is nesmere v' jedi, in fosebno is nesmere v' pijazhi je nezhistost, ker je telefna slabost povishana. Sakaj so bili Sodomljani ostudni nezhistniki? Savolj kruha al shivesha fisto in obilnosti. Ez. 16. 49. Obilnost vina al druge mozhne pijazhe she huje pomaga v' nezhistost. *Ne vpijanite se s'vinam, is kteriga je nezhistost*. Efes. 5. 18.

6) Is nesmere v' vinu so klafarske besede, prepír, kletev, bojvanje in ubijanje. Lohka se ve, kaj pijani zhlovek govori in dela. Modri pravi: *Vino bres permere pito, napravi sdrashbe, jeso in bôje*. Sir. 31. 38. Navadno je slishati, de, zhe se je kaj napzhniga sgodilo, rezhejo: *Pijani so bili*.

7) Prelomljenje sapovedanih postov je is nesmerjeniga posheljenja po jedi in pijazhi. Poshreshniki in pijanzi se filno neradi postijo, ker navajeni niso svojiga slabiga telefna pokoriti, ampak so navajeni mu obilno sfrezhi.

8) Vezh drusiga hudiga je lohka is nes-

mere v'jedi in pijazhi, fosebno pa kriviza, tatvina, golufija, opusha svojih dolshnosti in drugo.

Kaj je zhloveku floriti, de se nesmere varuje in odvadi?

De ta potreben namen doseshe, mora

1) Gorezhe in stanovitno profiti Boga, de mu s' svojo gnado pomaga, ker se bres njeno pomozhi ne more varovati in poboljshati.

2) Premisli naj pogosto strohljivost svojiga telefa, kterimu tolikanj sireshe; in de, zhe mu obilnishti sireshe, hudobnishti je, in po smerti bo vezhi gnjusoba.

3) Naj pogosto premisli duszne shkode, ki pridejo is nesmere, de ne bo svoje neumerjозhe edine dushe pogubil savolj umerjозhiga telefa.

4) Navaditi se mora si pertergovati v'jedi in pijazhi, kolikor je prav, ker to je potrebno sdravilo, in saflusheno pokorjenje poprejshtne nesmere.

5) Kolikor je mogozhe naj se drushbe poshreshnikov in pijanzov varuje; zhe se mu pa perloshnost pergodi, kteri oditi ni mogozhe, naj ne posabi Boga.

O d j e s e.

Kaj je jesa?

Jesa je notrajno bolezhе obzhutenje, al rasferdenje savolj rezhi zhloveku soperne.

Je bolezh obzhutenje zhloveku dobro al hudo ?

Bolezhe obzhutenje je zhloveku potrebno; ako bi zhlovek obzhuten ne bil, bi bil léfu in kamnju enak: dolshnost njegova pa je notrajni ogenj v' dobro obrazhati.

Kolikera je jesa ?

Jesa je dvojna, gresfna in sveta.

Kaj je gresfna jesa ?

Gresfna jesa je krivizhno rasferdenje so- per blishniga is neumne ljubesni do sebe.

Kaj je sveta jesa ?

Sveta jesa je pravizhno bolezh obzhutenje al rasferdenje is zhisfne ljubesni do Boga.

Se lohka rasfodi, zhe je v' zhloveku gresfna al sveta jesa ?

Teshko je to vselej rasfoditi. Gresfna jesa je is neumne ljubesni do sebe; sveta je is zhisfne ljubesni do Boga; pa ste po unajnim ena drugi podobne, namen fleherne jese je drugi, ta pa v' ferzu tizhi, in nevedni zhlovek to teshko rasfodi, sosebno pa kader sta Bog in on vkupaj rasshaljena. Judje so lashnivo mislili, de sa zhasf boshjo fkerbe, kader so is flepe gorezhosti Jesusa in njegove aposteljne morili. Jesus je to prevedil in pravil: *Kteri vas umori, bo mislil, de Bogu flushbo stori.* Jan. 16. 2. Godi se tudi lohka, de ste gresfna in sveta jesa nameshane, de

zhlovek sa to ne vé. Porodniki se pravizhno jesé nad svojimi otrozi, ki bogati nozhejo; zhe jim pa hudo govoré, al jih smerjajo, ni prav, in njih gorezhost ni popolnoma zhista.

Je sveta jesa potrebna?

Potrebna je, ker sveta jesa ni drusiga kakor gorezhost sa boshjo zhašt. David pravi: *Jesite se, in nikar ne greshte*, Pf. 4. 5. Gorje kristjanu, ki je nezhten, in ga boshje rasshaljenje ne shali. Salomon pravi: *Kteri postavo sapusté, hvalijo hudobnika; kteri pa postavo spolnujejo, se zhes hudobnika jesé*. Prip. 28. 4. Mojsef, fosebni flushabnik boshji, ko je vidil Jude slato téle malikovati, se je filno in pravizhno rasferdil. II. Mojs. 32. Sveti Paul je djal: *Kdo se pohujsha, de bi mene ne pêklo?* II. Kor. 11. 29. Sapifano je, de Jesus Kristus, nash krotki uzhenik, se je rasferdil, ko je vidil boshji tempelj ognufiti, in de je tempeljna sanizhevavze s' tepeshnizo isgnal. Jan. 2. 14-15. Veliko je tazih rasgledov v' svetim pismu sapifanih, kteri prizhujejo, de je sveta jesa al gorezhost sa boshjo zhašt potrebna. Duhovni tedaj, ki gorezhe svaré greshnike; porodniki, ki se pravizhno jesé nad svojimi nepokornimi otrozi; gospodarji, ki se pravizhno togoté nad svojo hudobno drushino, in vsak kristjan, ki se vname sa boshjo zhašt, prav storé, ker svojo dolshnost spolnujejo.

Kakšnin bodi kristjan, de bo njegova sveta jesa po vsi volji boshji?

Kristjan bodi, kakor bo sdaj rezhenó:

1) Zhísto ljubesen do Boga in do ljudi mora imeti, ker le is zhíste ljubesni je sveta jesa al sveta gorezhósti.

2) Rasfvetljena modrósti mu je potrebna, de v'perlošnim zhasu, gresniku in grehu permerjeno svari.

3) Nepermerjeniga pokorjenja ne sme nobenimu vošhiti, ampak kolikor in kar gresnika boljsha, in mu pomaga v'svelizhanje.

Od kod je gresna jesa?

Gresna jesa je is neumne ljubesni do sebe. Navadno se ona is-haja is napuha al lakomnosti, oboje je pa is nespametne ljubesni de sebe. Napuhnesha vsaka rezh al beseda shali: *Med napuhnenimi je vselej prepir.* Prip. 13. 10. Lakomnik je tudi filno lohka jesen, ker je grosno vnet sa svet. Sveti Jakob pravi: *Od kod so vojske in pravde med vami? Kaj ne, is vashih lakomnih shelj.* 4. 1.

Je jesa ref prepovedana?

Jesa, ki je is nespametne ljubesni do sebe, je ref gresna in prepovedana. Bog po Modrim pravi: *Spomni se boshjiga strahu, in ne jesi se nad blishnim.* Sir. 28. 8. In tudi: *Is-sheni jeso is svojiga serza.* Prid. 11. 10. Jesus pravi: *Kdor se nad svojim bratam po krivim serdi, bode sodbi pod-*

vershen. Mat. 5. 22. Sveti Paul v' Gospodovim imenu sapové: Ópushte jeso, nevoljo, hudobnost, kletev, in oblezite usmiljenje, ponishnost in poterpeshljivoost. Kol. 3. 8-12.

Je sovrashtvo tudi prepovedano?

Sovrashtvo je huji, ker je stanovitna jesa, in je ojsfreje prepovedano. Kdor se po krivim zhes blishniga ferdi, greshti, pa to je vender lohka is slabosti; kdor pa svojiga blishniga sovrashti, je silno hudobne in terdovratne volje, in si ojsiro pokorjenje saflushi. Kdorkoli se is slabosti sjesi, naj se ponisha in naj gresluno jeso is-shene, de se v' sovrashtvo ne spremeni. *Vasha jesa naj mine pred sonzhnim sakodam. Efes. 4. 26.*

Kaj hudiga se is greslne jese is-haja?

Veliko hudiga se is greslne jese is-haja.

1) Omota pameti. Jesni zhlovek je vel sprèmenjen in drugazhin kakor po navadi; ne posna priyatlov, ne poslnsha dobriga svéta, in se véde kakor de bi praviga uma in rasfodka ne imel.

2) Kletev, smerjanje, sanizhvanje in rasshaljenje blishniga pride is jese. Rasferden zhlovek je pijanimu zhloveku podoben, poln hudiga ognja, in ne premisli kaj govori.

3) Pohujshljivo govorjenje. Grosa in strah zhloveka obide kadar flishti kar gerdiga in ostudniga resferden zhlovek govori. Rastogoteni ljudje eden drusimu pravijo in ozhitajo kar ostudniga vedo, vpijejo pa, de vsak

lohka flifhi, in de se odrasleni in otrozi pohujfhajo.

4) Toshbe, pobj in morjenje pride lohka is jese. Skufhnja uzhi, de je to refnizhno, in tiga sprizhati ni petrebno.

5) Serza merslota pride is jese, ker je zhlovek po jesi nemirniga serza, in neperpravne dufhe moliti, kaj boshjiga mifliti, in Bogu flushiti.

Je zhloveku mogozhe na fvetu shiveti, de bi od greshne jese skufshan ne bil?

Nemogozhe je fkoraj, de bi skufshan ne bil, ker nadleshni ljudje, in mnogi opravlki lohka jeso nakopljejo narbolj mirnimu zhloveku; kader je pa od jese skufshan, ne greshi, ako skufhnjavo premaga.

Kaj je kristjanu storiti, de se hudobne jese varuje, in jo premaguje?

Storiti mora kar bo sdaj rezheniga:

1) Profiti je dolshen Boga, de mu da krotko ferze, de bi is ljubesni do njega mirn in poterpeshljiv bil. Krotkost in mirnost je fofebin dar: *Blagor mirnim, ker oni bodo otrozi boshji imenovani.* Mat. 5. 9.

2) Ponishen bodi. Kdor je ponishen, lohka vidi svoje slabosti, blishniga slabostam pa persanafha, in se ne da rasdrashiti. Napuhnenz svoje krivize ne vidi, blishniga slabosti povifhuje, in vedno vpije, de mu je kriviza, de fi ni ref. Sveti Avgufhtin prav govori: *Ponishni le fo lohka poterpeshljivi,*

3) Ubog v' duhu, al bres vse lakomnosti bodi. Zhe lakomnost gospoduje zhloveka, ima smiraj veliko perloshnost jesiti se, in prepirati se s' ljudmi, ker je resnizhno, kar sveti Bernard pravi: *Lakomnost ni nikoli sita.*

4) Premisliti mora svoje veliko sadolshe-nje per Bogu, in njegovo veliko poterpeshljivo-st s' njim, ktere je pa nevreden, zhe svoji-mu blishnimu ne persanasha. *Ravno tako bo Ozhe nebeshki vam storil, ako ne boste od-pustili vsakteri svojimu bratu is svojih serz.* Mat. 18. 35.

5) Premisliti mora neskonzhno poterpesh-ljivo-st Jesufovo. Terdovratni greshniki so mu rekli, de je Samarijan, in hudizha ima; pre-ganjali so ga in krishali, in na krishu tudi sanizhvali, on pa je preterpel vse in profil: *Ozhe! odpusti jim, ker ne vedo kaj delajo.* Luk. 23. 34. Jesuf vsm sapove: *Uzhite se od mene, ker sim krotak.* Mat. 12. 29.

6) Kristjan, kaderkoli prevé perloshnost, de ga bo jesa lohka skushala, ker ima kako opravilo s' nadleshnim zhlovekam, al kako toshbo per gosposki, al kaj drusiga, naj ter-den sklepe obudi, in vezhkrat ponovi, de se ne bo krivizhno rasferdil, in naj ne posabi Boga. *Spomni se strahu boshjiga, in ne jesi se soper blishniga.* Sir. 28. 8.

O d l e n o b e.

Kaj je lenoba?

Lenoba je nemarnost al neskerbnost v' spolnovanji kerfhanfskih dolshnost. Lenoba je tedaj neperpravna volja storiti kar, kakor in kolikor Bog sapoveduje.

Is zhéfa pride lenoba?

Lenoba pride is pomanjkanja ljubesni do Boga, is ljubesni do greha, al is hudiga posheljenja. To oslabí zhlovekovo voljo, de se hudimu posheljenju vdaja, in je kakor Modri govori: *Léni hozhe in nozhe*. Prip. 13. 4.

Je veliko lenih kristjanov?

Lenih kristjanov je ref veliko, ker je ljubesni do Boga malo. Godi se fkoraj sdaj, kar je David sdavnaj rekel: *Gospod je is nebes na zhlovekove otroke pogledal, de bi vidil, zhe je kdo umen in Boga ishe*. Vsi so sashli in nepridni postali. Pf. 13. 2-3.

V' novi savesi je pravizhnost obilnisthi ko v' ftari, pa vender je v' zerkvi Jesufovi veliko lenih kristjanov.

Kteri so leni?

Leni so:

1) Kteri ne ljubijo Boga is vse dushe, in svojih dolshnost ne spolnujejo is ljubesni do njega. Kjer ljubesni ni, dobriga namena ni, tudi ne refnizhne flushbe boshje, in dobriga

saflushenja; ampak lenoba in prasnota. *Spolnovanje sapoved je ljubesen.* (Riml. 13. 10.), in bres ljubezni ni spolnovanja sapoved.

2) Leni so oni, kateri veselja nimajo do do-
briga. Kdor le mlazhno in po unajnim svoje
kerfhanfke dolshnosti spolnuje, jo len. Veli-
ko jih je mlazhnih kristjanov, ki nekoliko
molijo s' besedo, hodijo v' zerkev, in preje-
majo sakramente, in to bres dufhne lakote,
ali le is navade. Prerok Jeremija pravi:
Preklet, kdor Gospodovo delo nesvesto oprav-
lja. 48. 10.

3) Leni so oni, ki so nestanovitni v' dobrim.
Leni so ref, ker se niso podvergli Bogu is le
dufhe, perzhno in opušté, shelé in se bojé,
in so nestanovitni. Salomon pravi: *Pot lenih*
je ko ternjevi plot. Prip. 15. 19. Leniga vsa-
ko délo teshí, mu je preteshko, ga bôde in
on hitro odstopí.

4) Leni so oni, ki si ne persadenejo bolji,
prihajati. Leni kristjani mislijo, de veliko
storé, zhe ravno malo storé, in naglo pravi-
jo: *Sadosti je.* Sveti Avgushtin pa pravi:
*Gorjé zhloveku, ki rezhe: Sadosti je do-
briga.* Nihzhe ne vé, zhe je pravizhen per Bo-
gu, in vsak si je persadjati dolshen, zhedalje
bolji shiveti.

5) Leni so oni, ki dragi zhas sapravljajo.
Zhlovekovo shivljenje je kratko in sgine ko
ladja, ktero mozhni veter goni, in bo vender
po sdajnim kratkim shivljenji vezhno veselje,
al vezhno pokorjenje. Sakaj tedaj zhas sa-
pravljati v' nevrednih, nizhemurnih in slabih

rezheh? Sveti Paul uzi: *Dokler imamo zhas, storimo dobro.* Gal. 6. 10.

Kakshin greh je lenoba?

Lenoba je sama v' sebi velik greh. Vinograda go spodar je lene svaril, rekozh: *Kaj vi tukaj bres dela zel dan stojte? Pojdite v' moj vinograd.* Mat. 20. 6-7. Sapifano je: *Vfako drevo, ki dobriga sadu ne rodi, bo isfekano, in v' ogenj versheno.* Luk. 3. 9. Jesus je figovo drevo, ki sadu ni imelo, preklel, in ono je bersh vfahnilo. Mat. 21. 19. Gospod je ukasal leniga hlapza, ki ni s' prejetim talentam nizh perdobil, ampak ga je sakopal, vrezhi v'unajne teme. Mat. 25. 26-30.

Kdaj je lenoba velik greh?

Lenoba je velik greh, zhe kristijan is nje veliko dolshnost opusti, al kaj sosebniga sapovedaniga dobriga slo malopridno opravi.

Kdaj je lenoba majhin greh?

Lenoba je majhin greh, zhe kristijan is nje majhno dolshnost opusti, al je v' dopolnjenji kake velike dolshnosti nekoliko pomanjkljiv, al v' kaki majhni rezhi nesvest.

Je mogozhe vselej rasfoditi, zhe je lenoba velik al majhin greh?

Zhloveku je nemogozhe vselej rasfoditi, koliko de je lenoba gresna, in Bog sam to ve, ki gleda v' serze; zhe ima zhlovek, in koliko

de ima ljubesni, zhe ima dober al slab namen, in drugo.

Kaj vse to uzhi?

Uzhi, de vsak bodi skerben v' spolnovanji kershanfskih dolshnost. Sveti Paul sapové: *Ne bodite leni; bodite gorezhi v' duhu: flushite Gospodu.* Riml. 12. 11. In sopet pravi: *Ljubi bratje! bodite obilni v' opravilu Gospodovim.* I. Kor. 15. 58. Sveti Peter pravi: *Bratje, persadenite si s' dobrimi deli svoj pokliz uterditi.* I. 1. 10.

Je lenoba shkodljiva?

Lenoba je shkodljiva, njena shkodljivost pa je vezhi del skrita. Kakor teló, v' kterim je kri opefhala, oflabi, in vender velizih bolezhin ne zhuti; ravno takó lena dusha opefha, postane neperpravna flushiti Bogu, in svoje velike slabosti ne vé.

Kteri grehi se navadno is lenobe ishajajo?

Veliko grehov je is lenobe, fosebno pa

1) Sanizhvanje perpomozhkov v' svelizhanje potrebnih. Leni kristjani malo zenijo svete nauke, svete sakramente, in druge dobrote, ki jih je usmiljeni Jesus svoji zerkvi s' drago zeno svoje svete kervi perdobil. Silno hudo je to, in *teshko mashevanje saflushi on, kteri Duhu gnade nezhaft fiori.* Hebr. 10. 29.

2) Opušhba imenitnih dolshnost. Vera je v' lenih kristjanih mertva, upanjé slabo, in njih

dela bres ljubeshni: kakó flushijo Bogu? Oni so, kakor sveti Judesh Tadej pravi: *Oblaki bres vode, jeshenske drevesa bres fadu, s'korenino isderte. v. 12.*

3) Terdovratnost in nepokora. Lenoba in merslota sie eno; in kakor je semlja po simi mersla in nerodovitna, takó je lena dusha dobriga prasna; to pa rodi terdovratnost in nepokoro.

4) Predersno upanje in obupanje. Leni kristjani polajshajo butaro boshjih sapoved in kershanfskih dolshnost, ker je to lenim dusham nadlesno in preteshko breme, in de v' lenobi mirno shivé, nasproti povishujejo boshjo milost. Ko se pa lenimu kristjanu sadnja ura blisha, drugazhi misli, ves presirashen premisli nevarnost svoje dushe, in lohka de s' obupnim Kajnam rezhe: *Moja hudobija je vekshi, kakor de bi jest odpushenja vreden bil. I. Mojs. 4. 13.*

Se leni lohka poboljshajo?

Ne lohka, ampak teshko. Len je bolniku enak, v' katerim je kri oflabela; velizih bolezhin ne zhuti, lohka pozhiva, dremlje, spi in umerje. Lenoba navadno spremi kristjana v' grob: sakaj, kadar se postara, ga mnoge skushnjave popushajo, lenoba pa ne, ker, zhe je on stareji, vezh isgovorov ima sa svojo lenobo. Resnizhno je to, vemo pa tudi, *de Bogu je vse mogozhe. Mat. 19. 26.*

Kaj je lenimu floriti, de lenobo opusti, in pridno flushi Bogu?

Len, da ta sveti namen dofeshe,

1) Je dolsheu profiti Boga, de ga s' svojo mogožno gnado oshivi. Gnada je ognju enaka, in mersli dushije ravno ta nebeshki ogenj potreben, de bo sapovedanih del rodovitna. Zhe len stanovitno profi, bo uslishan, ker *Ozhe nebeshki bo dobriga Duka dal tistim, ki ga profijo.* Luk. 11. 13.

2) Premishljevati mora rasodete resnize, sosebno pa smert, sodbo in vezhnost. Len kristjan je premishljevanja rasodetih resniz potreben, de ga one spodbadajo in perganjajo gorezhe moliti in profiti gnade. David prizhuje, rekozh: *V' svojim premishljevanji sim shalosten in prestirashen.* Ker je pa shalosten in prestirashen bil, je sklenil: *Jest hozhem k' Bogu klizati, in on mi bo pomagal.* Pf. 54. 3-17.

3) Vedno se mora filiti k' spolnovanju sapoved. Len se teshko poboljšha, in zhe si ravno persadene, bersh ne bo pravi flushabnik boshji; bo pa szhafama, zhe se stanovitno trudi. V' sazhetku mu bo teshko in britko, potlej zhedalje lashej, in tudi lohka, zhe si s' serzhno voljo in stanovitnim pridam persadeva, in premaguje sadershke. Bog, kteri je v' njem dobro delo sazhel, ga bo dokonzhal, zhe mu je svest, in bo potlej kakor gorezhi David resnizhno mislil: *Persegel sim, in sklenil sapovedi troje pravize spolnovati.* Pf. 118. 106.

Perstavik od telefne lenobe.

Kaj je telefna lenoba?

Telefna lenoba je nemarnost al toshljivost v' spolnovanji svojiga stanu dolshnost.

Ali je telefna lenoba greh?

Telefna lenoba je greh, ker Bog slehernimu sapové delati. Sveto pismo prizhuje: *Gospod je Adama postavil v' paradish (v' vert veselja), de bi ga varoval in obdeloval.* I. Mojs. 2. 15. Preden je Adam grešil, ni bres vsiga dela bil: po grehu pa je njemu in njegovim mlajškam ojsfreje sapovedano bilo delati: *V' trudu se bosh shivil is semlje vse dni svojiga shiviljenja.* I. Mojs. 3. 17. V'fak zhlovek je dolshen po svojim stanu pridno delati; in sveti Paul pravi: *Kdor nozhe delati, naj ne je.* II. Tef. 3. 10.

Kakshin bodi v'fak, de bo delo njegovi dushi v' prid?

De bo telefno delo dushi v' prid, naj zhlovek poshtene in potrebne dela poterpeshljivo opravlja. Kdor nizhemurne al neposhtene dela opravlja, al se per poshtenih in potrebnih togoti, al jih opravlja de nasituje svoje pozhutke, svoji dushi v' prid ne dela, in je majhnim otrokam enak, ki si v' nizhemurnih rezheh veliko persadenejo.

Je telefna lenoba fhkodljiva?

Telefna lenoba je dufhi, telefu in premoshenju fhkodljiva.

1) Dufhi je fhkodljiva, ker je zhlovek bres dela mnogim fkuhnujavam podvershen, in ga veliko huje kakor pridniga zhloveka nadleshujejo. Postopazh je lohka goluf, de se shivi; hudiga in opravljiviga jesika, ker potrebnih opravkov nima. Refnizhno je, de delavno shivljenje pomanjshuje fkuhnujave, leno shivljenje pa veliko fkuhnujav nakoplje. *Postopanje je veliko hudiga nauzhilo.* Sir. 33. 29.

2) Telefu je fhkodljiva, ker je teló bres dela mehko in malovredno. Prefilno delo je lohka fhkodljivo telefu, postopanje pa tudi; in modri zhlovek toraj pridno dela po svoji mozhi, de svoje teló pametno pokori, in ga sdraviga ohrani. Zerkven uzhenik pravi: *Delo je zhloveku potrebna in usmiljena fhtrafenga.*

3) Premoshenju je fhkodljiva. Modri pravi: *Kdor je len v' svojih delih, je brat uniiga, ki svoje premoshenje sapravlja.* Prip. 18. 9. Ref je to, de lenoba in sapravljivost ste eno. Pridni zhlovek ima sadoftno obilnost per majhnim premoshenji; len pa veliko premoshenje sapravi; on in njegova drushina s' njim stradajo. Zhlovek, ki is nesmerne ljubeshi de pozhitka nozhe delati, si velike britkoshi nakoplje, in skoraj lakote umira; to je pa njegovi neskerbnosti saflusheno plazhilo. Sa-

lomon svari in uzhi leniga, rekozh: *Pojdi k' mravli, o leni, in pomisli njene poti, in uzhi se modrosti: ktera, zhe ravno vojvoda nima, ne uzhenika, ne oblastnika, si po lé-tu jed perpravlja, in spravlja vkup ob shet-vi, kar bo vshivala. Kakó dolgo bosh, le-ni, spal? Tedaj bo pomanjkanje nad te perteklo. Prip. 6. 6-11.*

Od grehov v' svetiga Duha.

Koliko je grehov v' svetiga Duha, in kateri so?

Grehov v' svetiga Duha je shešt, in so

- 1) Predersno v' boshjo milost greseliti.
- 2) Nad boshjo milostjo obupati.
- 3) Sposnani keršhanski resnizi se soperstavi.
- 4) Svojimu blishnimu savolj gnade boshje nevoshljiv biti.
- 5) Do svelizhavniga opominvanja oterpnjeno serze imeti.
- 6) V' nepokori terdovratno ostati.

Sakaj se rezhe, de so ti sheštiri grehi v' svetiga Duha?

Sato, ker, kdor je tih grehov kriv, s' oterpnjeno hudobijo sanizhuje gnado boshjo, ktera se sosebno svetimu Duhu perlastuje. Gnada, milost, upanje, resniza, spreoburnjenje in svelizhanje so is svetiga Duha, in kdor nje-

gove darove sametuje, va-nj greschi, in je silno hudoben.

Kaj Jesus pravi od grehov v' svetiga Duha?

Jesus od njih pravi: *Vsak greh in preklinvanje bo zhloveku odpusheno; preklinvanje pa Duha ne bo odpusheno. In kdorkoli bo kako besedo rekel soper sinu zhlovekova, mu bo odpusheno, kdor bo pa govoril soper svetiga Duha, mu ne bo odpusheno, ne na tim svetu, ne v' prihodnim. Mat. 12. 31-32.*

So grehi v' svetiga Duha tedaj resnizhno neodpusljivi?

Grehi v' svetiga Duha niso sfer resnizhno neodpusljivi, rekel je pa Jesus, de odpusteni ne bodo, ker je navadno, de veliki greschniki, ki tako delezh sajdejo, do konza svojiga shivljenja terdovratni ostanejo. Navadno se jim godi, kar je Jesus terdovratnim Judam rekel: *Vi bote v' svojim grehu umerli. Jan. 8. 21.*

Kdaj greschnik predersno v' boshjo milost greschi?

Greschnik predersno greschi v' boshjo milost ko svoje grehe ponavlja, ker je Bog usmiljen, in upa de mu bo odpustil, in ga v'nebefa vsel, zhe se ravno spokoriti nozhe. Kdor misli: Bog je neskonzhno usmiljen, Jesus je sa greschnike terpel, vsi bomo prishli v' nebe-

sa, in po svojim posheljenji napzhno shivi, on v' boshjo milost gresli, ker *sanizhuje bogastvo boshje dobrote in poterpeshljivosti*. Riml. 2. 4. Sveti Avgufhtin pravi, de *kdor v' boshjo milost predersno gresli, povishuje boshjo milost v' svoje pogubljenje*.

Ali ni potrebno v' boshjo milost upati?

Potrebno je v' boshjo milost upati, ni pa prav va-njo upati, de bi se predersno greslhilo. Silno hudobno bi bilo rasshaliti dobri-ga zhloveka ravno sato ker je dober: hudob-nishki je pa v' usmiljeniga Boga predersno greslhiti. Sveti Duh pravi greslhniku: *Ne rezi: Greshil sim, in kaj shaliga se mi je sgodi-lo? ker Narvishi je poterpeshljiv masheva-viz. In ne rezi: Usmiljenje boshje je veli-ko, Bog se bo obilnosti mojih grehov usmi-lil. Sakaj njegov serd se tako hitro per-blisha kakor usmiljenje, in njegov serd se na greslhnika oséra. Ne odlashaj se h' Gos-podu spreoberniti, in ne odkladaj od dne do dne: sakaj njegova jesa bo naglo pri-shla, in v' zhasu mashevanja te bo rasdjäl.* Sir. 5. 4-9.

Kdaj greslhnik nad boshjo milostjo obupa?

Greslhnik nad boshjo milostjo obupa, ka-dar neumno misli, de so njegovi grehi toli-kanj veliki, de mu ne bodo odpushteni, de je sastonj persadjati si, in de bo resnizhno po-gubljen. Kajn je bil tiga greha kriv, in je is obupanja djäl h' Gospodu: *Moja kriviza je*

vekfhi, kakor de bi jest odpufhenja vreden bil. I. Mojs. 4.

Je ta greh velik, in fhkodljiv?

Silno velik je, ker overshe boshjo milost, v'ktero upati vera uzhi in sapové. Shkodljiv je tudi ker gresniku ubrani spokoriti se, in dobro storiti. Judesh Ishkarjot, ki je nad boshjo milostjo obupal, in hudobno mislil, de mu odpufhenja ne bo, ni hotel Jesufa profiti, se je obefil, in pogubil vekomaj.

Kaj je gresniku premisliti, de ne obupa?

De gresnik ne obupa, mora

1) Premisliti, kar ga vera uzhi, de je boshja milost vekfhi kakor njegova hudobija; de usmiljeni Bog mu rad pomaga spokoriti se, in de mu bo vse grehe odpustil, ako se spokori. Bog sam po svojim preroku svojo veliko milost osnanuje, rekozh: *Ako krivizhen se nad vsimi svojimi grehi spokori: bo gotovo shivel, in ne bo umerl. Hozhem mar smert hudobnika, rezhe Gospod, in al nozhem veliko bolj, de se od svojih hudih del spreoberne in shivi? Ez. 18. 21-23.* Bog je usmiljeni in vfigamogozhni ozhe, rad in lohka stori, de tam, kjer je greh obilnifhi bil, je gnada she obilnifhi. Riml. 5. 20.

2) Premisliti mora, de je Sin Boshji prišel na svet, ne svetá obsodit, ampak de bi svet po njem svelizhan bil. Jan. 3. 17. Jesuf je milostljivo gresnikov ískal, spokornim od-

pufhal grehe, in tudi sa vse gresfnike umerl, de bi ne obupali. On je ljubesnivo sprejel ozhitno gresfnizo, Matevsha opravizhil, Petru odpustil, defnimu rasbojniku nebefa obljudil, in je, de vfi vedo neskonzhno milost, sa svoje neusmiljene morivze ljubesnivo profil, rekozh: *Ozhe, odpusti jim, ker ne vedo, kaj delajo.* Luk. 23. 34.

Kdaj se zhlovek sposnani kershanfki refnizi soperstavi?

Zhlovek se sposnani kershanfki al rasodeti refnizi soperstavi, kader gotovo vé refnizo, se ji pa is hudobije vdati nozhe. Silno gerdo je, zhe se zhlovek zhloveku ne vda, kader vé de govori refnizo; hudobnisthi je pa, zhe se terdovratno vstavi refnizi, ktero je Bog rasodel, jo s'zhudeshti poterdil, in jo vsa zerkev uzhi. V' tej strasfni pregrehi so Judje bili, kterim je Jesus djal: *Ako vam refnizo govorim, sakaj mi ne verujete? Savolj tga vi ne poslufhate, ker is Boga niste.* Nepokorni Judje so mu odgovorili: *Ne rezhe-mo mi prav, de si ti Sumarijan, in hudi-zha imash?* Jan. 8. 46-48. Vidili so oni Jesusove zhudeshe, in de toraj refnizo uzhi, is hudobije pa se niso refnizi vdali. Vifhi Judovfkiga ljudstva so po varhih svedili, de je krishani Jesus po svoji besedi is groba vstal, vdali se pa niso refnizi, ampak varhe podkupili, de bi drugazhi govorili. Mat. 28. 12-13. Kteri koli se nozhejo sposnani refnizi vdati, so oj-striga svarjenja vredni, s' kterim je sveti Shete-

fan ozhital Judam njih gresfno terdobo re-
koz: *Vi terdovratni in neobresani v' serzih*
in ushesih se vedno svetimu Duhu vstavlja-
te, kakor vasfi ozhetje, tako tudi vi. Ap.
djan. 7. 51.

Od kod izvira ta greh?

Ta greh je is napuha, al rasusdaniga shivljenja. Napuh je sleherniga greha sa-
zhetik, sosebnost pa nevere, krivovere in ter-
dovratnosti v' hudim. *Pervo zhlovekaviga na-*
puha je bilo lozhitev od Boga. Sir. 10. 14.
Napuhnjenz se ne vda refnizi, ker je v' svojih
mislih terdovraten, in pa tudi ker ga je fram
popraviti svoje smote. Rasusdano shivljenje
tudi obrodi terdovratnost, in oflepi gresfhnika,
de se refnizi ne vda, ker mu refniza brani
po posheljenji shiveti. *Jesuf pravi: Luzh je*
na svet prishla, in ljudje so bolj temo ko
luzh ljubili, ker so bile njih dela hude.
Jam. 3. 19. Kdorkoli hozhe refnizi se vdati,
bodi ponishen in dobriga sheljen, ker po-
nishnimu in dobrosheljnimu zhloveku je jarm
vere in sapoved lohak, in on je rad refnizi
pokoren, de bo po nji svelizhan.

Kdo je svojimu blishnimu savolj gnade bo-
shje nevoshljiv?

On je, ki je shalosten in savidi svojiga
blishniga, ker po gnadi boshji poboshno shi-
vi, in si s' dobrimi deli nebefa flushi. Hudizh,
vfiga dobriga sovrashnik, je nashim pervim
porodnikom nevoshljiv bil, ker so obilno gna-

do imeli, in jih je v' greh napeljal. *Po hudi-zhevi nevoshljivosti je smert na svet pri-fhla.* Modri 2. 24. Hudobni Kaju je bil tudi nevoshljiv svojimu bratu Abelnu, ker je on dopadel Bogu, in ga je is pregreshne nevo-shljivosti umoril.

Je kak kristjan te strashne pregrehe kriv?

Silno redka je ta pregreha per kristjanih. Godi se pa lohka, de kdor svojiga blishniga sovrashi savolj rasshaljenja al shkode, mu skoraj vofhi, de bi se s'kakim greham ofra-motil; al je vesel, de je shpotljivo padel, de ima isgovor in veselje ga rasnafhati. Hudobna nevoshljivost in velik greh je to, ker je na-ravnost soper ljubesen, *ktera se nad krivi-zo (nad greham) ne veseli, ampak se ve-seli nad resnizo.* I. Kor. 13. 6.

Kdo ima do svelizhaniga opominvanja oterpnjeno ferze?

On, ki sovrashi svarjenje in zherti opo-minovanje is ljubesni do greha. Farao je bil tiga greha|kriv, ki se ni hotel Mojsefu in njegovim zhudeshem vdati, de bi Israelze spustil, in je oterpnjen ofsal. Judje so bili oterpnjeniga ferza svelizhavnimu opominvanju prerokov, Jesufa in njegovih aposteljnov. Ni jih malo kristjanov, ki so skoraj enako terdo-vratni opominvanju duhovnih, in se jim godi, kar je sveti Paul Galazhanam pisal: *Vash so-vrashnik fim postal, ker fim vam resnizhno govoril.* Gal. 4. 16.

Kaj hudiga bo zhloveku svelizhavnimu potrebnimu opominvanju terdovratno nepokornimu?

Hudo in neisrezheno hudo mu bo, ker navadna shtrafenga te velike pregrehe je boshje sapuſhenje in vezhno pogubljenje. *Vi niste mene poslufhali (pravi Gospod) in jest se bom k'vashimu pogubljenju smejal, in vas bom oframotil. Prip. 1. 26.*

Kaj je to, v' nepokori terdovratno oftati?

V' nepokori terdovratno al spremishljeno oftati je, zhe si greschnik is velike ljubesni do greha, in is strafhne slepote isvoli raji pogubljen biti, kakor spokoriti se, in po sapovedih shiveti.

Ali se to poredko al pogosto godi?

Silno redko je to, de bi si greschniki spremishljeno isvolili in sklenili raji iti v' vezhno pogubljenje, ko greh opustiti: ni jih pa malo kristjanov, de is ljubesni do greha v' nepokori umerjo. Ne pravijo szer, de hozhejo v' nepokori umreti, temuzh obetajo pokoro, in jo toliko zhasa odlafhajo, de njih pokoro smert prehit, in pojdejo v' vezhno pogubljenje. Saflushena shtrafenga je to, ker je sapifano: *Terdovratnimu serzu bo na sadnje hudo. Sir. 3. 27.*

Od v'nebo vpijozhih grehov.

Koliko jih je v'nebo vpijozhih grehov, in kateri so?

Shtirje so, in so ti:

- 1) Radovoljno ubijanje.
- 2) Sodomski greh.
- 3) Sateranje ubogih.
- 4) Delavzam al najemnikom saflushek sadershati al pertergati.

Kdaj je zhlovek radovoljniga ubijanja kriv?

Radovoljniga ubijanja je zhlovek kriv:

1) Zhe sam koga spremishljeno in bresoblastno umori. Kajn je bil te velike pregrehe kriv, ki je premishljeno umoril svojiga brata Abelna.

2) Zhe po drusim zhloveku koga spremishljeno umori. Judje, ki so permorali Pilata obsoditi Jesufa, in so ga po rokah neverzov krishali, so resnizhni njegovi morivzi.

3) Zhe zhlovek sebe spremishljeno umori. Judesh je bil tiga veliziga greha kriv, ki je sebe prostovoljno obefil.

Kdaj je zhlovek Sodomskiga greha kriv?

Nezhisti greh je to, in tolikanj ostuden, de se povedati ne sme, kakshin de je. Sodomski greh se on imenuje, ker so ga ostudni Sodumljani navadno dopernashali. Koliko de je ta greh ostuden Bogu, sveto pismo pove: *Gospod je deshil nad Sodomo in Go-*

moro ogenj in shveplo od nebes; in pokonzhal te mesta, in vso deshelo okoli, in vse prebivavze tih mest. I. Mojs. 19. 24-25.

Kdo je tretjiga v' nebo vpijozhiga greha kriv?

On je, kateri uboge, sirote, vdove, sapuščene otroke in druge take satira, de jim je neusmiljen in krivizhen. Sveto pismo pravi: *Ne stori file ubogimu, ker je ubog; in ne sateri potrebniga s' krivizhno sodbo. Ker Gospod bo njegovo rezh rasfodit, in tiste stiskal, kateri so njega stiskali. Prip. 22. 22-23.* Tudi pravi: *Proshnja (krivizhno potlazheniga) ubogiga bo is njegovih ust do Boga prishla, in hitro se mu bo praviza sgodila. Sir. 21. 6.* In sopet: *Vdovam in sirotam ne bodite shkodljivi. Ako jim shkodjete, bodo k' meni vpili, in jest bom njih proshnje uslišhal, in moj ferd se bo ushgal. II. Mojs. 22. 22-24.* Kolikor so oni obilnisthiga usmiljenga, in obilnisthi pomozhi potrebni, toliko hudobnisthi je jih neusmiljeno in krivizhno satirati.

Kdo je zhetertiga v' nebo vpijozhiga greha kriv?

On je, kateri najetim delavzam al poslam plazhe ne da, al vse ne odrahta. Velik greh je to, in toraj sveti Jakob pravi: *Lejte, plazhilo po vas utergano delavzam, kateri so vashe polje posheli, vpije, in njih vpitje je do ushes Gospodovih prishlo. 5. 4.* Kdor

najemnikam kako krivizo lashnivo perlasti, de jim vfiga saflushenja ne da, se grosno sadolshi per Bogu. Kdor obeta in ne plazha: al le po gosposki permoran odrahta, je tudi hudobnesh. Ozhe Tobija je svojiga fina po boshjim ukasu uzhil, rekozh: *Kdorkoli bo tebi kaj delal, bersh mu plazho daj, in plazhilo tvojiga najemnika ne sme per tebi sastati.* Tob. 4. 15.

Sakaj se ti grehi v'nebo vpijozhi imenujejo?

Imenujejo se, in so ref v'nebo vpijozhi, ker je v' svetim pismu od sleherniga njih sapifano, de v'nebo vpijejo na mashevanje. Silno veliki grehi so oni, in filijo pravizhniga Boga strashno pokoriti tisti, kateri so njih krivi.

Od ptujih grehov.

Koliko jih je, in kateri so ptuji grehi?

Ptujih grehov je devet, in so ti:

- 1) V' greh svotovati.
- 2) Drusim greshti velevati.
- 3) V' greh pervoliti.
- 4) Druge v' greh napeljati.
- 5) Drusih grehe hvaliti.
- 6) K' grehu molzhati.
- 7) Greh pregledati.
- 8) Greha se vdeleshiti.
- 9) Greh sagovarjati.

Sakaj se ti grehi ptuji imenujejo?

Ptuji grehi se imenujejo, ker zhlovek sam prepovedaniga ne stori, al sapovedaniga ne opusti, ampak pomore, de se blishni pregreshi, in se s'tim blishniga grehov vdeleshi.

Smo tedaj dolshni blishniga odvrazhati, de hudiga ne stori?

Dolshni smo kaderkoli nam je mogozhe; zhe ne, se boshjim sanizhevavzam perdrushimo, al shtevilo boshjih sanizhevavzov mno-shimo.

Sakaj smo dolshni hudo odvrazhati?

Dolshni smo, ker ljubesen do Boga in do blishniga sapoveduje, ne pomagati v' greh in braniti greshti.

1) Is ljubesni do Boga. Kdor ljubi Boga, se greha varuje, de ga ne shali in grehe odvrazha, de ga drugi ne shalijo: zhe pa ubraniti ne samore, je shaloften. Pravizhni Esdra je skerbel sa boshjo zhaft, in de bi se vse godilo po volji boshji: ko pa je vidil, de nepokorno ljudstvo shali Boga, je filno shaloval, *svoje oblazhila pretergal, lafe fi is glave pulil*, in ljudstvo svaril. I. Esd. 9. Poshni David je ljubil Boga is vse dushe, skerbel je, de bi mu ljudje flushili, in ga ne shalili, ker pa vsm ubraniti ni mogal, je shaloften bil, in djal: *Vidim pregreshnike, in od shalosti vkup lesem, ker tvojih sapoved (o Bog) ne spolnujejo. Pf. 118. 158.* Vlak

bodi greha shalofien, in naj ga po mozhi odvrazha is ljubeshni do Boga.

2) Is ljubeshni do blishniga. Greh shali Boga, stori zhloveka hudobniga in nesfrezhniga, in vsak naj brani blishnimu greshiti, kolikor je mogozhe. Dolshnost je, ker *Bog je vsakterimu sapovedal, sa blishniga sferbeti*. Sir. 17. 12. Kdorkoli ljubi blishniga, je njegoviga greha shalofien. Sveti Paul je djal: *Kdo oflabi, de bi jest ne oflabil? kdo se pohujsha, de bi mene ne peklo?* II. Kor. 11. 29. Kdor sa svelizhanje svojiga blishniga ne sferbi, je hudobnimu Kajnu podoben, kateri je djal Bogu: *Kaj fim jest varh svojiga brata?* I. Mojs. 4. 9.

Kdor pomaga v' greh, ali tedaj greshi?

Refnizhno, de greshi soper ljubeshen do Boga in do blishniga. Otrok, ki svojimu bratu pomore ozheta rasshaliti, al mu ne brani ga rasshaliti, ne ljubi ne ozheta ne brata: hudobnisthi je kristijan, ki svojimu blishnimu pomaga v' greh, al mu greshiti ne brani, kader je mogozhe, ker shali vfigamogozhniga Boga. Koliko, de je on hudoben, naj premisli besede svetiga Paula Elimu rezhene, kateri je branil Sergiju boshjo besedo poslushati. Rekel mu je: *O poln vsih svijazh in vse hudobe, sin hudizhov, sovrashnik vse pravize, ne jenjash prave poti Gospodove prevrazhati*. Apost. djan. 13. 10. Sveti Ziprijan pravi: *Kdor pomaga blishnimu v' greh, je namestnik hudizhov*.

Kdor je hudobnemu pokoren, ki mu pomaga v' greh, ali greshti?

Resnizhno de greshti, zhe vé, al mu je vediti mogozhe, de ni prav. Kdor pomaga v' greh, je hudoben, in kdor ga poslušha, je tudi hudoben, ker sta oba nepokorna Bogu. Peter in Janes sta višhim judovškiga ljudstva rekla: *Sodite, zhe je prav per Bogu, raji vaf, ko Boga poslušhati?* Apost. djan. 4. 19.

Zhe, kdor svetje al pomaga v' greh, pravi: Ni greh, in zhe je, ga jest na svojo dušho vsamem, ali greshti uni, ki ga poslušha?

Greshti, ako ve, al je vediti dolshen, in mu vest sprizha de je greh. Judje so v' Pilata vpili: *Njegova (Jesufova) kri naj pride na nas, in na nashe otroke.* Mat. 27. 25. Rezhil so mu hotli: *Obsodi Jesufa; zhe ga pa misliš nedolshniga, mi vsamemo ta greh na svojo dušho.* Pilat ga je obsodil, in je hudo greshtil, in tudi Judje so hudo greshtili, ki so ga permorali.

Kdo je perviga ptujiga greha: V' greh svetovati, kriv?

On je, kateri svojimu blishnemu svetje storiti al ne storiti soper sapoved. Naj se sgoti al ne po njegovim hudim svétu, je greshtil, ker je njegova volja hudobna: uni pa tudi greshti, zhe ga uboga. Kdor blishnemu svetje koga golufati, tajiti resnizo, shkodvati al drugo hudo storiti, je perviga ptujiga greha kriv. Perlisnjeni prijatli imenitniga mosha,

Eleazarja, so mu svetovali, de naj se nevernimu kralju Antiohu podvershe in smerti odide; on ni hotel, ampak je Bogu svest ostal; uni so gresihili, on pa ne. II. Mah. 6. Kajfesh je Judam svetoval umoriti Jesufa, rekozh: *Vi ne premislite, de je dobro sa vas, de en sami zhlovek umerje sa ljudstvo, in de ni ves narod konzhan.* Jan, 11. 50. Judje so ga ubogali, in so on in oni hudo gresihili.

Kdo je drusiga ptujiga greha: Drusim gresihiti velevati, kriv?

Tisti, ki svojim podloshnim ukashe gresihiti. Gospodar, ki svojimu poslu al ozhe, ki svojimu otroku sapové krahti, na drusiga lastnini sekati, pasti, al drugo shkodo blishnimu storiti, je tiga greha kriv. Ravno takó, zhe mu prepové dati blishnimu, kar mu je dolshen, al v'zerkev hoditi, al drugo sapovedano opustiti. Kdor svojimu podloshnimu ukashe kaj prepovedaniga storiti, al kaj sapovedaniga opustiti, gresih, zhe se ravno po njegovi volji ne sgodi: kdor pa uboga, tudi gresih. Nevoshljivi Saul je svojimu finu Jonatu sapovedal nedolshniga Davida umoriti, on ga pa ni hotel, ker je vedil, de mu Bog prepové nedolshniga umoriti. Saul je hudo gresihil, Jonata pa pravizhen ostal. I. Kral. 19. Jezabela, hudobna shena hudobniga kralja Ahaba, je kraljevim podloshnim ukasala, de naj krivih prizh poishejo soper Nabota, in ga potlej umoré. Storjeno je bilo, kakor je ona uka-

sala, ona in moshje so bili krivi nedolshno prelite kervi. III. Kral. 21. 8-14.

Kdo je tretjiga ptujiga greha: V' greh pervoliti, kriv?

Tisti, kateri hudimu govorjenju al greslnimu djanju, al opufhi sapovedaniga dobriga, al v' hudobne naklepe drusih, al v' karkoli si bodi hudiga soper sapoved al dobro vest pervoli. Pervoljenje je onako hudobno, zhe je pred grehami, al po grehu. Pervoljenje v' greh je s' besedo, al s' smeham, al suamnjem, al drugazhi. Kdor v' greh pervoli, je greha s' drusimi vred deleshen, zhe je ravno to is zhlo-vekoviga strahu, al is slabosti. Kralj Ahab ni prej vedil, de je njegova shena v' njegovim imenu pisala moshem, de naj Nabota umore; pa svedil je potlej, v' to krivizo pervolil, in vinograd Nabota vsel. Oba sta bila enako hudobna. Pilat je vedil nedolshnost Jesufovo, in si je nekoliko persadjal ga spustiti; ker se je pa Judov bal, kateri so zhedalje huje vpili, je pervolil, de si nerad, de bi bil krishan, in se je njih velike pregrehe s' pervoljenjem vdeleshil. Veliko jih je, ki neradi pervolijo v' greh, pa vender pervolijo de niso sanizhvani, al is mehkobe, in nimajo isgovora, ker je refnizhno kar sveti Paul pishe: *Ne le kateri hudo store (greshe), ampak tudi tisti, ki jim pervolijo.* Rim 1. 32.

Kdo je zhetertiga ptujiga greha: Druge v' greh napeljati, kriv?

Tisti, ki svojiga blishniga nagovarja al

napeljuje gresihiti. Kdor s' perlisnjenim govorjenjem, al s' nadlesnim djanjem, al s' drugim pohujshljivim obnašanjem blishniga napeljuje v' greh, al ga nadleshuje de bi gresihil, gresih po velikosti greha v' kteriga napeljuje, zhe se ravno po njegovim hudim napeljevanji ni sgodilo. Jeroboam, ko se je bil od kralja Roboama, Salomonoviga sinu, odlozhil, de bi ljudstvo ne hodilo v' Jerusalem ozhitno molit praviga Boga, in perloshuost ne nashlo se k' Roboamu verniti, jim je dva slata teleta naredil, in ljudi nagovarjal jih moliti, in jim darovati. Neumno ljudstvo je malikvalo, kakor ga je Jeroboam napeljal. III. Kral. 12. Veliko jih je neumneshv, ki napeljevanje v' greh poslushajo, ker ne premislijo, kar Bog sapoveduje in prepoveduje. Sapeljivzani in sapeljanini Jesus pravi: *Gorjé svetu savolj pohujshanja. Gorjé zhloveku po kterim pride pohujshanje.* Mat. 18. 7.

Kdo je petiga ptujiga greha : Drusih grehe hvaliti, krió?

Tisti, kteri is hudobniga serza, al is lashnive prijasnosti, al is mehkobe, al savolj dobízhka hvali grehe al gresihnika. Veliko jih je, ki ne pomislijo, in nozhejo vediti kaj je, al ni po volji boshji, temuzh njih edina fkerb je ljudem dopasti, in toraj hudobno hvalijo kar Bog zherti. Zhe je nekdo raslozhen, oblasten, bogat, komaj najde pravižhniga zhloveka, de mu pové resnizo. Velika mnoshíza lashnikov je perpravljena per-

terdvati preden ume, kar mogožni zhlovek govori, in slepo hvali vse, kar on stori in govori. Prerok Isaija jim rezhe : *Gorjé vam, kateri hudo dobro, in dobro hudo imenujete.* 5. 20.

Kdo je sheftiga ptujiga greha : K' grehu molzhati, kriv ?

Tisti, kateri vidi, al vé, de blishen grehi, pa ne pové, kar je povedati doshen, ampak molzhi in pusti, de stori kar hozhe. Is bojezhnosti je to, de bi ne bil greshtnik rasshaljen, pa ni prav, ker se s' molzhanjem perterdi greshtniku v' njegovim hudim delu. Sveti Paul pravi : *Vsak smed vas naj svojimu blishnimu dopade k' dobrimu in k' poboljšanju.* Riml. 15. 2.

Kdo je sedmiga ptujiga greha : Greh pregledati, kriv ?

Tisti, ki je is kerfhanške ljubeshni dolshen blishniga svariti, in nozhe. Huje grehi tisti, ki ima oblast, in svojih podloshnih nozhe svariti, sa katerih svelizhanje je sofebno dolshen sferbeti. Hudobnisthi so tudi tisti, ki imajo flushbo in plazhilo, de bi nad gospodarjevim blagam zhuli, in zhe ravno vedo, de se gospodarju shkoda godi, nozhejo govoriti. Huje greshté tudi porodniki, ki svojih hudobnih otrok ne svaré, in jim pregledujejo, zhe so drugim nadleshni, al krivizhni. Heli, premehki ozhe, je vedil, de njegova gnoya hudobno ravnata, in odvrazhujeta ljud-

stvo od boshje flushbe, pa jih ni svaril, jim je pregledoval, sato so bili on in ona dva nefrezhni. I. Kral. 3.

Kdo je osmiga ptujiga greha: Greha se vdeleshiti, kriv?

Tifti, kateri pomaga v' greh, v' shkodo, krivizo, al je krivizhniga blaga deleshen. Kdorkoli pomaga v' greh, al se krivizhnim tovarsham perdrushi, al orodje posodi, al pomaga odnesti, al prodati, al kupi od otrok, od tatov, al je al pije ukradeno rezh, al s' krivizhno zeno vkupljeno, al drugazhi, se greha in krivize vdeleshi. Hudobni Judesh se je vislim ponudil, de jim hozhe Jesufa svijazhno sdati, ako mu plazhajo. Njih vojvod je bil on, sa njim so shli Jesufa vjeti; vsi so bili hudobni, ker so se te velike pregrehe vdeleshili.

Kdo je devetiga ptujiga greha: Greh sagovarjati, kriv?

Tifti, kateri vé, de je govorjenje, al djanje, al opusha greh, in pravi de ni. Kdor se sa greh potegne, kakor de bi dobro bilo; al sa greshnike, kakor de bi pravizhni bili, greh in greshnike sagovarja, in je besednik hudobije, in hudobneshov soper sapovedi. Silno hudobno je to, in Modri toraj pravi: *Kdor hudobnika opravizhuje, in kateri pravizhniga obsodi, oba sta per Bogu gnjufoba. Prip. 17.15. Sopot pravi: Kteri hudobniku pra-*

vijo: Pravizhen si, tiste bodo ljudstva klele.
 Prip. 24. 24.

Drugi dél keršhanske pravize:

STORI DOBRO.

Od dobriga, al dobrih dél
 splòh.

*Je kristijan sadoſti pravizhen, zhe se le
 hudiga varuje?*

Ni ſhe sadoſti pravizhen, zhe se le hudi-
 ga varuje, ker je dolſhen tudi dobro ſtoriti.
 Hudiga ſe varovati, in dobro ſtoriti, to je
 kerſhanska praviza, pravizhnost al ſvetost. Da-
 vid v' Goſpodovim imenu ſapové: *Varuj ſe*
hudiga, in ſtori dobro. Pf. 33. 15.

Kaj je dobro?

Dobro je, kar mi po ſapovedih, al po
 volji boſhji ſ' pomozhjo gnađe boſhje ſtori-
 mo. *Stori, kar je dopadljivo in dobro Go-*
ſpodovim ozhem, de ti bo dobro. V. Mojs.
 6. 18. Ni vſelej dobro, kar mi po pozhut-
 kih ſodimo, de je dobro, ampak kar je po
 volji boſhji, in nam ſluſhi v' vezhno ſveli-
 zhanje. Dobro je tedaj to, kar nam Bog ſa-
 poveduje v' ſvelizhanje naſhe duſhe, ako to

storimo s' pomozhjo njegove gnade, zhe je storjeno is dobriga namena, in zhe je po vsih okolishinah dobro; sakaj, zhe je hud namen, al je ena sama okolishina slaba, skasi dobro delo, in nima saflushenja.

So dobre dela potrebne?

Dobre dela so potrebne v' svelizhanje. V' stari in novi saveši so bile in so dobre dela sapovedane.

V' stari saveši je Bog sapevedi po Mojsefu osnanil, po katerih bi ljudje shiveli, in vezlno svelizhanje dosegli. Deset sapoved prepovedujejo in sapovedujejo, kar je Bog v' sazhietku v' zhlovekovo ferze vtisnil, in vsak je dolshen po njih shiveti, de v' svelizhanje pride. Mojsef je ljudstvu djal: *Vsamite si vse te besede (vse te sapovedi) v' ferze, ktere vam danš osnanim: de svojim mlajshim sapovešte jih spolnovati, in storiti kar je v' tej postavi sapisaniga; ker to vam ni bilo saštonj sapovedano, ampak, de bi vsi po tim shiveli.* V. Mojs. 32. 46-47. Ker je v' stari saveši sapovedano po sapovedih shiveti, so tudi dobre dela sapovedane bile, ker so one is spolnovanja sapoved.

V' novi saveši je sapoved velikokrat ponovljena, de bodimo dobrih del rodovitni. Jesus je lenim dušham, ki sapovedaniga dobriga ne storé, rekel: *Vfako drevo, ktero dobriga sadu ne rodi, bo issekano, in v' ogenj versheno.* Luk. 3. 9. Sveti Jakob pravi: *Kaj vam bo pomagalo, bratje moji, zhe kdo re-*

*zhe, de vero ima, zhe pa (dobrih) del ni-
ma? Ga to mar samogla vera svelizhati?
Ako stu brat in sestra oblazhila, in shivesha
potrebna, vi bi jima pa rekli: Pojdita v' mi-
ru, ogrejta in nasitita se, in jima ne dali
kar je telesu treba, kaj bi pomagalo? Takó
tudi vera, ako nima (dobrih) del, je mertva
sama v' sebi. 2. 14-17.*

Koliko dobrih del je potrebno?

Vse dobre dela po vsih sapovedih sapo-
vedane so potrebne. Vse sapovedi, in vse
dolshnosti svojiga stanu spolnovati je sappe-
dano in potrebno, ker je is vsiga tiga keršhan-
ska pravizhnost. Jesus je svojim aposteljuam
ukasal: *Uzhite jih spolnovati vse, karkoli
sim vam sapovedal. Mat. 28. 20.* Sveti Ja-
kob pravi: *Kdorkoli vso postavo spolnuje,
greshi pa v' enim, je vsiga kriv. Sakaj,
kdor je rckel: Ne preshestuj, je tudi rekel:
Ne ubijaj. 2. 10-11.* Kdor spolnuje sappe-
di, ktere lohka, tistih pa ne, ktere teshko,
je nesvest flushabnik, in ne pride v' svelizha-
nje. Nobene sapovedi ni nepotrebne, ampak vse
so osnanjene, de po vsih shivimo, ker dru-
gazhi ne bomo svelizhani.

Vé kristjan, zhe sadosi dobriga stori?

Ne vé, in ne bo svedil kakshin de je,
dokler ne pride k' sodbi. Nihzhe ne flushi
Bogu kolikor je on vreden, ker je to zhlove-
ku nemogozhe, in Bog ne sappevé toliko, ker
je pravizhen in usmiljen. Bog ukashe po vsih

sapovedih shiveti kolikor je nam slabim stvar-
rem mogozhe; ne vemo pa, zhe vso njegovo
sveto voljo spolnujemo. Nekoliko raslozhimo,
vfiga pa ne vemo, ker smo popazheni in ne-
vedni. Sapovedano je moliti; vemo, de smo
dolshni, in vemo tudi, de vse dni in nozhi
ne moremo moliti, in nismo dolshni; ne vemo
pa, zhe sadohti al prav molimo. Vemo, de
nam je pokorjenje sapovedano; vemo tudi de
mi nismo dolshni svojiga sdravja fkasiti
s' ojsirim pokorjenjem, al v' puhavo iti; ne
vemo pa zhe se po svoji mozhi in grehov ve-
likosti permerjeno pokorimo. V' tih, in v' dru-
sih rezheh nekoliko raslozhimo, vfiga pa ne
vemo, temuzh Bog sam ve nasho smoshnost,
voljo, pridnost, lenobo, in drugo. Ta naf
ponishuje, in permora sa Davidam rezhi:
*Kdo vé grehe? ozhisti me (o Bog) od mojih
fkritih grehov.* Pf. 18. 13.

*Kterih dobrih del vrednost je kristjanu
nar rajshi fkrita?*

Kristjanu je tistih dobrih del vrednost
nar rajshi fkrita, ktere so po mnogim name-
nu, al po mnogih okolishinah spremenjene.
Poterpeshljivost je vzhasi is ljubesni do Boga,
vzhasi pa is nezhutne nature; pokorshina je
vzhasi savolj Boga, vzhasi pa is bojezhosti;
vsmiljenje do potrebniga blishniga je lohka
kershanfko, alpa neumno, al napzhno. Ravno
takó imajo druge dobre dela lepo in sveto
podobo, in so lohka ognjusene per Bogu. To
permora ponishvati se, in sa Jobam ponishno

rezhi: *Ako bi ravno kaj pravizhniga imel, ne bom odgovoril; ampak bom svojiga sodnika profil odpushtenja. 9. 15.*

Kaj je tedaj kristjanu storiti, ki vrednosti svojih dobrih del zhišto ne vé?

Dolshen je v' boshjim strahu shiveti, in si zheldalje bolj persadjati dobrih del rodoviten biti. Zhe obilnisthi dobro saflushenje ima, bo obilnisthi plazhilo prejel; zhe pa premalo dobriga stori, kakó bo popravil po smerti? Sveti Paul opominja, rekozh: *Ljubi bratje, bodite obilni v' opraviu Gospodovim, ker vashe delo ni sahtonj v' Gospodu. I. Kor. 15. 58.*

Je opushta sapovedanih majhnih dobrih del, greh?

Greh je, ker ni perpusheno opuštiti nar manjiga sapovedaniga dobriga. Modri pravi: *Kdor se Boga boji, nizh (sapovedaniga) ne opusti. Prid. 7. 19.* Sveti Hieronim pravi: *Skerbna dusha je tudi v' malih rezheh svešta.* Kristjan, ki si po mozhi persadene tudi v' malih rezheh svešt biti, bo rastel v' dobrim, in bo popolnamost dosegel, kolikor je tukaj mogozhe. Sveti Isidori poterdi to rekozh: *Svesto spolnovanje majhnih dolshnost, obitno gnado in svetost dobiva.*

So vse dela pravizhnih ljudi svete?

Vse dela pravizhnih ljudi niso svete, ker imajo tudi pravizhni lohka kako slabost. Pra-

vizhui so tisti, ki Boga is vse dushe ljubijo, in veliziga greha nimajo, bres vsiga greha pa kdo je? David pravi: *Gospod, zhe bosh samolj pregreh odgovor terjal, kdo bo obstal?* Pf. 129. 3. Vsak naj skerbno premisli svoje dela, zhe so po vsih sapovedih, in is dobri- ga namena, to je, is ljubesni do Boga.

So vse dela greslniga zhloveka greslne?

Vse dela greslniga zhloveka, ki je v've- likim grehu, so vezlniga plazhila sfer ne- vredne, pa niso vse greslne, temuzh nekte- re smed njih so poshtene in nedolshne.

Je zhloveku mogozhe is svoje mozhi sto- riti dobro po volji boshji?

Ni mu mogozhe. Sveti Paul to perterdi, rekozh: *Ne samoremo sami kaj (dobriga) misliti.* II. Kor. 3. 5. Zhe dobri- ga misliti sa- mi is sebe ne samoremo, tedaj tudi ne kaj dobri- ga storiti.

Kakshne pomozhi je vsak zhlovek potre- ben, de po nji stori dobro, in saflushno per Bogu?

Gnade boshje je vsak zhlovek potreben, de po nji stori dobro, in saflushno per Bogu, ker bres nje ni Bogu vshezhiga dobri- ga de- la in praviga saflushenja. Sveti Paul kratko pa sadosno pove: *Nasha smoshnost je is Bo- ga.* II. Kor. 3. 5. Nekteri so po naturi do- bri, poterpeshljivi, usmiljeni, sdershui in po- shteni, pa niso po gnadi boshji taki, in njih

dobrota je sgolj naturna bres praviga saflushenja per Bogu. Sveti Avgufhtin prav pové: *Kakó bo pravizhni fodnik nafhe dela plazhal, ako nam usmiljeni Ozhe gnade ne da?* In sopet pravi: *Kakshno saflushenje ima zhlovek per Bogu preden prejme gnado?* ker bres gnade boshje nizh dobriga ni.

Ali imajo dobre dela, ki niso savolj Boga, dobro saflushenje per njem?

Dobre dela, ki niso savolj Boga, imajo le podobo dobriga, in nimajo praviga saflushenja per Bogu. Ravno sato je sapovedano: *Vse is ljubeshni storite.* I. Kor. 16. 14. Zhe so dobre dela is hudiga namena, is napuha, al lakomnosti, al drusiga enaziga hudiga konza, so greshne. Jesus pravi: *Ako ne bo vafha pravizhnost obilnishki od pismoukov in farisejev, ne pojdete v' nebeshko kraljestvo.* Mat. 5. 20. Pismouki in fariseji so veliko dobriga storili, naph pa je vse njih dobre dela spridil, in je toraj obilnishki pravizhnost potrebna, de se pride v' nebeshko kraljestvo.

Kdor pomozh gnade boshje ima, in s'njo stori dobro, ali so njegove dela vezhniga plazhila vredne?

Zhe kristjan, ki je pravizhen, al je v'gnadi boshji, s' pomozhjo gnade stori dobro, so njegove dobre dela resnizhno vredne vezhniga plazhila, ker je Bog obljudil to is milosti, in je svest v' svoji obljudi. Greshnik pa, kterimu Bog s' svojo guado pomaga, de se

spreoberne, zhe si s' njo persadeva dobro storiti, saflushi po boshji milosti, de lashej sadobi opravizhenje; ako pa odstopi, preden sadobi opravizhenje, vse njegove dela ostanejo bres plazhila. Modri pravi: *Kaj zhloveku, ki se savolj svojih grehov posti, in sopet greshti, pomaga njegovo ponishevanje.* Sir. 34. 31.

Kaj she kashe, de so zhlovekove dela vshezh Bogu, in de so dobriga plazhila vredne?

Kashe to, zhe so po vsih okolishinah dobre. Edina okolishina, ki ni dobra, al je napzhna, skasi dobro delo. Godi se lohka tudi, de vezh sapoved v'enim zhasu save-she zhloveka, in zhe on ne raslozhi prav, napzhno stori. De je to umevno, je prav premisliti, kakó so pismouki in fariseji napzhno uzhili otroke: Rekli so, de otrozi spolnujejo zheterto sapoved boshjo, zhe nesó v' tempelj v'dar Bogu, kar bi bili dolshni svojim porodnikom dajati v'pomozh. Darovati Bogu je prav, pa mu ni dar prijetin, zhe so is tiga isgovora starishi sapusheni. Jesus jim je tedaj pravizhno ozhital; *Sakaj prestopate sapoved boshjo savolj svojiga isrozhenja?* Mat. 15. 3. Veliko kristjanov je tiga svarjenja vrednih, ker vsih okolishin ne premislijo, zhudno in svojo voljno slushijo Bogu, al upajo de mu slushijo. Kdor ubogim obilno daje, pa svojih dolgov ne plazha, je neumno usmiljen, ker je praviza potrebnishi od usmiljenja. Porodniki, ki gredo na boshjo pot, in

svoje otroke same pufhajo doma, neumno ravnaajo, ker savolj nesapovedaniga dobriga dela, svojo dolshnost, nad otrozi zhuti opustié. Veliko je taziga napzhniga na svetu, in naj vsak premisli vse okolishine, de modro rasfodi in dela. Sveti Paul pravi: *Vse mi je perpusheno, al ni vse v' prid.* I. Kor. 6. 12. To je: Veliko oblast imam, ne storim pa nespremishljeno kar hozhem, ampak kar je po vseh okolishinah prav. Vsak kristjan naj se po njem ravna, de bo storil kar je po vfi volji boshji.

Od boshjih zhednost.

Kolikere so zhednosti kristjanu potrebne, de bo pravizhen?

Potrebne so mu boshje in djanfke zhednosti.

Ktere so boshje zhednosti?

Boshje zhednosti so vera, upanje in ljubesen.

Sakaj se vera, upanje in ljubesen boshje zhednosti imenujejo?

Sato, ker so one nar imenitnisli, so naravnost v' Boga, al v' Boga takó rekozli ravno gledajo, ker je on njih sosebni namen.

So vera, upanje in ljubesen potrebne?

Nar. potrebnischi so, ker so isvir pravi-zhnosti, boshje flushbe, in vsih djanskih zhed-nost. *Sdaj ostane vera, upanje, ljubesen, to troje: vischi pa smed tih je ljubesen. I. Kor. 13. 13.* Vera, upanje, ljubesen mo-rajšo stanovitiho ostati v' kristjanu, de resnizhno Bogu flushi; zhe se pa to sgodi, bo v' lju-besni she bolj vterjen v' nebeslchim kraljestvu.

Kakó so med seboj sdrushene te tri bo-shje zhednosti?

Drushene so med seboj, ker ena bres drusih ni dobra. Vera v' vsigamogozhniga in usmiljeniga Boga obudi upanje, is vere in upa-ja pa je ljubesen. Zhe ni zhiste vere, ni praviga upanja, in tudi ne svete ljubesni; zhe ni upanja, je vera slaba, in ljubesni ni: zhe ni ljubesni, je vera mertva, in upanje pre-dešno.

Kaj je katolskhā vera?

Katolskhka vera je sosebni dar boshji, ne-beshka svetloba po gnadi svetiga Duha zhilo-veku vlita, s' ktero terdno veruje vse, kar je Bog rasodel, in zerkev uzhi, bodi sapisano al ne.

Je katolskhka vera potrebna?

Katolskhka vera je potrebna v' svelizha-nje, in nihzhe odraslenih umnih ljudi ne bo svelizhan, zhe ne veruje. *Bres vere je ne-mogozhe Bogu dopasti. Hebr. 11. 6.* Vera

rasvetli, bersda in vodi zhloveka de Bogu flushi, in kdor ne veruje, je neveden, rasujsdan in hudoben, in ne more Bogu dopasti.

Je vera fama v' svelizhanje sadoſti?

Vera fama ne svelizha, temuzh zhe se po nji shivi. *Vera bres (dobrih) del je mertva.* Jak. 2. 17.

Kako se vera obudi?

Vera se takó obudi:

Moj Bog! verujem v'tebe praviga, shiviga Boga, ediniga v'naturi, in trojniga v'perſhonaſh: Ozheta, Sina in ſvetiga Duha. Verujem, de je Sin boſhji, druga perſhona v'sveti Trojizi ſa naſ zhlovek poſtal, terpel in umerl; de je tretji dan od ſmertí vſtal, in de po ſvojim nebohodu ſedi na deſnizi B ga Ozheta, in bo priſhel ſodit shive in mertve. Verujem, de je Jeſuf Kríſtuf ſvete ſakraimente poſtaviſ; de noben bres vere in kerſta, in po tem, zhe ſmertno greſhi, bres pokore svelizhan ne bode. Verujem, de je gnaſda boſhja vſim potrebna. Verujem tudi, de ti moj Bog vſe dobro s'dobrim, in vſe hudo s'hudim plazhujesh; de nam naſhe ſafluſhenje ſamo po ſafluſhenji tvoje ſmertí pomaga. Verujem, de je zhloveſhka duſha neumerjoſzha. Verujem tudi vſe, kar ti po ſvoji ſveti katolſhki zerkvi uzhíſh, in de ſunaj nje nobeden svelizhan ne bode. Vſe to pa ſato verujem, ker ſi ti to raſodel, kteri ſi vezhna

modrost in resniza, ki ne morešh golufati, ne golufan biti. V' tej veri, in sa to vero shelim in obljubim shiveti in umreti. O moj Bog! poterdi me s' svojo gnado v' tej sveti veri.

Ali pa takó :

Verujem v' tebe, pravi trojedini Bog, Ozhe, Sin in sveti Duh! kateri si vse stvaril, kateri vse ohranišh in vishafsh, kateri dobro polonafsh in hudo shtrafash. Verujem, de se je Sin boshji vzhlovezhil, de nas je s' svojo smertjo na krishi odreshil, in de nas sveti Duh s' svojo gnado posvezhuje. Verujem in terdim vse, kar si ti, o Bog! rasodel, kar je Jesuf Kristuf uzhil, kar so aposteljni pridigvali, in kar nam sveta Rimfka katolshka zerkv sapoveduje verovati. Vse to verujem, ker si ti, o Bog! vezhna in neskonzhna resniza in modrost, ki ne morešh ne golufati, ne golufan biti. O Bog! stori mozhnejshi mojo vero.

Kaj je kershanfko upanje?

Kershanfko upanje je fosebni dar boshji, in po gnadi svetiga Duha v' zhloveka vli-ta zhednost, s' ktero se terdno sanafsha v' boshjo milost, de bo savolj saflushenja Jesufovi-ga prejel pomozhke, katerih potrebuje v' svelizhanje.

Je upanje potrebno?

Upanje je potrebno v' svelizhanje, ker je bres upanja vera flaba, in ljnbeshi ni. Mo-

dri pravi: *Upaj v' Gospoda is vsiga serza.* Prip. 2. 5. Upanje podpira zhloveka, ga perganja Bogu slushiti, mu daje serzhn-*ost* v' preganjanji, in poterpeshljivost v' nadlogah.

Kakò se upanje obudi?

Upanje se takó obudi:

Moj Bog! terdno upam po saflushenji: terplenji in smerti svojiga Gospoda in Svelizharja, Jesufa Kristusa sadobiti gnado boshjo, odpushenje grehov, in vezhno svelizhanje. Upam po tvoji neskonzhni milosti potrebne pomozhke vse to dosezhi, ker si ti, moj Bog, to oblubil, kateri si vsigamogozhen, neskonzhno dober in svest v' svojih oblubah. Moj Bog! povishaj to moje upanje.

Ali pa takó:

Upam in se sanesem na tvojo neskonzhno dobroto in milost, o Bog! de mi bosh po neskonzhni saflushenji svojiga edinorojeniga Sina Jesufa Kristusa v' tém shivljenji sposnanje, pravo obshalovanje in odpushenje mojih grehov, po smerti pa vezhno svelizhanje dal, in dodelil tebe od oblizhja do oblizhja gledati, ljubiti in bres konza vshivati. Upam tudi od tebe potrebne pomozhi vse to dosezhi. Upam to od tebe, ker si ti to oblubil, kateri si vsigamogozhen, svest, neskonzhno dobrotliv in usmiljen. O Bog! poterdi moje upanje.

Kaj je ljubesen?

Ljubesen je sosebni dar boshji, po gnadi

svetiga duha v' zhloveka vlita zhednost, s'ktero ljubi Boga is vse dushe, in blishniga kakor sebe savolj Boga.

Je ljubesen potrebna?

Ljubesen je nar potrebnishi. Ona je potrebni sad zhiste vere in praviga upanja, in je isvir vsih djanfskih zhednost. *Kdor ne ljubi, ostane v' smerti.* I. Jan. 3. 14. Kdor ne ljubi, je hudoben, in vezhne smerti vreden; ostane v' obsojenji, kteriga so pervi porodniki vsim ljudem s' svojo nepokorshino saflushili in nakopali.

Kako se ljubesen obudi?

Ljubesen se takó obudi:

Moj Bog! jest tebe ljubim is vsiga serza, in zhes vse, sato, ker si ti sam v' sebi narvezhi, vse ljubesni in zhasti vredna dobrotain lepota. Ljubim te tudi sato, ker si meni in vsim neisrezhenom dobrotljiv. Is te ljubesni je meni silno shal, de fim tebe, svojiga vsigamogozhniga Gospoda, in usmiljeniga Ozheta rasshalil; in terdno oblubim tebe, svojiga Boga, sanaprej nikoli vezh ne rasshaliti, vse grehe in hude perloshnosti opustiti, tebi samimu flushiti, in v' vseh rezheh dopasti; v' tvoji ljubesni shiveti in umreti. O moj Bog! ushgi v' meni ogenj svoje ljubesni, de te zhedalje bolj ljubim, in pridem v' nebefa te ljubiti vekomaj.

Ali pa takó:

O moj Bog! ljubim te is vsiga svojiga

serza, zhes vse, ker si nar vezhi dobrota, neskonzhuo popolnoma in vse ljubeshi vreden; ljubim te tudi sató, ker si do mene in do vsih stvari neskonzhuo dobrotliv. Vofhim si is zeliga serza, de bi te ravno takó ljubil, kakor so te tvoji nar svestejshi flushabniki ljubili, in te she ljubijo. S' njih ljubeshi sklenem svojo napopolnoma ljubeshi; povikshaj jo v' meni, o dobrotlivi Gospod! bolj in bolj Ker te tedaj resnizhuo in is serza ljubiti shelim, in si to terdno persadenem; mi je is serza shal, de sim tebe svojo neskonzhuo dobroto, ktero zhes vse ljubim, tebe, svojiga stvarnika, odreshenika in posvezhevavza rasserdil. Shal mi je, de sim greshil, de sim tebe, svojiga vsigamogozhuiga Gospoda, svojiga nar boljshiga Ozheta rasshalil. Terdno sklenem vse grehe in vse hude perloshnosti sapustiti, storjene grehe zhedalje bolj obshalovati, in nikdar vezhi soper tvojo sveto voljo ravnati. Vsemi me spet sa svojiga otroka, in dodeli mi gnado ta svoj sklepe dopolniti. Prosim te po neskonzhnim saflushenji tvojiga boshjiga Sina, nashiga Gospoda in svelizharja, Jesusa Kristusa.

Je dolshnost vediti, kakó se vera, upanje in ljubeshi obuduje?

Dolshnost je; ker te besede so nauk, de po njih vemo kakshuo vero, upanje in ljubeshi moramo imeti v' serzu; pa tudi sato, de sebe in druge ljudi opominjamo.

Je sadosti vediti po kterih besedah nas zerkov uzhi in opominja vero, upanje in ljubesen obudovati?

Vediti besede, in jih isrekovati je premalo, ker vera, upanje in ljubesen niso le v' besedah, ampak v' serzu. Kdor misli kakor govori, on obuduje tri boshje zhednosti, ker misli kar besede pomenijo.

Kdaj je kristjan dolshen vero, upanje in ljubesen obudovati?

Dolshen je

- 1) Kakor hitro se pameti save, al rasfodik ima.
 - 2) Vezhkrat v' shivljenji.
 - 3) Kader kak sveti sakrament prejme.
 - 4) V' zhasu skufhnjave soper te zhednosti.
 - 5) V' smertni nevarnosti.
-

Od djanskih zhednost.

Koliko jih je in ktere so poglavitne ker-shanske djanske zhednosti?

Shtiri so, in so te:

- 1) Modrost.
- 2) Smernost.
- 3) Praviza.
- 4) Serzhnost.

Sakaj se te zhednosti djanske imnenujejo?

Sato, ker jih mora kristjan do sebe in do blishniga skasovati.

So one tedaj kristjanu potrebne?

Potrebne so, de je per Bogu pravizhen. Modri pravi: *Ako kido pravizo ljubi; nje (pravize) dela so nar vezhi zhednosti; saka kaj ona (praviza) uzhi tresnost in rasumnost, pravizo in terdnost, ktere rezhi so ljudem v' shivljenji k' narvezhimu pridu.* Modr. 8. 7. Silno potrebne so kristjanu te poglavitne djanske zhednosti: modrost mu daje raslozhiti dobro in hudo; smernost ga uzhi kaj storiti in varovati se; praviza ga nagne vsakimu dajati, kar mu gre; serzhnost mu daje mozh premagovati sadershke, ki mu branijo flushiti Bogu.

Is zhesa so te poglavitne djanske zhednosti?

Is ljubesni so, al delavna ljubesen so, ktera se s' dobrimi deli rasodeva, pravi sveti Avgustin.

M o d r o s t.

Kaj je kershanska modrost?

Kershanska modrost je zhednost, s' ktero kristjan is ljubesni do Boga v' svelizhanje perpravne pomozhke isvoli in jih prav obrazha v' svojo vezhno frezho, in opusti vse, kar mu brani v' vezhno svelizhanje.

Je modrost potrebna?

Modrost je filno potrebna, in blagor zhloveku, kteri jo najde. Prip. 3. 13. *Kdor modrost najde, shivljenje najde, in bo od Go-*

spoda svelizhanje prejel. Prlp. 8. 35. Vlak naj sdihuje po modrosti de jo najde. Kteri ljubijo, in ishejo modrost, jo lohka najdejo. Modr. 6. 13. Vlak naj prosi Boga, de jo dobi. Kdor modrosti potrebuje, naj prosi Boga, kteri vsm obilno daje. Jak. 1. 5.

V kterih ljudeh je modrost?

V' dobrih, ne pa v' hudobnih ljudeh. Kdor skerbi flushiti Bogu, tisti ima modrost. *Bog daje modrost tistim, ki poboshno shivé. Sir. 43. 37. Hudobni so prebrifani, pa nimajo prave modrosti, in je nozhejo imeti. Modrost je greschnikam gnjusoba. Sir. 1. 26. Modrost ne gre v' hudovoljno dusho. Modr. 1. 4.*

Kteri so resnizhno modri?

Resnizhno modri so tisti:

1) Kteri se Boga is ljubezni boje. Sirah. pravi: *Gospodov strah je modrosti korenina, in njene veje dolgo selené. 1. 25. Blagor kristjanu, ki se Boga boji, in ga Gospodov strah povsod spremlja, de se greha varuje in dobro stori, zhe ga ravno nihzhe ne vidi. Modro in rasumno serze, se bo greha varovalo, in pravize dela pojdejo njemu po srezi. Sir. 3. 32. Kdor se vfigamogozhniga Boga ne boji, je norez in hudoben, in ne bo boshjimu serdu odshel.*

2) Kteri ne gleda po neumnih ljudeh, de bi po njih shivel, temuzh po sapovedih in naukih Jesufovih. Vef svet v' hudim tizhi, veliko jih je kristjanov kershanfskiga imena nevrednih,

in kdor je resnižno moder, se ne da pohujšhati, ampak ravno gleda v' sapovedi Narvišhiga, de po njih shivi. *Vsa modrost v' spolnovanji postave obstoji.* Sir. 19. 18i Nespameten gleda, kaj rasusdani ljudje pravijo in delajo, in se po njih ravna, kar ni prav. Sveti Paul uzhi: *Ne versite se po tim svestu, ampak spremenite se po ponovljenji svojiga uma; de premislite, ktera je dobra, dopadljiva in popolnoma volja boshja.* Riml. 12. 2.

3) Kteri, preden govori in stori, premisli, zhe je prav, in kaj bo is njegoviga govorjenja in djanja. Sveti Paul sapové: *Vashe govorjenje bodi s' solijo (modrosti) potrese-no, de veste kako gre vsazimu govoriti.* Kolof. 4. 6. Modri govore in store spremišhljeno; norzi pa naglo govore, fklepajo in store nespremišhljeno; se kšajo, popravljajo in preravnajo, njih poprava pa je potrebua poprave, in nobene stanovitnosti nimajo.

2) Kteri se ne sanas'hajo v' svojo modrost, ampak dobriga sveta ishejo. Kdo je toliko moder, de bi vse vedil? vsak ima svoj dar, in vezh ljudi bolj ve kakor en sami. Modri uzhi: *Preden kaj saz'hnes'h, poprej svesto vprashaj, in preden kaj storish, poprej k' timu obstojezhiga sveta poish'i.* Sir. 37. 20. Modri kristjan ishe resnize in pravize, sato pa vprasha pobeshne modre, de své kar je Bogu vshezh; popazheni kristjani ishejo, kakó bi resnizi in pravizi odshli, in sato vprashajo hudobne svetovavze, de bi storili kar hozhejo.

Nikar se s' nespametnimi ne posvetuj; sakaj oni ne ljubijo drusiga kakor to, kar jim dopade. Sir. 8. 20.

5) Kteri vse okolishine skerbno premislijo, de se po njih modro ravnajo. Refnizhno modri ne ishejo in ne shele, kar njih mozh preseshe; ne nakopljejo si nepotrebnih skerbi in potrebne opravila rasumno obrazhajo; prijasno, ojstro, perloshno in modro govore po perloshnostih, po ljubeshni in refnizi, de blishniga boljshajo; molzhé, kar govoriti ni v' prid, in govore de pomagajo v' dobro; svesli priyatli so s' dobrimi, hudobnih ne sanizhujejo, in ne drashijo nepotrebno; dobrih in hudih ljudi se modro in pravizhno poslushijo, de doseshejo kar je perpusheno; svojih misel in skleпов ne rasodenejo neperloshno, in kadar je refniza potrebna, se ne boje nikogar; ne hvalijo is mehkohe, ne sanizhujejo is napuha, pridno delajo, modro gospodarijo, vshivajo smerno, dajejo pametno, in vse rezhi prav obrazhajo.

S m e r n o s t.

Kaj je kershanfska smernost?

Kershanfska smernost je zhednost, s' ktero kristjan vse greshno in napzhno posheljenje v'sebí kroti in satira, in zhasno blago in perpusheno veselje smerno vshiva, in svojiga serza na-nje ne naveshe; vse to pa is ljubeshni do Boga.

Je smernost potrebna ?

Potrebna je, ker, zhe zhlovek svojiga naturniga posheljenja ne bersda in ne premaguje, ga stvarjene rezhi od svojiga Stvarnika odpeljujejo in odlozhijo. Zhe zhlovek svojiga hudiga posheljenja ne bersda, je svojimu Bogu nehvalessen in nepokoren, ker stvari neumno ljubi in nesmerno vshiva. Sveti Paul je djal: *Tarem svoje teló, in ga v' fushnost devam, de po tim, ki drugim evangeli osnanujem, sam savershen ne bodem.* I. Kor. 9.27. Sapovedano je to vsm, kar je sapifano: *Nikar po svojim posheljenji ne shivi, in odvrzhaj se od svoje (hude) volje.* Sir. 18.30.

Kteri so smerni ?

Smerni so oni

1) Kteri po sprideni naturi ne shivé, ampak bersdajo svoje hudo posheljenje. Neverniki so po naturi shiveli, ker niso vedili, de je natura popazhena, in gnade niso imeli. Oni so nespametno mislili, de je hudo posheljenje darnebeshki, in de je pametno po vsih fkušnjavah shiveti, in rasujsdano se veseliti. Kristjan, od Jesufa Kristusa uzhen, drugazhi misli, pa ga posheljenje vender lohka sapeljuje in napeljuje v' grehe, in je nespametnim neverzam nekoliko podoben, kar ni prav. Sveti Paul ravno sato opominja, rekozh: *Lepo prosim v' Gospodu, ne shivite kakor neverniki shivé v' nizhemurnosti svojih misel, kteri imajo s' temó omrazhen um, in so od-*

lozheni od shivljenja boshjiga po neumnosti, ktera je v' njih, savolj slepote njih serza; kteri so sami sebe nesframnosti sdali. Vi pa se Kristusa niste tako nauzhili. Efes. 4. 17-20.

2) Kteri pokoré svoje slabo teló in hrepené de so Bogu pokorni. Neverniki se niso pokorili, ker skoraj niso vedili sakaj se pokoriti. Smerni kristjani se pokoré s' permerjenim postam, s' pertergvanjem in s' boshjim straham, in so svetimu Paulu podobni, kteri je djal: *Umiranje Jesusovo na svojim telesu okoli nosim, de tudi shivljenje Jesusovo na mojim telesu ozhitno postane, II. Kor. 4-10.*

3) Kteri imajo pametno perméro v' vsih rezheh. Dusha in teló se utrudita, in sta nesmoshna v' vednim delu al terplenji biti: potrebujeta tedaj polajshati se s' kakim poshtenim veseljem. Kristjan, ki je v' svojih poshtenih opravkih priden, in vmes kakiga kratkiga nedolshniga veselja kaj vshije, de sta dusha in teló mozhnishi in perpravnishi svoje dolshnosti spolnovati, prav stori, in mu ni kaj hudiga ozhitati. Kaj pa je rezhi postopazhem in nesframnim, ki nobene permere nimajo, al so greslhnga veselja sheljni? Oni rasujsdane drushbe ishejo, so v' vedni nizhemurnosti in norosti, in mislijo de so pametno veseli, zhe se prevezh, gerdo in nesframno veselé. *Norost je norzu veselje (Prip. 15-21.); al pametnimu zhloveku je malo sadoosti. Sir. 31. 22.*

P r a v i z a.

Kaj je praviza?

Praviza je zhednost, s'ktero kristijan is ljubesni do Boga vsakimu, Bogu in blishnimu, daje, kar vsakimu gre.

Je praviza potrebna?

Praviza je potrebna, ker jo Bog sapoveduje, in krivizo prepoveduje. David je djal: *Tvoj sedesh, o Bog, je od vekomaj do vekomaj; tvoja kraljeva paliza je paliza pravize. Ti ljubish pravizo, in sovrashish krivizo.* Pf. 44. 7-8.

Kteri so pravizhni?

Pravizhni so oni

1) Kteri so pokorni Bogu v' vsm. Bog nas je stvaril, in nam sapove njemu pokornim shiveti: pravizhno je to, de smo njemu pokorni, ker smo njegove stvari. Sveti Paul pravi: *Pravizhni is vere shivi.* Riml. 1. 17. Pravizhen je on, komur je vera dushni shivesh, in svoje dela ravna po veri. Kdor ne flushi Bogu, je krivizhen, ker sebe in svojiga ne podvershe Bogu, svojimu stvarniku, kteri ga je stvaril, in mu dal vse, de mu svesto flushi. Sveti Avgusthin pravi: *Zhe je pravizhen tisti, kteri is vere in po veri shivi, je krivizhen, kteri ne veruje, al po veri ne shivi.*

2) Kteri so svojim oblastnikom pokorni savolj Boga. Pokorshina je potrebna in sapovedana,

in kdor ni pokoren savolj Boga, pravizhni oblasti odjemlje, in je krivizhen. Sveti Paul pravi: *Dajajte komur dazja, dazjo; komur zol, zol; komur strah, strah; komur zhaft, zhaft.* Riml. 13. 7.

3) Kteri vfazimu daje, kar vfazimu po pravizi gré, defetine in davke gosposki, saflusheno plazhilo delavzam, pofojeno upavzam, in vfazimu kar mu gre. Sapoved boshja je to, in kdor vfazimu ne daje, kar je dolshen, je krivizhen. *Dajajte vsm, kar jim gre.* Riml. 13. 7.

S e r z h n o s t.

Kaj je kerfhanfska ferzhnost?

Kerfhanfska ferzhnost je zhednost, s' ktero kristjan is ljubesni do Boga njemu ferzhno flushi; vse nadloge preterpi, in vse sadershke premaguje, de je svést Bogu.

Je ta zhednost potrebna?

Potrebna je, ker je zhloveku veliko teshavniga, soperniga in sapeljiviga na svetu; zhe pa on ferzhen ni, opusti sapovedi, in je Bogu nesvest.

Ali ni prav prenarediti, popraviti, al opustiti svoje sklepe?

Prav je, zhe pravizhne okolishine v'to permorajo. Zhloveka ni tolikanj modriga, de bi vedil in prevedil vse; zhe se tedaj okolishine spremené; zhe je shkodljivo kar je prej dobro bilo, al zhe se bolji svet najde, je pa-

metno prenarediti svoje sklepe; modrost je to, ne pa neslanovitnost. Nekteri se ne dajo preuzhiti in odverniti, zhe se ravno motijo, in neumno sklepajo; terdovratnost je to, ne pa serzhnost.

Kteri imajo kerfhanfsko serzhnost?

Kerfhanfsko serzhnost imajo oni,

1) Kteri so v' sapovedih al boshji flushbi stanovitni, zhe so ravno skufhani, sanizhevani, preganjani in sirahovani. Oni, kteri po boshjih naukih in dobri vesti vedo, de je kaj Bogu dopadljivo al soperno, in boshjo voljo serzhno storé, imajo kerfhanfsko serzhnost. *Jesuf sapové: Ne bojte se njih, kteri teló umoré, dushe pa ne morejo umoriti: temuzh bojte se Boga, kteri ima oblast dushe in teló pogubiti. Mat. 10. 28.* Sveti marterniki so bili Jesufu pokorni, in so rajshi serzhno preterpeli velike bolezhine in smert kakor nesvesti bili Boga; in vsak naj bo po njih sgledu serzhen.

2) Kteri so poterpeshljivi v' vsih nadlogah. Kdor svesto flushi Bogu, in serzhno preterpi nadloge, on je velike hvale in plazhila vreden, ker se is tiga vé, de je sebi in svetu odmerl, v' nebesih ima svoje misli, in flushi Bogu savolj njega samiga. Nedolshni Job, kteriga so velike in mnoge nadloge saporedama sadevale, je resnizhno serzhen bil, in je djal: *Ako bi me ravno Bog umoril, bom va-nj upal. 13. 15.* Kdor je v' velizih teshavah, vender terdno upa v' Boga, in mu

svesto flushi, on ima pravo keršhanfko serzhnost, in blagor mu bo. *Srezhen je zhlovek, kateri skushnjavo (nadlogo) preterpi; sakaj, kader bo iskushen, bo prejel krono shivljenja. Jak. 1. 12.*

Od sedmih zhednost sedmim poglavitnim greham nasprotnih.

Ktere zhednosti so sedmim poglavitnim greham nasproti?

Te so:

- 1) Ponishnost napuhu.
- 2) Radodarnost lakomnosti.
- 3) Zhiftoft nezhistofti.
- 4) Ljubesen nevoshljivost.
- 5) Smernost shertju.
- 6) Poterpeshljivost jesi.
- 7) Gorezhnost lenobi.

P o n i s h n o f .

Kaj je ponishnost?

Ponishnost je preprizhanje svoje neshmashnosti in nevrednosti. Ravno sato je ponishnost napuhu nasproti, ker je napuh preprizhanje svoje mozhi, veljave in vrednosti.

Je ponishnost potrebna?

Ponishnost je potrebna v' svelizhanje. Jesus pravi: *Refnizhno vam povem, ako ne*

bote poslali kakor otrozi, ne pojdete v' nebeshko kraljestvo. Mat. 18. 3.

Sakaj se mora zhlovek ponishevati?

Sato, ker on sam is sebe nizh ne more, in nizh nima, ampak kar mu usmiljeni Bog daje. Modri svari napuhnesha, rekozh: *Kaj se povishuje perst in pepel?* Sir. 10. 7. Zhlovek je poln slabost, skušnjav in grehov, in toraj mu je ponishnost potrebna. Kdor ima bogastvo, oblast al drugo, mu je vse dal Bog, in vselej naj bo ponishen. To rezhe Gospod: *Ne hvali naj se modri s' svojo modrostjo; ne mozhni s' svojo mozhjo; ne bogati s' svojim bogastvom. Jer. 9. 23.* Modri tudi pravi: *Kotikor si vishi, toliko bolj se per vseh rezkeh ponishuj, in bosh per Gospodu milost nashel. Sir. 3. 20.* Kdor je raslozhen in povishan, naj hvali Boga, sebe pa ne. *Kdo tebe raslozhi? Kaj pa imash, de bi ne bil prejel? Ako si pa prejel, kaj se hvalish, kakor de bi ne bil prejel? 1. Kor. 4. 7-8.*

Kdo nas resnizhno ponishnost uzihi?

Jesuf Kristuf in njegovi svetniki. Jesuf je s' sgledam in besedo uzhil ponishnost, in sapovedal: *Uzhite se od mene, ker sim krotak, in is serza ponishen. Mat. 11. 20.* Sveti Avgufhtin pravi: *Sin boshji se je sa greshnike ponishal, framuj se, greschnik, se povishvati. Marija deviza, in vsi svetniki so bili po Jesusu Kristusu ponishni, in nas*

ponishnost uzhé; nobeniga napuhnemiga svetnika ni bilo in ne bo.

Ali ve zhlovek, zhe je ref ponishen?

Zhlovek prav ne vé, zhe je ref ponishen, ampak le Bog. Kdor je ponishen, je rasfvetljen, svojo nesmoshnost in slabost vé, in se boji, de bi ne bil premalo ponishen: kdor pa misli, de je ponishen, ni ponishen: *Ako kdo od sebe misli, de je kaj, ker nizh ni, sam sebe sapelje.* Gal. 6. 3.

Is zhésa se vé, de je zhlovek ponishen?

De je zhlovek ponishen, se vé is tiga:

1) Pokorshina do Boga in do oblastnikov je snamuje ponishniga serza. Is napuha je nepokorshina, is ponishnosti pa pokorshina, in kjer pokorshine ni, je gotovo de tudi ponishnosti ni. Kdor je ponishen, se rad podverske Bogu, in je tudi oblastnikom savolj Boga pokoren v' vsih perpushenih rezheh; ker vé, de je to volja boshja. Ponishea kristjan je enak poboshnimu mlađenzhu Samuelu, kateri je pokorno djál: *Gospod govóri, ker tvoj hlapez poslusha.* I. Kral. 3. 10.

2) Poterpeshljivost v' nadlogah, sanizhvanji in preganjanji je snamuje ponishnosti. Ponishni kristjani vedo, de so veliko dolashni Bogu, in mu sadoštiti shelé, de milost najdejo per njem. Is tiga preprizhanja je njih poterpeshljivost v' vsih nadlogah, ktere jim Bog poshilja; in oni is serza sa Davidam rezhejo: *Dobro je sa-me, de si me (s' nadlogami) po-*

nishal. Pf. 118. 71. Zhe hudobni ljudje preganjajo ponishue kristjane, oni voljno preterpé, ker vedo de jih Bog s' hudobnimi tepe, in so poterpeshljivimu Jobu podobni, kateri je, ko so mu ropavzi odpeljali shivino, in ga je satan s' bolezhinami napolnil, rekel: Gospodova roka me je sadela. 19. 21.

3) Refnizhno ponishni se saflushene hvale bojé, in lashnivo hvalo sovrashijo. Ponishni kristjani, ker jim je po sapovedih sapovedano ozhitno dobro delati, ozhitno dobro storé, to pa v' spolnovanje svoje dolshnosti, in de blishnimu dober sgled dajejo, ne savolj svoje hvale. Zhe oni kaj sosebniga dobriga storé, to skrivajo, in se s' tim ne hvalijo, ker hvale ne ishejo, temuzh se je bojé, in lashnivo hvalo sovrashijo, ker so preprizhani, de so sanizhvanja, ne pa hvale vredni, in, de zhe kaj dobriga storé, Bogu gre hvala sato. Jesuf sapové: *Naj sveti vasha luzh (vashe shivljenje) ljudem, de vidijo vashe dobre dela, in zhasié Ozheta, ki je v' nebesih. Mat. 5. 16.* Potrebno je, de se ozhitno dobro shivi, pa ne savolj svoje hvale, temuzh de ljudje hvalijo Boga, od kteriga vfi dobri darovi pridejo.

4) Ponishen kristjan, ako je potreba, pové svoje grehe, se ne isgovarja, in ni rasshaljen, zhe mu drugi njegove flabosti ozhitajo, temuzh se ponishuje, in profi Boga mu odpustiti. Ponishni kristjani skrivajo sfer svoje flabosti, kader jih rasodeti ni potreba, ne pa is napuha, ampak de ljudi ne pohujfhajo. Kdor ni ponishen, je rasshaljen ko ga dobri

ljudje pravizhno svaré, in je Judam enak, kateri so se nad Jesufovim svarjenjem rastogotili, in mu hudobno rekli: *Ne rezhemo mi prav, de si ti Samarijan, in hudizha imash?* Jan. 8. 48. Kdor je ponishen, je Davidu podoban, kateri je, kadar ga je prerok Natan svaril, ponishao odgovoril: *Greshtil sim v' Gospoda.* II. Kral. 12. 13.

5) Ponishni kristjani svojih dobrih del ne pravijo nepotrebno; sebe ojštro, blishniga pa po ljubeshni sodijo; blishniga dobre dela radi hvalijo, greshtnikov ne sanizhujejo; fkerbé druge boljshati, in sa-nje molijo; zhe se ne boljshajo, so shalostni, in vender poterpeshljivi; fkerbé pravizhno shiveti, de svojo dusho svelizhajo, in drugim dober sgled dajejo, ne shitejejo se pa bolji od unih; smiraj so dobriga lazhni in delavni, in so per vsih svojih delih stanovitno ponishni.

Kaj je kristjanu storiti, de bo resnizhno ponishen?

De bo kristjan resnizhno ponishen, naj gorezhe in stanovitno prosi Boga, kateri ga bo uflishal. *Molitev tiga, kateri se ponisha* (al po ponishnosti hrepeni) *bo oblake prederla.* Sir. 35. 21. Naj premisli ponishniga Jesufa, kateri je podobo hlapza na-se vsel, je bil v'rasderti shitalizi rojen, v' uboshstvu srejen, in je na krishu umerl. Naj premisli ponishno devizo Marijo, ktera je nar sveteji, in ponishnisthi stvar. Sveti Janes kerstnik, kteriga je Jesuf visoko hvalil, in ga je vse ljudstvo hvali-

lilo, je ponishno djal: *Vreden nisim jermenja njegovih zhevljov odvesati.* Jan. 1. 27. Sveti Paul, zhudno spreobrnjen, s' gnado napolnjen, in do neba povishan, je ponishno rekel: *Jesuf je prishel greshnike svelizhat, katerih sim jest nar prvi.* I. Tim. 1. 15. Vsi drugi svetniki so se ponishvali, in se ponishujejo, ker ni svetoſti bres ponishnoſti.

Kristjan naj premisli ſosebne darove, ktere mu je uſmiljeni Bog dal, in mu jih daje, bres katerih nizh dobriga ni, de v' ſvojo mozh ne upa. Naj tudi premisli ſvoje velike ſlaſtoſti in grehe, ſavolj katerih je v' vedni nevarnoſti. Zhe ſe on napihuje al ponishuje, bo po tim prejel hudo al dobro plazhilo, kakor je Jesuf govoril: *Sledni, kateri ſebe ponishuje, bo povishan; in kateri ſebe povishuje, bo ponishan.* Luk. 14. 11.

R a d o d a r n o ſ t.

Kaj je radodarnost?

Radodarnost je zhednost, ktera nagne kristjana potrebnimu blishnimu pomagati.

Je radodarnost sapovedana?

Bog jo ſapové. Modri pravi: *Svoje uho nagni dobrovoljno k' ubogimu, in odrajtaj ſvoj dolg, in odgovori njemu mirno in krotko.* Sir. 4. 8. Bog ſapové dobrovoljno pomagati potrebnim, in dajavza dar je dolg imenovan, de ſe nihzhe ne isgovori, temuzh po ſvoji mozhli pomaga.

Kteri so sosebno dolshni potrebnimu blishnimu pomagati?

Sosebno dolshni so oni, ki veliko premorejo. Kdor ima veliko premoshenje, bodi preprizhan, de mu je Bog bogastvo dal, de bi bilo tudi blishnimu v' prid: zhe ne, je neusmiljen in krivizhen. Sveti Paul je svojim ljubimu Timoteju pisal: *Bogatim sapovej, de naj dobro fioré, naj bogatijo v' dobrih delih, radi naj podajo, s' drugimi naj delé, in si perpravljejo obstojexh saklad v' prihodno, de bodo dosegli vezhno shivljenje.* I. Tim. 6. 17-19.

So malopremoshni ljudje tudi dolshni potrebnim pomagati?

Dolshni so pomagati tistim, ki so potrebnihi, kakor oni. Tobija je svojiga sina uzhil, rekozh: *Kolikor bosh premogel, bodi usmiljen. Zhe bosh veliko premogel, obilno dajaj; zhe pa malo, tudi malo rad podeti.* Tob. 4. 8-9. Kdor potrebnim pomagati ne samore, naj vsaj sheli.

Is kakshniga naména naj bo zhlovek usmiljen?

Is ljubesni do Boga in do blishniga. Zhe usmiljenje ni is zhiste ljubesni, al je is sgolj naturniga usmiljenja, al sa nadleshnosti voljo, ni nizeh vredno. Sveti Paul pravi: *Steherni daj, kakor je v' serzu namenil, ne shalostno al permorano; ker dobrovoljniga darevavza ljubi Bog.* II. Kor. 9. 7. Kdor blishnimu po-

maga, de ga v' lakomno, al nezhisto, al drugo hudo nastavo vjame, ni usmiljen, ampak krivizhen darovaviz.

Ima radodarnost saflushenje per Bogu?

Radodarnost, ako je is zhiste ljubesni, ima dobro saflushenje per Bogu. Sapifano je: *Blagor njemu, kateri ubogim pomaga: Gospod ga bo v' hudim dnevu reshil. Pl. 40. 1. Kdor se nad ubogim usmili, Gospodu na obresti posodi, in on mu bo povernil. Prip. 19. 17. Jesus pravi: Dajte, in se vam bo dalo; dobro, natlazhenost, in potrefeno, in verhato mero vam bodo v' vashe narozhje dali. Luk. 6. 38.*

Kaj pa terdoba saflushi?

Terdoba bo oistro pokorjena. Jesus pravi: *Umerl je (neusmiljeni) bogatin, in je pokopan bil v' peklu, Luk. 16. 22. Tudi: S' kakorshno mero bote vi merili, s' tako se bo tudi vam merilo. Luk. 6. 38.*

Z h i s t o f t.

Kaj je zhiftoft?

Zhiftoft je zhednost, s' katero zhlovek premaguje ostudno posheljenje soper shesto in devete sapoved boshjo.

Je zhiftoft dopadljiva Bogu?

Zhiftoft neisrezhenost dopade Bogu, ker on, zhifti duh, ima veliko dopadajenje nad zhiftimi ljudmi. Modri pravi: *O kako lep je*

zhisli rod! Njegov spomin je vezhen, ker ima per Bogu in ljudem hvalo. Modr. 4. 1. Zhistost stori dusho Bogu nar blisheji. Modr. 6. 20.

Kolikera je zhistost?

Zhistost je dvojna, devishka in sakonska.

Ktera je bolj vshezhna Bogu?

Devishka mu je bolj vshezhna. Sakonski ljudje, kateri po svojim stanu zhisto shive, dopadejo Bogu; kateri pa v' devishstvu shive is jubesni do Boga, so mu dopadljivishi. Devize so angeljam permerjene, in so obilnishi hvale vredne kakor angelji, ker s' slabim mesam obdani, in v' fre di sapeljivosti nepokasheno devishstvo ohranijo. Koliko de je devishstvo vshezh Bogu, se is tiga ve, de si je Bog Sin zhisto devizo v' mater isvolil, in tudi v' svojiga rednika svetiga Joshefa, njeniga zhistiga shenina.

Je zhistost lohka al teshka zhednost?

Zhistost je teshka zhednost, ker je zhlovek slabiga telefa, in ker je svet polu sapeljivih perloshnost. Sveti Paul pravi: *Imamo velik saktad v' perstenih posodah. II. Kor. 4. 7.* Sveto pismo, zerkveni ozhetje, in skufhuja preprizhajo, de je zhistost teshka zhednost.

Kaj je zhloveku tedaj potrebno, de zhistost ohrani?

De on zhistost ohrani:

1) Dolshen je is serza profiti Boga, de naj ga zhiftiga ohrani s' svojo mogozhuo gnado. Jesus pravi: *Vsi ne umejo te besede (zhiftosti), ampak oni, kterim je dano.* Mat. 19. 11. Zhlovek ne vé, in ne ume koliko de je zhiftost lepa, in je ne ohrani, zhe mu Bog gnade ne daje; de bi mu pa on s' svojo gnado pomagal, naj gorezhe in stanovitno profi.

2) Dolshen je premishljevati rasodete refinize, fosebno pa smert, vezhnost in terplenje Jesufovo. Kdor premishljuje smert in vezhnost, je preprizhan, de je grosno nespametno savolj strohljiviga telefa svojo dusho pogubiti, in lohka satira nezhisto posheljenje. Kdor premishljuje bolezhine Jesufove, lohka premaguje telefne skušnjave. Sveti Avgustin je djal: *Kader sim po telefni slabosti skushan, perbeshim v' svete rane Jesufove.*

3) Strah boshji je zhloveku potreben, de on boshjo prizhnost povsod sposhtuje, in se boji kaj hudiga misliti al storiti. Najprosi, kakor je David profil Boga: *Prebodi s' svojim strahom moje meso.* Pl. 118. 120.

4) Sramoshljivost mu je potrebna, de se on savolj Boga sramuje hude ostudne rezhi misliti, in de svojimu slabimu telefonu perloshnosti ne da, kakor sveti Paul perporozha, rekozh: *Sledni smed vas naj vé svoje telo ohraniti v' svetosti in zhafti.* I. Tef. 4. 4.

5) Serzhnost mu je potrebna, de nadlesne skušnjavze odpravi, oni obupajo ga premagati, in ga potlej ne skushajo. Takó

ferzhni so bili Joshef, Sufana, sveta Nesha, sveti Tomash uzhenik, sveti Bernhard in drugi.

6) Varovati se mora, kolikor je mogozhe, karkoli napeljuje v' nezhistost, to je, nepotrebne radovidnosti in radovednosti, flabe prijasnosti s' drusim spolam, poslushanja ostudnih besed, obilnosti vina in jedi, nesramniga plesu, in kar je vezh taziga.

L j u b e s e n.

Kaj je ljubesen?

Ljubesen je foseben dar boshji, zhloveku vlita zhednost, s' ktero ljubimo Boga zhes vse, in blishniga kakor sebe savolj Boga.

Kakó je ljubesen do blishniga nevosfljivosti nasproti?

Ljubesen do blishniga je nevosfljivosti nasproti, ker nevosfljivost napravi shalost, ljubesen pa veselje savolj dobriga, ki ga blishni ima: nevosfljivost napravi veselje, ljubesen pa shalost savolj hudiga, ki ga blishni terpi: nevosfljivost preslene ljubesen, ljubesen pa preslene nevosfljivost. Sveti Paul pravi: *Ljubesen ni nevosfljiva: se nad krivizo ne veseli, ampak se veseli nad resnizo.* I. Kor. 13. 4-6.

Is zhésa se lohka vé, de kristijan resnizhno liubi svojiga blishniga?

Ve se lohka is tiga, zhe on svojimu blishnimu rad pomaga v' dobro bres vsiga svoji-

ga dobizhka, in zhe mu brani v' hudo le sato, ker je hudo blishnimu shkodljivo. Ve se tudi is tiga, zhe blishniga dushi in telefu pomaga kolikor je mogozhe, to pa savolj Boga. Sveti Paul to poterdi, rekozh: *Ljubesen je dobrotljiva, ne ishe kar je njeniga.* I. Kor. 13. 4-5.

Kaj je zhloveku treba, de blishnimu dobro hozhe in daje?

Skerbeti mora, de ljubi Boga in blishniga, in povishuje to ljubesen, ktera je ojsiro sapovedana. Premisli naj tudi, de, zhe je on blishnimu usmiljen, bo njegovo usmiljenje mozna proshnja per Bogu v' odpushtenje grehov. Sveti Peter pravi: *Pred vsimi rezhmi ljubite se vedno med seboj, ker ljubesen pokrije obilno shtevilo grehov.* I. 4. 8.

S m e r n o s t.

Kaj je smersnost, ki je shertju nasproti?

Smernost, ki je shertju nasproti, je zhednost, s' ktero kristijan premaguje napzhno posheljenje po obilni jedi in pijazhi.

Je smernost sapovedana in potrebna?

Smernost je sapovedana in potrebna. Bog daje jed in pijazho, de se zhlovek sdraviga in mozhniga ohrani in pridno dela, ne pa de bi svojimu shertju neumno siregel. Modri pravi: *Ne bodi per nobeni pojedni famogolten, in ne posheli vsaziga jedila.* Sir. 37. 32. Smernost je dushi in telefu potreb-

na, de se kristjan pokori savoljo svojih grehov, se loshej greha varuje, in se sdraviga ohrani. Modri pravi: *Pametnimu zhloveku je malo sadoſti.* Sir. 31. 22. Sopet pravi: *Shertje bolesen nakoplje, in poshreshnost klanje v' trebuhu napravi.* 37. 33. Kdor smerno shivi, lohka de ima sdravo duſho v' sdravim teleſu: velika frezha je to.

Kaj dobriga ſhe smernost perneſe?

Smernost ohrani premoſhenje, ſhertje ga pa ſapravlja. Pametni kristjan, kateri je potrebniga ſadovoljen, obſtane per majhnim premoſhenji, in ſe pravizhno shivi. Kdor je ſhertju podverſhen, mu je veliko premoſhenje premalo, ga ſapravlja, in ſi veliko uboſhtvo nakoplje. ſkuſhuja preprizha, de kdor pojedne ljubi, bo v' pomankanji. Pripr. 21. 17.

P o t e r p e ſ h l j i v o ſ t.

Kaj je poterpeſhljivoſt?

Poterpeſhljivoſt je zhednost, s' ktero kristjan nadloge in ſopernosti voljno preterpi, de boſhjo voljo ſpolnuje. Ravno ſato je kerſhanſka poterpeſhljivoſt hudobni jeſi naſproti, is ktere ſe zhlovek togoti nad nadlogami, in nad ſopernimi ljudmi, ker poterpeſhljivoſti nima.

Je poterpeſhljivoſt ſapovedana?

Poterpeſhljivoſt je ſapovedana. Bog po Modrim ſapové, rekožh: *Vſe, kar ſe tebi*

pergodi, sprejemaj; prenesi bolezhine, in v' svojim ponishevanji poterplenje imej. Sir. 2. 4. Poterpeshljivost je v' majhnih in velikih nadlogah potrebna, in sapovedana.

Kaj je loshej kristjanu, voljno preterpeti al se jesiti?

Kristjanu je veliko loshej voljno preterpeti, ko se jesiti; ker, zhe se jesi soper nadloge, in se brani terpeti, si huje terplenje nakoplje. Poterpeshljivost, ako je savolj Bogu, je kristjanu v' dobro saflushenje, mu pomanjshuje pokorjenje, ki ga je savolj svojih grehov vreden, mu milost in gnado sprofi per Bogu, in mu notrajni mir pernese; jesa pa ga huje sadolshuje per Bogu, mu mir serza odvsame de nepokojno shivi, huje nadržashi blishniga, si hujshi nadloge nakoplje, is notrajuiga nepokoja ne more prav moliti, in tudi ne Bogu flushiti. Kdor se brani terpeti, obilnishi terpi, febi in drusim je nadleshen, in dobriga saflushenja nima per Bogu. Prav je tedaj Modri govoril: *Gorje jim, ki so poterpeshljivost sgubili. Sir. 2. 16.*

Kaj je saflushno per Bogu, nadloge al poterpeshljivost?

Nadloge niso zhloveku v' saflushenje, ampak poterpeshljivost le je saflushna per Bogu. Kristjan si per Bogu saflushi po velikosti svoje poterpeshljivosti, ne pa velikosti svojih nadlog, ker nadloge bres poterplenja nizh ne saflushijo. Zhe kristjan bolj voljno in

ferzhno preterpi svoje nadloge savolj Boga, obilnisthi saflushenje in plazhilo ima. Blagor kristjanu, zhe sa svetim Paulam resnizhno rezhe: *Napolnjen sim s' ferzhnostjo, in imam filno veliko veselje v' vsej svoji nadlogi.* II. Kor. 7. 4. Kdor voljno preterpi, je delnimu rasbojniku podoben; kateri je per Kristusu umerl na krishu, in milost nashel, ker je v' Jesusa veroval, in svoje bolezhine voljno preterpel: kdor pa svojih nadlog ne preterpi voljno, je levimu rasbojniku podoben, kateri je sraven krishaniga Jesusa umerl na krishu, in pogubljen bil. Oba sta veliko terpela, in na krishu umerla, pa obeh frezha ni bila enaka.

Kakshin bodi kristjan, ko ga nadloge in sopernosti sadevajo?

Naj bo, kakor bo sdaj rezhen:

1) V' delih in opravkih svojiga stanu in flushbe, naj bo poterpeshljiv, in de je, naj pomni, de je Bog zhloveka obsodil k' delu in k' terplenju. *V' potu svojiga obrasa bosh kruh jedel, dokler se v' perst ne povernesh.* I. Mojs. 3. 19. Poterplenje je zhloveku tedaj potrebno, de boshjo voljo spolnuje, in de saflushi per Bogu; zhe ne, sashonj terpi.

2) Zhe se mu kriviza dela na premoshenji, mu je perpusheno pravizhno se braniti, in svoje varovati, ne pa krivizhno se jesiti, al krivizhniga kleti, al mu hudo vofhiti. Zhe ga Bog s' kako nefrezho obishe, naj voljno preterpi, ker je pokorjenja vreden in potre-

ben. Lohka voljno terpi vse shkode, zhe se smerti spomni, ktera ga bo odlozhila od vsiga. Zhe bo v' sadnji uri manj al vezh premogel, kaj mu bo mar sato? Naj tedaj misli in rezhe kar je rekel poterpeshljivi Job: *Nizh nisim na svet pernesil, in nizh s'njega ne ponesem: kakor je Gospodu dopadlo, tako se je sgodilo.* 1.21:

3) Zhe sboli, je prav, de si is bolesni pomaga, potrebno je pa, de je poterpeshljiv, zhe je ravno belesen huda in dolga. De bo pa poterpeshljiv, naj premishluje terplenje Jesufovo, svoje grehe in vezhnost. Bolesen je saflusheno pokorjenje savolj njegovih grehov, in milosiljivo obiskanje boshje, de se loshej sposna in boljsha, in sato mu je poterplenje potrebno. *Prenesi bolezhine, in v' svojim ponishevanji bodi poterpeshljiv.* Sir. 2. 4.

4) Zhe mu ljudje soper poshtenje govore, naj se ne raserdi. Zhe je resnizhno, kar ljudje hudiga pravijo soper njega, naj bo svojih grehov shalosten, naj popravi svoje slabo shivljenje, in naj jim odпусти, kateri mu soper govore. Zhe mu ljudje lashnjivo govore, naj misli, de ima veliko na vesti, kar ljudje ne vedo: naj ne posabi pravizhne sodbe boshje, per kateri bodo grehi rasodeti, in nedolshnost odkrita. Naj se ravna po krotkim Jesufu, nar svetejsim Gospodu, *kteri, ko je preklinjan bil, ni ktel, kuder je terpel, ni protil.* I. Petr. 2. 23.

5) Zhe je sanizhevan al preganjan savolj

debrih del, jih ne sme opustiti, in tudi ne jesiti se soper svoje krivizhne sopernike. Velika frezha je sa-nj, zhe poboshno shivi, hudo prejema sa dobro, in ostane stanovitno v' dobrim; ker je to snamnje, de je njegova poboshnost refnizhna. Jesuf je svojim ljubim uzhenzam djal: *Srezhni ste vi, kader vas bodo kleli in preganjali, in vse hudo soper vas lashnivo govorili savolj mene; veselite se, ker vashe plazhilo bo obilno v' nebefih.* Mat. 5. 11-12.

6) Zhe kako potrebno opravilo ima s' napuhnenim al prepirljivim zhlovekam, naj zhuje nad seboj, de ne sebi, ne unimu perlosnosti ne da jesiti se. Modri uzhi: *Ne prepiraj se s' bahazham, in ne nosi drevá v' njegovi ogenj.* Sir. 8. 4. Zhe se tiga ne veruje, bo velika jesa, prepir, ozhitanje, kletev in drugo hudo.

Kaj je kristjanu storiti, de bo ref poterpeshljiv, in hudobno jeso premaguje?

Naj profi Boga, de ga s' svojo gnado poterpeshljiviga stori; naj premishluje krotkost, terplenje in smert Jesufovo; terplenje devize Marije in drusih svetnikov. Preprižhan bodi, de je svet mesto terpenja, in de je zhlovek k' terpenju obsojen, kteriga terpenja je vreden in potreben. Zhe mu je blishni nadleshen in krivizhen, ne sme posabiti, de ima tudi on slabosti, ktere so poterpeshljivosti drusih ljudi potrebne: naj premisli svoje veliko sadolshenje per Bogu, in

veliko poterpeshljivost vfigamogozhniga in usmiljeniga Boga, kateri njega in druge poterpi, zhe ravno ni dolshen. Naj ne posabi, de je poterpeshljivost sapovedana in potrebna. *Poterpeshljivost vam je potrebna, de voljo boshjo storite, in oblubo (vezhuiga svelizhanja) dofeshete.* Hebr. 10. 36.

G o r e z h n o s t.

Kaj je gorezhnost, ki je lenobi nasproti?

Gorezhnost je zhednost po gnadi boshji zhloveku vlita, is ktere je dobriga vesel, po dobrim hrepeni in dobro stori, hudo sovrashi, in se ga varuje is ljubesni do Boga.

Je gorezhnost potrebna?

Gorezhnost je potrebna, de lenobo premagujemo, sa zhaft boshjo skerbimo in se svelizhamo. Jesus je rekel: *Pernesil sim ogenj na svet, in kaj hozhem, kakor de se uname.* Luk. 12. 49. Kdor ni gorezh, je len kristjan, ne ljubi Boga, ne skerbi sa njegovo zhaft, in ne bo svelizhan.

Is zhefa se vé, de ima kristjan gorezhnost?

Ve se lohka is tiga,

1) Zhe ima veselje nad boshjo besedo, de jo rad poslusha, in po nji shivi; zhe rad moli in profi Boga guade, rasvetlenja, poboshnosti in vfiga potrebniga; zhe veselo stori vse sapovedane dobre dela, in se skerbno varuje greha; zhe ima enako skerb in gorezhnost sa svojiga blishniga. Ljubi apostelj, sveti

Janes, je bil v' ljubesni vnet, in ga je slo veselilo, zhe so drugi slushili Bogu. On sam je djal: *Vishiga veselja nimam od tiga, zhe slishim, de moji otrozi po resnizi shive.* III. v. 4.

2) Zhe se rad pogovarja od Boga in boshjiga. Kar zhlovek ljubi, od tiga rad govori in poslusha, in jesik rasodeva misli, ktere v' serzu tizhe. Dva Jesusova uzhenza, ki sta od Jerusalema v' Emaus shla, nista mogla od drusiga govoriti, kakor od krishaniga Jesusa, ker sta ga perferzhno ljubila: drugi uzhenzi in prijatli Jesusovi so ravno tako radi govorili od njega, nebeshkiga uzhenika in usmiljeniga odreshenika. Vsi pravi in gorezhi slushabniki boshji radi govore od Boga, od Jesusa Kristusa in njegovih sgledov in nauk, ker imajo do vsiga tiga perferzhno veselje. Peter in Janes, sta Judovskim vishim, kteri so jima prepovedali od Jesusa govoriti, rekla: *Ne moremo, de bi ne govoriti, kar smo vidili in slishali.* Djan. Ap. 4. 20. Kristjan, ki rad ne govori od Boga in boshjiga, ampak rad govori od nizhemurnih, al slabih rezhi, je malo al nizh vreden slushabnik boshji.

3) Zhe rad moli. Gorezh kristjan gorezhe prosi Boga po Jesusu Kristusu, de si obilnisthi gorezhnost sprosi, ker ve, de gorezhnost je nebeshki ogenj njegovi nerodovitni naturi potreben, in je uslishan, ker sveti Avgushtin pravi: *Molitev pravizhnika je kljuzh nebeshki.* Leni kristjan malo in slabo moli, ker

ne hrepeni po pravizhnosti, in ostane v' lenobi in mersloti.

4) Zhe je dobrih del lazhen in delavin. Prava gorezhnost ni v' prasnih besedah al nerodovitnih sheljah, ampak se rasodeva s' dobrimi deli. Prava gorezhnost je ljubesen, in je ognju enaka, kateri ne pozhiva, ampak ho-zhe vse rezhi v' svojo naturo spreoberniti. Ravno taka je prava gorezhnost al ljubesen, de se s' dobrimi deli rasodeva. *Spolnovanje po-stave je ljubesen.* Riml. 13. 10.

5) Zhe sa svelizhanje blishniga resnizhno skerbi. Kristjan, ki ima pravo gorezhnost, slu-shi Bogu, in skerbi, de mu tudi drugi slu-shijo: sato si persadeva svojiga blishniga v' do-bro napeljati in ga odvrazhati od hudiga, de bi Bog moljen bil. Gorezhnost stori kristjana ob-zhutniga, de ga veseli vse dobro, kar nad bli-shnim vidi in hvali Boga, ki njegovim bratam in sestram pomaga. On je svetimu Paulu po-doben, kateri je Rimljanam pisal: *Sahvalim Boga sa vas vse po Jesusu Kristusu, ker se vasha vera po vsem svetu osnanuje.* Riml. 1. 8. Kristjan, ki ima pravo gorezhnost, je vsiga hudiga shalosten, in je preroku Jere-miju podoben, kateri je Judam djal: *Ako ne bofte Boga hvaliti, bo moja dusha jokala, in moje oko bo folsé tozhilo.* Jer. 13. 17.

Kaj je kristjanu storiti, de pravo gore-zhnost dobi in ohrani?

Boga mora pogosto in gorezhe profiti, de naj mu dobrotljivo daje, ohrani in povisbuje

to potrebno zhednost, is ktere se vse dobro is-haja. Pogosto naj premishljuje neskonzhno milost boshjo, de se vnema, in se gorezhiga ohranjuje. Sosebno naj premishljuje veliko ljubesen Jesufovo, is ktere je tolikanj sker-bel in terpel sa vsiga sveta svelizhanje. Ved-no naj nosi v' serzu Jesusa Kristusa, in naj se po njem ravna, de bo, takó rekozh, duh nje-goviga duha, de sa svetim Paulam resnizhno rezhe: *Shivim, ne pa jest, temuzh Kristus shivi v' meni.* Gal. 2. 20.

Zhednosti od Jesusa Kristusa sosebno perporozhene.

Ktere zhednosti so kristjanam od Jesusa Kristusa sosebno perporozhene?

'Te so:

- 1) Boshjiga kraljestva in njegove pravizhnosti iskati.
- 2) Sebe satajevati.
- 3) Svoj krish nositi.
- 4) Sa Kristusam hoditi.
- 5) Krotak in ponishen biti.
- 6) Sovrashnike ljubiti.

So te zhednosti le perporozhene, al tudi sapovedane?

Te zhednosti so sosebno perporozhene, in tudi sapovedane flehernimu kristjanu, ker zhe jih nima, svoje popazhene nature ne

krotí, in ne shiví po svetim evangeliju: savolj tiga bodo one kratko raslagane.

Boshjiga kraljestva in njegove pravizhnosti iskati.

Kaj se pravi, boshjiga kraljestva in njegove pravizhnosti iskati?

To pomeni po vsm dobrih hrepeneti, in vse dobro storiti, kar nam po milostljivi obljubi boshji saflushi boshje kraljestvo, de va-nj pridemo.

Kdo nam sapové boshjiga kraljestva in njegove pravize iskati?

Bog nam to sapové, ker nas je ravno sato uftvaril. Jesus ponovi to boshjo sapoved, rekozh: *Ishite narprej boshjiga kraljestva in njegove pravizhnosti. Mat. 6. 33.* Perva skerb fleherniga zhloveka bodi ta, de bomo frezhni vekomaj. Vsi poboshni ljudje so gorezhe iskali boshjiga kraljestva, in po njem filno hrepeneli. David je djal: *Moja dusha sheli in omedluje po Gospodovim prebivalshu. Srezhni so oni, kteri v' tvoji hishi, o Gospod, prebivajo; oni te bodo vekomaj hvalili. Pf. 83. 3-5.*

Kdo nam je kasal pravizhnost, po kteri se v' boshje kraljestvo pride?

Jesus Kristus nam jo je kasal s' sgledam in ukam. On je svojim uzhenzam in nam vsm rekel: *Jest sim pot, resniza in shivljenje. Nihzhe ne pride k' Ozhetu, kakor po meni.*

Jan. 14. 6. Jesuf je kasal ravno pot, po kateri se pride v' boshje kraljestvo; zhista refniza bres vse smote so njegovi sgledi in nauki, in kdor po drugi poti hodi, ne pride v' boshje kraljestvo, ker njegove pravizhnosti, to je, sapovedanih dobrih del nima. Jesuf je v' ubofitvu srejen, v' vednim terplenji bil, preganjanje je terpel savolj pravize, in na krishu umerl: she le potlej je zhashto vstal, in v' nebesa shel. Kasal nam je s' tim, de tudi mi pridemo v' njegovo kraljestvo, ako po njem shivimo. *Sgled nam je sapustil, (pravi sveti Peter) de po njegovih stopinjah hodimo. I. 2-21.*

Kaj nam brani boshjiga kraljestva in njegove pravizhnosti iskati?

Brani nam neumna ljubesen do sebe in do svetá. Sebe neumno ljubimo, svet imamo pred ozhmí, svojih dušnih potreb pa malo vemo, in nebes ne vidimo. Dobrote svetá so našim pozhutkam prijetne, dobrote boshjiga kraljestva pa so nam malo snane. To naš omami in flepi, de sa-se in sa svet prevezh skerbiamo, in boshjiga skoraj ne mislimo, boshjiga kraljestva in njegove pravizhnosti ne ishemo. David naš pravizhno svari, rekozh: *Zhlovekovi otrozi! kako dolgo bote she teshkiga serza? sakaj ljubite nizhemurnost, in ishete lashí? Pl. 4. 3.*

Kaj je tedaj storiti, de nebeshkiga kraljestva in njegove pravizhnosti ishemo?

Potrebno je gorezhe in stanovitno profiti

usmiljeniga Boga, de naš s' svojo mogočno gnado stori Jesusu, svojemu Sinu, podobne. Moramo pogosto premišljevati velike in vezhne dobrote boshjiga kraljestva, de vidne dobrote sdajnega shivljenja sanizhujemo. Moramo hiteti po dobrih delih, in skerbno shiveti po naukih Jesufovih.

Sebe satajevati.

Kaj je to, sebe satajevati?

To pomeni svoje hudo nagnjenje satirati, ne sheleti, ne storiti kar naša slaba natura hozhe, ampak kar Bog hozhe.

Ali ni prav shiveti po naturi?

Po naturi shiveti ni prav, ker je natura popazhena, in kdor po nji shivi, pojde v'vezhno pogubljenje. Sveto pismo pravi: *Pozhutki in misli zhlokoviga serza so k'hudimu nagnjene.* I. Mojs. 8. 21. Kakshin je zhlovek, ki po naturi shivi, sveti Paul pové, rékozh: *Dela mesa so snane, nagnjusnost, nesramnost, nezhistost, sovrashtva, sdrashbe, klubvanje, jese, boji, kregi, raspertja, pijanosti, poshreshnosti, in kar je vezh taziga.* Gal. 5. 19-21. De po naturi shiveti ni prav, preprizha, kar je sveti Paul od sebe djál: *Tarem svoje teló, in ga v'fushnost devam, de savershen ne bodem.* I. Kor. 9. 27.

V' kakshnih rezheh se mora zhlovek satajevati?

V' vsih rezheh, is kterih se lohka is-haja

greh. Zhe je kristjan od lakomnosti skufhan, zhe ga napuh sapeljati hozhe, zhe ga jesa shunta, zhe ga nezhistost skufha, zhe ga drugo hudo posheljenje hozhe smotiti, naj se bersh vstavi skufhnjavi, in svoji hudi volji nasproti stori, kakor mu Bog sapové: *Nikar po svojim posheljenji ne shivi, in odverni se od svoje (hude) volje.* Sir. 18. 20.

Je satajevanje samiga sebe slehernimu zloveku potrebno?

Vsim ljudem je potrebno, ker bres satajevanja in pokorjenja; al premagovanja ni sa nobeniga zloveka svelizhanja. *Jesuf je rekel: Kdor hozhe sa menoj priti, naj sataji sam sebe.* Mat. 16. 24. Vsak je dolshen hoditi sa *Jesufam* s' svetim shivljenjem, in ~~niti~~ ne hodi, in ne more hoditi sa njim, zhe sam sebe ne sataji.

1) Pravizhnim je satajevanje potrebno, de ne greshe, ker tudi pravizhni imajo hudo posheljenje, al nagnjenje do prepovedaniga, in zhe va-nj dovolijo, nedolshnost sgube. *Sveti Jakob pravi: Vsak je skufhan.* 1. 14. Vsak je skufhan od hudiga posheljenja, in vsak je dolshen premagovati se, de nedolshen ostane. *Sveti Paul, ki je bil s' gnado napolnjen, je ponishno in resnizhno djal: Vem, de v' meni ni dobriga. Zhutim drugo poslavo v' svojih udih, ktera me vjetiga dershi.* Riml. 7. 28-23.

2) Greshnikam je satajevanje potrebno, de se spreobernejo. Potrebnihi jim je ko

drusim, ker je posheljenje mozhnejshi v' njih savolj grehov, s' kterimi so svojo popazheni naturo huje spazhili; tudi sato, ker so jim lokka nedolshne rezhi sapeljive, ktere drusim ljudem niso. Greshniki morajo opustiti, kar jim je dalo perloshnost v' grehe, in neprenehama delati nasproti svojim slabostim, is kterih so shalili Boga. Zhe je greshnikam teshko in grenko se satajevati, ravno to preprizha, de so tiga grenkiga sdravila filno potrebni, de bodo greshne vesi al ljubesen do greha konzhal, in takó le bo *teló greha rasdjano*, kakor sveti Paul Rimljanam pishe. 6. 6.

3) Spreobernjenim je satajevanje potrebno, de pravizhnosti ne sgubé. Telefna bolezen pusha v' zhloveku slabost, ktera pomore, de se bolesen poverne, ako se zhlovek shkodljiviga ne varuje: ravno takó duszna bolesen pusha sa seboj ostanke in slabosti, ktere pomorejo v' padze, zhe se spreobernjen greshnik, skerbuo ne varuje, in nad svojim posheljenjem ne zhuje. Sveti Paul je bil refuizhno spreobernjen, pa se je vender vedno pokoril, in svoji volji nasproti delal. On sam prizhuje, rekozh: *Umiranje Jesusovo v' svojim telesu okoli nosim, de tudi shiveljenje Jesusovo v' mojim telesu ozhitno postane.* II. Kor. 4. 10. Umiral je on svoji volji po podobi terpezhiga Jesusa, de bi bil njemu podobno shivel.

Svoj krish nositi.

Kaj se pravi, svoj krish nositi?

To pomeni, da poterpeshljivo preterpimo vse krishe in vse nadloge, ki nam jih Bog poshilja.

Smo krishev vredni?

Vredni smo jih, ker smo gresniki. Sadoleshili smo se, in se vedno sadoleshujemo per Bogu s' svojimi grehi, in smo toraj pokorjenja vredni. Sveti evangelisti pravijo, da ko je bil Jezus oblojen v' smert, je svoj krish sprejel, in shel na hrib. Nedolshni Jezus ni bil krisha vreden, nesil je pa svoj krish, al bolji rezhi, nesil je nash krish, ker smo mi zhasne in vezhne smerti vredni. Mislimo moramo, kar je desni rasbojnik svojimu tovarshu rekel: *Mi dva s'zer po pravizi terpiva, ta pa ni nizh hudiya storil.* Resnizhno je, da ako bi bili oblojeni umreti na krishu, bi mogli rezhi, da po pravizi terpimo.

Ali so krishi nam zhlovekam potrebni?

Potrebni so,

1) Da s' svojim terplenjem sadoštujemo Bogu sa svoje grehe, kateri nas sadoleshujejo per njem. Kader nas krishi in nadloge sadevajo, rezimo s' poboshnim Tobijam: *Bog nas pokori savolj nashih grehov.* Tob. 13.5.

2) Da nam krishi in nadloge ogrenujejo dobrote sveta, nas lozhijo od ljubeshni do sivar, do katerih imamo neumno dopadenje,

in se loshej varujemo greha. Gorjé nam, ako bi mi nadlog ne terpeli, ker bi obilnišhi ljubili vidne stvari, in bi posabili, de smo namenjeni v' nebesa. Krishi in nadloge so nam, neumnim Adamovim otrokam usmiljena shiba in potrebno sdravilo, de se sveta navelizhamo, in nebeshkiga kraljestva ishemo. Sveti Paul pravi: *Smo po Gospodu svarjeni* (pokorjeni), *de ne bomo s' tim svetam* (s' ljudobniki) *pogubljeni*. I. Kor. 11.32.

3) De obilnišhi plazhilo prejmemo v' nebeshkim kraljestvu. Bog tudi pravizhnim poshilja nadloge, de bolji prihajajo, de se obilnišhi ozhishnjejo, in so sveteji. Sveto pismo pravi: *Isaak, Jakob, Mojseš, in vsi, kateri so dopadli Bogu, so mnoge nadloge v' svetobi prestali*. Jud. 8. 23. Sveti Peter je vernim pisal: *Nadloge so skušnja vaše vere veliko drashji od slata* (ktero se s' ognjem skušha) *snajdene, k' hvati in povishanja, in zhaſti, kader se bo Jezus Kristus rasedel*. I. 1. 7.

Kdaj so krishi in nadloge v' dušhni prid?

Krishi in nadloge so v' dušhni prid, zhe jih voljno preterpimo; zhe ne, terpimo saſtonj. Bog vé, de smo krishov vredui in potrebui, in ravno sato jih nam pošhilja našhi dušhi v' prid; so pa, zhe jih voljno preterpimo, Modri uzhi: *Varujte se godernjanja, ktero nizh ne pomaga*. Modr. 1. 11. Godernjanje in nevolja v' krishih, krishov ne polajſha, ampak saflushenje odvsame. Sveti

Avgušhtin pravi: *Zhe se branimo terpeti, in se vstavljamo Bogu, ne pomanjšamo krishav, ampak saflushenje, ker le poterpeshljivost v' terplenji, in pa terplenje Bogu dopade.*

Sa Kristusam hoditi.

Kaj pomeni, sa Kristusam hoditi?

Pomeni, po njegovih sgledih shiveti.

Smo dolshni po Kristusu shiveti?

Dolshni smo, ker je on vsiga sveta uzhenik, ki je prishel nam pot kasat, po kateri se gre v' nebefa. Po Kristusu se mi kristjani imenujemo, in bi bili tiga zhasitiga imena nevredni, ako bi ne shiveli po njem. Sveti Bernard pravi: *Kristjani se po Kristusu imenujemo; bodi tedaj nashe shivljenje po svetosti tiga svetiga imena.*

Al bomo svelizhani, zhe ne shivimo po Kristusu?

Ne bomo svelizhani, ako po Kristusu ne shivimo, ker ni pravizhnosti v' nas, zhe svojiga shivljenja ne ravnamo po njem. Sveti Paul pravi: *Ktere je Bog prevedil, (de bodo svelizhani) jih je tudi pred odlozhit, de bi podobni njegoviga Sinu enaki postali.* Riml. 8. 29. Kdor ni Kristusu podoben, ne bo prishel v' njegovo kraljestvo, ampak bo vershen v' vezhno pogubljenje.

Kaj nam je treba, de po Kristusu shivimo?

Treba je po Kristusu misliti, govoriti in delati.

Kaj je po Kristusu misliti?

Misliti moramo, de je prav, kar nam je on kasal s' svojim sgledam, al hvali, al sapovedal s' besedo. Preprizhani bodimo, de je uboshtvo in ponishevanje dobro, pokorslina potrebna, terplenje v' dobizhik, pokorjenje sapovedano. Potrebno je to misliti, ker se is tiga preprizhanja is-hajajo dobre dela: zhe pa tiga nisimo preprizhani, kako bomo po Kristusu shiveli? Ravno sa tiga volja sveti Paul sapové: *Te misli bodite, kakor Kristus. Fil. 2. 5.*

Kako je po Kristusu govoriti?

Po Kristusu govorimo, zhe so nashe besede po zhistim sapopadku, ki ga je on uzhlil od dobriga in hudiga; zhe serzhno govorimo po svetim evangeliju, de obsojujemo, kar sveti evangeli hvali, perporozha in sapoveduje. Sapovedano je to, hvaliti, obsoditi, svariti in uzhiti po Kristusovi volji; in toraj je sveti Peter djal: *Kdor govori, naj govori kakor besede boshje. I. 4. 11.*

Kakó je po Kristusu delati?

Po Kristusu delamo, zhe po njem shivimo. Vediti, in govoriti po volji Kristusovi, je potrebno; zhe pa kar vemo in govorimo ne

rasodevamo s' dobrimi deli, kaj pomaga? Vſak vé, de je Jeſuf uboſhno ſhivel in uboſhtvo hvalil, vender ni vſak poterpeſhljiv v' uboſhtvu. Vſak vé, de je Jeſuf preganjan bil ſa pravize voljo, in je blagor rekel tiſtim, ki po njegovo terpé, vender ni vſak poterpeſhljiv v' preganjanji, ampak veliko jih je, ki hudo ſa hudo vrazhujejo. Vſak vé, de je Jeſuf ſavolj greha umerl, de je greh konzhan, in pravizhnoſt goſpoduje; kdo ſe pa reſnizhno varuje greha, in pravizhno ſhivi? Ravno taki ſo, kakorſhne jih ſveti Paul popiſhe, rekozh: *Eni govoré, de Boga poſnajo, al s' deli ga tajé, ker ſo nagnjuſni, in k' nobenimu dobru delu perpravni.* Tit. 1. 16.

Krotak in ponishen biti.

Kdaj je kriſtjan krotak in ponishen?

Krotak in ponishen je kriſtjan, zhe je preprizhan de je nadlog vreden, in premaguje krivizhno jeso.

Ali je krotkoſt bres ponishnoſti?

Bres ponishnoſti ni prave krotkoſti, ker ponishnoſt rodi krotkoſt, is obeh pa poterpeſhljivoſt iſvira.

Kdo naſ je krotkoſt in ponishnoſt uzhil?

Jeſuf Kriſtuf naſ je ſ' ſgledam in beſedo uzhil: *Uzhite ſe od mene, ker jeſt ſim krotak, in is ſerza ponishen.* Mat. 11. 29. Veſ ſveti evangeli prizhuje, de je Jeſuf krotak

in ponishen bil s' nadleshnimi, s' nevednimi ljudmi, s' sovrashniki in s' vsimi, bodimo tudi mi po sgledu svojiga krotkiga in ponishniga uzhenika, Jesufa.

Ste tedaj krotkost in ponishnost potrebne?

Potrebne ste, ker bres njih bi bili togotni, sanizhvavzi in neufmiljeni. Kdor ni krotak, ni ponishen, ni poterpeshljiv, in ni Jesufu vfhezh. On je svaril Jakoba in Janesa, ki sta hotla, de bi ogenj nebeshki poshgal mesto, kteriga prebivavzi niso Jesufa sprejeli, rekozh: *Ne vesta kteriga duha sta.* Luk. 9. 55.

Ali ni nikoli perpusheno se jesiti?

Nad grehi in greshniki se jesiti kolikor je prav, de ni Bog rasshaljen, je pravizhno in dolshnost, krotkost in ponishnost pa ste smiraj potrebne. Jesuf, krotak in ponishen Gospod, je pregreshnike svaril, in tudi tempelj-nove sanizhvavze s' tepeshnizo isgual. Mar. 11. 15. Krotkost in ponishnost, ktere Jesuf sapové, niste mersla poterpeshljivo al nemarnost, ampak ste zhednosti s' ljubesnijo in modrosijo sdrushene, ktere krishjanu branite se jesiti hudobno, in ga uzhite pravizhno ravnati s' greshtniki, de se boshje rasshaljenje odvrazha.

Sovrashnike ljubiti.

Sakaj smo dolshni sovrashnike ljubiti?

Dolshni smo sovrashnike ljubiti,

1) Ker Jezus to sapové, rekozh: *Ljubite svoje neprijatelje, in dobro storite tistim, kateri vas sovrašajo: in molite sa-nje, kateri vas preganjajo. Mat. 5. 44.* Jezus sapoveduje s' besedo, in s' sgledam sovrašnike ljubiti, in tudi sapoveduje rodovitno ljubesen, ker ljubesen ni prava, zhe se s' deli ne rasedeva.

2) Ker so našli sovrašniki, ravno kakor mi, po boshji podobi stvarjeni, otrozi boshji, od Jesufa odrešeni, in namenjeni v' nebesko kraljestvo. Vsi smo bratje in sestre, in zhe sovrašnikov ne ljubimo, svojih bratov in sester ne ljubimo. Prerok Malahija pravi: *Nimamo vsi le eniga Ozheta? nas ni le en Bog svaril? 2. 10.*

3) De odpushtenje svojih grehov dofeshe-mo. Kristus nas to v' ozhenastu uzhi, in po njegovi sapovedi prosimo: *Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpushamo svojim sovrašnikom.* On je tudi v' priliki povedal, de je gospod ukasal dolžniga hlapza v' je-zho vrezhi, ker svojimu soflashabniku ni hotel odpustiti; in je potlej rekel: *Ravno takó bo tudi moj nebeski Ozhe vam storil, ako ne bote odpustili vsakteri svojimu bratu is svojih serz. Mat. 18. 25-35.*

4) De bodo naše dobre dela Bogu dopadljive. Kdor svojiga blishniga sovrašni, Boga ne ljubi, ker mu je nepokoren; blishniga tudi ne ljubi, in so vse njegove dela sationj. Kristus pravi: *Kader svoj dar k' altarju pernešesk, in se tam spomniš, de*

tvoj brat kaj soper tebe ima, pusti ondi svoj dar, in pojdi popred se spraviti s' svojimi bratami, in potlej pridi, in daruj svoj dar. Mat. 5. 23.

5) De nebeskihga Ozheta posnemamo. Bog nas je ljubil, ko smo bili njegoviga ferda vredni, in nam sdaj dobro sa hudo vrazhuje; dobrotljiv je on pravizhnim in tudi hudobnim; podobni njemu bodimo in bomo, ako ljubimo sovrashnike. Jesus pravi: *Ljubite svoje neprijatelje, de bote otrozi svojiga Ozheta, kateri je v' nebesih, kateri deshuje na hude in dobre. Mat. 5. 44-45.*

6) De svoje sovrashnike v' prijatelje sprebernemo. Zhe ljubimo nje, in jim dobro storimo, kateri nas sovrashijo in preganjajo, bodo od nashe dobrote omezheni, in jih bo peklo, de so nas sovrashili al preganjali. *Ako bo tvoj sovrashnik lazhen, nasti ga; ako bo shejin, daj mu piti, sakaj tako bosh shargavzo na njegovo glavo spravljaj, in Gospod bo tebi povernil. Prip. 25. 21-22.*

Kaj je misliti in storiti de perloshnosti ne damo v' sovrashtvo, in loshej odpustimo svojim sopernikom?

De to dofeshemo,

1) Moramo svojiga blishniga po kerstianski ljubeshni pravizhno soditi. Kdor je rasshavljen, naj premisli: Kaj sim pa jest svojimu blishnimu hudiga storil al govoril? Nashe bo morde, de je on krivizhnishki bil kakor blishni; ponishal se bo, in rad odpustil.

2) Varovati se moramo, da hudiga hitro ne verjamemo. Kdor je prenačliga ferza al premajhne ljubeshni do blishniga, rad misli hudo soper blishniga, zhe ravno mu ni nizh hudiga storil, in si ismishljeje sopernike, kterih ni. Refnizhno je to : *Veliko je slagani-ga*. Potrebno je tedaj : *Ne verjeti vsaki be-fedi*. Sir. 19. 15-16. Kdor ljubi blishniga savolj Boga, raji misli dobro kakor hudo, zhe je mogozhe. *Ljubeshen ne misli hudiga*. I. Kor. 13. 5.

3) Zhe je refnizhno, da je nash blishni hudo storil al govoril soper nas, isgovorimo ga po mozhi, da tiga morde ni mislil, da je po nefrezhi al is nevednosti bilo. Jesus nas to uzhi, ko je sa svoje hude sovrashnike profil, rekozh : *Ozhe ! odpusti jim ; ker ne vedo, kaj delajo*. Luk. 23. 34.

4) Premisliti moramo, da so nam nashhi sovrashniki v' dobizhik, ker se po njih bodezhim govorjenji loshej sposnamo, in se po njih nadleshnosti loshej pokorimo, in sadosu-jemo Bogu. Velikokrat se godi, da nam nashhi prijatli lashnivo govore, kakor vedo, da nam je vshezh ; soperniki pa refnizhno, ker oni nashhe slabosti vidijo : Kdor refnizo ljubi, jemlje uk, bodi si od koder hozhe. Sveti Paul pravi : *Vemo, da jim, kteri Boga ljubijo, vse k' dobrinu tekne*. Riml. 8. 28.

Od osmih svelizhanskih zhednost.

Ktere so svelizhanske zhednosti?

Te so :

- 1) Blagor ubogim v' duhu! njih je nebesko kraljestvo.
- 2) Blagor krotkim! oni bodo semljo posedli.
- 3) Blagor shaloftnim! oni bodo oveseljeni.
- 4) Blagor lazhnim in shejnim pravize! oni bodo nasiteni.
- 5) Blagor milostljivim! oni bodo milost dosegli.
- 6) Blagor ferza zhistim! oni bodo Boga gledali.
- 7) Blagor mirnim! oni bodo otrozi boshji imenovani.
- 8) Blagor jim! kateri so sa pravize voljo preganjani; njih je nebesko kraljestvo.

Sakaj se te zhednosti svelizhanske imenujejo?

Svelizhanske zhednosti se imenujejo sato, ker so potrebne v' svelizhanje, in ker je Jesus rekel, blagor tistim, kateri jih imajo.

So tedaj te zhednosti slehernimu zhlovku potrebne v' svelizhanje?

Refnizhno de so one vsakimu potrebne

v' svelizhanje, ker bres njih ni keršhanske pravizhnosti po Jesusu sapovedane.

So vse te zhednosti vsakimu potrebne v' svelizhanje?

Potrebne so vse, in kdor vsih nima, ni pravizhen, ker ni po vfi sveti volji Jesusovi.

Kje, in kdaj je Jesus to uzhil?

Uzhił je to Jesus na visoki gori na Galilejskim she v' sazhetku osnanovanja svetiga evangelija.

Ali one veliko naukov sapopadejo?

One sapopadejo vfo keršhansko pravizhnost, to je, vef sveti evangeli, in je toraj njih raslaganje potrebno, de se Jesusova volja osnani. Potrebno je tudi profiti Boga gnade, po kateri je um rasvetljen in volja nagnjena, ker slaba natura ne rasume in ne flori, zhe pomozhi gnade nima.

1) Blagor ubogim v' duhu! njih je nebesko kraljestvo.

Kaj je uboshtvo duha?

Uboshtvo duha je preprizhanje svoje nesmoshnosti in nevrednosti, is ktere krisijan svoje hvale ne ishe, se ponishuje per Bogu, in ga gorezhe profi gnade.

Ali je to potrebno?

Potrebno je to, in ravno sa tiga voljo je to pervi smed svelizhanskih zhednost. Kdor

jo ima, pojde v'nebeshko kraljestvo; kdor je nima, ne more priti v'nebeshko kraljestvo.

Kteri so ubogi v' duhu, kterim je nebeshko kraljestvo obljubljen?

Oni so,

1) Kteri so resnizhno ponishni, sebe sanizhujejo, sanizhvanje hudobneshov voljno preterpé, se s'nobeno rezhjo ne hvalijo, v'svojo mozh ne upajo, ampak v'pomozh gnade boshje. Nar potrebnishi je to, sakaj, kdor ni ponishen, misli de je kaj, ni ubog v' duhu, in ne pride v'nebeshko kraljestvo, ampak bo obfojen. *Sledni, kteri se ponishuje, bo povishan; in kteri se povishuje, bo ponishan.* Luk. 14. 11.

2) Ubogi v' duhu so oni, kteri so preprizhani, de so popazhene nature, in nesmoshne volje kaj dobriga storiti is svoje mozh; in de so hudiga rodovitni, ako jim Bog svoje gnade ne daje. Ker so pa oni tiga preprizhani, sdihujejo pod silno tesho mnogih skushnjav, in shelé refhenja, zhujejo nad sapeljivostjo svojiga hudiga posheljenja, in sa ponishnim Davidam is serza profijo: *O Gospod! refhi mojo dusho.* Pf. 114. 4.

3) Ubogi v' duhu so oni, kteri vedno fkerbé pravizhuishi prihajati per Bogu, in vender v' vednim boshjim strahu shivé. Kdor je sapovedanih dobrih del prasen, in se ne boji, ni ubog v' duhu, ampak slep v' duhu. Kdor si vedno persadene po volji boshji shiveti, vse sapovedi po mozhi spolnuje, in se smiraj

boji, de bi ne bil nevreden flushabnik boshji, on je ubog v' duhu, in bo prishel v' nebeshko kraljestvo. Nedolshni Job, prerok David, Jesufovi aposteljui, in vfi pravi flushabniki boshji so vedno fkerbeli obogateti per Bogu, in so v' vednim strahu shiveli. Modri pravi: *Kdor je bres strahu, ne more biti pravi-zhen.* Sir. I. 28.

4) Ubogi v' duhu so oni, ki svoje hvale ne ishejo. Kdor je refnizhno ponishen, se ne hvali s' nobeno rezhjo, in svoje hvale ne ishe; kar ozhitniga dobriga stori, stori Bogu v' hvalo, in blishuimu v' sgled, de oni tudi hvalijo Boga s' poboshnim shivljenjem: boji se svoje hvale, ker vé, de hvala je dopadljiv strup, ki povishuje napuh, in popazhi saflushenje dobrih del. Jësuf je uzhil boshje hvale iskati, svoje pa nikoli, rekozh: *Jest Ozheta svojiga zhastim; svoje hvale pa ne ishem.* Jan. 8. 49. 50.

5) Ubogi v' duhu so oni, kateri svojiga bogastva ne ljubijo. Bogastvo ne obsodi zhloveka, ampak neumna ljubesen do bogastva je greslhna. Abraham je filno bogat, in kraljem sveta permerjen bil, pa ni svojiga bogastva neumno ljubil, in je svelizhan. Lazar je bil ubog, pa ga ni uboshtvo svelizhalo, ampak poterplenje. Ubogi Lazar je umerl, *in so ga angelji nestli v' narozhje Abrahama.* Luk. 16. 22. Oba sta svelizhana, bogati Abraham, ki ni svojiga bogastva neumno ljubil, in ubogi Lazar, ki je v' svojim uboshtvu poterpeshljiv bil. Bogatin, ki ni svojiga bogastva neumno

vesel, ampak ga obrazha potrebnimu blishnimu v' pomozh, in je perpravljen raji sgubiti vse kakor greshti, on je ubog v' duhu, in bo obljubljeno plazhilo prejel.

6) Ubogi v' duhu so oni, ki so ubogi v' premoshenji, in pa tudi svojiga uboshtva sadovoljni. Uboshtvo samo nikogar ne svelizha, ampak poterpeshljivost je ubogimu v' saflushenje. Kaj uboshtvo pomaga tistim, kateri so svojiga terplenja nevoljni, in lakomne shelje imajo? Nepoterpeshljivi in lakomuiki ubogi so ubogi v' premoshenji, bogati pa v' duhu al' v' sheljah, in bres vsiga saflushenja terpé. Kdor je po Jesufovím sgledu in nauku ubog v' duhu, je tudi po njegovo svojiga uboshtva sadovoljen, ker je preprizhan, de ga uboshtvo v' dushni prid pokori, ga varuje v' mnoge grehe, in de varnishi hodi po poti svelizhanja. Kdor to misli, je resnizhno ubog v' duhu, in mu Bog po Davidu oblubi: *Poterpeshljivost ubogiga ne bo posabljena.* Pl. 9. 19.

7) Ubogi v' duhu so oni, kateri niso blishniga frezhi nevoshljivi, ampak pravizhno veseli savolj nje. Lakomnost obroduje nevoshljivost, nevoshljivost pa shalost in grisenje sa volj blishniga frezhe, in to kashe, de je ferze hudabno. Ubogi, ki misli bogate frezhne, in sebe nefrezhniga, ni ubog v' duhu, in dobriga plazhila ne bo prejel, ker je gotovo, de on neumno ljubi svet, in njegove dobrote nepermerjeno zeni. Kdor je ubog v' duhu, moli boshjo modrost, in se ji podvershe; po-

koren in hvaleshen je Bogu, *kteri je* (ljudi) *po svoji mnogoteri modrosti raslozhl.* Sir. 33. 11.

Kaj je kristjanu misliti, de bo ubog v' duhu?

De bo ubog v' duhu, kakor Kristus sapové, naj njega, kralja nebes in semlje, premisli, kteri, de si vsiga gospodar, je ubog bil. On sam je djal: *Lesize imajo jame, in ptize gnesda: sin zhlovekov pa nima kam svoje glave nasloniti.* Luk. 9. 58. Naj premisli, de bo lashej svelizhan v' uboshtvu, kakor v' bogastvu: in tudi de bo kmalo umerl, in kaj mu bo bogastvo pomagalo, al uboshtvo shkodvalo?

Kakshno plazhilo bodo ubogi v' duhu pre-jeli?

Jesuf odgovori: *Njih je nebeshko kraljestvo.* Ubogi v' duhu, kteri so resnizhno ponishni, svoje hvale ne ishejo, gorezhe profijo Boga gnade, raji sgubé vse, kakor rasshaliti Boga, posemeljsko sanizhujejo, in so poterpeshljivi, bodo v' nebeshko kraljestvo preneseni, kjer bodo vezhno bogastvo vshivali.

2) Blagor krotkim! oni bodo semlje posedli.

Kaj je krotkost?

Krotkost je zhednost, is ktere premagujemo hudobno jeso, nevoljo, in vse, kar ferzu pokoj odvysame.

Je krotkost potrebna zhednost?

Krotkost je potrebna zhednost, de pokojno shivimo, in nesmoteno Bogu flushimo. Modri pravi: *Nar huji rana je serza shalost. Vsaka rana se loshej terpi, kot serza rana.* Sir. 25. 17-18. Zhe je zhlovek togotniga serza, ima smiraj smiraj perloshnost jesiti se, in prepirati se s' blishnim, in toraj je njegovo shivljenje nepokojno in grenko.

Kteri so krotki po Jesusovi volji?

Krotki po Jesusovi volji so oni,

1) Kteri premagujejo hudobno jeso. Jesa rasdrashi serze, in stori vsiga zhloveka nepokojniga, de on nespametno misli, govori, in se vede, kakor bi bil po mozni pijazhi omamljen. Ravno sato je sapovedano: *Sapustite jeso, nevoljo, hudodelnost, in oblezite usmiljenje, ponishnost in poterpeshljivost.* Kolof. 3. 8-12. Potrebno je to, ker *zhlovekova jesa ne dela pravize boshje.* Jak. 1. 20. Zhlovek, po hudobni jesi rasdrashen, ne vé kaj je praviza, shali Boga in blishniga. Kdor je krotak, gospoduje svoje misli, modro rasfodi sleherno rezh, in je lepa podoba svojiga persanefljiviga Boga.

2) Krotki so oni, kteri so Bogu in oblastnikam savolj njega pokorni. Lepa in potrebna krotkost je to, de se kristjan popolnoma podvershe Bogu, de je duhovski in deshel-fki oblasti pokoren, ker ta krotkost mu daje pokojno shiveti, in frezhno umreti. Kdor nevoljno stori, kar mu sapovedi ukashejo al

godernja soper oblastnike, al se jesi, al se jim vstavlja, krotkosti uima, in nepokojno shi-vi. Krotki so radi vsaki pravizhni sapovedi pokorni, so Bogu in ljudem ljubi, in Bog jim sosebne gnade daje. *Gospod bo krotkim svojo gnado dajal.* Prip. 3. 34.

3) Krotki so tisti, kateri so boshjim nared-bam pokorni. Verni kristjan, ki je resnizhno krotak, se daje voditi po volji boshji, ker terdno veruje, de je Bog vsigaveden, vsigamogozhen in usmiljen. Terdno veruje, de je vse podversheno Bogu, de je vse pod njegovo vsigamogozhno oblastjo: upa tudi, de Bog, usmiljeni Ozhe, vse rezhi obrazha v'svelizhanje svojih stvar, in de jih sapustil ne bo; is vere in upanja je rad pokoren Bogu v' frezhi in nesrezhi, v' sdravji in bolesni, v' zhasti in preganjanji, ker vé, de Bog je majhne in velike stvaril, in de sa vse enako fkerbi, in de *nikar vrabez ne pade na sem-ljo bres volje Ozheta nebeshkiga.* Mat. 10.29.

4) Krotki so tisti, kateri se varujejo svojiga blishniga krivizhno shaliti. Veliko ljudi je na svetu, in vsak ima svoje slabosti; kdor ni krotak, ima vedne perloshnosti serditi se v' blishniga; blishen pa, ko je rasshaljen, hudo sa hudo vrazhuje, in tako eden drusiga drashijo, in jesa se vedno ponavlja. Kdor je po Jesufovim nauku krotak, je poterpeshljiv s' blishnim, ne misli, ne govori, in ne stori hudiga, ampak boljshati sheli svojiga blishniga. Kdor je po Jesufovi volji krotak, je grehov shalosten, moli sa gresnike, prejeto

rasshaljenje rad odpušha, in ima velik mir in pokoj. Krotki kristjani so pokojniga serza v' sredi nepokojnih ljudi, velizih nadlog in nesrezn, in so Jesusu podobni, kateri je v'sredi rasdrashenih valov v' zholnu mirno spal. Mat. 8. 24.

5) Krotki so tisti, kateri so poterpeshljivi v' nadlogah. Nadloge, to je, bolesen, lakota, vojska, preganjanje in vse drugo tako, je shiba v' boshji roki, s' ktero nas, svoje sadolshene otroke tēpe, in kdor je krotak, se saflusheniga pokorjenja ne brani, ampak shibo kushuje; s' ktero ga Bog terpinzhi, in is serza rezhe; kar Jesus uzhi: *Sgodi se tvoja volja, kakor v' nebesih, takó na semlji.*

Kaj je kristjanu storiti, de bo krotak, kakor mu Jesus sapové?

Kristjan, de bo ref krotak, poterpeshljiv in miren, bodi shive vere poln v' vfigamogozhniga, milostljiviga in vfigavedniga Boga, ker on obrazha vse rezhi v' njegovo svelizhanje. Ravno takó naj terdno upa v' Boga, svojiga usmiljeniga Ozheta, in naj se popolnoma sanasha v' njegovo neskonzhno milost. Is vfiga svojiga serza naj ljubi ljubesniviga Boga, in njegova dusha naj bo pokojna pod brambo svojiga vfigamogozhniga Ozheta. Kristjan, de je refnizhno krotak, naj premishluje krotko jagnje boshje, Jesusa Kristusa, de se ravna po njem, ker je to njegova sapoved: *Uzhite se od mene, ker jest sim krotak, in is serza ponishen.* Mat. 11. 29.

Kakšhno plazhilo bodo krotki dosegli?

Krotki, pravi Kristuf, *bodo semljo posedli*; ne semlje po kateri hodimo, ampak nebeshko kraljestvo. Krotki ljudje pokojno shivé na semlji, ker imajo mirno serze, in jih drugi ljubijo. Krotki kristjani bodo she frezhnishi, ker po smerti pojdejo v' vezhni pokoj.

3) Blagor shaloftnim! oni bodo oveseljeni.

Je vsak shaloftin kristjan Jesusu vshezh?

Vsak shaloftin kristjan ni Jesusu vshezh, ampak le zhe je po njegovi volji shaloften. Shaloft in veselje sta Bogu vshezh, al pa soperna po dobrim al hudim namenu is kteriga sta.

Zhe smo veseli savolj dobriga, in nas veseli, kar dopade Bogu, je nashe veselje dobro, pravizhno in sveto. Sveti Paul pravi: *Veselite se vselej v' Gospodu; she rezhem: veselite se.* Filip. 4.4. Zhe je nashe veselje is hudiga posheljenja soper sapovedi, je hudo in greslhno. Hudobno veselím Jesus rezhe: *Gorjé vam, ker bote shalovali in jokali.* Luk. 6. 25.

Zhe smo shaloftni, premislímo, sakaj de smo shaloftni, ker ni vsaka shaloft dobra, in ni vsm shaloftnim blagor rezheno. Eni so shaloftni, ker ne morejo dosezhi al storiti, kar hudobno shelé; eni so shaloftni, ker jim nadloge branijo dobrote sveta po svojih slabih sheljah vshivati. Shaloft tih je is neumne ljubeshni do sebe, in je is enakiga hudiga

isvira, kakor rasujsdano veselje hudobneshev; pokorjenja tedaj, ne hvale vredna. Judje v' puhavi so milo jokali, ker niso mesa imeli, in so bili ojstro pokorjeni (IV. Mojs. 11. 10.); njim enaki so kristjani, ki shalujejo soper voljo boshjo, in ne shalujejo po volji uzhenika Jesufa.

Kteri so tedaj po Jesusovi volj shalostni?

Shalostni po volji Jesusovi so,

1) Kteri obshalujejo svojo spazhnošt. Vsak kristjan vé, de se je natura spazhila v' Adamu, de je ona isvir vfiga hudiga, in de strup ponuja v' podobi dobriga. Vsak kristjan vé tó, pa tiga ni vsak kristjan shalosten, temuzh le tisti, kteri so Jesusoviga duha deleshni. Jesus je bolnimu zhloveshtvu svetlobo in sdravila pernefil, de ljudje vedó svojo bolesen, in jo odpravijo. On je hotel is grenkiga kelha piti, in ga nam ponuja, de pijemo is njega vsi, in se osdravimo. Kdor je svoje spazhnošti preprizhan in shalosten, mu je pokoren, de se osdravi, in sdraviga ohrani. Blagor vsm, ki Jesufa posluslhajo, ker, *zhe so njegovi tovarshi v' terplenji, bodo tudi v' poveshljenji.* II. Kor. 1. 7.

2) Kteri so shalostni sapeljivih skuflnjav, ktere se is-hajajo is popazhene nature. Oni vedó, de je zhloveshka natura popazhena, sato zhujejo nad seboj, so shalostni vsih sapeljivih skuflnjav, in jih vshivo pezhe, de jih ne samorejo pokonzhati. Dobri kristjani

so filno shalofni, ker vseh skušnjav ne poznajo, ki jih imajo v' potrebnih opravkih svojiga stanu, in tudi v' boshji flushbi. Shalofni so, de so skufhani, kader se skušnjav varujejo, in de padejo v' nje, ko se hozhejo drusih ogibati. Vedo, de skušnjave ne pogubé zhloveka, ki va-nje ne pervoli, vedó pa tudi, de so skušnjave slabi naturi vshezh, ne shalujejo ker so sami soper sebe rasdeljeni, in toraj jokaje profijo Boga: *Peklenške teshave so me sadevale. Jest sim v' nadlogo in shalost prishel; in sim klizal: O Gospod! refhi mojo dusho.* Pf. 114. 3-4.

3) Kteri vse svoje grehe obshalujejo. Greh je nefrezha, memo ktere so vse druge nefrezhe nizh, ker greh sanizhuje boshjo svetost, vfigamogozhnost, pravizo, milost, in druge boshje lastnosti; greh je tudi zhlovekovi dushi v' veliko shkodo. Vsak krisijan vé, de je to ref, vsak ga vender ne sovrashi, in ga ni shalosten. Kdor je po Jesufovi volji shalosten, obshaluje vse grehe, velike in majhne, in filno pezhenje zhuti, de je v' svojiga usmiljeniga Boga hudoben bil, in nekoliko vsaj posnema Davida, kteri je refnizhno djal: *Zel dan shalosten okoli hodim. Silno sim slab in ponishen, rujovem is bolezhine svojiga ferza.* 37.7-9.

4) Kteri so blishniga grehov shalofni. Kdor ni blishniga grehov shalosten, tudi svojih grehov ni shalosten, ker grehi vseh ljudi shalijo in sanizhujejo Boga, stvarnika in gosпода vseh. Kdor ljubi Boga in blishniga,

shaluje nad vsemi grehi, in jih pokonzhati sheli. David je djal: *Od gorezhe skerbi sin se fushil: ker so moji sovrasniki tvoje sapovedi posabili.* Pf. 118. 139. Jesus je nad terdovratnim Jerusalemam milo jokal v' snamnje svoje velike shalosti; in kdor je pravi kristjan, se po njem ravna.

Kaj je kristjanu storiti, de bo po Jesufovi volji shalosten?

Vsak kristjan bodi sdrushen s' Bogam in s' blisnim s' saveso ljubesni, takó bo mislil po Bogu, bo shalosten nad vsem, kar njega in blisniga sapeljivo skufha, in vfiga bo shalosten, kar shali Boga. Kdor ne ljubi Boga, sebe in blisniga ne ljubi, in vse njegove misli so popazhene; shalosten je telesniga ludiga, ne dusniga, savolj majhne posvetne nesrezhe milo joka, in se morde smeja grehu; pokoja nima, ko ga nadloge obishejo, in v' velizih grehih mirno shivi. Shalostnih ljudi je silno veliko na svetu, pa malo jih je shalostnih po Jesufovi volji.

Kakshno plazhilo bodo shalostni verni prejeti?

Jesus jim oblubi: *Oni bodo oveseljeni.* Kteri shalujejo po njegovi sveti volji, bodo oveseljeni tukaj s' sladnostjo gnade svetiga Duha, in po smerti bodo s' nebeskim veseljem napolnjeni. Greshnikovo veselje bo v' vezhno shalost spreobrnjeno: praviznih shalost bo v' vezhno veselje spreobrnjena.

Jesuf je per sadnji vezherji svojim uzhenzam rekel: *Resnizhno, resnizhno vam povem; de vi bote shalovali in se jokali, svet pa se bo veselil; vi bote shaloftni, al vasha shaloft bo v'veselje spreoburnjena.* Jan. 16.20.

4) Blagor lazhuim in shejuim pravize!
oni bodo nasiteni.

Kterim lazhnim in shejnim Jesus blagor rezhe?

Tistim, kateri so lazхни in shejni pravize, ki so sheljni in delavni vsih sapovedanih dobrih del.

Ali je lakota in sheja pravize, al dobrih del potrebna?

Lakota in sheja pravize je dushti potrebnihi, kakor lakota jedi telesu. Telo, ki lakote in sheje ne zhuti, je nevarno bolno, in she umira; dusha, ktera po dobrih delih ne hrepeni, je lena, mersla, in bliso pogubljenja. Vsak bodi dobrih del lazhen, in naj misli po Kristusu, kateri je svojim uzhenzam rekel: *Moja jed je, de storim voljo Ozheta, kateri me je poslal.* Jan. 4. 34.

Kteri so lazхни in shejni pravize?

Lazхни in shejni pravize so oni,

1) Kteri premagujejo lenobo. Lenoba al nerodovitnost sapovedanih dobrih del, je lakoti al sheji pravize nasproti. Lena dusha stori sfer nekoliko vidniga dobriga, pa ne prav, in tudi ne vsiga sapovedaniga dobriga.

Lena dusha, ki svete lakote nima, greshti s' opufho sapovedanih dobrih del, in greshti tudi v' opravljanji dobrih del, ker jih mlazhno in nesvesto opravlja. Kdor je vfiga sapovedaniga dobriga resnizhno lazhen, premaguje lenobo, s' polno voljo spolnuje vse sapovedi, in hiti rasti v' dobrim, de je zhedalje pravizhnishki, in zhedalje vezh saflushenja per Bogu ima. Sveti Paul vsm sapove: *Ne bodite leni v' skerbi; bodite gorezhi v' duhu; flushite Gospodu. Riml. 12. 11.*

2) Lazhni in shejni pravize so oni, kateri se greha in perloshnost v' greh skerbno varujejo. Kdor greshti, overshe pravizo in svetost; kdor pa ljubi greh, in kar napeljuje v' greh, je hudiga, ne dobriga lazhen. Veliki greh odvsame gnado boshjo, in konzha saflushenje dobrih del; mali greh pomanjshta gnado in svetost; in tako je vsak greh pravizi in svetosti nasproti. Kdor je lazhen in shejin pravize, se greha neisrezheni boji in varuje, de ostane v' gnadi in pravizhnosti per Bogu. Kdor se greha ne boji, je hudoben in nefrezhen, in mu bo gorje. *Gorje vam, vi hudobni, kateri ste sapovedi Narvishiga sapustili. Sir. 41. 11.*

3) Lazhni in shejni pravize so tisti, kateri imajo rasfvetljeno poboshnost. Rasfvetljena poboshnost, al bogoflushnost je is shive vere, is terdniga upanja, in is gorezhe ljubesni do Boga, in is tih boshjih zhednost se vse sapovedane dobre dela is-hajajo: kdor pa ni terden v' njih, prave poboshnosti nima. *V' Kri-*

jesusu Jesusu nikh ne velja ne obresa, ne neobresa; ampak vera, ktera po ljubesni dela. Gal. 5. 6.

4) Kteri si persadenejo po uzheniku Jesusu shiveti, tisti so lazhni in shejni pravize. Nihzhe ne samore Jesusove svetosti dosezhi, persadjati si pa je vsak dolshen, de ma bo podobnisthi. Kdor po Jesusu ne shivi, ni pravizhen, ampak nepravizhen, in je na poti pogubljenja, ker le na unajnim moli Jesusa, in je sovrashnik njegoviga krisha, ker svojiga hudiga posheljenja pokoriti in premagovati nozhe. Lashnivo poboshnih kristjanov je veliko: *Veliko jih je, kteri shive, kot sovrashniki krisha Kristusoviga, kterih konex je pogubljenje.* Filip. 3. 18-19.

5) Lazhni in shejni pravize so tisti, kteri sdihujejo po gnadi boshji, in jo skerbno obraunujejo. Zhlovek sam is svoje mozhi nikh dobriga, ampak le budo storiti samore; dobro stori, zhe mu Bog s' svojo gnado pomaga, in kdor gnade nima, je odsekani mladiki enak, dobriga sadu nesmoshen in nerodoviten. Jan. 15. 4. Ravno sato, kdor je pravize lazhen, prosi in sdihuje po gnadi boshji; ne prosi malo al mlazhno, ampak stanovitno in gorezhe, ker ve neisrezheni uboshtvo svoje dushe, in ker upa v' neskonzhno milost boshjo. Enak je zhloveku, kteri je o polnozhi k' svojimu prijatlu shel, in ga tako dolgo nadleshval, de je dosegel kar je profil. Luk. 11. Podoben je Davidu, kteri je is serza profil: *Gospod! pomagaj mi sa svoje milosti voljo.* Pf. 6. 5. Ras-

svetli moje ozhi, de v' smerti ne saspim. Ps. 12. 4. K' tebi stegujem svoje roke: moja dusha je ko fuha semlja pred teboj. Ps. 146. 6.

5) Lazhni in shejni pravize so tisti, kateri si smiraj persadevajo boljshi prihajati. Kdor ne fkerbi sveteje shiveti, bo gotovo flabeji, ker naturna slabost obroduje grehe, ako je sama sebi pufhena. Zhlovek je semlji podobn, ktera sama rodi nevredne seli, ternje in ofat, dobriga sadu pa ne rodi, ako je zhlovek ne obdeluje. Modri pravi: *Kdor je len v' svojih delih, je uniga brat, kateri svoje sapravlja. Prip. 18. 9.* Ravno tak je kristjan: zhe ni priden v' boshji flushbi, in nozhe perdobivati, sapravlja kar dobriga ima, opefha in odstopi od Boga. Kdor je pravize lazhen, je lakomniku enak, kteriga shelje niso nikoli fite; on smiraj sheli in sheli, in nikoli ne misli in ne pravi: *Sadosti imam.* Vlak kristjan bodi tedaj nauku svetiga Petra pokoren, kateri je djal: *Bratje, persadenite si, de s' dobrimi deli svoje poklizarje in isvoljenje uterdite: tako vam bo obilno dano, de pojdete v' vezhno kraljestvo Gospoda nashega, in svelizharja Jesusa Kristusa. Il. 1. 10-11.* Sveti Paul tudi perganja: *Hitite po boljshih darovih. I. Kor. 12-31.*

Kaj je kristjanu storiti, de bo pravize lazhen, in pravizhno shivel?

De to dofeshe, naj gozezhe prosi Boga sa gnado; naj fkerbi zhedalje bolj sposna-

vati vfigamogozhniga Boga, in usmiljeniga Odrëshenika Jesufa; naj vedno premaguje svoje hudo posheljenje; naj hiti rasti v' ljubesni; voljno naj preterpi vse krishe in nadloge; naj pogosto premislijuje nebesne dobre, in naj skerbi vso voljo boshjo spolnovati.

Kakshno plazhilo bodo prejeli tisti, kateri so lazhni in shejni pravize?

Jesuf odgovori, *Nafiteni bodo.* Nafiteni bodo s' pravizo, ktere so sheljni, to je, bodo obilne gnade prejemali, spolnovali voljo boshjo, obilno saflushenje imeli, in po smerti k' njemu, isviru pravize in svetosti shli.

5) Blagor milostljivim! oni bodo milost dosegli.

Kaj je milost?

Milost je zhednost, is ktere kristjan svojimu blishnimu v' dušnih in telesnih potrebah pomaga savolj Boga.

Is kakshniga isvira je milost?

Milost je is ljubesni do Boga in do blishniga. *Ljubesen je dobrotljiva. I.*

Kteri so milostljivi?

Milostljivi so,

1) Kteri svojiga blishniga is zhiste ljubesni uzhe in svaré. Ne le duhovni in deshelni oblastniki, porodniki in gospodarji morajo sa svelizhanje blishniga skerbeti, temuzh tudi drugi so dólshni, kolikor jim je mogozhe in

perlošno blishniga uzhati in svariti. Kdor je refnizhno usmiljen, uzhi in svari blishniga po njegovim stanu, po njegovih pregreskih, in njegovi potrebi skrivno al ozhitno, mehko al oistro, bersh al potlej po rasvetljeni modrosti, in is zhište ljubeshni, de se boljsha. Kdor je takó usmiljen, blishnimu in sebi pomaga: *Kdor gresnika verne od njegove krive poti, refhi njegovo dusho od (vezhne) smeri, in pokrije veliko shtevilo (svojih) grehov. Jak. 5. 20.* Dolshnost je svojiga potreb-niga blishniga uzhati in svariti, dolshnost je pa tudi poslushati nauk in svarjenje, ki ga po blishnim prejemamo. Kdor se svarjenju pod-vershe, in se boljsha, je svoji dushi milost-ljiv: zhe pa svarjenje sovrashi, je svoji du-shi neusmiljen. *Kdor ljubi svarjenje, ljubi modrost; kdor pa svarjenje sovrashi, je nespameten. Prip. 12. 1.*

2) Kteri sa shive in mertve molijo. Bog sa-pové moliti sa blishniga, in kdor je milost-ljiv, is serza rad profi Boga sa duhovne, de bi bili s' svetim Duham napolnjeni; sa deshel-ske oblasnike, de bi poboshno shivéli, modro in pravizhno vladali deshelo; sa svoje porod-nike, dobrotnike in prijatle, de bi jim Bog dobro povernil; sa pravizhne, de ostanejo stanovitni, in rastejo v' dobrim; sa gresnike, de se refnizhno spreobernejo; sa verne mert-ve, ki se v' vizah pokoré, de bi jih Bog is terplenja refhil, in v' svoje kraljestvo vsel. Kdor to stori, ima in kashe usmiljeno dusho, in spolnuje sapoved boshjo po svetim Jakobu

osnanjeno : *Molite eden sa drusiga , de bote ohranjeni. 5.16.*

3) Kteri blishnimu dober sgled dajejo. Kdor svojiga blishniga pohujsha , v' Boga greshi , in je svoje in svojiga blishniga dushe ubijaviz. Kdor se nad svojim blishnim pohujsha , dovoli v' ujegovo hudobijo , je sebi in njemu neusmiljen. Milosiljiv je on , kteri nikogar ne pohujsha , in se od nobeniga pohujshati ne pusti , in pa tudi blishnimu dober sgled daje , de mu s' svojim dobrim shivljenjem sveti , de ga serzhuiga stori v' boshji flushbi , de bi Bog hvaljen in blishni svelizhan bil. Sapovedano je to od Jesufa Kristufa : *Naj sveti vasha luzh (vashe shivljenje) ljudem v' prizho , de vashe dobre dela vidiyo , in zhasté Ozheta. Mat. 5.16.*

4) Kteri blishnimu v' telesnih potrebah pomagajo. Potrebno je blishnimu v' dushnih potrebah pomagati , pa tudi v' telesnih , kolikor je mogozhe. Sapoved boshja je to : *Ubogi bodo v' desheli tvojiga prebivanja. Sato ti sapovem , pomagaj jim. V. Mojs. 15. 11.* Kdor premore , je pa potrebnimu blishnimu neusmiljen , in svoje ushesa odverne od proshnje ubogiga , on tudi ne bo uslishan , ko bo profil Boga. *Prip. 21.13.* Kdor je po sapovedi boshji usmiljen , veselo daje potrebnim , ne savolj njih nadleshnosti , ampak savolj Boga ; in zhe potrebnim pomaga , ni shalosten , in jim ne ozhita , ker vé , de *veseliga darovarza Bog ljubi. I. Kor. 9.7.*

5) Kteri so s' vsemi usmiljeni. Kdor je po

Jesufovi volji milostljiv, ne sanizhuje ubogiga, ne rasnasha blishniga, ne sovrasni gresnika, odpushta sopernikam, isgovarja oblastnike, je usmiljen podloshnim, nevednim persanasha, in je s' vsemi, kakor sveti Paul sapove, rekozh: *Bodite med seboj dobrotljivi, usmiljeni, in sanefite eden drugu.* Efes. 4. 32.

Kaj je kristjanu storiti, de bo milostljiv?

De bo refnizhno milostljiv, kakor Jesus sapove, naj premisli nefkonzhno usmiljenje boshje s' nami nevrednimi gresniki, ki nam dobre darove daje, de si smo teshkiga pokorjenja vredni. Naj premisli veliko usmiljenje Jesufovo do nas vsih, de je on is sgolj milosti na svetu bil tri in trideset let, in na terdim krishu umerl, de bi mi pogubljeni ne bili, in de bi nas bil s' vsm dobrim napolnil. Milost je sosebni dar boshji, in naj si vsak persadene, de ga ima, de bo Bogu, usmiljenimu gospodu, podoben. Sveti Paul ga is serza vsm vernim vofhi, rekozh: *Bog poterpeshljivosti vam daj, de bote med seboj enemisti po Jesufu Kristusu.* Riml. 15. 5. Blagor vernim, zhe so eden s' drusim milostljivi po Jesufu Kristusu.

Kakshno plazhilo bodo milostljivi prejeli?

Veliko plazhilo bodo prejeli: *Oni bodo milost dosegli.* Zhlovekovo usmiljenje je majhuo, in zhlovekovi darovi so malo vredni,

vender, kdor je po svoji mozhi blishnimu uf-miljen savolj Boga, bo Bog njemu milostljiv. Bog bo milostljivim obilno povernil, milost bo-do nashli per njem.

6) Blagor serza zhistim! oui bodo Boga gledali.

Kdaj je kristjan zhistiga serza?

Kristjan je zhistiga serza, kader je bres veliziga greha, to je, kader misli in shivi po Bogu, in je v' njegovi gnadi.

Kteri so zhistiga serza?

Zhistiga serza so,

1) Kteri ljubijo sapovedi, in shivé po njih. Kdor spolnuje sapovedi is flushniga strahu, ima Judovsko pravizhnost, in je premalo pravizhen. Kdor ljubi sapovedi in pravizhnost savolj Boga, in is njegove ljubeshni po sapovedih shivi, je pravizhen in zhistiga serza. Prerok Jeremija je Bogu djal: *Tvoja beseda je meni k' veselju. 15. 16.* David je tudi rekel Bogu: *O kakó sladke so meni tvoje besede! so slajshi kakor med mojim ustam. Pl. 118. 103.* Gotovo suamnje dobriga in zhistiga serza je, zhe kristjana veseli, kar Bog sapoveduje.

2) Kteri hude misli premagujejo, so zhistiga serza. Kdor se le djanskih grehov varuje, in ne skerbi svojih hudih shelj premagovati, ni zhistiga, ampak ostudniga serza. Kdor se djanskih grehov skerbno varuje, in tudi nozhe prostovoljno misliti hudiga, ker is lju-

besni do Boga sovrashi vse skušnjave, je zhistiga serza. Kdor ima smiraj vfigavedniga Boga pred svojimi varnimi ozhmí, in vedno skerbi svetim ozhem boshjim dopasti, on je zhistiga serza in frezhen, ker je sapisano: *Blagor zhloveku, kateri vedno misli na boshje vse vidijozhe okó.* Sir. 14. 22.

3) Kteri se varuje soper deveto in shesto sapoved boshjo greshti. Meseno posheljenje je v' naturi, in blagor zhloveku, ki po svojim stanu zhisto shivi. Slabo teló je dushni sovrashnik, kteriga shiviti smo dolshni, in se lozhiti od njega je nemogozhe pred smertjo. Hude shelje, sapeljive skušnjave, in nevarne perloshnosti se vedno ponavljajo, in kdor ne skerbi jih premagati, je od nezhistosti premagau. Kdor is serza profi Boga sa serza zhistost, se varuje hudih perloshnost, framoshljivo in ponishno shivi, je zhistiga serza, in Bog ima dopadenje nad njim: *Kdor serza zhistost ljubi, ima kralja (nebeshkiga) prijatla.* Prip. 22. 11.

Vé kristjan, zhe je zhist in pravizhen per Bogu?

Kristjan tiga ne vé, ampak Bog, kateri gleda v' serze. Kdor skerbi zhisto in pravizhno shiveti, naj upa v' milost boshjo, in pa tudi ponishen naj bo, ker, kakshia de je, Bog sam gotovo vé. Ref je tudi, de popolnoma zhistosti in svetosti ni na svetu, in sa tiga voljo prerok Nahum pravi: *Ozhishen ni nedolshen per Bogu.* 1. 3. Zhlovekova sve-

tošt je nepopolnoma, in pravizhen je tudi boshje milosti potreben; sakaj, ako bi Bog milostljiv ne bil, kdo bi obstal?

Kaj je kristjanu storiti, de bo zhistiga in pravizhniga serza?

Potrebno mu je gorezhe moliti, pogosto premisljevati boshjo vsigavednost, v' svetih naukih poduzhen biti, hudo posheljenje premagovati, zhuti nad svojim serzam, v' ponishnosti shiveti, hudih perloshnost se varovati, in se vedno ravnuati po naukih Jesufovih.

Kakshno plazhilo bodo dosegli tisti, kateri so zhistiga serza?

Kteri so zhistiga serza, bodo Boga gledali. Zhisti kristjani so prijatli nebeshkiga kralja, njegovim angeljam podobni, in bodo Boga gledali, vshivali in hvalili vekomaj.

7) Blagor mirnim! oni bodo otrozi boshji imenovani.

Kaj je mirnost?

Mirnost je zhednost, is ktere kristjan nikogar ne shali krivizhno, in nadleshnosti drugih voljno preterpi, de se savesa ljubesni ne rasdere, in de ni Bog rasshaljen.

Ste mirnost in krotkost enaziga pomena?

Ne, ampak fleherna zhednost je raslozhena, in drugo pomeni. Krotkost je notrajni pokoj in pohlevshina, mirnost je unajno per-

sanafhanje s' ljudmi; unajna mirnost pride is notrajne krotkosti.

Je mirnost potrebna?

Mirnost je potrebna, ker jo Bog sapoveduje, de pokojno shivimo na tim svetu, kateri je poln nadleshnosti.

Kteri so mirni?

Mirni so,

1) Kteri imajo mir s' Bogam, in ga toraj tudi s' seboj imajo. Kristjan ima mir in mirno shivi, kader je svojimu Stvarniku pokoren. Mir in pravizhnost sta vkupaj, kjer pa pravizhnosti ni, ni praviga miru. David poterdi to, rekozh: *Praviza in mir sta se kushnila*. Pf. 84. 11. Sopet pravi: *Kteri tvoje sapovedi ljubijo, imajo velik mir*. Pf. 118. 165. Jesus je svojim prijatlam mir voshil in dal, ker sovrashniki boshji nimajo miru, in zhe ga imajo, praviga nimajo. Sato je sveti Paul Korinzhanam pisal: *Gnada in mir bodi per vas*. I. 1-3. Praviga miru ni v' zhloveku, ki gnade boshje nima, in mir bres gnade boshje, je dushna slepota, al boshje sapushtenje. Kdor si persadeva svoje shivljenje boljshati, premagovati skushnjave, pravizhno shiveti, in v' nebesa priti, ima mir s' Bogam, ga ima s' seboj, in pojde v' vezhni mir. *Zhasi, hvala in mir zhaka vfaziga, kateri dobro dela*. Riml. 2. 10.

2) Kteri s' svojim blishnim mirno shive savolj Boga, so mirni. Bog to sapove po svo-

jim aposteljnu svetim Petru, rekozh: *Bodite vsi ene misli med seboj, poterpeshljivi, bratovske ljubeshni polni.* I. 3. 8. Mirnost mora biti savolj Boga, to je, is zhiste ljubeshni po resnizi, pravizi in modrosti. Zhe je mirnost is mehkobe, bojezhnosti, merslote, mesene ljubeshni, al is drusiga enaziga isvira, ni savolj Boga, ni prava, in ni nizh vredna. Kristjan, komur je praviza in kriviza, dobro in hudo enako, vse pregleduje, vse hlali, al vsm molzhi, je miren viditi, pa ni miren po volji boshji, ampak je nespameten, ker mu ni boshja zhast mar. Jesus je narmirnisthi bil, pa vender ni molzhal, ampak pregreshnike svaril. Aposteljni so bili mirni, pa niso hudobneshem pregledvali. Kdor je miren savolj Boga, skerbi blishnimu dopasti v' dobrim, ne v' hudim; je ponishen, usmiljen in krotak, de ga k' Bogu spreoberne, ne pa de bi se njegovim slabostim vdajal, in de bi ga v'smoti pufhal. Kdor je miren savolj Boga, posnema svetiga Paula aposteljna, kateri je djali: *Slabim sim slab, de bi slabe Jesusu perdobil. Vsim sim vse, de bi vse svelizhal.* I. Kor. 9-22.

3) Kteri svojiga blishniga ne shalijo krivizhno. Kdor je mehke dushe, in se blishnimu vda soper resnizo al pravizo, de ga ne shali, je lashnivo miren. Kdor je prepirljiv al podpirljaviz, je sovrashnik miru, blishniga in sebe nadleskuje. Kdor mirnost ljubi savolj Boga ne opravlja in ne obrekuje svojiga blishniga, ampak ga is ljubeshni pravizhno

svari; ne prepira se, ne shali nepotrebno, ne sanizhuje nikogar, premaguje hudobno jeso, zhaka perloshniga zhafa, govori resnizo, in gorezhe skerbi blishniga boljshati. Nemirni-mu zhloveku je ljubesen nesnana, in modrosti ne vé, nepokoja ishe, in ga najde, sdrashbe seje in miru nima, Bogu in ljudem je ostuden. *Hudobnik prepira ishe, nad-nj pa bo ne-usmiljeni angelj poslan. Prip. 17.11.*

Kaj je kristjanu storiti, de bo miren?

Kristjan, de bo miren, naj shivi po sapovedih, in takó bo mir imel s' Bogam, s' seboj in s' blishnim. Dobra vest veseli kristjana, pravizhnost njegova ga ljudem prijetniga stori, ni rasshaljen in mirno shivi. Kristjan, de bo mir vshival, naj ne sodi prenaglo svojiga blishniga, naj molzhi in govori po kershanski ljubeshni in modrosti, naj premaguje hudobno jeso, bodi ponishen in pravizhen s'vimi; zhe to stori, ljudi ne shali, ne bo rasshaljen, in bo v' velikim miru shivel.

Kakshno plazhilo bodo mirni kristjani dosegli?

Mirni kristjani, pravi Kristuf, *bodo otrozi boshji imenovani*. Mirni niso le imenovani, ampak so tudi pravi otrozi boshji, ker *Bog ni Bog prepira, ampak miru. I. Kor. 14. 33.* Bog sapoveduje mirnost in ljubi mirne, kateri se po njem ravnaajo, in jih bo v' vezhni mir vsel.

8) Blagor jim! kateri sa pravize voljo pergajanje terpe; ker njih je nebesko kraljestvo.

Je zhloveku dobro, de na svetu terpi?

Zhloveku je terpenje potrebno, de se na tim sapeljivim svetu loshej varuje greha, de ima perloshnost pokoriti se, de se pomajshuje v' njem neumna ljubesen do stvari, in de raji ishe dobrot nebeshkiga kraljestva. Prerok David je ravno to mislil, ko je v' nadlogah bil, in je rekel Bogu: *Tvoje ljubesnivo svarjenje (pokorjenje) je meni nauk.* Pf. 17. 36.

Kterim terpezhim kriftjanam je Jesus blagor rekel?

Blagor je rekel tistim,

1) Kteri savolj pravize terpe. On je svojim uzhenzam rekel: *Blagor vam! Kader vas bodo kleli, in vse hudo govorili lashnivo soper vas savolj mene.* Mat. 5. 11. Kdor terpi savolj svojih hudih del, al je sanizhevan in preganjan savolj svojiga greshniga shivljenja, prejema kar si je saflushil, in ne terpi savolj pravize. Kdor pa po sapovedih svesto shivi, se hudobnesham vdati nozhe, in je savolj tiga sanizhevan in preganjan, blagor njemu, ker terpi savolj pravize, in to terpenje bo njemu v' zhaft. Sveti Peter pravi: *Kakoshna zhaft je, zhe savolj pregrehe klostanje terpite? ampak, zhe prav delate, in voljno terpite, to je prijetno per Bogu.* I. 2-20.

2) Kteri so poterpeshljivi v' preganjanji, ki ga savolj pravize prejemajo. Kdor pravizhno shivi, in se huduje zhes sopernike, kteri ga savolj pravizhniga shivljenja savidi-jo, ni pravi uzheniz Jesufov. Sveto shiveti, in preganjanje voljno terpeti, oboje je Bogu vshezh. Kdor sovrashi svoje krivizhne sopernike, al jih kolne, ki ga krivizhno perganjajo, sahtonj terpi. Kdor pravizhno shivi, se hudobnim skushujavzam ne vda, njih preganjanje voljno terpi, in sa nje moli, on spolnuje sapoved Jesufovo, in njemu je blagor rezheno. Sveti Peter pravi: *Jesuf, kader je bil preklinjan, ni klel; kader je terpel, ni protil, temuzh se je tistimu podvergel, kteri ga je krivizhno obsodil.* I. 2-23. Jesuf je savolj pravize preganjanje terpel, svojim sovrashnikom odpustil, in sa-nje molil; po njem naj se vsak kristjan ravna.

3) Kteri ostanejo stanovitni v' dobrim, zhe so ravno savolj dobriga preganjani. Kdor sveto shivi, voljno terpi krivizhno preganjanje, in od dobriga ne odstopi savolj hudobneshov, je pravi kristjan. Sveti Janes pravi: *Ne zhudite se, bratje, ako vas svet sovrashi.* I. 3. 13. Ni se zhuditi, de malovredni in hudobni ljudje sanizhujejo pravizhne, ker je to stara navada hudobniga svetá, in neumnesh je on, kteri opusti pravizo savolj sanizhvavzov, ker vsak kristjan vé in veruje, de bo Bog pravizhno sodil dobre in hude. Jesuf pravi: *Ne bojte se njih, kteri teló umoré; ampak bojte se Boga, kteri ima oblast du-*

sho in telò pogubiti. Luk. 7. 23. Sveti marteniki so v' smertnih bolezhinah ostali svesti Bogu, in so krivizhno preganjanje do konza preterpeli; kakó bodo kristjani isgovorjeni, ki odstopijo, in Boga sapusté savolj sanizhvanja al nadleshuosti hudobneshev?

Kaj je kristjanu storiti, de bo voljno, serzhno in stanovitno terpel preganjanje savolj pravize?

De to dofeshe, naj is serza profi Boga, de ga s' svojo gnado podpira; naj ima svoje misli v' nebeshkim kraljestvu, memo kteriga je vse terplenje majhno, naj premisli Jesusa Kristusa od hudobnih krishaniga, in svojim sovrashnikam usmiljeniga: to bo pomagalo, de bo tudi on voljno preterpel preganjanje savolj pravize, in bo v' pravizi stanoviten ostal.

Kaj Jesus obljudi tistim, ki preganjanje voljno terpe savolj pravize?

Jesus jim obljudi, in bo dal nebesa. *Njih je nebeshko kraljestvo.* Sveti Paul pravi: *Terplenje sdajniga zhasa ni veliko memo prihodne zhasti.* Riml. 8. 18. Nihzhe toliko ne terpi; de bi s' svojim terplenjem povrednosti saflushil nebeshko kraljestvo: voljno terpezhim sa pravize voljo Jesus obljudi nebeshko kraljestvo, ker je usmiljen; in jim ga bo dal, ker je svest v' svojih obljudah. Kteri sa Jesusam svoj krish poterpeshljivo nosijo, bodo sa kratko in majhno terplenje

veliko in vezhno plazhilo vshivali. *Ako s'Jesusam terpimo, bomo tudi s' njim kraljevali.* Tim. 2. 12.

Od trojnih nar imenitniških dobrih dél.

Ktere so nar imenitniški dobre dela?

Nar imenitniški dobre déla so, molitev, post in vbogajme dajati.

Sakaj se molitev, post in vbogajme dajanje nar imenitniški dobre dela imenujejo?

Sato, ker so v' njih druge dobre dela sapopadene.

M o l i t e v.

Kaj sapopade v' sebi molitev?

Molitev v' sebi sapopade vse notrajno in unajno zheshenje boshje, to je, vse poboshne misli, besede in dela, s' kterimi Boga molimo, in njegove svetnike zhaftimo.

So res vse nashe dobre misli, besede in dela v' molitvi sapopadene?

Resnizhno, ker, kader vero, al upanje, al ljubesen obudujemo, al kaj boshjiga premishljujemo al govorimo, al boshjo besedo poslushamo, al voljno terpimo, al posheljenje premagujemo, al drugo dobro storimo Bogu v' zhaft, Boga molimo in hvalimo. Ne le mo-

litev tedaj, ampak vse drugo dobro, zhe je is dobriga namena, moli, hvali in povishuje Boga. Ravno sato sveti Paul rezhe : *Vse v' zhaft boshjo delajte.* I. Kor. 10.

Smo dolshni moliti in hvaliti Boga?

Dolshni smo, ker naf je ravno is tiga namena ustvaril.

Kteri kristjani ne molijo, al slabo molijo Boga?

Boga ne molijo, al slabo molijo tisti, kteri ljubijo greh, in Bogu nozhejo flushiti. Opravljajo szer navadne molitve, in unajne snamnja boshjiga zheshenja so nad njimi, dobriga namena pa nimajo, ker Boga ne ljubijo, in vse njih dela so saftonj. David je Bogu resnizhno djal: *Gospod! poslushaj mojo molitev, ktera ni is golufnih ust.* Pf. 16. 1. Vsak bodi kakor David, de Boga resnizhno moli, ne le s' unajnim zheshenjem, ampak is dobriga serza.

Kteri kristjani molijo Boga?

Boga molijo tisti, kteri svesto opravljajo molitve, boshje lastnosti in rasodete resnize radi premishljujejo, imajo dopadajenje nad Bogam, va-nj vso vero in upanje stavijo, prosijo njega de bi jim pomagal, de bi pravizhno shiveli, ljubili in spolnovali njegove sapovedi, iskali nebeshkiga kraljestva in njegove pravizhnosti, Bogu v' zhaft shiveli, in vse rezhi njemu v' zhaft delali. Sveti Av-

gufhtin pravi: *Kdor vedno fkerbi voljo bo-
shjo spolnovati, on refnizhno moli fvojiga
Boga, in ga bo tudi molil v' nebesih veko-
maj.*

P o f t.

Kaj sapopade v' febi post?

Post pomeni in sapopade vse fpokorne
dela, kar dufho in teló pokori, in karkoli
kroti vsako napzhno posheljenje.

*Je dolshnost postiti se, kakor zerkev sa-
pové?*

Vfaki odrashten umen kristjan je dol-
shen postiti se po svoji mozhi, kakor zerkev
sapové.

*Is kakshniga namena zerkev sapoveduje
post?*

Is namena, de bi se verni pokorili, sa-
doftvali Bogu, in se prihodnih grehov varo-
vali. Sveti Avgufhtin flehernimu rezhe: *Po-
sti se, ker si greskil, in posti se, de ne gre-
shish.*

*Je sadofti v' postnih dneh si pertergovati
v' jedi in pijazhi?*

Samo to je premalo, ampak je sraven
pertergovanja tudi potrebno obilufshi moliti,
ubogim pomagati, boljshati se, shalovati nad
grehi, in se po mozhi sdershati perpushe-
niga veselja.

Kakšhin post je she kristjanam sapovedan ?

Kristjanam je premaL postne dni le pertergovati si v'jedi in pijazhi, in kaj drusiga do-
briga storiti, ampak so dolshni pokoriti in
krotiti svoje hudo posheljenje. Pertergovati
si v'jedi in pijazhi, in shiveti po svojih hu-
dih sheljah, ni Bogu dopadljiv post. Judje
so se postili, de bi s' postam nagnili Boga jim
pomagati, pa niso uflishani bili; zhudili so
se nad tim in rekli: *Sakaj smo se postili,*
in nisi pogledal ? Prerok Isaija jim je v'Go-
spodovim imenu odgovoril: *Lejte, v' dan*
svojiga posta delate po svoji volji, (in sato
uflishani niste). Is. 53. 3. Potrebno je tedaj
svoje hude shelje premagovati, svojimu hudi-
mu posheljenju nasproti delati, in to dopade
Bogu.

Vbogajme dajati.

Kaj je vbogajme dajati ?

Vbogajme dajati pomeni vse usmiljene
dela, in vse dobrote, ki jih blishniga dushi
in telesu skasujemo savolj Boga.

Ali je vbogajme dajati sapovedano ?

Sapovedano je to v' stari in novi savesi.
Bog po Modrimu sapové: *Ne shali revniga*
ferza, in potrebnimu ne odlashaj daru dati.
Sir. 4. 3. Jesuf tudi sapové: *Dajajte vbo-*
gajme. Luk. 11. 41.

Sakaj smo s^{he} dolshni vbogajme dajati?

Dolshni smo tudi is kerfhanfke ljubeshni do blishniga; kdor^u pa ubogim ne pomaga, svojiga blishniga ne ljubi. *Ako bi kdo premoshenje t^{iga} svetá imel, in bi vidil svojiga brata, de je v' potrebi, in bi svoje serze proti njemu saperl, kakó prebiva ljubeshen boshja v' njem? I. Jan. 3. 17.*

Kako naj bo nashe usmiljenje sversteno, ako v^{sim} potrebnim ne moremo pomagati?

Sversteno naj bo takó: bolnim ubogim dajajmo pred ko sdravim ubogim; tistim, kterim je vezhi sila pred kakor drusim; svojim porodnikam in blishni shlahti pred kakor ptujim; poboshnim pred kakor hudobnim; delavnim pred kakor lenim; snanin pred kakor nesnanim.

Kakshno plazhilo bodo prejeli tisti, ki radi ubogim pomagajo?

Veliko plazhilo bodo oni prejeli, kteri ubogim is prave ljubeshni pomagajo. *Kdor se nud ubogim usmili, Gospodu na obresti posojuje, in Gospod mu bo povernil. Prip. 19-17. Jesus pravi: Resnizhno vam povem, kar ste enimu letih mojih narmanjshih bratov storili, to ste meni storili. Mat. 25. 40.*

Kakó bodo neusmiljeni ljudje pokorjeni?

Obfojeni bodo v' pekel. Neusmiljenim bo Jesus rekel: *Poberite se od mene, vi prekleti, v' vezhni ogenj. Sakaj jest sim (v' ubo-*

gih) *lazhen bil, in vi meni niste dali jesti.*
 Mat. 25. 41-42.

Od dobrih del milosti telésu blišhniga fkasovanih.

Ktere so dobre dela milosti blišhniga telésu fkasovane?

Te so :

- 1) Lazhne nasitovati.
- 2) Shejue napajati.
- 3) Popotnike sprejemati.
- 4) Nage oblazhiti.
- 5) Bolnike obiskovati.
- 6) Jetnike refhevat.
- 7) Merlizhe pokopavati.

Je dobro, al tudi sapovedano lazhe nasitovati?

Dobro in sapovedano je to, zhe nash blišhni nima potrebniga shivesha, in zhe to-raj bres nafhe pomozhi obštati ne more, al v' velikim pomanjkanji shivi. Bog po svojim preroku sapoveduje: *Lômi lazhnimu svoj kruh, in ne sanizhuje svojiga mesa.* Is. 58. 7. Vsak zhlovek je nash brat al sestra, in nafhe mešo, in kdor ni telésu svojiga lazhniga blišhniga usmiljen, svoje mešo sanizhuje. Nedolshni Job je med neverniki prebival, usmiljen je pa smiraj bil. On sam prizhuje: *Grishtleja (kruha) nisim sam pojedel, ampak tudi ubogi je jedel od njega.* 31-17.

Nekteri nasitujejo site, in tiste, od kterih vrazhilo upajo, lazhnim pa nozhejo pomagati. Savrezhi in obfoditi ni, zhe shlahta in prijatli eden drusiga vzhasi pogostujejo, ako ravno potrebni niso, de eden drusimu ljubesen skasujejo, usmiljena pomozh pa naj se tudi lazhnemu blishnemu skasuje po ker-shanski ljubesni, in boshji sapovedi.

Je dobro delo shejne napajati?

Dobro delo je to, zhe se usmiljenje skasuje potrebnimu zhloveku, in sosebno zhe se skusuje shejnemu ubogimu, ki je kake mozhu ne pijazhe savolj svoje telesne slabosti potreben. Kdor is praviga usmiljenja shejne napaja, ne ostane bres plazhila. Jesus pravi: *Kdorkoli bo piti dal enimu smed letih nar manjshih le kosarez mersle vode v' imenu uzhenza, resnizhno vam povem, de ne bo svojiga plazhila sgubil.* Mat. 10. 42.

Nekteri napajajo pijanze, in filijo piti take, ki vino prevezh ljubijo, potrebnimu, bolehnimu ubogimu pa, kaplize ne dajo, in niso milosiljivi kakor Bog sapoveduje.

Ktere popotnike sprejemati je dobro, in vzhasi dolshnost?

Dobro, in vzhasi dolshnost je sprejemati, prenozhvati in ofkerbeti popotnike, ki si nimajo s' zhim shivesha kupiti, ki po samotnih mesih hodijo al sajdejo. Popotnike sprejemati, prenozhvati in ofkerbeti je smiraj bilo sosebno dobro delo, in je tudi sdaj. V' sta-

rih zhasih je bilo to usmiljenje fosebno potrebno, ker so takrat ofhtirji filno redki bili, in v' nekterih mestih nobeniga ni bilo. Popotniki niso tedaj mogli pod streho, in potreb-niga shivesha niso imeli, zhe niso usmiljenih ljudi nashli; in kdor je usmiljen bil, je rad sprejemal popotnike, in jih ofkerbel. Abraham, dober mosh, je popotnike nadleshno profil per njem oftati, in je bil vesel, ko jim je dobrodaren bil. I. Mojs. 18.3-4. Lot je bil ravno takó usmiljen, de si je v' greslni Sodomi prebival. I. Mojs. 19-2. Vernim kristjanam preslnih zhasov je skerb in veselje bilo popotnike sprejemati; in to usmiljenje naj tudi sdaj kristjani imajo, kader je perloshno.

Je fosebno dobro delo nage oblazhiti?

Nage oblazhiti je fosebno dobro delo, ker oblazhilo je zhloveku potrebno, de med ljudi sme, in svoje teló ohrani. Bog po svojim preroku sapové: *Kader nagiga vidish, pokrij ga, in ne sanizhuje svojiga mesa.* Is. 57. 7. Sveti Janes kerstnik je Judam rekel: *Kdor ima dve suknji, naj da eno tistimu, kteri nobene nima.* Luk. 3. 1. Sveti Martin shkof, dokler je she vojshak bil, ko je Ambijana ubosiga in skoraj nagiga vidil, se ga je usmilil, svoj plajsh s' mezham rasdelil, in mu polovizo dal. Jesus se mu je po nozhi s'polovizo podaniga plajsha ogernjen perkasal, in rekel: *Martin me je s' tim oblazhilam oblekel.*

Sakaj je dobro in usmiljeno delo bolnike obiskovati?

Sato, ker so bolniki v' teshavah, svetih naukov in duhovne pomozhi potrebni. Ravno sato je sapifano: *Ne bodi len bolnika obiskati, ker s' tim bosh v' ljubeshni vterjen.* Sir. 7. 39. Is zhiste bratovske ljubeshni bolnike obiskovati je dopadljivo Bogu, in to usmiljenje dobrotniku saflushi, de je ljubeshen povishana v' njem.

Bolnike is zhiste ljubeshni obiskovati je dobro, ni pa dobro, ako se to godi is lakomnosti, al is drusiga enakiga konza. Kdor bolnike obishe, naj jih s' gorezhimi besedami podpira in opominja, de voljno terpé, in se boshji volji vdado. Dobro in potrebno je bolnika opominjati in profiti, de se ofkerbi s' svetimi sakramenti, ako je sam premalo fkerben, al je svoje nevarnosti neveden. Zhe je bolnik v' drusih rezheh dobriga sveta potreben, naj ga, kdor ima sadosno modrost, uzhi, de kaj napzhuiga ne stori, al v' kaki smoti ne umorje. Kdor bolniku streshé, naj mu ljubeshnivo, fkerbno in poterpeshljivo streshé, kakor sheli, de bi mu drugi stregli, ako bi bolan bil.

Ktere jetnike refhiti je dobro delo?

Tiste refhiti je dobro, kteri so savolj vere v' jezhi; al, zhe je nekdo po krivizhnih ljudeh satoshen, in savolj njih lashniviga obdolshenja v' jezhi sapert. Pervi verni so sefsebno fkerbeli refhiti svoje brate in sestre,

ktere so neverniki savolj vere jezhili. Refhiti jih niso skufhali s' silo, ktera ni soper oblastnike nikoli perpušhena, ampak s' proshnjami, al s' kakim drusim poshtenim perpomozhkam.

Kdaj je dobro delo merlizhe pokopavati?

Dobro delo je, kader se to is bratovske ljubeshni godi. Merlizhov pokopazhi, kteri so najeti, al odbrani v' to sa plazhilo, in bi ne pokopovali bres plazhila, ga tukaj prejmejo. Kdor pa merlizhe pokopuje is bratovske ljubeshni, on je refnizhno usmiljen, in ima saflushenje per Bogu. Tobija je bil dopadljiv Bogu, ker je poboshno shivel, obilno molil, in tudi, ker je trupla svojih sofushnih bratov pokopaval. Angelj Rafael mu je rekel: *Kader si s' folsami molil, in mertve po dnevi v' svoji hishi perkrival, po nozhi pa pokopaval, sim tvoje molitve pred Gospoda nosil. Tob. 12. 12.*

Kader verni trupla svojih mertvih bratov in sester pokopujejo, naj ne posabijo svoje smerti; ampak naj jo fkerbno premishljujejo, ker tukej vidijo konez vsih ljudi, in naj se perpravljajo frezhno umreti.

Od dobrih del milosti dušh blishniga skasovanih.

Ktere so duhovne dela milosti?

Te so:

- 1) Grefhnike svariti.
- 2) Nevedne uzhiti.
- 3) Dobro svetovati tistim, kateri dvomijo al
zviblajo.
- 4) Shalostne troshtati.
- 5) Krivizo voljno terpeti.
- 6) Odpuhhati tistim, ki naf shalijo.
- 7) Sa shive in mertve Boga profiti.

Grefhnike svariti.

Ali je grefhnike svariti dobro delo?

Grefhnike svariti je dobro delo, zhe se is kerfhanške ljubeshni svaré, de se boljshajo. Sveti Jakob pravi: *Bratje moji! ako bo nekdo smed vas od resnize sashel, in ga bo kdo vernil, naj vé, de kdor grefhnika verne od njegove krive poti, reshi njegovo dušho od smerti, in pokrije veliko shtevilo (svojih) grehov. 5. 9. 10.*

Je dolshnost grefhnike svariti?

Dolshnost je kader je mogozhe, perloshno in pomagljivo. Kerfhanška in bratovska ljubeshen to sapoveduje, denaj vsak fkerbi sa svojiga blishniga. Bog po Modrim sapové: *Ne boj se svojiga blishniga per njegovim*

padzu svariti; ne molzhi, kader samore tvoja beseda osdravljiva biti. Sir. 4. 27-28. Sveti Paul tudi pravi: Bratje! Ako bo kdo od kakiga greha prenagljen, tiga vi, kateri ste duhovni, uzhite v' duhu krotkosti. Gal. 6. 1.

Is kakshniga namena, in kakó moramo gresfnike svariti?

Gresfnike moramo svariti is namena jih boljshati; zhe ne, je svarjenje malopridno in napzhno. Jesuf pové is kakshniga namena svariti, rekozh: *Ako bo tvoj brat soper tebe greshil, posvari ga. Ako te bo poslusshal, bosh svojiga brata perdobil. Mat. 18. 15.* Gresfnike moramo svariti is zhiste ljubesni do njih savolj Boga; in toraj bodi svarjenje modro, ljubesnivo in gresfnikam permerjeno. Sveti Paul uzhi: *Prosim vas, bratje, svarite nepokojne, povefelite maloferzhne; usmiljeni bodite s' slabimi. I. Tef. 5. 14.* In soper: *Preprizhaj, prosti, svari s' vsim poterpeljem in ukam. II. Tim. 4. 2.* Svariti is jesse, al nevoshljivosti, al preojstro, al kadar je blishni jesen, al v' drusih neperloshnih okolishinah, je shkodljivo.

Ali se sme ozhitno svariti?

Vzhasi je prav, velikokrat pa je shkodljivo svariti ozhitno. Potrebno je premisliti zhloveka fian, tudi greh, in druge okolishine. Sveti Paul pravi: *Kteri greshe (ozhitno), te svári vprizho vsih; de se bodo tudi drugi*

bali. I. Tim. 5. 20. Ozhitno svarjenje je koristno, kader se terdno upa, de se bo gresnik po njem ponishal; perpušheno pa ni ozhitno svariti, zhe se lohka vé, de bo gresnik hudobniſhi, Vzhaſi je ozhitno svarjenje terdovratnemu gresniku ſhkodljivo, potrebno je pa, de se drugi ne pohujſhajo nad njim, al de se hudobija ne rasſhirja. To prepriſzha, de ſie ljubesen in modroſt potrebne, de bo svarjenje po volji boſhji, in bliſhnimu v' prid.

Kdo je perpraven gresnike koristno uzhititi in svariti?

Perpraven je tiſti, kteri prav ſhivi. Bog po Davidu rezhe gresniku: *Sakaj osnanujesh moje ſapovedi?* Pf. 49. 16. Kdor po ſapovedih ne ſhivi, je svarjenja in pokorjenja vreden; in kakó bo druge ſvaril? Njemu pravizhno rezhejo: *Sdravnik, osdravi ſebe.* Luk. 4. 23. Jeſus mu rezhe: *Hinaviz versi prej bruno is ſvojiga ozheſa, potlej potegni peſder is ozheſa ſvojiga brata.* Luk. 6. 42.

Kakſhno ſnamnje je, zhe ſe svarjenje poſluſha?

Dobro ſnamje je to, in ſprizha, de je zhlovek ponishen in voljen ſvoj greh ſaputi. *Kakó dobro je na poſvarjenje pokasati ſpokorjenje! ker takó boſh radovoljno grehu ubeſhal.* Sir. 20. 4. Kdor modroſt ljubi, in ſe is ſlaboſti v'kaki rezhi prenagli, je

savolj svarjenja hvaleshen. *Svári modriga, in on te bo ljubil.* Prip. 9. 8.

Kakshin je tisti, ki svarjenje sovrashi?

Kdor svarjenje sovrashi, je hudobniga in napuhnjeniga serza, in ljubi svoje grehe. Salomon pravi: *Kdor svarjenje sovrashi, je nes pameten.* Prip. 12. 1. Vsak tedaj naj ljubesnivo svari svojiga blishniga, in tudi naj krotko poslusha saflusheno svarjenje.

Nevedne uzhati.

Kdo je dolshen nevedne uzhati?

Nevedne uzhati so sosebno dolshni tisti, kateri imajo podloshne; duhovni, porodniki, gospodarji, gospodinje in uzheniki. Tudi drugi so is kerfhanške ljubesni dolshni nevedne uzhati, ker je *Bog vsakimu sapovedal sa blishniga skerbeti.* Sir. 17. 12.

Kakshin greh je nevedne v' nevednosti pufhati?

Nevedne v' nevednosti pufhati je velik al majhin greh po vezhi al manji dolshnosti, ki jo ima zhlovek do nevednih ljudi, in pa tudi po vezhi al manji shkodljivosti blishniga nevednosti. Kdor ima podloshne, in jih uzhati nozhe, je vsih grehov kriv, kateri se is njih nevednosti is-hajajo. Vsak zhlovek naj skerbi nevedne uzhati, vsaj is kerfhanške ljubesni, ker to je skerb vsih poboshnih. David je djal Bogu: *Hudobne hozhem tvoje poti uzhi-*

ti; in gresniki se bodo k' tebi spreobrnili. Pf. 50. 15.

Dobro svetovati tistim, ki dvomijo.

Kaj se pravi dobro svetovati?

To pomeni, de se blishnimu svetuje, kar je prav, pravizhno, in Bogu dopadljivo.

Kdo je perpraven dobro svetovati nevednimu blishnimu?

Perpraven je tisti, kateri je uzhen, in bogabojezh. Kdor je uzhen, in se Boga boji, ima sveto modrost; kdor pa je neveden, al firahu boshjiga nima, ni dober svetvaviz. *Bog daje modrost tistim, kateri poboshno shivé. Sir. 43. 37.*

Kdor blishnimu dobro in modro svetovati ne vé, kaj mu je storiti?

Kdor prav svetovati ne vé, ker so rezhi njemu previseke, al ker vsih okolishin ne vé, naj odkrito rezhe: *Tiga ne vem.* Napuhness in bahazh hozhe vsako rezh dognati in rasfoditi, in se framuje odkrito povedati, de ne vé; on svojiga nevedniga blishniga sappelje, in se sadolshi per Bogu. Modri pravi: *Ako imash rasumnost, odgovori blishnimu; ako pa ne, molzhi, de ne bosh v' nespa-metni besedi vjet in saframovan. Sir. 5. 14.*

Kaj je zhloveku storiti, ki dvomi, in ne vé kaj bi po boshji dopadljivosti storil?

Vprashati je dolshen, in to is zhistiga namena resnizo svediti. Vprashati je dolshen bogabojezhe modre, ker je le per njih dober svet. *Gospodov strah je modrosti korenina.* Sir. 1. 25. Per hudobnih ni dobriga sveta, ker so hudobni prekanjeni, ne pa modri. *Nikar se s' norzi ne posvetuj, sakaj oni ne morejo ljubiti drusiga kakor to, kar jim dopade.* Sir. 8. 20. Kdor ishe sveta per rasnjdsanih, ishe svijazh, de bi storil kar hozhe, in bo supeljan. *Kader slepi slepiga vodi, padeta oba v' jamo.* Mat. 15. 14.

Shalofine trofhtati.

Je dobro delo shalofine tolashiti?

Dobro delo je to, zhe blishniga shalofst ni po volji boshji; usmiljeno delo mu je is nemne shalofsti pomagati, de v' obupanje ne sabrede. Sveti Paul sapové: *Poveselite maloserzhne; usmiljeni bodite s' slabimi.* I. Tef. 5. 14.

Ali je shalofst dobra al huda?

Shalofst je vzhafi dobra, vzhafi pa huda po rezhi al namenu, is kteriga je zhlovek shalofsten. Shalofst je vzhafi dobra in potrebna, in prav shalofstnim Jesus rezhe: *Blagor shalofstnim! oveseljeni bodo.* Mat. 5. 5. Vzhafi je shalofst huda, gresfna in fhkodljiva, ako je is napnha, al lakomnosti, al is drusiga flabi-

ga isvira; in od nje sveti Paul pravi: *Shalost po svetu smert s' seboj pernese.* II. Kor. 7.10.

Kakó moramo shalostne troshtati?

Po veri, in s' vero, ne pa s' sapeljivo besedo, al meseno modrostjo. Kdor hoze po volji boshji shalostniga troshtati, bodi njegove shalosti deleshen, to je, naj sferbi, de mu refnizhno usmiljenje skashe, in takó le bo shalostnimu v' ferze govoril. V'fak naj svojiga shalostniga blishniga tolashi s' kerfshanskimi refnizami, de se boshji volji podvershe, in svoje nadloge voljno preterpi savolj Boga.

Kakó se mora shalosten zhlovek, ki neumno shaluje, sam sebe tolashiti?

Kdor je neumno shalosten, naj ishe pomozhi per Bogu s' gorezho molitevjo, de neumno shalost odpravi. *Je nekdo smed vas shalosten, naj moli.* Jak. 5.13. Premisli naj v'fak, de bres boshjiga perpushenja nizh ni na svetu, in de ga je nadloga po volji boshji sadela, de bi ne upal v' dobrote sveta, in de bi iskal nebeshkiga kraljestva. Preprizhan naj bo, de mu je sdajno pokorjenje v' dushni dobizhik, de ne bo pokorjen po smerti. Ljubesnivi namen je to pokorjenja boshjiga, de ljudje po telesnih nadlogah gredo k' Bogu, in pogubljeni ne bodo. *Smo po Gospodu s'varjeni (pokorjeni), de ne bomo s'tim svetam pogubljeni.* I. Kor. 11.32.

Krivizo voljno terpeti.

Kakšno krivizo moramo voljno terpeti?

Vfako krivizo moramo voljno terpeti. Ako nam sa shkode voljo povernjenje gre, ga smemo terjati, bodi pa to bres jese, kletve, al drusiga hudiga. Zhe je kriviza, ktero po blishnim prejmemo, greslna in Bogu soperna, je bodimo shalofni savolj boshjiga rasshaljenja, in jo voljno terpimo, ker smo je vredni. *Preterpите, ako vas kdo objeda, ako vam kdo jemlje, al vas kdo v' obrasbije.* II. Kor. 11. 20.

Kdor krivizo voljno terpi, ali je ref blishnimu usmiljen?

Usmiljen mu je, ker ga s' svojim persanashanjem varuje v' druge grehe, do se hudobno ne jesi; in mu pomaga svojo pregreho sposnati in popraviti. Kdor pa svojim blishnimu hudo sa hudo vrazhuje, gresli, blishniga huje rasferdi, sebe in blishniga nadleshuje, je sebi in blishnimu neusmiljen. Ravno sa tiga voljo sveti Paul uzhi: *Eden drusiga butaro nosite, in takó bote Kristusovo postavo dopolnili.* Gal. 6. 2. Vfaki zhlovek ima slabosti, in eden drusiga lohka shali; bodimo tedaj eden s' drusim poterpeshljivi, in takó bomo eden drusimu resnizhno usmiljeni, ker je to volja boshja.

Ali je perpušeno krivizhniga blishniga svariti?

Perpušeno in prav je svariti blishniga, ki v' nas gresli, to pa naj se sgodi ljubesnivo in krotko de se boljsha. Sveti Paul pravi: *Bratje! ako je kdo od kakiga greha prenagljen, njega vi poduzhite v' duhu krotkosti; in premisli sebe, de ne bosh tudi ti skushan.* Gal. 6. 1. Kdor je preprizhan, de je slab, de soper Boga in blishniga lohka gresli, je poterpeshljiv, in skerbi svojiga blishniga boljshati. Ravno to je pravo usmiljenje, ktero Bog sapoveduje.

Odpustiti tistim, ki nas shaliyo.

Smo res usmiljeni, zhe odpustimo tistim, ki nas shaliyo?

Resnizhno de smo, ker sebi in blishnimu branimo v' druge grehe, kterim bi perloshnost dali, ako bi ne odpustili.

Ali je sadosti le v' ferzu odpustiti?

V' ferzu odpustiti tistim, kteri so nas shalili, je potrebno, premalo je pa to, zhe s'dobrimi deli ne-rasodevamo, de smo resnizhno odpustili. Dolshnost je jim is ferza odpustiti; profiti Boga sa-nje, de li jim dal mirne misli, in jim skasoval svojo ljubesen s' deli, de nashe usmiljeno odpušenje vidijo, sapusté jeso, in nasli prijatli postanejo. Lep sgled imamo nad Davidam, kteriga je Saul krivizhno sovrashil. David je vedno skerbel Saula pre-

prizhati de ga ljubi, in de mu je sveš; s'tim je Saula permoral odkrito rezbi: *Pravizhnishki si ti od mene. Ti si meni dobro, jest pa tebi hudo storil.* I. Kral. 24. 18. Vlak naj bo po Davidovo, in takó bo refnizhno usmiljen, kakor Bog sapoveduje, ker bo nasprotnike tolashil, in jih v' svoje prijatelje spreobernil.

Kakshin je kristjan, ki ne odpusti, al skasovati nozhe de je odpustil tistim, kteri so ga shalili?

Neusmiljen je sebi in blishnimu, ker sebi in njemu perloshnost daje v' hudo jeso in sovrashtvo, de je Bog rasshaljen, in de so ljudje pohujshani. Teshko pokorjenje zhaka kristjana, ki nozhe odpustiti. Je is pravi: *Ravno takó bo tudi moj nebeshki Ozhе vam storil, ako ne bote odpustili vsakteri svojimu bratu is svojih serz.* Mat. 18. 35.

Sa shive in mertve moliti.

Kdor sa druge moli, ali je ref usmiljen?

Refnizhno de je usmiljen, zhe profi Boga, de bi jim dajal kar potrebujejo, ce bi pravizhno shiveli in bili svelizhani.

Je dolshnost sa shive in mertve moliti?

Dolshnost je sa shive in mertve moliti. De je dolshnost sa shive moliti, sveti Jakob pové, rekozh: *Molite eden sa drusiga, de bote ohranjeni.* 5. 16. Vlak bodi po sgledu

svetiga Paula, kateri je djal: *Perpogujem svoje kolena pred Ozhetam Gospoda nashiga Jesusa Kristusa, de bo Kristus prebival v' vasih serzih, de bote v' ljubeshni vkorenjeni in vterjeni.* Efes. 3. 14-17. Oba aposteljna sprizhujeta, de smo dolshni, in sakaj moliti sa shive. Mertvim tudi usmiljeni bodimo, in profimo Boga sa verne dushe, ki se v' vizah pokore, de bodo reshene, in v' nebeshko kraljestvo vsete. V' stari savesi, so vedili, de je dobro sa mertve moliti, in so molili sa nje. II. Mah. 12. 43. V' katolski zerkvi je navadno sa mertve moliti, in verni molijo sa nje, de bi bile is viz reshene.

Od evangeljskih svetov.

Kaj so evangeljski sveti?

Evangeljski sveti so sosebni nauki Jesufovi, s' kterimi nektore dobre dela sosebno hvali in perporozha, jih pa ne sapove?

Zhimu so evangeljski sveti?

Evangeljski sveti so sato, de kristjani vedo popolnishi in sveteje shiveti, in de si persadenejo bolji in bolji prihajati, de si obilnishi plazhilo saflushijo.

Kteri so evangeljski sveti?

Evangeljski sveti so ti trije:

1) Radovoljno uboshtvo.

2) Vedno devishtvo.

3) Vedna pokorščina pod kakim duhovnim poglavarjam.

Kdaj je Jesus radovoljno uboshtvo s'sgledam perporozhal?

Perporozheval ga je smiraj s' svojim vednim uboshtvam, v' katerim je bil rojen, je shivel in umerl. On, gospod nebes in semlje, je radovoljno shivel v' velikim uboshtvu, de nam je skasal, koliko de mu je vshezh. Koliko de je Jesus ubog bil, je sam povedal: *Le-size imajo jame, in ptize gnjesda, jest pa nimam kam svoje glave naftoniti.* Luk. 9. 58.

Kdaj je Jesus radovoljno uboshtvo s' besedo perporozhal?

Perporozhal ga je v' perloshnosti, ko ga je bogat mladenzh s'osebnih naukov profil. Neki bogat mladenzh je k' Jesusu prishel, in mu djal: *Dobri uzhenik, kaj mi je storiti, de vezhno shivljenje deseshem?* Jesus mu je odgovoril: *Ako hozhesh v' shivljenje iti, spolnuj sapovedi.* Mladenzh je vprashal: *Ktere?* Jesus mu je rekel: *Ne ubijaj; ne pre-shestuj; ne kradi; ne prizhaj po krivo; in sposhtuj ozheta svojiga in mater svojo; in ljubi blishniga kakor sebe.* Mladenzh je odgovoril Jesusu: *Vse to sim spolnoval od svoje mladosti; kaj mi she manjka?* Jesus mu rezhe: *Ako hozhesh popolnoma biti, pojdi, prodaj kar imash, daj ubogim, in bosht*

v' nebesih saklad imel, in potlej pridi, ter hodi sa menoj. Mat. 19. 16-21.

Ali je kak raslozhik med radovoljnim obogim in med ubogim v' duhu?

Raslozhik je, ker se radovoljni ubog odpové ljubesni do svojiga premoshenja, in tudi vsimu svojimu premoshenju; ubog v' duhu pa ohrani she svoje premoshenje, pa ga neumno ne ljubi. Ubog v' duhu mora vsak biti, ker je Jesufova sapoved; v' popolnoma uboshtvu radovoljno shiveti, pa ni sapovedano, ampak je evangelfski svet, de se popolnifhi shivi.

Kaj je bolje zhloveku, de ohrani premoshenje, al de se mu odpové?

Zhloveku je bolje, kar mu bolj flushi v' svelizhanje, in naj toraj vsak stori, kar mu Bog da v' ferze.

Kaj je vedno devishtvo?

Vedno devishtvo je zhednost s' ktero kristjan premaguje svoje telesno posheljenje, de s' zhišto dufho, in s' zhištim telesam zhištima Bogu flushi in dopade, in de je stanoviten v' tñ do smerti.

Je devishtvo dobro in Bogu dopadljivo?

Devishtvo, ako je radovoljno, je sofebno dobro in Bogu dopadljivo, in veliko bolji kakor sakon. Sakon je dober in zhloveshkinu rodu potreben, Jesus Kristus ga je v' sakrament povifhal in katolfhka zerkev ga zhafli;

devištvu je vendar bolji od njega, ker je premagovanje nar dopadljivishi telesne slabosti. Jezus hvali tiste, kateri popolnoma premagujejo svoje telesno posheljenje savolj nebesukiga kraljestva. Mat. 19. 12. Sveti Paul apostelj hvali in perporozha radovoljno devištvu, rekozh: *Shelim, de bi vsi takó biti, kakor jest; al vsak ima svoj dar od Boga, eden s'zer takó, eden pa takó. Od deviz nimam Gospodovigu povelja; svetjem pa. I. Kor. 7. 7-25. Sveti Ziprian pravi: Devize so nar imenitnishi ovze Jesusove. Sveti Ambrosi perstavi: Kdor v' devištvu radovoljno shivi, je angeljam podoben.*

Je tedaj dobro vedno devištvu obljubiti?

Devištvu je visoka in teshka zhednost, ker imamo saklad v' perstenih posodah, to je, v' slabim telesu. II. Kor. 4. 7. II. Kor. 4. 7. Jezus pravi: *Vsak ne umé te besede, ampak tisti, kterim je (od Boga) dano. Mat. 19. 12.* Nespremishljeno obljubiti devištvu, ni prav, ker je teshka in redka zhednost; vsak pa naj skerbi po svojim stanu zhisto shiveti, in bo sadosti.

*Kakshin greh je devištvu s' greham sgu-
biti?*

Velika pregreha, in velika nesfrezha je to. Sveti Paul ravno sa tiga voljo pravi: *Nezhistost naj se ne imenuje med vami, kakor se svetim spodebi; ker taki nimajo de-*

lesha v' kraljestvu Kristusovim. Efes. 5. 3-5.

Kakšni moraje biti tisti, kateri hozejo devishtvo ohraniti, al zhisto shiveti?

Kterikoli hoze devishtvo ohraniti, al zhisto shiveti, naj to stori :

1) Naj gorezhe profi Boga de mu dar zhistosti da, in ohrani. Potrebno je gorezhe in stanovitno moliti, ker zhistost je v' slabim telesu, in ima veliko sovrashnikov. Modri pravi: *Ker sim vedil, de ne morem sdershljiv biti, ako Bog ne da; sim pred Gospoda stopil, in njega profil.* Modr. 8. 21.

2) Ponishen bodi, de ne upa v' svojo mozh, de ne sheli, ampak se boji drusimu spolu dopasti, de se nizhemurno ne oblazhi, in de je smiraj v' fkerbi savolj svoje in drusih slabosti. Ponishnost dopade Bogu, kateri ponishnim svojo gnado daje. (I. Petr. 5. 5.); s' gnado boshjo pa je vse mogozhe.

3) Sramoshljivost je potrebna, de se kristjan boji misliti, viditi, govoriti, poslushati, storiti al perpustiti, kar daje perloshnost v' nezhistost, in tudi kar nezhisto posheljenje obudi. Kdor ni sramoshljiv, ne bo zhistosti ohranil. Sveti Avgushtin pravi: *Nemogozhe je verjeti, de bi nesramoshljiv zhlovek zhift bil.*

4) Samoto in molzhezhnost naj ljubi. Kdor rad hodi v' drushbo posyetnih in nepoboshnih ljudi, in je predersniga jesika, kashe, de ni

boshjiga Duha v' njem in bo veliko slishal in govoril, kar zhísto konzhá.

5) Mora biti smeren v'jedi in pijazhi, ker pitano teló obroduje skushnjavé, in pameten post lohka ohrani zhísto dusho in zhísto teló.

6) Delavno in spokorno naj shiví. Smiraj kaj delati je velik perpomozhik v' zhísto, lenoba pa obroduje mehkobo in nezhísto, ker prostor pushta hudim mislim, in drusim sape-ljivim rezhém.

7) Varovati se mora vsih hudih perlosh-
nost kolikor je mogozhe. Potrebno je to vsm
ljudem, mladim pa sosebno, ker je mladost
sama nevarna, in ima veliko sovrashnikov.
Sveti Paul pravi: *Vas opominjam v' imenu*
Gospoda Jesusa, de se odtegnete od vsih
bratov, kateri rasujsdano shivé. II. Tef.
3. 6.

*Kaj je vedna pokorshina pod kakim du-
hovnim poglavarjam?*

Radovoljna obljuba je to, s' ktero se zhlo-
vek kakimu duhovnimu ozhetu podvershe, de
bi pod njegovo oblastjo popolnisli Bogu slu-
shil. Letimu evangeljskimu svetu se podver-
shejo tisti, kateri v' kaki kloshter gredo, de
vedno shivé v' pokorshini.

Kaj zhloveku pokorshina pomaga?

Pokorshina je pot v' svelizhanje. Pokor-
shina je v' svelizhanje potrebna, ker ni per-
pushteno po svoji volji shiveti. Bogu in ob-
lastnikam podvrezhi se je potrebno; kdor pa

verh tiga vedno pokorshino obljubi, de tudi v'perpušhenih rezheh po svoji volji ne stori, tisti je sosebno hvale in plazhila vreden, ako vse to svesto spolnuje.

Od gnade boshje.

Je poduzhenje od gnade boshje potrebno?

Potrebno, in nar potrebnishi je. Zhisti nauk od gnade boshje zhloveka uzhi, de ne sme upati v'svojo mozh, ampak v'pomozh gnade, po kateri je dolshen sdihovati, s'njo pridno delati, in jo skerbno ohraniti.

Je zhloveku mogozhe vse nauke od gnade boshje dognati?

Nemogozhe je vse vediti in dognati, ker je previfoko. Zhe so ravno tukaj mnoge skrivnosti, je pa vender dolshnost in potrebno vediti, kar nas sveta vera uzhi od gnade boshje, de smo ponishui, ponishno profimo, v'upanji in sirahu shivimo. Veliko kristjanam so nauki od gnade boshje skoraj nesnani, in bi se jim pravizhuo reklo, kar je Jesus Samarijanki rekel: Oh! ako bi ti dar boshji vedila. Jan. 4. 10. Veliko jih je, ki veliziga daru gnade boshje, al zhesnaturne pomozhi zhloveku potrebne ne vedo. Kerfhaufke pravizhnosti ni bres gnade boshje, in prave ponishnosti ni bres verniga poduzhenja od nje. Potrebno je tedaj vediti, kaj vera uzhi od gnade boshje, bres ktere nizh dobriga ni.

Kaj je gnada, in zhimu dana.

Kaj je gnada boshja?

Gnada je vsaka milost, dar in dobrota, ki nam jo Bog is usmiljenja daje; tukaj pa ni od drusih darov poduzhenje, ampak od zhesnaturne pomozhi zhloveku dane, de s'njo pravizhno shivi, in je svelizhan.

Kolikera je notrajna gnada?

Notrajna gnada je mnogotera, raslozhi se sosebno v' pomagajozho, posvezhujozho in povishujozho.

Kader usmiljeni Bog daje zhloveku svetlobo, veselje, pomozh, de bi vedil in storil dobro, in se hudiga varoval, se ta notrajna pomozh *pomagajozha gnada* imenuje.

Zhe zhlovek s' pomozhjo gnade boshje, ktero je po milosti boshji prejel, ljubi in stori dobro, sovrashi in se varuje hudiga, ljubi Boga is vfiga serza, in se njemu popolnoma podvershe, takrat je opravizhen, to je, *posvezhujozho gnado* prejme, in ostane v' nji, dokler smertno ne gresli.

Zhe si krisijan, ki je posvezhen, al posvezhujozho gnado boshjo ima, persadeva po volji boshji svesto shiveti, se gnada boshja povishuje v' njem, in se ravno sato *povishujozha gnada* imenuje. Povishuje se ona sosebno per vrednim prejemanji svetih sakramentov, shivih imenovanih.

Od posvezhujozhe, in povishujozhe gnade boshje je bilo sadosi rezhen v' zhetertim

delu kerfhanfskiga nauka, to je, v' naukih od svetih sakramentov; tukaj bo toraj govorjenje le od premagajozhe gnade.

Kaj je pomagajozha gnada boshja?

Pomagajozha gnada boshja je zhesnatur-na pomozh, katero usmiljeni Bog daje zhloveku, de bi posnal, ljubil in storil dobro; posnal, sovrashil in varoval se hudiga.

Kaj daje gnado?

Bog sam, in nihzhe drugi, samore gnado dati. Marija deviza, angelji in svetniki ne samorejo gnade dati, ampak le Bog. Uzheniki in duhovni uzhe, svaré in opominjajo, gnade pa ne dado, in je ne morejo dati. Sveti Paul je Korinzhanam pisal: *Jest sim sadił Apolo perlival: Bog pa je rast dajal. Takó tedaj ne kdor sadi, ne kdor perliva je kaj; ampak Bog, kteri rast daje.* I. 3. 6-7.

Zhimu je gnada boshja dana zhloveku?

Gnada boshja je dana zhloveku, de rasvetli njegov um, in stori možno njegovo voljo, de ve in je nagnjen storiti boshjo voljo. Gnada boshja je sonzu permerjena, katero s' svojo svetlobo rasvetli semljo, in jo s' svojo gorkoto stori rodovitno. Semlja bres sonza bi bila temna in nerodovitna, in ravno takó zhlovek bres gnade bi bil ves neveden, in obriga prasen.

Zhlovek, kteriga Bog s' mogožno gna-

do obične, je več drugazhen kakor prej ; bolj natanko vidi svoje dolžnosti, ostudnost greha, lepoto keršhanskih zhednost, potrebo boshje flushbe, in vrednost nebeskiga kraljestva ; in je toraj perpravne volje storiti vse kar Bogu dopade. Guada boshja je tedaj zhesnaturna svetloba in mozh, ktero Bog zhloveku daje savolj saflushenja Jesufoviga. Sveti Avgustin pravi: *Bog daje zhloveku gnado, s' ktero posna in stori njegovo voljo ; zhe mu gnade ne da, je neveden, in nesmoshen boshjo voljo storiti.*

Od potrebe gnade boshje.

Samore zhlovek s' svojim umam vediti, in s' svojo pametjo soditi dobro in hudo po volji boshji ?

Zhlovek bres gnade boshje ne ve dobri-ga in hudiga po sveti volji boshji. Naturni um al sapopadik, kteriga Bog zhloveku daje od hudiga in dobri-ga, je po hudim posheljenji oflabljen, in je slab, ako Bog ne rasvetli zhloveka s' svojo gnado. Kakshni so oni, ki svetlobe gnade boshje nimajo, sveti Paul pové: *Oni so se motili v' svojih mislih, in njih nespametno serze je otemnelo. Riml. 1. 21.*

Zhlovek bres svetlobe gnade boshje je enak zhloveku slabih ozhi, ki vidnih rezhi ne more raslozhiti. Enak je otroku, ki po svojim majhnim umu neumno misli in sodi. Enak je vojshakam, Sirskiga kralja, kteri so pre-

roka Eliseja iskali, de bi ga vjeli. Bog jih je na proshujo Eliseja nekoliko oflepil, de so vidili po poti iti, raslozhiti pa niso mogli kam gredó, in so shli v' Samarijo v' frede svojih sovrasnikov. IV. Kral. 6. Kakshin je zhlovek, ko svetlobe gnade boshje nima, in ko jo ima, je sveti Paul skušil in djal: *Dokler sim otrok bil, sim govoril kakor otrok. Kader sim pa mosh pošal, sim opustil, kar je bilo otroshkiga.* I. Kor. 13. 11. Preden je spreoberujen bil, je bil uzhen in vender neveden; moder je pošal, ko ga je Jesus rasvetlil.

Ali je kristjcn, ki je vero in sapovedi prejel, in veliko svetih naukov slishi al bere, tudi svetlobe gnade boshje potreben, de posna dobro in hudo po volji boshji?

Resnizhno de je potreben. Vera je sofebni dar boshji, sapovedi in nauki so is nebes, de pa vera ima mozh v' kristjana, in de on prav umé boshje nauke, je gnade boshje potreben. Verne resnize so veliko kristjanam mersle in nerodovitne; nauki so jim temni, in zhednosti keršhanske neperljudne, ako jim Bog rasvetljenja ne da. Enaki al podobni so oni uzhenzam Jesufovim, kterim je on natančno pravil kaj bo terpel v' Jerusalemu; slishali so in po zherki vsako besedo umeli, vender beseda jim je bila skrita, in niso sapopadili, kar je bilo rezhenó. Luk. 18. 31-34.

Se samore zhlovek is svoje mozhi greha varovati in dobro storiti po volji boshji?

Zhlovek is svoje mozhi tiga ne more. Zhe so ravno njegove dela poshtene, vender niso dobre po sveti volji boshji, zhe niso s' pomozhjo gnade opravljene. V' stari in novi zavesi je stanovitna resniza, de ni poboshnih del, in de ni praviga saflushenja per Bogu, ako on gnade ne da; in de je popazheni zhlovek gnade boshje potreben. David je is ferza profil Boga: *Vodi me v' svoji resnizi, in ozhi me: sakaj ti si Bog moj Svelizhar, in na-te jest vsaki dan zhakam. Ps. 24. 5. Tudi: Jest sim ko sgubljena orza sashel; al shi me svojiga hlapza. Ps. 118. 176.* Prerok Jeremija je profil Boga: *Spreoberni me, in bom spreobrnjen, ker si Gospod moj Bog. Sakaj, ko si me preobernal, sim se pokoril; in ko si mi ozhi odperl, sim se na svojo stegno tolkel. Jer. 31. 18-19.* Jesus je svojim aposteljnjam rekel: *Ostanite v' meni, in jest v' vas. Kakor mladika ne more sama is sebe sadu roditi, ako na terti ne ostane; tako tudi vi ne; ako ne bote v' meni ostali. Bres mene ne samorete nizeh storiti. Jan. 15. 4-5.* Pveti Paul pravi: *Nobeden ne more rezhi, Gospod Jesus, drugazhi kakor v' svetim Duhu. I. Kor. 12. 3.* In sopet pravi: *Sami is sebe ne samoremo kaj (dobriga) misliti, kakor is sebe; ampak nasha smoshnost je is Boga. II. Kor. 3. 5.*

Kaj katolfska cerkev uzi od potrebe gnade boshje?

Katolfska cerkev je vselej verovala in uzhila, da zlovec brez pomozi gnade boshje ni Bogu dopadljiviga ne stori. Ta refniza ponishuje zlovca, ker ga je napuh popazhil, in sato se je veliko napuhnenih ljudi vsdigvalo soper to katolfsko refnizo, in veliko krivoverzov je lashnivo uzhilo, da zlovec vsaj kaj is svoje mozi samore dobriga storiti. Cerkev je vselej stanovitna ostala, in tudi v' Tridentiskim sboru (Sej. VI.) soper krivoverze uzhila in sodila, rekozh :

Kdor pravi, da se zlovec s' svojimi deli, ktere po nauku nature al postave stori brez gnade boshje po Jesusu Kristusu, samore opravičiti per Bogu; bodi is cerkve pahnjen.

Kdor pravi, da je gnada boshja po Jesusu Kristusu le sato dano, da zlovec loshej pravizhno shivi, in da si loshej samore vezhno shiviljenje dobiti; kakor da bi po svoji prosti volji brez gnade oboje, ampak teshej, sadobiti samogel; bodi pahnjen is shtevila vernikov.

Kdor pravi, da brez gnade svetiga Duha zlovec samore verovati, upati, ljubiti al spokoriti se, kakor je prav, da dar opravičenja sadobi, bodi is cerkvene drushbe pahnjen.

Kaj zerkveni ozhetje pravijo od potrebe gnade boshje?

Ravno to, kar vſa zerkev. Sveti Avguſhtin pravi: *Kakſhno ſaſluſhenje ima zhlovek preden prejme gnado, ker bres gnade nizh dobriga ni? Naſha volja ſama lohka greſhi, dobriga pa ne ſtori ſama, ampak s' gnado.* Sveti Janes Kriſoſtom pravi: *Kakor ſemlja ſadu ne rodi bres ſonza in deſhja, takó tudi nizh dobriga ni bres pomozi gnade boshje.*

Od kod je nesmoſhnoſt dobriga v' zhloveku?

Nesmoſhnoſt dobriga je v' zhloveku is perviga greha, kateri je naſhim pervim porodnikam, in nam vſim pravizhnoſt odvſel, njih in naſ ranil, popazhil, in dobriga nesmoſhne ſtoril. Zhlovek, kateri je od Jerusalema v' Jeriho hodil (Luk. 10.), in med ropavze ſaſhel, kateri ſo ga ranili, ſlekli in ondi puſtili, pomeni vſe zhloveſhtvo od hudizha ranjeno in obropano. Uſmiljeni Samarijan je ranjenimu popotniku pomagal, in on bi bil bres njegove pomozi na poti umerl. Ravno takó mi, ako bi nam ne bil uſmiljeni Jeſuf ſaſluſhil gnade ſvetiga Duha, ktera naſ osdravi, in dobriga rodovitne ſtore. Ako ſebe premiflimo, lohka vemo de ſmo ſami ſoper ſebe raſdeljeni, de ſmo ſpazheni, ſvijazhni in hudobni, in de ſmo toraj boshje pomozi potrební, ta pomozh pa je *gnada boshja po Jeſusu Kriſtuſu Goſpodu naſhim.* Riml. 7. 25.

So tudi pravizhni gnade boshje potrebni?

Tudi, ker pravizhniga zhloveka ni, zhe ni po pomozhi gnade boshje pravizhuosti dosegel, in zhe pravizhuosti s' gnado ne ohrani. De se greslnik opravizhi in pravizhen ostane, je sad gnade svetiga Duha. Jesus ni le enim, ampak vsm rekel: *Bres mene ne samorete nizh storiti.* Jan. 15. 5. Sveti Paul, ko je she spreobernjen in posvezhen bil, je refni-zhno rekel: *Najdem (nasprotuo) postaro, kadar hozhem dobro storiti, ker hudo (posheljenje) v' meni prebiva. Kdo me bo reshil od telefa smerti? Gnada boshja po Jesusu Kristusu.* Riml. 7. 21-25. Hudo posheljenje ostane v' pravizhnim, in zhe ga on s' pomozhjo gnade boshje ne premaguje, rodi greh. Jesus je perpusil, de je Peter padel, v' sprizhevanje, de je guada boshja tudi pravizhnim potrebna.

Zhe je ref, de zhlovek bres pomozhi gnade boshje dobriga ne stori; sakaj pa hudobni ljudje vzhaf vedó in storé dobro?

Ni vse dobro per Bogu, kar se zhloveku vidi dobro, al kar podobo dobriga ima, ampak le to kar je s' pomozhjo boshje gnade po volji boshji opravljeno. Ne natura al kaj drusiga taziga, temuzh *Bog je, kteri v' nas dela, de hozhemo in delamo po* (njegovi) *dobri volji.* Fil. 2. 13. Usmiljenje, dobrodarnost, sdershnost in drugo tako je lohko per malikovavzih, krivoverzih in drusih nepravizhnih ljudeh, pa to so naturne zhednosti,

alpa morde is napuha, al drusiga hudiga isvirajo. Fariseji so veliko dobriga storili, pa ne po volji boshji, in sato je Jesus rekel: *Ako vasha pravizhnost ne bo obilnisthi ko pismoukov in farisejev, ne pojdete v' nebeshko kraljestvo. Mat. 5. 20.* Dolsbnost je tedaj terdno verovati, de bres pomozhi gnade svetiga Duha ni dobriga saflushenja per Bogu.

Ali tedaj dobre dela greschnikove niso nizh vredne per Bogu?

Kar greschnik, ki ljubi svoje grehe, al hude perlosnosti, in se boljshati nozhe, po naturi dobriga stori, ni dobro per Bogu, in nima saflushenja. Greschnik, ki se boljshati sheli, moli, se posti, ubogim pomaga, al drugo dobro stori is namena, de bi mu Bog dal gnado se spokoriti, je hvale vreden, in njegove dela so Bogu vshezh. Njegovo persadjanje kashe, de mu Bog s' svojo gnado she pomaga, in mu bo she pomagal de opravizhenje sadobi, ako ne odstopi. Dobre dela pokore shelniga greschnika so vshezh Bogu, pa niso she vezhniga plazhila vredne, ampak le pomagajo opravizhenje sadobiti. Djanje apostelnov popisuje spreoburnjenje vojashkiga poglavarja Kornelija, kateri je v' melu Zesareji, na Judovskim, prebival. Stotnik Rimljanskih vojshakov, in malikvaviz je bil on, Bog pa mu je dal skerb, de bi pravo vero sposnal: is tiga svetiga namena je veliko dobriga delal, in Bog mu je po svojim angelju rekel:

Korneli! tvoja molitev je uslišana, in tvoje vbogajme dajanje je v' spomin prishlo pred Boga. Ukasal mu je po svetiga Petra aposteljna poslati, kateri ga je uzhil in keršil. Apost. djan. 10.

Gresnikam bodi to spodbadik, de si, kolikor samorejo, persadevajo dobro storiti is namena si boshjo milo: nagniti; sakaj, zhe ravno njih dobre dela niso s'he po vsi volji boshji, jim bo vender usmiljeni Bog obilnisthi pomagal s' svojo gnado, in v' njih dokonzhal delo njih spreobrnjenja, ako so njegovi gnadi svesti. Sveti Paul ravno to pravi: *Sanesem se, de Bog, kateri je dobro delo v' vas sazhel, ga bo tudi dokonzhal. Fil. 1. 6.*

Od mozhi gnade boshje in zhlovekove proste volje.

Je zhloveku mogozhe s' pomozhjo gnade storiti, kar Bog sapoveduje in se varovati, kar prepoveduje?

S' pomozhjo gnade boshje je vse mogozhe. Uzhenzi, ko so slis'hali nauke Jesufove, so savpili: *Kdo bo tedaj samogel svelizhan biti: Jesus je odgovoril: Per ljudeh je to nemogozhe; per Bogu pa je vse mogozhe. Mat. 19. 25. 6.* Sveti Paul apostelj je takó govoril: *Vreden nisim apostelj imenovan biti, ker sim preganjal zerkev boshjo; s' boshjo gnado pa sim to, kar sim. I. Kor. 15. 9-10.* Veliko terplenje je bilo svetimu Paulu odlozheno, in veliko sadersh-

kov je on nashel v'opravkih svojiga apostolstva, upal je pa v'pomozh boshje gnade, in rekel: *Vse samorem v' Bogu, kateri me mozhniga stori.* Fil. 4. 13.

Kakó de je gnada boshja mozhna se nad všimi aposteljni Jesufovimi vidi, ktere je Jesus nevedne in bojezhe pustil, ko je v'nebeša shel, in modre in serzhne storil potlej s'gnado svetiga Duha. Koliko, de je gnada boshja mozhna, se vidi tudi nad svetimi martniki, kateri so s'njeno pomozhjo sanizhvali svet, svoje premoshenje in shivljenje savolj nevidnih dobrot, ktere jim je Jesus obljubil. Mozh gnade boshje je bila nad neverniki rasodeta, kateri so bili v'nevednosti in delih skoraj neumni shivini enaki, potlej pa so neisrezeno sveto shiveli.

Samore zhlovek gnadi boshji se vstavljati?

Zhlovek je prostovoljen, in se samore vstavljati gnadi boshji, in se ji vzhasi vstavlja. Jesus Kristus je nad Jerusalemam jokal, in rekel: *Jerusalem, Jerusalem, ki morish preroke in kamnjash tiste, kateri so k'tebi poslani; kolikokrat sim hotel vkup spraviti tvoje otroke, kakor koklja vkup spravlja svoje pisheta pod peretnize, in nisi hotel.* Mat. 23. 37. Sveti Shtefan je Judam rekel: *Vi terdovratni in neobresani v'serzih in ushesih, se vedno svetimu Duhu vstavljate, kakor vashi ozhetje, takó tudi vi.* Djan. apost. 7. 51.

Greslhi zhlovek, zhe je boshji gnadi nepokeren?

Greslhi, in je hudiga pekorjenja vreden. Vsak zhlovek je dolshen pomanjshvati svoje hudo posheljenje, in mu nasproti delati, de bo raji gnadi boshji pokoren; zhe ne, se sadolshuje per Bogu, in bo mordé v' svojih grehah umerl. Gnada, ktera eniga greslhniku Bogu pedvershe, drusiga hudobnishiga greslhniku pusti v' grehah; odgovor bo pa on vender pravizhnimu sodniku mogel dajati, in pokorjen bo, ker je sanizhval al sametval gnado boshjo. Ravno to Jesufove besede pomenijo: *Gorjé tebi Korozaín, gorjé tebi Betsajda: sakaj, ako bi se bili taki zhudeshi godili v' Tiru in Sidonu, kakor so se per vas godili, bi se bili nekdaí v' oístrim oblazhílu in v' pepelu pokorili. Sato vam povem: Tiru in Sidonu bo loshej v' dan sodbe kakor vam.* Mat. 11. 21-22. Prebivavzi Tira in Sidona bi se bili spreobernili, ako bi bili vidili zhudeshe in deleshni bili gnad, ktere je Jesus skasoval terdovratnim prebivavzam Judovskih mest Korozaína in Betsajde, in sato bo toraj njim huje v' dan sodbe.

Samore Bog s' svojo gnado vfaziga, in nar terdovratnishiga greslhniku spreoberniti?

Bogu je vse mogozhe, in tudi nar terdovratnishiga greslhniku spreoberniti s' svojo gnado. Volja boshja je vfigamogozhna, ona gospoduje shive in mertve, umne in neumne, vidne in nevidne stvarí. Poboshni Mardohej

je po veri mislil in rekel: *Gospod, gospod vsigamogozhni kralj, pod tvojo oblastjo je vse, in nikogar ni, kateri bi se samogel tvoji volji vstaviti.* Est. 13. 6. Sveti Avgustin pravi: *Verujemo v Boga vsigamogozhniga; vsigamogozhen bi pa Bog ne bil, ako bi njegova volja nashe volje ne mogla spreobrniti.*

V' svetim pismu je veliko sgledov, de vsigamogozhna volja boshja zhlovekovo voljo gospoduje; spreobrnjenje terdovratniga Saula nar bolj sprizhuje, de je to resnizhno. Sveti Paul, prej Savel, je hudo in neusmiljeno preganjal zerkev boshjo; dovolil je v smert svetiga Shtefana, in neprenehama skerbel sareteti Jesuovo vero: njegovo neusmiljenje je blis in delezh slovelo. Vstavljal se je Bogu, dokler mu je on perpustil, spreobrnil ga je Bog, ko je on na poti v Damask bil, de bi verne, ondi prebivajozhe svesal, in v Jerusalemu gnal. Kader je nar hudobnisthi volje bil, in ko je po kersthauski kervi nar huje hrepenil, ga je Jesus spreobrnil. Perkasal se mu je, mogozhno gnado dal, in mu rekel: *Saul, Saul, sakaj mene preganjash?* Saul, prej ko serdit lev, je bersh krotko jagnje postal, in Jesusu ponishno odgovoril: *Gospod! kaj hozhesh de storim.* Djan. apok. 9.

Zhe Bog nar terdovratnisthiga gresznika lohka spreoberne, ali se tedaj terdovratnosti ni bati?

Terdovratnost je veliko hudo, zhe jo

ravno vfigamogozhni Bog lohka omezhi in spreoberne, ker navadna gnada, ktera manj hudobniga greslnika lohka spreoberne, njemu ne sda: fosebne gnade je tedaj on potreben, ktero Bog malokrat daje, in terdovratnim greslnikam se navadno godi, kar je Jesus terdovratnim Judam rekel: *V' svojim grehu bote umerli.* Jan. 8. 21.

Ostane prosta volja v' zhloveku, kogagnada boshja spreoberne?

Prosta volja ostane v' zhloveku, in on je prostovoljen, de si Bog stori s' njegovo voljo kar hozhe. Bog ne spreoberne zhloveka soper njegovo voljo, ampak nagne njegovo voljo, de se rada podvershe Bogu. Greslnik se resnizhno spreoberne, kader ga Bog spreoberniti hozhe, ker rassvetli, osdravi in nagne njegovo voljo, de ljubi, sheli in stori kar je Bogu vshezh. Tridentfski sbor je uzhil in sodil soper krivoverze, rekozh: *Kdor pravi, de zhlovekova volja, po Bogu obujena in omajana, se Bogu prostovoljno ne podvershe, de se ona nizh ne perpravi k' opravi-shenju, de se ona gnadi boshji vstaviti ne more, al de permocrano dovoli, bodi is fhtevila vernikov sbrisan.* Sej. VI. Greslnik ima smiraj prosto voljo zhe majhuo al veliko gnado prejme; in zhe ravno Bog s' njegovo voljo stori kar hozhe, njegova volja ostane smiraj prosta.

Kakó se to godi, de se nar terdovratniški greslnik resnizhno in gotovo spreoberne, ko ga Bog spreoberniti hoze, in de on smiraj oflane prostopoljen?

Godi se takó. Bog is fofebne milofli rafvetli greslnikov um, mu vlije zhesnaturno vefelje do pravizhnofli, in nagne njegovo voljo, de se on prostopoljno in radovoljno podvershe Bogu. Sveti Avgufhtin je to fkufil, in sato pravil: *Bog v' greslnikovo ferze vlije vefelje do pravizhnofli, de on radovoljno lju-bi in ftori dobro, radovoljno foverashi hu-do, in se ga varuje.*

Ufmiljeni Bog rafvetli greslnikov um, in mu odgerne fvojo lepoto, tudi lepoto ker-fhaufkih zhednost in oftudnost greha; mu vlije zhesnaturno fladnost in vefelje do dobriga, ktero premaga fladnost in vefelje greha, in on se spreoberne. Greslnik po gnadi boshji poduzhen, rafvetljen, preprizhan in vlezhen k' Bogu, k' fvojimu resnizhnimu in ufmiljenimu Gofpodu, se mu radovoljno podvershe in vefelo ftori, kar mu fapoveduje. To kafe in fprizhuje, kakó Bog fpreoberne greslnika, de ga gotovo spreoberne, zhe ga hoze fpreoberniti, in tudi, de se greslnik radovoljno fpreoberne.

Zhe Bog fpreoberne greslnika, ga morde fpreoberne bres vfiga njegoviga persadjanja?

Greslnikovo fpreobernjenje je is gnade, in njegoviga persadjanja. Gnada boshja je vfiga dobriga sazhetik in konez, in bres nje

nizh dobriga ni; usmiljeni Bog pa gresniku da gnado, de on s'njo dela, de profi, se ponishuje, pokori, vojskuje in opravizhenje sadobi. Sveti Paul pravi od sebe: *Boshja gnada ni bila prasna v'meni, ampak sim vezh, ko vfi drugi delal; pa ne jest sam, temuzh gnada boshja s' meno.* I. Kor. 15. 10. Mati podaja rokó svojimu majhnimu otroku, kteri skusha hoditi, sam pa ne more. Zhe mati otroku ne pomaga, se valja po tleh, al pada, ker mozhi in terdnobe nima, de bi sam hodil; mati ga ne nese, ampak mu le roko podaja de hodi; hodi, pa ne sam, ampak s' materno pomozhjo. Ravno takó gresnik, kterimu Bog pomaga, de se spreoberne; dela, terpi in si persadeva opravizhenje sadobiti, ker mu v'ravno ta namen usmiljeni Bog po Jesufu pomaga.

Sakaj Bog hozhe, de si gresnik s' pomozhjo njegove gnade persadeva opravizhenje sadobiti?

Bog hozhe to gresniku v' nauk, de vé kakó je hudo gresniti, in de po sadobljenim opravizhenji skerbno ohrani posvezhujozho gnado boshjo. Njemu je rezheo, kar je Jesus osdravljenimu bolniku rekel: *Lej, sdrav si: nikar vezh ne gresni, de se ti kaj hujshiga ne sgodi.* Jan. 5. 14.

Od milosiljiviga dajanja gnade boshje.

Je zhlovek gnade boshje vreden?

Zhlovek ni gnade boshje vreden; ampak zhe mu jo Bog daje, jo daje is milosti. Sveti Paul pravi: *Nas je (Bog), ne is del pravi-ze, ktere smo mi storili, ampak po svojim usmiljenji svelizhal.* Tit. 3. 5.

Ali Bog ni dolshen nobenimu gnade dati?

Bog ni nobenimu nizh dolshen. Bog je zhloveka v'pravizhnosti ustvaril, zhlovek pa je prejeto pravizhnost sgubil; tedaj ni gnade, temuzh pogubljenja vreden, in Bog mu ni dolshen pomagati. Bog je Mojsefu rekel: *Usmilil se bom nad kterim se bom hotel, in bom milostliv, komur se bo meni sljubilo.* II. Moj. 33. Sveti Paul to ponovi, rekozh: *Preden sta bila (Jakob in Esav, brata) rojena, al kaj dobriga al hudiga storila, je bilo rezhenno: Vezhi bo manjshimu flushtil. Kaj porezhemo tedaj? Je mar kriviza per Bogu? To ne: sakaj Mojsefu (Bog) rezhe: Usmilil se bom, zhes kogar se usmilim: in milost bom skasal timu, nad kterim se bom usmilil.* Riml. 9. 11-15. Velikokrat je to ponavljeno v' svetim pismu stare in nove savese, de vemo, de je Bog svojih darov gospodar, in de jih daje komur hozhe.

Je dolshnost profiti Boga, de nam da svojo gnado?

Dolshnost je. Greshniki in pravizhni so

dolshni profiti Boga sa gnado : greslniki so dolshni, de se s' pomozhjo gnade spreobernejo ; in pravizhni so dolshni, de gnado boshjo ohranijo. Greslniki naj is serza profijo Boga : *Rassvetli moje (dufhne) ozhi, de v' smerti ne saspim.* Pf. 12. 4. Pravizhni naj profijo Boga : *Ne vsemi od mene svojiga svetiga Duha.* Pf. 50. 13.

Je zhlovek uslishan, ako prosi Boga sa gnado ?

Zhlovek je uslishan, ako prav prosi Boga, de bi mu gnado dal, ker je to njegovi milosti vshezh. Jesus je to oblubil, rekozh : *Ozhe nebeshki bo dobriga Duha dal tistim, kteri ga profijo.* Luk. 11. 13.

Samoremo prav profiti Boga, zhe nam on ne pomaga prav profiti ?

Prav profiti ne samoremo, zhe nam Bog ne pomaga prav profiti. Sveti Duh zhloveka uzhi kakó in sakaj profiti : *Sakaj ne vemo, kaj bi profili, kakor se spodobi : ampak sam Duh prosi sa nas s' neisrezhenim sdihovanjam.* Riml. 8. 26. Sveti Duh obuduje svete misli, in gorezhe shelje v' nas, in nam daje sveto lakoto do pravizhnosti, de is serza in po volji boshji profimo ; zhe pa molitev ni is gnade svetiga Duha, je prasna in nizhemurna. Greslnik je temniga in mersliga serza, in je slushnik svojiga hudiga posheljenja, reshenja ne sheli, in se ga brani, zhe ga sveti Duh ne rassvetli, ne ogreje in ne perganja.

Greslnik je svoje nesrezhe sadovoljin, in rad tizhi v' grehlih; kako bo tedaj bres pomozhi boshje prav profil? Tedaj ne samoremo prav profiti, zhe nam Bog ne pomaga prav profiti.

Sakaj Bog daje svojo gnado?

Bog daje svojo gnado, ker je milostljiv. Gnada bi ne bila gnada, in milost bi ne bila milost, ampak dolg in dolshnost, ako bi Bog dolshen bil zhloveku dati svojo gnado; is sgolj milosti je tedaj gnada. Riml. 11. 5.

Savolj kteriga in po kterim nam Bog daje svojo gnado?

Bog nam daje svojo gnado savolj saflushenja Jesufoviga. Vse dushne darove, ki jih mi in drugi prejemamo v' vezhuo svelizhanje, prejemamo le po Jesusu Kristusu, kteri je vsimu zhloveshtvu milost in gnado saflushil na svetim krishu. Vse nashe upanje je Jesus, in vse svoje proshnje opravljamo po njem, ker ni gnade, odpushenja in svelizhanja v' kakim drusim imenu. *Sapovedi so po Mojsefu dane, gnada in resniza je po Jesusu Kristusu.* Jan. 1. 17.

Ali nam tedaj ni dana savolj nashih dobrih del?

Gnado boshjo prejemamo in milosti boshje po Jesusu Kristusu, ne pa savolj svojih dobrih del. David ni bil dobriga saflushenja prasen, pa je vender djal in profil: *Gospod! pomagaj meni savolj svoje milosti.* Pl. 6. 5. Kak-

flno saflushenje ima zhlovek per Bogu, preden gnado prejme, ker bres gnade dobriga saflushenja ni? Ako pa zhlovek s'pomozhjo gnade boshje kaj dobriga fiori, je Bog milostljiv in svest, in mu obilnisthi gnado daje. Dobre dela s'pomozhjo gnade opravljene, imajo saflushenje per Bogu, gnada je vender vrednisthi kakor njih saflushenje; in zhe Bog povisluje gnado savolj dobrih del s'pomozhjo njegove gnade opravljениh, to is milosti fiori.

Kaj si zhlovek saflushi, kateri se gnadi boshji vstavlja?

Boshjiga sapushenja je vreden. Jesus je terdovratnimu mestu Jerusalemu rekel: *Rasdjati bodo tebe, in tvoje otroke v' tebi, in ne bodo pustili kamna na kamnu, sato, ker nisi sposnal zhasa svojiga obiskanja.* Luk. 19. 44. Kdorkoli je tedaj po gnadi boshji opominjan in zhuti v' sebi svete misli in shelje k' Bogu iti, naj bo pokoren gnadi boshji; ako ne, bo morde v' grehlih pushen. Ravno sato sveti Paul prosi, rekozh: *Vas opominjam, de nepridama gnade boshje ne prejmete.* II. Kor. 6. 1.

Kaj si zhlovek saflushi, kateri je boshjimu poklizu, al gnadi boshji pokoren in svest?

Kdor je boshjimu poklizu, al gnadi boshji pokoren in svest, si po boshji milosti saflushi, de mu Bog obilnisthi gnado daje, s'ktero se boljsiha, ostane v' dobrim in se svelizha. Jesus pravi: *Vsakimu, kateri ima, (kar je*

s' pridnostjo perdobil) *se bo dalo, in bo obilno imel. Luk. 19.26.* Kdor je gnadi pokoren in svest, bo obilnih gnade prejel, in zhe je v' svestobi stanoviten, blagor mu vekomaj.

Kaj vsi ti nauki od pomagajozhe gnade boshje uzhé?

Vsi ti nauki uzhé, de

1) Moramo v' ponishnosti shiveti, ker gnade boshje nismo vredni, je saflushiti ne samoremo, in bres nje ni nizh dobriga saflushe-nja per Bogu.

2) Moramo v' milost boshjo, in v' mogozh-nost njegove gnade upati, ker so vsi drugi darovi saflonj, in nas le gnada boshja v' opravizhenje, in po poti pravizhnosti v' svelizhanje vodi.

3) Moramo gorezhe profiti po Jesusu Kri-stufu, fredniku med Bogam in nami, de savolj njega, in po njem milost najdemo per Bogu, in prejemamo gnade, kterih potrebujemo v' vezhno svelizhanje.

4) Hvalimo in sahvalimo usmiljeniga Boga sa vse gnade, ktere smo po njegovi milosti prejeli, ker smo jih bres saflushe-nja prejeli.

5) Svești bodimo gnadi boshji, in s' njeno pomozhjo pridno delajmo, rastimo v' dobrim, in ostanimo stanovitni v' njem, de v' gnadi umer-jemo, in bomo v' nji vterjeni. *Amen.*

Od shtirih poslednjih rezhi.

Ktere so shtiri poslednje rezhi.

Shtiri poslednje rezhi so : Smert, sodba, pekel, nebefa.

Je zhloveku dobro in potrebno premisliti in premishljevati shtiri poslednje rezhi?

Dobro in potrebno je, de v' boshjim strahu shivimo, svoje shivljenje ravnamo po sapovedih, sa svojo dusho skerbimo, se greha varujemo, frezhno umerjemo, in v' nebefa pridemo. Modri sleherniga opominja: *Per vsih svojih delih spomni se svojih poslednih rezhi, in ne bosh nigdar gresnil.* Sir. 7. 40.

O d s m e r t i.

Kaj je smert?

Smert je lozhitev dushe od telefa.

Morajo vsi ljudje umreti?

Vsi ljudje morajo umreti. Pred potopam so ljudje shest, sedem in tudi devet sto let shiveli; filno dolgo so shiveli, pa so vender umerli. Vsi ljudje pred nami so pomerli, mi, in vsi drugi, ki bodo prishli na svet sa nami, homo pomerli. David vprafna: *Kdo je, de bo smiraj shivel, in ne bo umerl?* Pf. 88. 49. Ni takó mogozhniga al oblastniga zhloveka, de bi smerti odshele. Kralji, oblastniki, mogo-

zhni in reveshi, vsi bočo umerli, in se v' prah povernili.

Od kod je, de mora vsak zhlovek umreti?

De mora vsak zhlovek umreti, je is greha prvih staršev. Modri pravi: *Bog je zhloveka neumerjoxhiga vsivaril: po hudizhovi nevoshljivosti pa je smert na svet prishla.* Modr. 2. 23-24. Pervi naši porodniki so v' hudizhevo skušnjava dovolili, sebe in naš smerti podvergli, in Bog je vse zhloveshtvo obfodil umreti. Slehernimu je rezheno: *Prah si, in v' prah se bosh povernil.* I. Moj. 3. 19. Sveti Paul tudi pravi: *Po enim zhloveku (po Adamu) je greh na svet prishel, in po grehu smert, in takó je smert na vse zhloveke prishla po njem, v' kterim smo vsi greslili.* Riml. 5. 12.

Vemo kdaj bomo umerli?

Ne vemo, in bres boshjiga rasodenja ne moremo vediti. Nekteri umerje ko shiveti sazhenja; eni dolgo shivé, zhe ravno niso terdniga sdravja; eni mladi umerjejo, de si njih starost in terdnost obetate dolgo shivljenje. Jesus pravi: *Bom prishel ob uri, ktere ne veste.* Mat. 24. 44.

Vemo kakshne smerti bomo umerli?

Ne vemo kakshne smerti bomo umerli. Nihzhe ne vé, zhe bo naglo, al po dolgi bolesni umerl; zhe bo doma, al na poti umerl;

zhe bo v' gnadi boshji, al v' velikim grehu umerl?

Je smert zhloveku soperna in strashna?

Smert je zhloveku soperna in strashna,

1) Ker je teló s' bolezhinami napolnjeno, in ga one takó dolgo stiskajo, dokler se dusha ne lozhi od njega. Některi zhlovek dolgo in veliko terpi, nekteri naglo umerje, vsak vender terpi, ker se dusha bres telesnih bolezhin ne odlozhi.

2) Smert je zhloveku grenka, ker ga lozhi od vsih in od vsiga. Smert lozhi dusho od telesa, dusho in teló od svetá, suanzov in priyatlov. Smert je grenka in soperna sosesbno zhloveku, kateri neumno ljubi svet, in kar je na njim. *O smert, kakó grenak je tvoj spomin zhloveku, kateri svoje premošenje v' miru vshiva!* Sir. 41. 1.

3) Smert je grenka in strashna kristjanu, kteriga vest pezhe savolj grehov. Kristjana, kateri je skerbnó flushil Bogu, al mu s' pravo pokoro sadosil, skerbi szer umreti, upa pa tudi v' neskonzhno milost boshjo, in saflushe-nje Jesufovo. Hudobnesh, kateri je svojovoljno shivel, ko zhuti de je smert blis, se neisrezhenó boji nefrezhno umreti, ker je velikokrat slishal, in vé, de *smert gresnikov je huda.* Pf. 33. 22.

4) Smert je grenka in strashna, ker bo po nji pravizhna sodba, in pravizhno pover-njenje. Zhlovekam je namenjeno enkrat umreti; po tim pa (bo) sodba. Hebr. 9. 27.

Smert bi greslnikam ne bila toliko strahna, ako bi po nji povernjenja ne bilo.

Je prav premishljevati smert?

Dobro in potrebno je premishljevati smert, ker to premishljevanje ogrenjuje sapeljivo veselje, premaguje hudo posheljenje, in smodri zhloveka. Premishljevanje smerti preprizha napuhnesha, de se neumno povishuje; preprizha lakomnika, de se sahtonj trudi; preprizha nezhistnika, de je nespametno pogubiti dusho savolj svojiga slabiga telefa; preuzhi vse greslnike, in jih vodi k' Bogu. Sveti Avgustin pravi: *Verjemi, de hudo posheljenje nima mozhi v' zhloveku, kateri pogosto premishljuje smert.*

Kakshna je smert pravizhnik?

Smert pravizhnik je mirna in frezhna. Sveti Paul pravi: *Dobro vojskovanje sim vojskoval, tek dokonshal, vero ohranil. Sato pa mi je perhranjena krona pravize, ktero bo meni dal Gospod pravizhni sodnik, ne pa te meni, ampak tudi njim, kateri njegovi prihod ljubijo. Tim. 4. 7-8.* Pravizhni, ki so nedolshnost ohranili, al so se po grehu refnizhno spokorili, bodo mirno in frezhno umerli. Oni so Boga is vse dushe ljubili, v' svet niso upali, in ga bodo radi sapustili; radi pojdejo is doline sol, ker so svoje misli v' nebesih imeli; svoje starshne, brate, sestire, otroke, prijatle in druge so savolj Boga ljubili, in se is pokorshine do Boga lohka lo-

zhijo od njih, ker upajo, da bodo namesti njih angelje in svetnike tovaršhe imeli; sdihovali so savolj skufnjav, sapeljivosti in pohujshanja, katerih slegov je svet poln, sdaj pa upajo priti v'nebesa, kjer nizh hudiga ni, in ne bo. Sreznini oni, ki so pravizhno shivali, ker bodo saflishali: *Dobri in svești hlapci! pojdi v' veselje svojiga Gospoda. Mat. 25. 21.*

Kakšna je smert gresnikov?

Smert gresnikov je strašna in nesrežna. David pravi: *Krivizhni bodo poginili, in hudobni bodo na sadnje pogubljeni. Pf. 36. 38.* Terdovratni gresniki bodo filno trepetali, kader se bo smert blishala; in kader bodo v' rokah imeli podobo krishaniga Jesusa, jim bo ravno ta podoba ojstro ozhitala, da so shivali kakor sovrashniki krisha Kristufovig, v' nezhistosti, v' shertji, in v' drusih grehih. Neumno so svet ljubili, -sa svoje strohljivo teló vedno skerbili, dušho pa, svojo edino in neumerjozho dušho, v' nemar pušili, in sato jim bo grenko in strašno umreti, kakor je sapifano: *Gorje vam, vi hudobni ljudje, kateri ste narvishiga Gospoda sapovedi sapustili! Kader umerjete, bo kletev vash delesh. Sir. 51. 11.*

Ali se gresnik samore v' sadnji bolesni spokoriti?

Bogu je vse mogozhe; gresnik pa naj ne odlasha spreobernjenja is upanja, da se bo v' sadnji bolesni spreobernil, ker se navadno

godi, de kakoršno je shiyljenje taka je smert. Grefhnik, ki je prej tolikokrat ljubesnivo opominjan bil opustiti grehe, in flushiti Bogu, in ni hotel, je nesreznhe smerti vreden. Telesne bolezhine, posvetne skerbi, domazhe premoshenje, otrozi, pretezheno, sdajno in prihodno obsuje in moti grefhnika, de skoraj ne ve kaj misli. Sosebne gnade je on potreben, de se is ljubesi do Boga resnizhno spokori, al to se filno redko sgoti. *Hudobnik se sam v svoje hudobije vjame; on bo umerl.* Prip. 5. 22-23. Vlak naj hiti spokoriti se, kader ga Bog kližhe, in takó le naj prav upa, de bo frezhno umerl.

Kakó se moramo k' smerti perpravljati?

K' smerti se moramo perpravljati, kakor bo sdaj rezhenó :

1) Moramo pogosto premishljevati smert, de po keršhansko shivimo, in smo smiraj perpravljani frezhno umreti. Modri pravi : *Bolji je iti v' hiško shalvanja (savaljo merlizha), kakor v' hiško pojedine; sakaj v' hiški shalovanja smo opominjani na konez vseh ljude misliti.* Prid. 7. 3.

2) Premislimo, de smert naš bo lozhila od sveta, in nam odvsele vse naše posvetno premoshenje; lozhimo se tedaj pred smertjo od vseh vidnih rezhi, de sveta in premoshenja nemumno ne ljubimo. Gostazham in popotnikam enaki bodimo, ker bo hitro prešlo kar vidi-mo, imamo in vshivamo. *Kteri svet vshivajo,*

(naj bodo), *kakor de bi ga ne vshivali*. I. Kor. 7. 31.

3) Premislimo, de smert nas bo lozhila od vsih domazhih in drusih ljudi; ne ljubimo tedaj nobeniga zhloveka po mesu, de bi savolj njega gresihili. Jesus pravi: *Kdor svojiga ozheta, svojo mater, svoje brate in sestre bolj ljubi kakor mene, ni mene vreden*. Mat. 10. 37. Zhe svojize in druge neumno ljubimo, bo lozhitev od njih grenka, in vsi nashi prijatli nas ne bodo per pravizhnim sodniku isgovorili.

4) Premislimo, de smert bo lozhila nasho dusho od telefa; dusha bo k' sodbi shla, teló bo pa versheno v'jamo, de se v' smerdljivo perst preverne; po vstajenji bo spet s' dusho sdrusheno, nje srezhe al nesrezhe vekomaj deleshno. Tedaj moramo sveto sovrashiti svoje slabo teló, ga pokoriti, in ne dovoliti v' njegove gresihue shelje. *Nikar po svojim posheljenji ne shivi, in odverni se od svoje (hudobne) volje*. Sir. 18. 30.

5) Premislimo, de smert bo nasho dusho gnala is sveta k' sodbi, in de bo ona vterjena v' dobrim, al v' hudim vekomaj. Zhe je nasha smert v' gnadi, ni vezh sgube gnade boshje; zhe je smert v' velizim grehu, ni vezh pokore sa svelizhanje, dobro in hudo ostane vekomaj. Potrebno je tedaj vedno shiveti po sapovedih; zhe pa gresimo, se moramo bersh in resnizhno spokoriti, ker odlashti pokoro je nevarno. Zhe smert nas dobi v' velikim rehu, ni vezh poprave, ampak vezhno po-

korjenje. *Greslnik bo plazheval (v' peklu) sa vse grehe; kolikor je hudiga storil, toliko bo terpel. Job. 20. 18.*

Ali je prav tudi posvetne rezhi v' redi ali orengi imeti?

Prav in potrebno je to. Modri kristijan ima svoje posvetno premoshenje v' redi, in vse svoje rezhi poravna, kakor de bi v' nevarni bolesni bil, de smeshujav ne pusti sa seboj. Kdor ni prej skerbil, al ni mogel svojih rezhi poravnati v' sadnji bolesni, lohka de perloshnost da krivizi, jesi, kletvi, toshbam in drusim enakim rezhem. Kdor ni prej, naj vsaj v' bolesni poravna svojo hisho: *Oskerbi svojo hisho, ker bosh umerl. Is. 38. 11.*

Kakó móramo svoje premoshenje rasdeliti?

Kdor kaj svojiga premoshenja ima, naj premisli kakó ga móra drusim pravizhno rasdeliti, in naj se varuje, de ga mesena ljubesen, al nevolja ne smoti. Kdor je komu kaj dolshen, naj ne odlashta mu dati; in zhe ni prej, naj vsaj v' nevarni bolesni poravna.

Je dolshnost sadnjo voljo mertvih spolniti?

Dolshnost je sadnjo voljo mertvih spolniti, zhe je pravizhna bila. Zhe je v' sadnji volji kaka smota, al kriviza, je treba poprahati duhovne, al deshelno oblast, de se flehernimu da, kar mu gré.

Zerkvene opravila po mertvih.

Sakaj merlizhu ozhi satisfnejo?

Merlizhu ozhi satisfneje v' snamnje, de mertev zhlovek ne vidi posvetnih rezhi, in de njegovi dushi ni drusiga mar, kakor Boga gledati in vshivati. Merlizhu ozhi satisfnejo tudi v' spomin, de je smert spanje ali pozhitik do dneva vstajenja.

Sakaj je navada mertvih trupla s' shegnano vodo kropiti?

Sato, ker shegnana voda pomeni mozh molitve, in boshji shegen, kteriga shivi verni voshijo odlozhene dushi. Verni kristjani, ki trupla vernikov s' shegnano vodo kropé, naj molijo sa dusho, ker shegnana voda bres molitve ne pomaga.

Sakaj duhoven kadi merlizha s' kadilam?

Sato, de zhasti teló al truplo, ktero je bilo prebivalsthe neumerjazhe dushe, ker je bilo nekoliko deleshno svetih sakramentov, in ker je namenjeno k' vstajenju.

Sakaj duhoven poje psalme per pogrebu merlizha verniga kristjana?

Sato, ker otrozi zerkve upajo zhastiljivo vstati, in de shivi verni ne shalujejo po mertvih, kakor neverniki, kteri boljiga shivljenja ne upajo. I. Tef. 4. 12.

Sakaj se merlizhu svoni?

Merlizhu se svoni, de se shivim vernim osnanuje, de je eden njih bratov al sester umerl, de sa odlozheno dusho molijo, in premislijo, de bodo tudi oni umerli.

Sakaj nesejo krish pred merlizham?

Krish nesejo pred njim v' snamnje, de je Jesus sa njegovo dusho umerl na svetim krishu; de je odlozhena verna dusha verovala v' Jesusa, in sa njim hodila s' pobosnim shivljenjem. Zhe je ref po Jesusu shivela, blagor ji vekomaj.

Sakaj merlizhe pokopljejo v' semljo?

Sato, ker so njih trupla is semlje, in se sopet v' semljo spreobernejo.

Kakshni naj bodo verni, ki merlizha v' grob spremljejo?

Oni naj molijo sa odlozheno dusho, in naj tudi potlej ne posabijo sa verne dushe moliti, de bodo v' nebesko kraljestvo prenesene. Naj smert premislijo, in naj se skerbno perpravljajo frezhno umreti. Mervto truplo je v' trugo sabito, in v' jamo polosheno, de se v' semljo spreoberne: takó mine zhasht, oblast, bogastvo, in vse kar zhlovek neumno ljubi, in zhe je dusha nesrezhna, kaj vse drugo pomaga? Vlak naj skerbno premisli vse to, de pravizhno shivi, in frezhno umerje.

Od posebne sodbe.

Kam pojde dušha po lozhitvi od telefa?

Dušha, kadar se od telefa odlozhi, pojde k' sodbi.

Kolikokrat bo dušha sojena?

Dušha bo dvakrat sojena; v' pervizh bersh ko je od telefa odlozhena, v' drugizh po konzhanji svetá, kadar bodo vsi ljudje vsih zhasov sojeni.

Kdo bo sleherniga zhloveka dušho sodil?

Jesuf Kristuf sodi dušho sleherniga zhloveka. On je svojim aposteljuam sapovedal ljudem osnanovati, de je sodnik shivih in mertvih. Djan. apost. 10. 42. Jesuf je svoje shivljenje dal sa odreshenje vsih ljudi, tedaj je pravizhno, de on sodi vse ljudi.

Sakaj bo posebna sodba?

Sosebna sodba bo po sleherniga zhloveka smerti, de vsaki bersh prejme, kar mu njegove dobre al hude dela saflushijo. Sveti Paul pravi: *Vsi se moramo pred Kristusovim sodnim stolom pokasati, de vsak prejme, kakor je delal v' svojem telefu al dobro al hudo.* II. Kor. 5. 10.

So vsi ljudje verovali, de je sodba in plazhilo dobrih in hudih del po smerti?

Vsi pravoverniki vsih zhasov so terdno verovali to resnizo, in tudi malikovavzi so ne-

koliko vedili, de dobrim in hudim ne bo enako po smerti. Modri pravi: *Vidil sim namesti pravize hudobijo, in sim v' svojim serzu rekel: Bog bo pravizhniga, in nepravizhniga sodil.* Prid. 3. 16-17. Ako bi pravizhne sodbe in pravizhniga plazhila dobrih in hudil del ne bilo, bi bila vša vera prasna, vši nauki in sapovedi nepotrebne, sveti sakramenti nepridni, dobro in hudo enako, kar biti ne more.

Ali se bo dusha bala sodbe?

Verna dusha se bo sodbe bala, ker gotovo ne vé, zhe je ljubesni al serda vredna. Preden je sodba, nihzhe tega ne vé; upanje al strah je vezhi al manji po dobrih al hudih delih, vsak bo pa per sodbi svedil, kakšna de bo s' njim.

Kam dusha po posebni sodbi gre?

Dusha pojde, kamor jo Jesus poshlje, al v' vize, v' pekel, alpa v' nebefa. Zhe je dusha malo sadolsheva, pojde v' vize; zhe je v' velikim grehu, pojde v' pekel; zhe je vša zhista, pojde v' nebefa.

Kaj nas misel in spomin pravizhne sodbe boshje uzhi?

Misel in spomin pravizhne sodbe boshje uzhi, de

1) Smo dolshni skerbno persadjati si s' dobrimi deli perpravljati se k' sodbi, ker drugazhi ne moremo oditi obsojenju. Modri pravi: *Preden bo sodba, perpravi si pravizo*

(pravizhne dela), in bosh per Bogu milost nashel. Sir. 18. 19-20. Imenitnost, oblast, bogastvo al drugo ne bo zhloveku pomagalo, ampak le pravizhne dela ga bodo boshjimu sodniku prijetniga storile.

2) Se ne smemo nad hudobnimi ljudmi pohujshati, ker Jesus bo pravizhne in nepravizhne sodil, in vsazimu po saflushenji povernil. Hudobni ne bodo mogli sebe oteti; kakó pa druge? *Kader bo odlozhen zhas prishel, bom jest, pravi Gospod, pravizhno sodil.* Pf. 74. 3.

3) Moramo po svetim evangeliju shiveti, ker bomo tudi sojeni po njem. Jesus rezhe: *Nebo in semtja bota preshla, moje besede pa ne bodo preshle.* Mark. 13. 31. Kar je Jesus govoril, ostane vekomaj, in moramo po njegovih naukih shiveti, zhe ravno vidimo druge nasprotne navade, ker bomo le po boshji besedi sojeni. *Beseda, ktero sm govoril, bo zhloveka posledni dan sodila.* Jan. 12. 48.

O d v i z.

Kaj so vize?

Vize so mesto, v' katerim se dushe vernih, ki she sadosi zhiste niso, pokoré, de nebeshkiga kraljestva vredne postanejo. Vernih dushe, ktere so se v' shivljenji savolj odpushenih velizih grehov premalo pokorile, al savolj malih grehov Bogu dolshue ostale, se v' vizah pokoré, de se szhistijo.

So resnizhno vize?

Vera uzhi de so vize. Sveto pismo pravi: *Sveta in dobra misel je sa mertve moliti, de bodo od grehov resheni.* II. Mah. Sa pogubljene dushe moliti, ne pomaga, ker sa-nje ne bo reshenja; sa svetnike in svetnize moliti, ni potreba, ker so she dosegli in vsihvajo Boga; sveto in dobro je tedaj moliti in profiti Boga sa verne dushe, de bodo is viz reshene in v' nebesa prishle. Tridentiski sbor. sej. XXV. po veri vse katolske zerkve uzhi in verovati sapove, de so vize, rekozh: *Katolska zerkev, po svetim Duhu poduzhena, is svetiga pisma, nekajnega srozhenja ozhakov, in is svetih sborov, sdaj pa s' letim sboram uzhi, de so vize.*

Dusla je v' pekel obsojena, ako se lozhi od telefa v' velikim grehu: zhe je popolnoma zhista, pojde v' nebesa; kam pa pojde, ako ima majhno sadolshenje per Bogu? V' vize gre tedaj, de se spokori in szhisti, ker nizh omadeshaniga v' nebesa ne pride. Skr. ras. 27. 21.

Kaj verne dushe v' vizah terpé?

Verne dushe, ki so v' vizah sadershane, veliko terpé. Splosna misel je, de se one v' ogenju pokoré: bodi si pa ogenj al drugo, resnizhno je, de njih pokorjenje je veliko. Vernim dusham je to filna britkost, ker filijo k' Bogu, kteriga ljubijo zhes vse, in jim dopusheno ni k' njemu iti.

So verne dushe Bogu pokorne in poterpeshljive?

Pokorne so one Bogu in poterpeshljive, ker vedo, de so terplenja vredne, in de ne pridejo v' nebefa, zhe se ne spokoré.

Koliko zhasa bodo dushe v' vizah terpele?

V' boshji oblasti in vednosti je to, in mi zhloveki tiga vediti ne moremo, ako nam Bog ne rasodene. Vemo, de verne dushe bodo nekaj zhasa po svojim sadolshenji terpele, koliko pa, vediti ne moremo.

Samorejo shivi verni terpezhim dufham, ki se v' vizah pokoré, pomagati?

Shivi verni jim samorejo pomagati s' daritujo svete mashe, s' molitujo in s' drusimi dobrimi deli. Trid. sbor. sej. XXV.

Smo mi dolshni jim pomagati?

Dolshni smo is kerfhanske ljubesni, ker s' njimi imamo sdrushbo. Dolshni smo pomagati fosebno svojim porodnikom in drusim, od kterih smo fosebne dobrote prejeli.

Ali je ktera dusha v' vizah posabljena?

Tiga misliti ne smemo, ker daritev svete mashe, druge molitve katolske zerkve, in vernikov so sa vse terpezhe dushe v' vizah opravljene.

So verne dushe dobrotnikam hvaleshne, kteri prosijo Boga sa nje?

Hvaleshne so, ker so polne ljubeshni, in ne bodo svojih dobrotnikov posabile.

Kaj nas vize uzhe?

Vize uzhe,

1) De se moramo vfaziga, in tudi narmanjiga greha varovati, ker vemo, de ga pravizhni Bog sovrashi in pokori; in ker narmanji greh brani v'nebeshko kraljestvo.

2) De se moramo radi pokoriti in Boga sadositi savolj grehov: zhe ne, nas bo sadelo veliko huje pokorjenje v'vizah. Mehki kristjani naj premislijo, kako bodo po smerti pokorjeni, ako se tukaj premalo pokore. Sveti Avgustin pravi: *Pokorimo se tukaj, de ne bomo po smerti pokorjeni.*

Od konzhanja sveta.

Kdaj bo konez sveta?

Konez sveta bo gotovo, pa ne vemo kdaj bo. Uzhenzi so vprashali Jesufa, rekozh: *Povej nam, kadaj bo leto? in kakshe snamnja bodo trojiga prihoda, in konzhanja sveta?* Mat. 24. 3. Jesus jim je pravil snamnja, ktere bodo preosnanovale konzhanje Jerusalema in sveta, povedati pa ni hotel kadaj bo, in de je njih radovednost potlazhil, je rekel: *Tistiga dne (konzhanja sveta) nobeden ne*

vé, tudi angeli ne, ampak sam moj Ožhe.
Mat. 24. 26.

Radovedni ljudje škerbé svediti, kar ni Bog rasodel; in she v' zhasu apostelnov so verni ugibati hotli, in drusim pravili zhas konzhanja svetá. Sveti Paul jim je pisal, in jih svaril, rekozh: *Prosim vas savolj prihoda Gospoda nashiga Jesusa Kristusa, de se ne pustite ostrashiti, kakor de bi she bliso bil dan Gospodovi, (in konez svetá). II. Tef. 2. 1-3.* Verjetno je, de bersh she ne bo konzha svetá. Bog je odlaschal shtiritavshent let Odreshenika poslati, verjetno je, de ne bo she kmalo konzhal svetá, ampak de mu bo dolgo pustil vshivati dobrote, ktere je Jesus na krishu saflushil.

Kaj hozhe rezhi, konez svetá?

Konez svetá je to, de bodo vsi ljudje pomerli, in vse stvari sgorele. Sveti Peter pravi: *Semlja in stvari, ktere so na nji, bodo sgorele. II. 3. 10.*

Ali bo semlja sgorela, de je vezh ne bo?

Semlja ne bo sgorela, de bi je vezh ne bilo, ampak kar je na semlji bo sgorelo, in bo drugazhna. Modri pravi: *Rod odide, in rod pride; semlja pa vezhno ostane. Prid. 1. 4.* Jesus pravi: *Nebo in semlja bota preshla.* Mat. 24. 35. Kako bo semlja ostala vekomaj, zhe bo preshla? Nebo in semlja bota preshla, ker bota drugazhno podobo dobila. David poterdi to rekozh: *Ti, o Gospod,*

*fi semljo v' sazhetku vterdil: in nebó je de-
lo tvojih rók. Ti ga bosh kakor ogrinjalo
premenil, in bo premenjeno. Pf. 101. 26-27.*
Sveti Peter apostelj perterdi, rekozh: *Pri-
shel bo dan Gospodov kakor tat, v' katerim
bodo nebesa s' velikim pokanjam preshle;
semlja in stvari, ktere so na nji, bodo sgo-
rele. Zhakamo pa po njegovih obljubah no-
vih nebes, in nove semlje. II. 3. 10-13.*
Kakshuo podobo bota nebo in semlja potlej
imela, al kakó bota ponovljena, in sakaj osta-
neta, ne vemo, ampak Bog ve.

*Kaj bode pred konzhanjam, in v' kon-
zhanji svetá?*

Zhudne in strashne rezhi se bodo godile,
ktere nam rasodeta beseda boshja napovedu-
je in osnanuje.

1) Lashnivi Kristusi in lashnivi preroki bo-
do motili ljudi, in preganjali pravizhne. Rav-
no kakor pred konzhanjam Jerusalema bodo
lashnivi preroki vstali, in bodo delali velike
snamnja in zhudeshe, takó de bi tudi isvo-
ljeni, ako bi mogozhe bilo, sapeljani bili.
Mat. 24. 24. Sveti Paul pravi: *Pred (kon-
zhanjam svetá) mora odpad priti, in zhlo-
vek greha, sin pogubljenja rasodet biti. Kte-
ri se bo vstavljaj, in se vsdigoval soper vse,
kar se Bog rezhe, al kar se zhasti, takó,
de bo v' templju boshjim sedel, in se kasal,
kakor de bi Bog bil. II. Tef. 2. 3-4.* Ta hu-
dobnik bo velike snamnja in zhudeshe delal,
in mu bo veliko hudobneshev pomagalo, de

bi tudi isvoljeni sapeljani bili; Bog pa tiga ne bo perpuštil, ampak le tisti bodo sapeljani, kateri so sapeljanja vredni.

2) Henoh in Elija bota pred konzhanjem sveta prishla, ktera bota Judam in neverzam vero in pokoro osnanovala. — Henoh je pred potopam na svetu bil, veren in svet mosh je on bil; ni umerl, ampak pozhiva in zhaka v' mestu samimu Bogu snanim. Sveti Paul govori od njega, rekozh: *Po veri je Henoh prenesen bil, de bi ne umerl, in ni bil (do sdaj) najden, sato ker ga je Bog prenesil.* Hebr. 11. 5. On bo nevernikam osnanoval vero in pokoro, kakor Modri sprizha, rekozh: *Henoh je Bogu dopadel, in je bil v' paradish prestavljen, de bi nevernike k' pokori opominjal.* Sir. 44. 16. — Elija je bil imeniten prerok, ki je sa zhast boshjo neprenehama fkerbel, in v' ognjenim viharji prenesen bil. IV. Kral. 2. 11. Sir. 48. 9. Pred konzhanjem sveta bo Judam osnanoval pokoro, kakor je prerok Malahija govoril: *Lejte, (pravi Gospod) jest vam bom poslal Elija preroka preden pride velik in strashen Gospodov dan,* Malah. 4. 5. To je Judam perloshnost dalo motiti se. in misliti, de je Janes kerstnik Elija: *Si ti Elija?* ker perviga in drusiga prihoda Gospodoviga niso raslozhili. — Henoh in Elija se bota vstavljala Antikristu, *kteriga bo Gospod Jesus umoril.* II. Tef. 2. 8.

3) Judje se bodo pred konzhanjem sveta k' Jesufu spreobrnili. Veliko Judov se je po

Jesufovi smerti spreoburnilo, veliko vezh jih je terdovratnih ofialo, spreoburnili se pa bodo k' Jesufu, kteriga so njih ozhetje po rokah neverzov krishali, preden bo konez sveta. Sveti Paul je Rimljanam pifal: *Ves Israel bo svelizhan. 11. 26.* Korinzhanam je tudi pifal: *Do danashniga dne je sagrinjalo zhes njih ferza potegnjeno. Kader se bodo pa spreoburnili, bo sagrinjalo vseto. II. 3. 15-16.* Spreoburnjenje Judov in neverzov bo katol-fhko zerkev filno rasfveselilo.

4) Ob konzhanji sveta se bodo strashne rezhi godile; vojske, morija ljudi, potresi, viharji, shumenje morja in veliko drusiga hudiga bo; *takrat bodo jokali vsi rodovi na semlji. Mat. 24. 30.* Podoba vsiga tiga je v' svetim pismu sapifana. *Zhudne rezhi bom storil, (pravi Gospod) na nebu in na semlji, kri in ogenj, in megla is dima. Sonze se bo spreoburnilo v' temo, in mesez v' kri, preden pride veliki in strashni Gospodov dan. Joel. 2. 30-31.* Svojo netolashljivo jeso bo (Gospod) kakor sulizo sbrusil, in ves svet se bo s' njim soper neumne bojeval. *Bliska strele bodo na ravnost letale, in kakor is prav napetiga loka is oblakov derle, in v' namenjeni kraj sadevale. In po njegovi kakor kamen terdi jesi bo prav terda tozha padala, morja voda bo v' nje divjala, in reke bodo vkup sbrane filno nad nje derle. Mord. 5. 21-23.* Jesuf pravi, de ob konzhanji sveta se bodo strashne rezhi godile: *Sonze bo otemnelo, in mesez ne bo dal svetlobe, in sves-*

de bodo od neba padale, in nebeshke mozhi se bodo gibale; in bodo jokali vsi rodovi na semlji. Mat. 24. 29-30. Tudi pravi: V dan, ko je Lot is Sodome shel, je deshilo ogenj in shreplo od neba, in je vse konzhalo: ravno takó bo v dan, kader bo fin zhlorevkov rasodet. Luk. 17. 29-30. Tedaj vojska, kuga, lakota, viharji, potresi bodo ves svet s' firaham napolnili; ljudje, shivali, mesta, vasi in drugo bo poginilo, in kar she ostane, bo, ko suha flama v' rasbeljeni pezhi, sgorelo; de bo semlja s' nashimi grehi omadeshana s' ognjem ozhishena.

Kaj konzhanje svetá uzhi?

Konzhanje sveta nas uzhi, de svesto flushimo Bogu, vfigamogozhnimu Gospodu, in pravizhnimu sodniku, ker takó se nam ne bo bati. Jesuf rezhe svojim prijatlam: *Kader se bo sazhelo to goditi, povsdignite svoje glave; sakaj vashe odreshenje se perblishuje. Luk. 21. 28. Boshjim prijatlam se ni bati, in toraj mu bodimo pokorni, in ne ljubimo sveta, kateri bo rasdjan, in s' ognjem ozhishen. Sveti Peter uzhi: Ker bo vse to rasdjano, kakshni morate biti v' svetin in poboshnim sadershanji? II. 3. 10-11.*

Od vstajenja telefa.

Bodo trupla mrtvih smiraj v' grobih?

Ne, ampak vstale bodo, in se sopet s' dušho sdrushile. *Ura pride, v' kateri bodo vsi, kateri so v' pokopalishih, glas Sinu Boshjiga slišali. Jan. 5. 28.*

Je potrebno verovati vstajenje telefa?

Potrebno je verovati vstajenje telefa al mesa, in ravno sato jo v' apostoljski veri: *Verujem vstajenje mesa. Pravoverniki vsih zhafov so to resnizo verovali. Eden, smed sedem bratov Mahabejev savolj vere obsojen, je djral: Bolji je sa nas, de smo od ljudi umorjeni, ker terdno upamo, de nas bo Bog sopet obudil. II. Mah. 7. 9. Job je ver- no rekel: Vem, de bom poslednji dan is semlje vstal, in bom sopet s' svojo kosho ob- dan, in v' svojim mesu svojiga Boga vidil. 19. 25-26. Marta je Jesusu rekla: Vem, de posledni dan bo (moj brat Lazar) sopet vstal. Jan. 11. 24. Sveti Paul pravi: Kakor v' Ada- mu vsi umerjo, takó bodo tudi v' Kristusu vsi oshiveli? I. Kor. 15. 22.*

Kakó je mogozhe, de bodo mrtvi vstali?

Mogozhe je vsigamogozhnimu Bogu. On sam je to resnizo rasodel, ktero smo verovati dolshni, in on bo obudil mrtve, ker je nje- mu vse mogozhe. On tudi v' naturi podobne zhudeshe dela in ponavlja, de loshej veruje-

mo vstajenje mertvih. Sveti Paul je Korinžanam pīsal: *Porezhe kdo : kakò mertvi vstanejo ? al s' kakofshnim telesam bodo pri-fhli ? Neumnesh, kar ti sejes h, ne oshivi, zhe pred ne umerje. Strohljivo (teló) mora nestrohljivoſt oblezhi ; in umerjozhe mora neumerjozhnoſt oblezhi. I. 15. 35. 36. 53.*

Nekterih trupla ſo ſe ſhe sdavnaj v' prah ſpreobernile ; al ſo jih sveri al ribe ſuedle, Bogu pa je vſe mogozhe. Stvaril je is nizh vſe rezhi, ravno takó mu je mogozhe in lohka mertve obuditi.

Kdaj bo vstajenje mertvih ?

Vſtajenje mertvih bo v' dan poſlednje ſodbe. Sveti Paul pravi: *Na enkrat, kakor bi s' ozhmi trenil, na nar poſlednjo trobento ; ſakaj ſabuzhala bo trobenta (vſtanite mertvi, in pojdite k' ſodbi) in mertvi bodo nestrohljivi vſtali. I. Kor. 15. 52.* Trobenta bo klizala mertve k' ſodbi ; trobenta pa pomeni glaſ Sinu Boſhjiga, al vſigamogozhnoſt boſhjo, po kateri bodo mertvi obujeni v' dan poſlednje ſodbe.

Sakaj bo Bog naſhe teleſa obudil ?

Bog bo naſhe teleſa obudil, ker je pravizhen. Teló je flushabnik in tovarſh duſhe, dobrih in hudih del deleſhno, in je toraj pravizhno de bo tudi duſhne frezhe al nefrezhe deleſhno. Jeſuf pravi: *Kteri ſo dobro ſtorili, bodo vſtali k' ſhivljenju ; kteri ſo pa hudo ſtorili, bodo vſtali k' obſojenju. Jan.*

5. 29. **Jesuf Kristuf je zhloveshko naturo, dusho in teló povishal v' zhaft Ozheta, in s' dusho in s' telefam pojdejo tisti k' njemu, kateri so po njem shiveli; kateri so pa hudobno shiveli, pojdejo s' dusho in telefam v' pogubljenje.**

Kakshne bodo nashe telefa po vstajenji?

Nashe telefa ne bodo potrebovale, kar sdaj potrebujejo, in ne bodo slabosti podvershene, ktera jih sdaj skusha; resnizhne bodo, vender drugazhne.

Kakshne bodo telefa isvoljenih po vstajenji?

Telefa isvoljenih po vstajenji bodo po podobi Jesufa, kateri je zhaftitljivo od smerti vstal: svetile se bodo kakor sonze, urne bodo kakor duh, nizh posemeljskiga ne bodo potrebovale, in neumerjozhe bodo.

Kakshne bodo telefa obsojenih po vstajenji?

Telefa obsojenih po vstajenji bodo dusshne ostudnosti deleshne; neumerjozhe bodo sfer, to pa v' svoje vezhuo pokorjenje. Sveti Paul pravi: *Bratje, skrivnost vam povem: Vsi bomo vstali, al vst ne bomo premenjeni.* I. Kor. 15. 51.

Kaj nas vstajenje mertvih uzhi?

Vstajenje mertvih nas uzhi, de

1) Refnizhno verni in modri so tisti, kateri svojo slabo teló devajo pod sapovedi in ga pokoré, ker mu s'tim vezhno frezho naklonijo. Dolshnost je svoje teló pokoriti, in ne dovoliti v' njegove hude shelje. *Kdor svoje shivljenje na tim svetu sovrashi, ga k' vezhninu shivljenju perhrani.* Jan. 12. 25.

2) Neumni in hudobni so tisti, kateri svoji-mu telesu perpushajo in pervolijo, kar Bog prepoveduje. Nekteri, de si kristjani, shivé kakor de bi le teló imeli, v' nezhistosti, v' poshreshnosti, in v' drasih hudih rezbeh; konez tih bo pogubljenje. *Jesuf pravi: Kdor svoje shivljenje (neumno) ljubi, ga bo sgubil.* Jan. 12. 25.

3) Vstajenje telefa tudi uzhi, de ne bati se nadlog, terplenja, bolesni in smerti. Strohljivo teló bo nestrohljivost obleklo, in mu bo obilno povernjeno, zhe savolj Boga terpi. Sveti marterniki so veselo dali svoje teló v' bolezhine in smert, ker so vedili, de njih telesu bo po vstajenji obilno povernjeno.

Od poslednje sodbe.

Ktera se poslednja sodba imenuje?

Poslednja sodba bo po konzhanji sveta, ko bo Jesuf Kristuf vse ljudi vsih zhasov sodil, in jim ozhitno povernil, kar jim njih dobre in hude dela saflushija. Poslednja sodba se imenuje, de se lozhi od perve, ktera je

po smerti sleherniga zhloveka ; poslednja sodba se pa imenuje tudi sato , ker po nji druge ne bo.

Kje po poslednja sodba?

Kje bo poslednja sodba, ne vemo. Eni pravijo, de poslednja sodba bo v' dolini Josafat, ktera je med Jerusalemam in oljsko goro, po kateri potok Zedron teze. Besede preroka Joela so tej misli perloshnost dale; on pa ne govori od poslednje sodbe, ampak pravi, de bo Bog sodil nevernike, in jim povernil, ker so stiskali Israelsko ljudstvo. Glej Joela 3.

Kdo bo vse ljudi sodil?

Jesuf Kristuf bo vse ljudi sodil. On je sodnik shivih in mertvih, to je, dobrih in hudih, ker je sa vse ljudi terpel.

Vsak zhlovek je bersh po smerti sojen, sakaj bo tedaj poslednja sodba?

Zhe je ravno vsaki zhlovek bersh po smerti sojen, bodo vender vsi vkupaj sopet sojeni; ne sato, de bi boshji sodnik kake rezhi popravil al prenaredil, ampak is tih namenov:

1) De bodo vsi ljudje vidili in molili Jesusa Kristusa, Sinu Boshiga, uzhenika in odreshenika vsiga sveta. Jesuf je vishimu duhovnu Kajfatu in drusim okoli njega stojezhim rekel: *Vidili bote sinu zhlovekoviga fedezhiga na desnizi mozhi boshje, in pridejo-*

zhiga v' oblakih neba. Mat. 26. 64. Kajfa je svoje oblazhila pretergal, in drugi so savpili, de je Jesus smerti vreden, ker to govori. Judje so mislili, de Jesus preklinja, sodni dan pa ga bodo vidili in trepetali. Umerl je sa odrefhenje vsiga sveta na shpotljivim krishu vprizho veliziga ljudstva, sodni dan pa mu bo odvseta zhasht obilno poverjenja. Njegova smert na krishu je bila Judam pohujshanje, in neverzam nespamet, takrat pa ga bodo permorani molili in Sinu Boshjiga sposnali. Hudobni kristjani, ki so v' Jesufa verovali, pa njemu niso pokorni bili, bodo Judam in neverzam perdrusheni, in huji obsojenje prejeli. David kratko pa vshivo pove, kakó de se bodo greslhniki ponishevali, in se prestrafhili boshjiga sodnika, rekozh: *Njegovi sovrashniki bodo semljo lisali.* Psal. 71. 9.

2) Poslednja sodba bo, de pravizhni ozhitno hvalo, in hudobni ozhitni shpot prejmejo. Pravizhni so na svetu kakor dobro serno med veliko lulike shiveli, al pa so bili sanizhvani in preganjani od hudobnih; sodni dan pa se bodo ko svesde svetili, in hudobni bodo sanizhvani. Hudobni sami bodo poboshnih modrost, in svojo nespamet sposnali, rekozh: *Mi neumni smo njih shivljenje nespamet shiteli, in njih konez nezvesti; lejte, kakó so sdaj pershteti med boshje otroke, in njih odlozhik je med svetniki. Mi smo tedaj resnice pot sgreshili, na poti krivize in pogubljenja se utrudili.* Modr. 5. 4-7.

3) De pravizhnih dobrih dela, in hudobnih hude dela ozhitue postanejo. Nekteri pravizhni ljudje so krivizhuo obdolsheni; drugi so hudobni, in vender hvaljeni; vse to pa bo rasodeto. Jesus pravi: *Nizh ni skritiga, kar bi se ne rasodelo; al hudiga, de bi se ne svedilo.* Mat. 10. 26. Jesusu, njegovim apostelnam, in njegovim svetnikom so hudobni filno hudo govorili; in tudi she sdaj gresniki obdolshujejo pravizhne; hinavzi hvale ishejo per ljudeh, in so veliki gresniki per Bogu; pravizhnost nedolshnih, in hudobija hinavskih bo sodni dan rasodeta.

4) De bodo boshje skrivnosti rasodete, in de bo vsimu svetu snano, de je Bog po svoji neskonzhni milosti, pravizi in modrosti vse zhloveshtvo vladal in vodil. Neumni ljudje naglo in nespametno sodijo boshje sodbe in naredbe, sodni dan pa bodo sposnali, de vse poti boshje so praviza, resniza in milost. Na svetu so vzhasi poboshni v' nadlogah, hudobni pa v' dobrotah, vzhasi kriviza premaguje, in praviza je potlazzhena; sakaj to? Sveti Paul odgovori: *Ne sodite pred zhasam, dokler Gospod ne pride.* I. Kor. 4. 5.

5) Poslednja sodba bo sato, de bo vsak vidil, kaj in koliko je dobriga al hudiga is njegovih del prishlo, in de permerjeno plazhilo prejme. Duhovni, ki sa svoje ovze gorrezhe fkerbé; starshi, ki veliko ssherbé sa svelizhanje svojih otrok; vsi drugi, ki pomagajo blishnimu v' svelizhanje, bodo prejeli hvalo in plazhilo sa vse dobro, ki se po njih

persadjanji godi in rasfhirja. Nasproti, kdor svojiga blisniga pohujsha, al v' greh nape-ljuje, bo prejel shpot in plazhilo sa vse hu-do, kteriga je kriv. Dobro in hudo se ras-fhirja, in kdor je sazhetnik dobriga al hudiga, bo saflusheno plazhilo prejel, ker je Bog pravizhen.

6) Poslednja sodba bo sato, de bo dusha s' svojim telefam sojena, in plazhilo al shtra-fengo s' njim prejela, ker je s' telefam dobro al hudo delala. Teló je sprideno, dusha tu-di; dusha pa je umna, sapopade hudo in dobro, in Boga posna; in toraj ni isgovorje-na, zhe dovoli v' skushnjave neumniga tele-fa. Zhe dusha premaguje telefno poshelje-nje savolj Boga, je hvale in plazhila vredna. Do sodniga dne, je le dusha plazhilo vshi-vala, al shtrafengo terpela, potlej pa bo du-sha s' telefam frezhna al nesfrezhna vekomaj. Vlak bodi tedaj pokoren boshji volji: *Shi-vite po duhu, in ne bote shelj mesa spolniti.* Gal. 5. 16.

Kteri bodo k' poslednji sodbi shli?

Vsi ljudje, kar jih je bilo na svetu, ne-verni, malikvavzi, pravoverni in krivoverni pojdejo k' poslednji sodbi. *Vsi se moramo pred Kristusovim sodnim stolom pokasati.* II. Kor. 5. 10.

Nesrezhenno veliko ljudi bo sojenih; koli-ko zhasa bo tedaj sodba?

Jesuf Kristuf bo hitro sodil vse ljudi,

ker bo vse njih dobre dela in hude dela rasodel.

Kakó bo Jezus prishel sodit shive in mertve?

Prishel bo s' veliko zhaſtjo obdan; snamnje njegoviga terplenja pojde pred njim. Jezus ubog, krotak, poterpeshljiv, sanizhvan in krishan sa odrefhenje vſiga ſvetá, bo sodni dan vſimu ſvetu rasodel ſvojo zhaſt in oblaſt. Sveti krish, ſvetejſhi kakor ſonze, bo per njem in njegove ſvetle rane bodo preprizhale, kaj je sa vse ljudi terpel. Prej ni Jezus na ſvet prishel ſvetá sodit, ampak ſvelizhat, potlej bo prishel sodit in obſodit hudobne greſhnike, ki ſe niſo njegovi miloſti vdali. *Takrat ſe bo perkaſalo snamnje ſinu zhlovekoviga na nebu; in tedaj ſe bodo jokali vſi rodovi (vſi greſhniki) na ſemlji.* Mat. 24. 30.

Kakó bodo ljudje raslozheni per ſodbi?

Raslozheni bodo takó, dobri na deſnizo, hudobni na levizo boſhjiga ſodnika. Ne bodo raslozheni po oblaſti, al mogozhnoſti, al ſiaroſti, al rôdu, al ſpôlu, ampak po ſaſluſhenji. *Angelji bodo odlozhili dobre is ſrede hudobnih.* Mat. 13. 49.

Ali ſe bodo greſhniki bali?

Greſhniki ſe bodo ſilno bali. Nedolſhni Job, ko je premiſhljeval pravizhno ſodbo boſhjo, je djal: *Kaj bom pozhel, ko bo Go-*

spod vstal mene soditi? 31. 14. Kaj bodo pa grešniki pozveli? *Grešniki bodo vsi prestrašeni prishli, ker se bodo svojih grehov spomnili, in njih lastne hudobije bodo soper nje.* Modr. 4. 20. Grešniki bodo rekli goram: *Padite na nas, in skrite nas pred oblizhjem sedezhiga na sedeshu.* Skriv. ras. 6. 16. Grešniki sdaj bahajo, sanizhujejo pravizhne, in predersno shivé, per sodbi pa bodo prestrašeni in osramoteni.

Kteri grešniki se bodo narbolj boshjiga sodnika bali in framovali?

Smed vsih grešnikov se bodo hudobni kristjani narbolj bali in framovali boshjiga sodnika, Jesusa, ker so va-nj verovali, in njegove milosti deleshni bili. Ko je Joshef svojim nevoshljivim bratom prijasno rekel: *Jest sim Joshef vash brat, kteriga ste v' Egipt prodali*, so oni ostermeli: veliko bolj prestrašeni bodo hudobni in nehvaleshni kristjani, ko jim bo Jesus ojstro ozhital gnade, sakramente in druge dobrote, ki so jih nepridno prejekali.

Kakó bo Jesus sodbo sklenil?

Jesus bo sodbo sklenil takó. Ko bo rasodel, in pohvalil dobre dela svojih svestih flushabnikov, jim bo prijasno rekel: *Pridite vi isvoljeni, moji prijatli, v' nebeskko kraljestvo.* Ko bo rasodel in obfodil hude dela grešnikov, jim bo rekel: *Poberite se, vi prekleti, od mene v' vezhni ogenj.*

Nebó se bo odperlo, Jesuf, njegovi angelji in isvoljeni pojdejo v' prizho obfojenih v' nebeshko zhaft; hudizhi in obfojene dushe pa se bodo v' pekel vderli, in ondi ostali vekomaj.

Se bodo obfojeni Marii, angeljem in svetnikom smilili?

Ne, ampak Marija, angelji in svetniki bodo obfojenje Jesufovo ponovili, rekozh: *Poberite se, vi prekleti, v' vezhni ogenj.* Nobeniga pomozhnika, in nobeniga perbeshalsha greshniki ne bodo imeli, prekleti bodo vekomaj.

Kaj pravizhna sodba boshja uzhi?

Pravizhna sodba boshja naf uzhi,

1) De moramo prav skerbno delati dobro, ker le dobre dela naf bodo reshile, in milost sadobile per Jesufu. *Preden bo sodba, perpravi si pravizo, in bosh per Bogu usmiljenje nafhel.* Sir. 18. 19-20.

2) Hitro in resnizhno se spokorimo, ker bodo neodpuhneni grehi greshniku vezhno kletev nakopali. *Prishel bo Gospodov dan ko tat. Savolj tiga, prelubi, ker to veste, persadenite si, de vas bres madesha najde.* II. Petr. 3. 10-14.

3) De naf hudo posheljenje al pohujshanje ne sapelje, premislmo, zhe bo per pravizhnim sodniku isgovorjeno, kar mi nedolshno shtejemo.

4) Pogosto premisljimo pravizlno sodbo bo-
shijo, de se perganjamo poboshno shiveti, in
vezhkrat rezimo: *Duska moja ! kaj ti bo*
Jesuf rekel : Pojdi s' menoj v' nebesh-
ko kraljestvo ; al pojdi od mene v' vezhni
ogenj ?

O d p e k l a.

Kaj je pekel ?

Pekel je mesto, kjer saversheni duhovi
in obfojene dushe vezhne shtrasenge terpé.

Je dolshnost verovati, de je pekel ?

Dolshnost je verovati, de je pekel. Je-
suf bo hudobnim rekel: *Poberite se, vi pre-*
kleti, od mene v' vezhni ogenj, kateri je hu-
dizhu, in njegovim angeljam perpravljen.
Mat. 25. 41. Ako bi pekla ne bilo, bi bil
greh prasna rezh, in bi Bog pravizhen ne bil,
kar ne more biti.

Kteri pridejo v' pekel ?

V' pekel pridejo tisti, kateri v' velikim gre-
hu umerjo. En sami velik greh je vezhni ga
pogubljenja vreden.

Ali bo veliko pogubljenih ?

Pogubljenih bo veliko, ker jih veliko shi-
vi po hudim p osheljenji. *Pot je prostorna,*

ktera pelje v' pogubljenje, in veliko jih je, kateri po nji hodijo. Mat. 7. 13. Jesus pravi: Veliko jih je poklizanih, malo pa isvoljenih. Mat. 20. 16. Kdor pomisli nauke Jesusove, in shivljenje sdajnih kristjanov, je lohka preprizhan, de jih bo veliko savershenih.

Kaj pogubljeni terpé v' peklu?

Pogubljeni filno veliko in mnogo terpé v' peklu, sosebno pa jih bodo trójne shtrafinge hudo pokorile vekomaj.

1) Pogubljeni bodo od Boga odlozheni vekomaj. Bog daje pogubljenim dusham sposnanje svoje popolnamosti, svojih lasfnost, in svoje zhasi; to jih bo filno péklo, ker so njega, isvir vfiga dobriga, radovoljno sguibile. Malo je sposnanja boshjiga na semlji; tudi pravizhni, de si rasfvetljeni, malo sposnajo Boga. Grefhniki, od nespametne ljubesni omamljeni, malo zhislajo Boga in njegovo gnado; kadar se bo pa njih dusha lozhila od telefa, in svetá bo po svoji naturi hrepenela k' Bogu, in ji pa bo rezhenó: *Poberi se, ti perkleta, od mene. Vsi boshni flushabniki boshji so k' Bogu sheleli. David je djál: Gorjé meni, ker je moje popotvanje dolgo odlafhano. Pf. 119. 5. Veliko bolj bodo obfojene dushe shalofne, ker k' Bogu ne bodo mogle. Zhudno vojfkvanje imajo; vedo, de je Bog isvir prave frezhe, in k' njemu ne morejo; vedo, de je on vse lju-*

besni vreden, in ga sovrašijo, ker so v' hudim vterjene.

2) Pogubljeni bodo v' ognju vekomaj. Kakšnin ogenj je v' peku, ne vemo, sveto pismo pa pogosto prizhuje, de je ogenj v' peku. Sveti Janes Kerstnik je Judam v' priliki govoril, rekozh: *Vfaktero drevo, ktero dobriga sadu ne rodi, bo posekano, in v' ogenj versheno.* Mat. 3. 10. Ravno takó bo pokorjen zhlovek, ki ne slushi Bogu: vershen bo v' vezhni ogenj. Jesus bo sodni dan gresnikam rekel: *Poberite se, spred mene, vi prekleti! v' vezhni ogenj.* Mat. 25. 41. Vlak naj premisli to veliko peklenfko shtrafengo, in ker iskrize ognja ne terpi na roki, kakó bo samogel v' vezhni sherjarzi stanovati? Is. 33. 14.

3) Pogubljeni bodo veliko terpeli, ker jih bo vest strashno pëkla. Vest jih bo strashno pëkla, ker so prostovoljno sgubili Boga, in v' vezhni ogenj med hudizhe prishli. Obsojene in prelete dushe ne bodo posabile nigdar, de so se prostovoljno odpovedale Bogu, in njegovimu kraljestvu, in si nakopale vezhno pogubljenje. Drushba sovrasnih hudizhov, in drusih preketih dush, med ktere so prostovoljno prishle, jih bo tudi hudo pëkla. Kristijane bo nar huje pëklo, ker so rasvetljeni bili, in vshivali dobrote, ktere je Jnsuf na svetim krishu saflushil, in so vse to hudobno sanizhvali. Prerok Isaija pravi: *Njih zherva ne bo konez, in njih ogenj ne*

bo vgašnil. 66. 24. Pogubljeni bodo terpelili vekomaj, in vesti jih bo pèkla vekomaj, ker so prostovoljno v' pekel prifhli, in si bošhjo kletev nakopali.

Ali v' pekel obsojeni enake fhtrafenge terpé?

Vsi v' pekel obsojeni bodo terpelili vekomaj, pa nimajo vsi enakiga teshkiga pokorjenja, temuzh po velikosti svojiga sadolshenja, ker je Bog vsigamogozhen in pravizhen. Vsi so obsojeni, vsi prekleti, vsi terpé v' ognju; vsi bodo vekomaj v' peklu, vsak bo pa terpel po saflushenji.

Kaj nas pekel uzhi?

Pekel nas uzhi,

1) De velik greh je strafhna in nasapopadljiva hudoba, ker en sam velik greh nakoplje dushti vezhno pogubljenje, defi je ona po bošhji podobi ustvarjena, in s' sveto kervjo Jesufovo refhena.

2) De se moramo greha varovati, in, zhe smo greshili, se resnizhno spokoriti. Greha se ne moremo prevezh bati, in tudi ne prevezh se spokoriti, ako smo greshili; kdor se pa greha ne boji in ne varuje, al se po grehu spokoriti nozhe, bo v' vezhno pokorjenje obsojen.

3) Premislimo pogosto velike in vezhne fhtrafenge nepokornim ljudem namenjene, de flushimo Bogu, in vezhnimu pogubljenju odi-

demo. Zhe sdaj s' svojimi mislimi hodimo v' pekel, ne bomo obfojeni v' pekel, ker premišljevanje shtrafinge pekla perganja moliti, v' ponishnosti shiveti, premagvati hudo posheljenje, in Bogu flushiti.

O d n e b e s f.

Kaj so nebefa?

Nebefa so frezhno mesto, kjer Bog svojim angeljam in svojim svetnikom svojo zhaft rasodeva, in se jim vshivati daje.

Kakshno je nebeshko veselje?

Nebeshko veselje je veliko, zhifto, sveto in vezhno.

1) Nebeshko veselje je neisrezhenno veliko, ker ga nihzhe ne more sapopasti. Isaija pravi: *Od sazhetka svetá se ni flishalo, tudi s' ushesimi se ni sapopadlo; oko ni vidilo, o Bog, kaj si ti perpravil tistim, kateri na te zhakajo.* 64. 4. Sveti Paul apostelj je bil samaknjen v'nebo, pa ni mogel povedati kar je vidil, ampak rekel je: *Slishal sim skrivne besede, katerih ni perpu-sheno (ni mogozhe) zhloveku govoriti.* II. Kor. 12. 4. Ako bi zhlovek v' samoti srejen, prenesen bil v' kraljevo hisho, bi se nad vsm neisrezhenno zhudil, povedati bi pa ne mogel, kar je lepiga vidil; veliko manj zhlovek sapopade dobrote nebeshkiga kraljesiva, in

ravno to preprizha, de je nebeshko veselje neisrezhenno veliko.

2) Nebeshko veselje je neisrezhenno veliko, ker isvoljeni sposnajo, vshivajo, molijo in hvalijo Boga, vse zhaſti in ljubeshni vredniga. Jefuf je fvojim uzhenzam rasodel nekoliko fvoje zhaſti na gori Tabor, oni pa fo sheleli vedno oftati na famotni gori, ker fo bili polni veliziga veselja; kaj pa v' nebesih? David pravi: *Oni (isvoljeni) bodo nafiteni od obilnosti tvoje hifhe; in ti jih boſh s' potokam fvojiga veselja napajal.* Pf. 35. 9.

3) Nebeshko veselje je neisrezhenno veliko, ker je zhifto, in ne s' hudim nameshano. V' nebesih ni ſkuſhnjav, al ſile, al ſtrahu, al nevoſhljivosti, al nadlog, al bolesni, al ſmerti; nadloge fo to sdajniga nepokojniga ſveta; v' nebesih pa tiga ni. *Bog bo ſbrifal vſe ſolſe od njih ozhi, in ſmerti ne bo vezh, tudi ne ſhalvanje, ne vpitja in bolezhine ne bo vezh, ker je pervo minilo.* Skriv. ras. 21. 4. Premenjenja dobriga in hudiga v' nebesih ne bo, ampak ſmiraj dobro bres vſiga hudiga.

4) Nebeshko veselje je neisrezhenno veliko ſavolj ſvete drushbe. Prijetna in ljubeshniva drushba vefeli zhloveka, in mu polajſha nadloge nepokojniga ſveta; kaj pa ſhe le, zhe pride v' ſveto drushbo nebeshkiga kraljeſtva? Kaj je sdajna drushba memo drushbe Marije, angeljov, prerokov, apoſteljnov, marternikov, in drutih ſvetnikov? Vſi eden drusiga neisre-

zheno ljubijo savolj Boga, kteriga s' enim glasam hvalijo in povislujejo.

Bodo isvoljeni enako plazhilo prejeli?

Vsi isvoljeni pojdejo v' nebefa vshivat Boga, pa vender raslozheni bodo med seboj, in bo vsak prejel plazhilo po svojim saflushenji. Jesus je svojim uzhenzam rekel: *Vashe serze naj se ne prestrasshi. V' hishhi mojiga Ozheta je veliko prebivalishh.* Jan. 14.1-2.

Kakó so angelji in svetniki raslozheni, ker vsi le eniga Boga vidijo in vshivajo?

Zhe ravno vsi le eniga Boga vidijo in vshivajo, so vender raslozheni. Raslozhik je v' tim, ker Bog po sleherniga saflushenji vsakimu daje sposnanje svojih popolnamost. Kdor ima vezh saflushenja per Bogu, ga obilnishhi sposna, ljubi in hvali; kdor ima manj saflushenja, ga manj posna, ljubi in hvali. Vsi eniga Boga vidijo, vshivajo in hvalijo, raslozheni so pa vender med seboj, ker je Bog pravizhen.

Kdo pride v' nebefa?

Vsi ne pridejo v' nebefa, ampak le tisti, kteri po vsih sapovedih shivé. David vpraša: *Gospod! kdo bo prebival na tvoji sveti gori?* Odgovori: *On, kteri nedolshno shiví, in pravizhno dela.* Pf. 14. 1-2. Sveti Janes pravi: *V' tisto (v' nebesshko kraljestvo)*

*nizh omadeshaniga ne pojde, al kar gnju-
fobo dela, al lash, temuzh tisti, kateri so
(savolj pravizhnosti) sapisani v' Jagnetovih
bukvah shivljenja. Skriv. ras. 21. 27.*

Se lohka pride v' nebefa?

V' nebefa se lohka ne pride, ampak tre-
ba je terpeti, vojskovati se in premagovati
do konza, de se v' nebefa pride, in vezh-
no plazhilo dobi. Zhlovek je poln hudiga
posheljenja na svetu, mestu skushnjav in
sapeljvosti, in bres vedniga vojskovanja ne
hodi po poti svelizhanja. Jesus pravi: *Ka-
kó voske so vrata, in tefna je pot, ktera
pelje v' shivljenje; in malo jih je, kateri jo
najdejo. Mat. 7. 14.* Mogoze je v' nebefa
priti, pa se bres terplenja ne pride; vrata so
v' nebesko kraljestvo, so pa voske; pot je
v' nebefa, pa je tefna in ojstra, in malo jih
je, kateri po nji hodijo, ker popazhenimu
zhloveku dopade po svojim hudim posheljenji
shiveti.

Kaj nas lepe nebefa uzhe?

Lepe nebefa nas uzhe in perganjajo, de
1) Smo dolshni usmiljeniga Boga vedno hva-
liti, kateri nas je vstvaril in namenil v' nebefa,
in nam pomaga va-nje priti: Job je djal:
*Kaj je zhlovek, da ga ti (o Bog) povi-
shujesh? 7. 17.* Nismo vredni na semlji pre-
vivati, in posemeljskih darov vshivati, Bog
a nas je po svoji neskonzhni milosti name-
nil v' nebefa. To naj povishuje nashe misli,

in jih imejmo v' nebesih, kamor smo namenjeni.

2) Varovati se moramo vseh grehov, posebno pa velizih, ker oni hudo shaliijo Boga, in nam branijo v' njegovo kraljestvo. Premisljujmo lepe nebesa, de nam bodo vse krivize, ostudnosti in vse pregrehe soperne, de bomo mogli sa svetim Paulam resnizhno rezhi: *Mene pa Bog varuj, de bi se s' drusim hvalil, kakor s' krishem Gospoda nashiga Jesusa Kristusa, po katerim je meni svet krishan, in jest njemu.* Gal. 6. 14.

3) Moramo voljno terpeti, in serzhno preterpeti vse krishe, nadloge, sanizhvanje, preganjanje in vse hudo, de pridemo v' lepe nebesa. Sveti Paul pravi: *Mislím, de terplenje sdajnega zhasa ni veliko máno prihodne zhasi.* Riml. 8. 18. Nashe terplenje je veliko manji kakor terplenje svetih apostelnov in marteruikov; in njih terplenje je veliko manji kakor namenjeno plazhilo. Sato je Jesus rekel: *Veselite se in od veselja poskakujte, ker je vashe plazhilo obilno v' nebesih.* Mat. 5. 12.

4) Stanovitni bodimo v' boshji flushbi, in ne navelizhajmo se, ker vemo, de bo plazhilo vezhno. Sveti Paul pravi: *Kader dobro delamo, nikar se ne utrudimo, ker ob svojim zhasu bomo sheli, ako se ne utrudimo.* Gal. 6. 9.

Od vezhnosti.

Koliko zhafa bodo dusha, pekel in nebesa?

Dusha, pekel in nebesa bodo smiraj, vekomaj. Vsak pravovernik vé in veruje, de je dusha neumerjozha, de jo boshji sodnik poshlje v' pekel al v' nebesa, po hudim al dobrim saflushenji, in kamor pojde, de bo vezhno.

Ali je tudi nashe teló vezhno?

Nashe teló je smerti podversheno, in se bo v' prah spreoburnilo; vstalo pa bo poslednji dan, ker se bo dusha s' njim sdrushila, in bo shivelo vekomaj; nashe teló bo tedaj vekomaj shivelo. Job je djal: *Vem, de bom poslednji dan is semlje vstal, in bom sopet s' svojo kosho obdan, in v' svojim mesu svojiga Boga vidil.* 19. 25-26.

Ali samoremo dognati in sapopasti kaj je vezhnost.

Vezhnost preseshe nashe misli, in je dognati al sapopasti ne samoremo. Verujemo, de vezhnost nima konza, in de je smiraj; smiraj je, in nikoli ne mine, nemogozhe je pa popolnoma sapopasti, kar te dve besede, smiraj in nikdar, rezhete.

Je vezhnost strashna?

Vezhnost strashi in pa tudi podpira zhlo-

veka. Vezhnost je hudobnim vernim strašna, ker malo upajo v' nebesa priti. Poboshnim vernim je v' pomozh, de se raji greha varujejo, dobro delajo, se spokoré in preterpé. Vezhnost pomaga greslnikom k' Bogu iti, in lahka opusté grehe, zhe vezhnost premishljujejo.

Koliko je strašna vezhnost savershenim dusham, ki se v' peklu pokoré?

Pogubljenim dusham je vezhnost neisre-zheno strašna, ker vedo, de bodo vekomaj terpele. Velike britkosti se loshej prenesó, ako je refhenje upati; nasproti pa so majhne nadloge filno teshke, ako ni refhenja upati. Kaj pa v' peklu, kjer so velike britkosti, ktere vse sdajne britkosti prefeshejo, in ne bodo nigdar minile. Pogubljene dushe ne bodo mogle posabiti, de bodo vekomaj v' peklu, in de kar terpé, bodo smiraj terpele. Vezhnost jih bo s' strašno tesho tlazhila, *smerti bodo iskali, ona bo pa od njih beshala.* Skriv. ras. 9. 6. Kar se zhlovek tukaj nar huje boji, bo pogubljenim dusham veselo; smert je tukaj nar strašnejshi zhloveku, pogubljenim pa bi smert v' veliko veselje bila. Ako bi se obsojene dushe samogle s' lashnivim upanjem golufati, bi loshej terpele; pa to je saftonj, upanja nimajo, ne praviga, ne lashniviga, de bi bile refhene; terpele bodo vekomaj, in smiraj vedo, de bodo vekomaj terpele.

Koliko je vesela vezhnost svelizhanim dušam ki Boga vshivajo v' nebesih?

Svelizhanim dušam je vezhnost neisre-zheno vesela, ker vedo de ne bodo nigdar sgubile Boga, ampak ga ljubile in hvalile ve-komaj, ker so v' gnadi vterjene.

Kaj nas vezhnost uzhi?

Vezhnost je dober in potreben uzhenik: perganja obilno moliti, premagovati svoje hu-de shelje, pokoriti se, voljno preterpeti, in stanovitno flushiti Bogu. Jezus je rekel: *Vi bote shalovali in jokali, svet pa se bo ve-felil. Jan. 16. 20.* Shalošt je delesh Jesufo-vih uzhenzov, dokler so na svetu; njih krat-ka shalošt pa se bo v' vezhno veselje spre-obernila. Veselje je delesh hudizhevih flush-nikov, dokler so na svetu; njih kratko veselje pa bo v' vezhno shalošt spreobernjeno. Svet-niki so veliko terpeli; njih terplenje je mini-lo, njih veselje pa ne bo minilo. Grefhniki so se hudobno veselili; njih veselje je minilo, njih terplenje pa ne bo menilo. Kdor je en-krat pogubljen, bo smiraj pogubljen; in kdor je enkrat svelizhan, bo smiraj svelizhan. Vsak naj premisli, profi, in si persadeva, de v' fre-zhno vezhnost pride.

Handwritten text at the top of the page, including the word "Nasalo" in reverse.

Handwritten text below the top section.

PETIT DE

Handwritten text below the section header.

3	Od křesťanské naučení
10	Supponibile křesťanské naučení
15	Od naučení křesťanské naučení
16	Od křesťanské naučení
19	Od křesťanské naučení
23	Od křesťanské naučení
25	Od křesťanské naučení
27	Od křesťanské naučení
29	Od křesťanské naučení
30	Od křesťanské naučení
33	Od křesťanské naučení
35	Od křesťanské naučení
39	Od křesťanské naučení

K a s a l o.

P E T I D É L.

	Stran
<i>Od kershanske pravizhnosti sploh . . .</i>	3
<i>Sapopadik kershanskiga shivlje-</i>	
<i>nja</i>	10
<i>Od mnogih rezhi , ktere premenu-</i>	
<i>jejo vrednost zhlovekovih del . .</i>	15
<i>Od proste volje</i>	16
<i>Od vesti</i>	19
<i>Od navad</i>	23
<i>Od file</i>	25
<i>Od siraku</i>	27
<i>Od hudiga posheljenja</i>	29
<i>Od nevednosti</i>	30
<i>Od perloshnost v' greh</i>	33
<i>Od dobriga in hudiga namena , in</i>	
<i>okotishin</i>	35
<i>Od greha splòh</i>	39

<i>Od velziga djanskiga greha</i>	<i>47</i>
<i>Od majhniga</i>	<i>52</i>
<i>Od sedmih poglavitnih grehov splòh</i>	<i>56</i>
<i>Od napuha</i>	<i>61</i>
<i>Od lakomnosti</i>	<i>70</i>
<i>Od nezhičnosti</i>	<i>79</i>
<i>Od nevoshljivosti</i>	<i>85</i>
<i>Od shertja</i>	<i>91</i>
<i>Od jese</i>	<i>100</i>
<i>Od lenobe</i>	<i>107</i>
<i>Perstavik od telesne lenobe</i>	<i>113</i>
<i>Od grehov v' svetiga Duha</i>	<i>115</i>
<i>Od v' nebo vpijožhik grehov</i>	<i>123</i>
<i>Od ptujih grehov</i>	<i>125</i>
<i>Od dobrih del splòh</i>	<i>134</i>
<i>Od djanskih zhednost</i>	<i>142</i>
<i>Od boshjih zhednost: vere, upa- nja, ljubesni</i>	<i>149</i>
<i>Od djanskih zhednost, modrosti, smernosti, pravize, serzhnosti</i>	<i>149</i>
<i>Od sedmih zhednost sedmim pogla- vitnim greham nasprotnih</i>	<i>159</i>
<i>Od skestih zhednost od Jesusa so- sebnop porozhenih</i>	<i>179</i>

<i>Od osmih svelizhanskih zhednost . .</i>	<i>194</i>
<i>Od trojnih nar imenitniskih dobrih del , molitve , posta in vbogaj- me dajanja</i>	<i>224</i>
<i>Od sedmih dobrih del milosti do bli- shniga telefa</i>	<i>229</i>
<i>Od sedmih duslnih</i>	<i>234</i>
<i>Od trojnih evangeljskih fvetov . . .</i>	<i>244</i>
<i>Od gnade boshje , bres ktere pomo- zhi ni dobriga saflushenja . . .</i>	<i>250</i>
<i>Od shtirih poslednjih rezhi</i>	<i>272</i>

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

